

Sami Ritokoski

Työ, jolla on tulevaisuus
Seurakunnallisen varhaisnuorisotyön ydin ja haasteet
työntekijöiden kuvaamina

Sami Ritokoski

Työ, jolla on tulevaisuus

**Seurakunnallisen varhaisnuorisotyön ydin ja
haasteet työntekijöiden kuvaamina**

**Diakonia-ammattikorkeakoulu
Helsinki 2010**

DIAKONIA-AMMATTIKORKEAKOULUN JULKAISUJA
A Tutkimuksia 28

Julkaisija: Diakonia-ammattikorkeakoulu

Kannen kuva: Rebekka Hallenberg
Taitto: Tiina Hallenberg

ISBN 978-952-493-108-3 (nid.)
ISBN 978-952-493-109-0 (pdf)

ISSN: 1455-9919

Juvenes Print Oy
Tampere 2010

TIIVISTELMÄ

Sami Ritokoski

**Työ, jolla on tulevaisuus.
Seurakunnallisen varhaisnuorisotyön
ydin ja haasteet työntekijöiden
kuvaamina**

Helsinki : Diakonia-ammattikorkeakoulu, 2010

236 s.

4 liitettä (open access)

137 s.

3 liitettä (painettu)

Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja

A Tutkimuksia 28

ISBN

978-952-493-108-3 (nid.)

978-952-493-109-0 (pdf)

ISSN

1455-9919

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää seurakuntien varhaisnuorisotyön painopisteitä sekä tyttöjen ja poikien hengellisen elämän tukemisen tapoja varhaisnuorisotyössä. Tutkimuskohteeksi valittiin Suomen ev.lut. kirkon seurakuntien varhaisnuorisotyöntekijät. Kyselyaineisto kerättiin 41 seurakunnan varhaisnuorisotyöntekijältä, kahdeksasta suomenkielisestä hiippakunnasta. Aineisto analysoitiin käyttämällä hyväksi aineistolähtöistä laadullista ja määrällistä sisällönanalyysia.

Vanhempien ja lasten odotusten arvioitiin liittyvän turvalliseen, laadukkaaseen, tasavertaiseen ja lasten iän huomioivaan toimintaan ja aitoon kohtaamiseen, aikuisuuteen ja läsnäoloon. Myös varhaisnuorisotyöntekijät pitivät tärkeänä henkilökohtaista kohtaamista ja turvallista aikuisuutta. Lasten ja vanhempien kanssa toimittaessa ja niissä kohtaamisissa omaa ammattitaitoa käytettäessä koettiin työn tärkeyttä ja tarpeellisuutta. Varhaisnuorisotyössä pidettiin tärkeänä monipuolisen ja turvallisen toiminnan tarjoamista. Lapsia ja nuoria haluttiin ohjata ja tukea kokonaisvaltaisesti, sillä kristillisen kasvatuksen tavoitteiden rinnalla myös elämäntaitoihin liittyvät tavoitteet olivat tärkeitä. Ymmärrys eri toimintamuotojen merkityksestä vahvistuu kokemuksen myötä, sillä kokeneimmat työntekijät kykenivät monipuolisimmin ilmaisemaan kerho-, koulu-, leiri- ja retkityön sekä muiden varhaisnuorisotyön toimintamuotojen vahvuuksia ja ominaispiirteitä. Koulu on seurakuntien varhaisnuorisotyön keskeisin yhteistyökumppani, ja koulujen kanssa tehtävä yhteistyö on erittäin monipuolista.

Varhaisnuorisotyön haasteet liittyivät erityisesti 11–14-vuotiaiden sekä ns. erityistä tukea tarvitsevien lasten kohtaamiseen ja tavoittamiseen. Varhaisnuorisotyössä mukana olevien lasten ikä mahdollisti työntekijöille luontevan yhteydenpidon vanhempiin. Toisaalta vanhempien kiire, motivoitumattomuus ja vanhemmuuden ongelmat sekä työntekijöiden resurssien puute olivat suurimpia haasteita vanhempien kohtaamisessa. Paikalliset erityishaasteet liittyivät väestön syntyvyyteen, muuttamiseen, asukasmäärien kasvuun tai vähenemiseen, maantieteellisiin etäisyyksiin ja jopa jonkin herätysliikkeen vaikutukseen. Vajaat 2/3 työntekijöistä ilmaisi ajan ja työntekijäresurssien niukkuutta. Osa koki nuoriso- ja rippikoulutyön vievän heiltä aikaa ja resursseja varhaisnuorisotyöltä.

Hengellisen elämän tukeminen toteutui erityisesti hartauselämässä. Hartauksien lisäksi hengellistä elämää tuettiin jumalanpalveluksissa ja leireillä raamattutyöskentelyissä. Koulutyössä hengellisen elämän tukeminen tapahtui mm. päivänavauksien, tuntivierailujen ja koulukirkkojen kautta. Työntekijät kuvasivat hengellisen elämän tukemista tapahtuvan myös heidän ja tyttöjen ja poikien välisissä keskusteluissa, mikä kertoo varhaisnuorisotyön kohtaamisen ulottuvuudesta. Moni työntekijä näki hengellisen elämän tukemisen läpäisevän kaiken toiminnan. Kyse ei siis ole pelkästään esimerkiksi yksittäisistä hartauspuheista vaan kokonaisuudesta ja kokonaisvaltaisuudesta. Tällainen kokonaisvaltaisuuden idea näyttää siis läpäisevän paitsi varhaisnuorisotyön yleiset kasvatusavoitteet myös hengellisen elämän ja sen tukemisen.

Asiasanat:

Suomen ev.lut. kirkko,
seurakuntatyö, kristillinen kasvatus,
varhaisnuorisotyö,
kirkon nuorisotyönohjaajat

Teemat:

Kirkko ja seurakunta
Kasvatus ja koulutus

Julkaistu:

Painettuna ja Open Access-verkkójulkaisuna

Painetun julkaisun tilaukset:

Granum-verkkokirjakauppa <http://granum.uta.fi/>

Verkko-osoite:

http://www.diak.fi./files/diak/Julkaisutoiminta/A_28_ISBN_9789524931090.pdf

ABSTRACT

Sami Ritokoski

**Work with Future.
The Core and Challenges of Preteen
Work in Congregations Described by
Church Youth Workers**

Helsinki : Diakonia-ammattikorkeakoulu, 2010

236 p.

4 appendixes (open access)

137 p

3 appendixes (printed)

Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja

A Tutkimuksia 28

ISBN 978-952-493-108-3 (pbc) ISSN 1455-9919

ISBN 978-952-493-109-0 (pdf)

The purpose of the study was to clarify the focus areas of preteen work in congregations as well as means to support boys and girls' spiritual life. The research was carried out with 41 church preteen workers representing eight Finnish dioceses of the Evangelical Lutheran Church of Finland. The data were analysed by using data-oriented quantitative and qualitative content analysis.

According to the results, the participants believed that parents and children's expectations were related to safe, high quality and equal activities considering the children's age as well as sincerity, maturity and being there for the children. Similarly, the preteen workers valued genuine contact and showing maturity to the children. They felt their work was important and necessary when displaying their professional competence with the preteens and their parents. Offering multifaceted and safe activities was considered important in preteen work. The workers wanted to guide and support the preteens in a holistic way because along the Christian objectives, life skills were also regarded as important. The understanding of the significance of different forms of activities seems to strengthen by experience since the more experienced workers were able to express the special features and advantages of club, school, camp and trek activities and the other forms of preteen work in a more versatile way in comparison with the less experienced workers. Schools undoubtedly make the main partners of preteen work resulting in very close cooperation.

As for the challenges, they were particularly related to 11-14-year-olds as well as meeting and reaching children with special needs. The age of the

children participating in preteen activities enabled a direct contact with the children's parents for the workers. However, parents' lack of time and interest as well as their problems posed challenges to the cooperation. Also, lack of workers' resources presented a challenge to meeting parents. Local challenges were associated with birth rates, migration, increase or decrease on the number of population, geographical distances and even the impact of revivalist movements. Less than two thirds of the workers expressed lack of time or staff resources. Some felt that youth and confirmation work was time-consuming and used up the resources of preteen work.

Supporting spiritual life was implemented in prayers. In addition to prayer meetings, spiritual life was supported in services and bible study in camps. At schools, supporting spiritual upbringing was manifested as morning assemblies, visiting classes and school church. Moreover, the workers described the support of spirituality in discussions with boys and girls, indicating an established contact. Many of the workers saw the support of spirituality permeating all activities. Therefore, it is not, for example, a question of single prayers as such but of spiritualism as a whole and of a holistic approach. For Christian preteen work, this idea of holistic approach seems to permeate not only the general principles of upbringing but also spiritual life and its support.

Keywords:

Evangelical Lutheran Church of Finland, work in congregations, Christian upbringing, preteen work, church youth workers

Available:

Printed, Open Access

Order:

Granum <http://granum.uta.fi/>

Open access:

http://www.diak.fi/files/diak/Julkaisutoiminta/A_28_ISBN_9789524931090.pdf

SISÄLTÖ

MIKSI TUTKIA SEURAKUNTIEN VARHAISNUORISOTYÖTÄ?	9
1 TUTKIMUKSEN TAVOITE	11
2 TAUSTAA TUTKIMUKSELLE	13
2.1 Kohtaamisen strategioita	13
2.2 Kirkon nelivuotiskertomukset ja tilastolliset vuosikirjat	14
2.3 Näkökulmia varhaisnuorisotyön osallistujamäärien laskuun	20
2.4 Seurakuntien varhaisnuorisotyöntekijät tutkimustiedon valossa	23
2.5 Lähtökohdat tutkimuskyselylle	26
3 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	28
3.1 Aineiston keruu	28
3.2 Aineiston analyysi	29
4 VARHAISNUORISOTYÖN YDIN JA HAASTEET	30
4.1 Tulosten esittämistavasta	30
4.2 Työyhteisöt ja työntekijät tavoitteiden asettajina	31
4.2.1 Työyhteisöjen asettamia tavoitteita	31
4.2.2 Työntekijöiden henkilökohtaisia tavoitteita	34
4.2.3 Lasten, nuorten ja vanhempien odotuksia	37
4.3 Painopisteitä ja perusteluja	39
4.3.1 Keskeisimmät toimintamuodot	39
4.3.2 Perusteluja ja pedagogisia ulottuvuuksia	41
4.3.3 Tarkemmin sisällöistä	50
4.4 Kohtaamisen haasteita	59
4.4.1 Eri-ikäisten kanssa erilaisia haasteita	59
4.4.2 Erityisiä haasteita	60
4.4.3 Vanhempien kohtaamisesta	64
4.5 Tärkeitä hetkiä, vaikeita hetkiä	68
4.5.1 Tärkeitä ja tarpeellisia työtehtäviä	68
4.5.2 Tyytyväisyyttä tuoneita toteutuksia ja kokeiluja	75
4.5.3 Vaikeita työtehtäviä ja tilanteita	78
4.6 Tyttöjen ja poikien hengellisen elämän tukeminen	81

4.7 Vastuuta ja vaikuttamisen mahdollisuuksia lapsille ja nuorille	84
4.7.1 Nuorten rooli varhaisnuorisotyössä	84
4.7.2 Entä ennen rippikoulua?	86
4.8 Resursseista ja paikallisista mahdollisuuksista	88
4.8.1 Resurssien määrän vaikutus työn tekemiseen	88
4.8.2 Paikallisia erityismahdollisuuksia ja haasteita	91
4.8.3 Tärkeimmät yhteistyökumppanit ja heidän odotuksensa	94
4.9 Varhaisnuorisotyön tulevaisuudesta	97
4.9.1 Työalan ja ammatillisen osaamisen kehittämissuuntia	97
4.9.2 Arvioita työn tulevaisuuteen vaikuttavista muutoksista ja haasteista	100
4.9.3 Keiltä kaivataan tukea työhön?	102
4.9.4 Millaisia materiaaleja ja aineistoja kaivataan?	104
4.9.5 Viimeiset sanat	105
5 TUTKIMUSTULOKSET	108
6 TUTKIMUSTULOSTEN POHDINTAA	120
LÄHTEET	123
LIITTEET	126
Liite 1: Tutkimuskyselyn saatekirje	126
Liite 2: Kyselylomakkeen ohjeistus ja kysymykset	128
Liite 3: Vastaajien taustatietoja	132
Liite 4: Työntekijöiden vastauksia avoimiin kysymyksiin (Tämä liite vain open access versiossa http://www.diak.fi/files/diak/Julkaisutoiminta/A_28_ISBN_9789524931090.pdf)	138

MIKSI TUTKIA SEURAKUNTIEN VARHAISNUORISOTYÖTÄ?

Minut valittiin elokuusta 2008 alkaen kolmeksi vuodeksi Diakonia-ammattikorkeakoulun kirkko-ohjelmaan kirkon lapsi- ja nuorisotyön tutkijalehtoriksi. Kirkkohallitus rahoitti tointa alkuvaiheessa, joten siltä ja erityisesti sen Kirkon kasvatuksen ja nuorisotyön yksiköltä oli tarpeen pyytää suuntaviivoja siihen, mihin tutkijalehtorina tutkimustyötäni kolmivuotiskauden alussa kohdistaisin. Syksyllä 2008 näkökulma löytyi ja tutkimusprosessi pääsi käyntiin.

Tämän tutkimus avaa ikkunan seurakuntien varhaisnuorisotyön ja työntekijöiden todellisuuteen alkuvuonna 2009. Tutkimusraportin otsikko nousee yhden varhaisnuorisotyöntekijän vastauksesta kyselylomakkeen viimeiseen kysymykseen ” Mitä vielä haluaisit kertoa?”. Hän vastasi:

Varhaisnuorisotyö on kirkon kannalta tärkeintä työtä. Työtä jolla on tulevaisuus. Tavat vain vaihtelevat.

Vaikka tutkimuksessa on kyse nimenomaan 41 seurakunnan ja työntekijän todellisuudesta, on selvää, että aineisto edustaa samalla myös laajempaa Suomen ev.lut. seurakuntien todellisuutta. Tästä olen vakuuttunut esiteltyäni tutkimustuloksiani kolmessa eri yhteydessä: Kirkon lapsi- ja nuorisotyön neuvottelupäivillä Jyväskylässä 13.1.2010, varhaisnuorisotyön Suunta-seminaarissa Saariselällä 9.2.2010 sekä Varhaisnuorisotyön teemapäivillä Naantalissa 11.3.2010. Mainittujen esitysten yhteydessä sain erilaisen kommenttipuheenvuorojen kuulemisen lisäksi myös mahdollisuuden keskustella seurakuntien varhaisnuorisotyöntekijöiden kanssa tutkimustulosteni todentuntuisuudesta. Keskustelut vahvistivat sen, että olen kyennyt löytämään ja kirjamaan auki jotain aitoa ja onnistunut nostamaan esiin sellaisia näkökulmia, joilla vaikuttaa olevan merkitystä varhaisnuorisotyön merkityksen ymmärtämisessä ja työmuodon kehittämisessä. Samalla totean sen, että tutkimustuloksillani ja kehittämisenäkökulmillani lienee käyttöä myös muun seurakunnan kasvatustoiminnan tarkastelussa ja kehittämisessä. Niin paljon yhteistä on varhaisnuorisotyöllä ja esimerkiksi rippikoulun jälkeisellä nuorisotyöllä.

Kiitän kirkkohallitusta ja Diakonia-ammattikorkeakoulua mahdollisuudesta paneutua valittuun tutkimusteemaan. Se on ollut erittäin antoisa ja ammattitaitoa lisäävä mahdollisuus. Kiitän myös Diakonia-ammattikorkeakoulun tutkimusohjelmien väkeä tuesta.

Suuri kiitos kuuluu niille varhaisnuorisotyöntekijöille, jotka käyttivät aikaansa vastatakseen lähettämäni kyselyyn. He ovat omalta osaltaan kehittäneet kirkkomme varhaisnuorisotyötä – työtä, jolla on tulevaisuus.

Helsingissä 1.4.2010

Sami Ritokoski

1 TUTKIMUKSEN TAVOITE

Kirkon kasvatuksen ja nuorisotyön yksikön (KKN) nuorisotiimi kokoontui 8.9.2008 ja nosti esiin kolme tutkimusnäkökulmaa, joiden selvittäminen valittiin tämän tutkimuksen tavoitteeksi:

- a) seurakuntien varhaisnuorisotyön nykytilan ja painopisteiden kartoitus täydentämään sitä, mikä jo käy ilmi Kirkon nelivuotiskertomusten ja Kirkon tilastollisten vuosikirjojen tiedoista. Kirkon työssä varhaisnuorisotyön piiriin on perinteisesti laskettu kuuluviksi 7–14-vuotiaat.
- b) leiri- ja kerhotoiminnan sisältö, merkitys ja tavoitteet varhaisnuorisotyön kokonaisuudessa
- c) spiritualiteetin toteuttaminen varhaisnuorisotyössä sekä siihen liittyvät lasten vanhempien odotukset.

Tutkimuskohteeksi valittiin Suomen ev.lut. kirkon seurakunnissa varhaisnuorisotyössä toimivat työntekijät. Seurakuntien varhaisnuorisotyön toimintaympäristön kartoittamiseksi ja kuvaamiseksi 2. luvussa nostetaan esiin taustatietoa seurakuntien toiminnasta ja varhaisnuorisotyöstä. Tiedon lähteinä ovat Kirkon nelivuotiskertomuksien ja Kirkon tilastollisten vuosikirjojen lisäksi myös eräät muut varhaisnuorisotyötä ja sen toteuttajia koskevat tutkimukset.

Tutkimuksessa kartoitetaan varhaisnuorisotyön nykytilan lisäksi myös sitä, mitä työntekijät ajattelevat tulevaisuudesta ja miten he työtään haluaisivat kehittää. Sillä tiedolla on käyttöä esim. silloin kun kehitetään ammatillista peruskoulutusta, jatko- ja täydennyskoulutusta, strategioita, materiaaleja jne. Tästä syystä luvussa 2 käsitellään myös varhaisnuorisotyöntekijöitä ja heidän rooliaan oman työnsä suunnittelijoina, toteuttajina ja kehittäjinä. Tavoitteena on tutkimustulosten lisäksi esittää myös johtopäätöksiä ja kehittämideoita käytännön työn tueksi ja kirkon varhaisnuorisotyön kehittämiseksi.

Seurakuntien varhaisnuorisotyöntekijöiden ajattelua ja työn sisältöä ei ole aiemmin valtakunnallisesti tästä näkökulmasta tutkittu. Vuonna 2002 valmistui Helsingin yliopiston teologisesta tiedekunnasta Katri Tikan pro gradu -työ *Väliinputoajat? – seurakunnan työntekijöiden arvioinnit 10–13-vuotiaiden varhaisnuorten elämäntilanteesta ja seurakuntatoiminnasta*. Mainittu opin näyte on kiinnostavaa rinnakkaismateriaalia tälle tutkimukselle. Katrin Tikan tavoitteena oli vuonna 2000 kerätyn aineiston perusteella selvittää a) millainen on 10–13-vuotiaiden elämäntilanne seurakuntien varhaisnuorisotyössä työskentelevien arvioimina, b) millaista toimintaa seurakunnissa järjestetään

10–13-vuotiaille, c) millaista yhteistoimintaa seurakunnilla on esimerkiksi kunnan, koulun ja kolmannen sektorin kanssa 10–13-vuotiaisiin kohdistuvassa työssä ja d) millainen on seurakuntien varhaisnuorisotyön taloudellinen tilanne. Tutkimuksessa analysoitiin kyselylomakkeella koottu aineisto, joka kerättiin 164 varhaisnuorisotyöntekijältä kaikista silloisista seitsemästä suomenkielisestä hiippakunnasta. Tikan tutkimus on osin käyttökelpoinen vertailukohta tässä tutkimuksessa kerätyn aineiston kanssa. Kirkon nuorisotyön ohjaajakoulutuksessa Diakonia-ammattikorkeakoulussa ja Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulussa on viime vuosina valmistunut useita seurakuntien varhaisnuorisotyötä koskevia opinnäytteitä. Ne ovat olleet paikallisia tutkimuksia, kehittämishankkeita tai produktioita, ja osaa niistä hyödynnetään peilauspintana tässä tutkimuksessa.

Tässä tutkimuksessa käytetyssä kyselylomakkeessa käytettiin termiä varhaisnuori. Vasta kyselyn toteuttamisen jälkeen on tutkijan omaankin kielenkäyttöön vakiintunut termien tytöt/pojat ja varhaisnuoret käyttö uudessa merkityksessä. Terminologinen muutos liittyy PTK – poikien ja tyttöjen keskus -palvelujärjestön linjaukseen varhaisnuori-termin käyttöön liittyen sekä lapsuuden ja lasten kasvurauhan suojeluun. Määrittelyllä pyritään siihen, että terminologisestikaan ei kiirehdiä tyttöjä ja poikia kohti nuoruutta. On päädytty linjaukseen, jonka mukaan seurakuntien työmuotoa, jossa tehdään töitä 7–14-vuotiaiden tyttöjen ja poikien sekä heidän perheidensä parissa, kutsutaan edelleen varhaisnuorisotyöksi. Sen sijaan on luovuttu varhaisnuorisanaasta koko tuota 7–14-vuotiaiden ikäryhmää koskevana terminä ja siirrytty puhumaan heistä kouluikäisinä lapsina, tyttöinä ja poikina jne., varhaisnuori-termin jäädessä koskemaan varhaisen nuoruusiän vuosia (13–14-vuotiaat) eläviä tyttöjä ja poikia. Kyselylomakkeessa käytettiin siis kuitenkin vielä varhaisnuori-termiä ”vanhassa” merkityksessä, kuten moni vastaajakin näytti tekevän.

2 TAUSTAA TUTKIMUKSELLE

2.1 Kohtaamisen strategioita

Kirkon nelivuotiskertomuksessa *Monikasvoinen kirkko – Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2004–2007* kuvataan seurakuntien kasvatustyön tueksi ja ohjaamiseksi laadittuja strategioita. Vuonna 2002 julkaistun *Läsnäolon kirkko – Suomen evankelis-luterilaisen kirkon missio, visio ja strategia 2010* -strategiassa tavoitteena on mm., että kirkko kohtaa ihmiset henkilökohtaisella tasolla siellä missä he ovat, vahvistaa jäsentensä siteitä kirkkoon, tukee perheiden hyvän elämän edellytyksiä, puolustaa oikeutta lapsuuteen ja nuoruuteen, suuntaa ja siirtää voimavaroja, taistelee heikkojen ja syrjäytyneiden puolesta, opettaa uskon yksinkertaista perussisältöä, ohjaa monipuoliseen jumalanpalveluselämään, etsii heikot ja syrjäytyneet, pitää tärkeänä henkilökohtaista vuorovaikutusta, on aktiivisesti mukana vuorovaikutuksellisessa sähköisessä viestinnässä, huolehtii työvoiman rekrytoinnista ja varustamisesta kirkon palvelukseen, selventää johtajuuden ulottuvuuksia. (Monikasvoinen kirkko 2008, 11; Läsnäolon kirkko 2002)

Jumala on. Elämä on nyt. Rakkaus liikuttaa. Lapsi- ja nuorisotyön missio ja visio sekä strategia 2010 julkaistiin 2004. Strategian tavoitteena on, että vuonna 2010 meillä on kirkko, jossa lapsi ja nuori kohtaa pyhän ja rakastavan Jumalan, kohtaa välittäviä ihmisiä, saa olla oman ikäisensä ja oma itsensä, saa tukea kasvulleen ihmisenä ja kristittynä sekä kuuluu seurakuntaan, jonka elämän ja toiminnan pohjana on usko Jumalaan. Keinoina tavoitteen saavuttamiseksi ilmaistiin yksilön arvostaminen, jumalauskon rohkea esillä pitäminen kirkon lapsi- ja nuorisotyössä, rakenteiden arviointi, lapsen ja nuoren kasvun tukeminen ja yhteistyö kotien kanssa. Strategian on arveltu vaikuttaneen noin joka toisen seurakunnan kasvatustyöhön. Työaloista strategian on arveltu vaikuttaneen vähiten varhaisnuorisotyöhön. (Monikasvoinen kirkko 2008, 121–122.)

Vuoteen 2008 asti kirkon kasvatustyön painopiste oli *Jumalan silmissä kaunis – Tytöt ja pojat*. Painopisteen valinnalla haluttiin haastaa näkemään, mitä tyttöinä ja poikana eläminen ja kasvaminen ovat suomalaisessa yhteiskunnassa, ja miettimään, mitä annettavaa kristillisellä näkemyksellä ihmisen pyhydestä on tyttöjen ja poikien arkitodellisuudessa. Pyrkimyksenä oli etsiä sellaisia lapsen ja nuoren hengellisen elämän sisältöjä ja tapoja, jotka auttavat heitä tyttöinä ja poikina elämisessä sekä naisiksi ja miehiksi kasvamisessa ja viestittä, että ihmisen hengellisyyttä ei voida tarkastella irrallaan sukupuolisuudesta, ruumiillisuudesta ja seksuaalisuudesta. Kun on tutkittu painopistealueen vaikutuksia seurakuntien eri toimintamuotoihin, on huomattu, että valtaosassa seurakunnista painopisteen valinnalla on ollut ainakin jotain vaikutusta toimintaan ja että vaikutus on ollut suurin varhaisnuorisotyöhön. (Monikasvoinen kirkko 2008, 120.)

2.2 Kirkon nelivuotiskertomusten ja tilastolliset vuosikirjat

Kirkon nelivuotiskertomuksissa ja tilastollisissa vuosikirjoissa julkaistaan monipuolista tietoa mm. kirkon toimintaympäristöstä ja siinä tapahtuneista muutoksista, merkittävimmistä tapahtumista ja päätöksistä, seurakuntien väestönmuutoksista, henkilöstöstä, toiminnasta, hautaustoimesta, metsä- ja maankäytöstä sekä tilinpäätöstiedoista. Viimeisimmissä kolmessa kirkon nelivuotiskertomuksessa *Kirkko uudelle vuosituhannele – Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 1996–1999*, *Kirkko muutosten keskellä – Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2000–2003* ja *Monikasvoinen kirkko – Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2004–2007* kuvataan muiden työalojen lailla myös seurakuntien varhaisnuorisotyötä mainittuina ajanjaksoina.

Vuonna 2007 joka toinen seurakunta järjesti koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa 7–8-vuotiaille lapsille. Toimintaan osallistui vuonna 2007 yli 15600 lasta, mikä on 13,5 prosenttia 7–8-vuotiaiden ikäluokasta. Seurakunnissa järjestettiin myös edellä mainitun toiminnan rinnalla kyseisten ikäluokkien erityistilaisuuksia. Aamu- ja iltapäivätoiminta toteutettiin useimmiten yhteistyössä kunnan tai järjestön kanssa. Kirkko oli kunnan jälkeen seuraavaksi aktiivisin toimija aamu- ja iltapäivätoiminnassa. (Monikasvoinen kirkko 2008, 132–134.) Vaikka aamu- ja iltapäivätoiminta tavoitti varhaisnuori-ikäisiä, ei sen kuormittavuus ja vaikutus liene ollut kovinkaan suurta seurakuntien varhaisnuorisotyöntekijöiden työhön, sillä kirkon työntekijäkunnasta kyseinen toiminta lienee ollut ja on suurelta osin kirkon lastenohjaajien vastuulla. Tällaisella työnjaolla on merkitystä niin, että varhaisnuorisotyöntekijät voivat monin paikoin keskittyä muuhun työhön.

Vuosina 2000–2003 varhaisnuorten ryhmiin osallistuneiden määrä laski ajanjaksolla 8,4 % ja varhaisnuorten ryhmiin osallistuneiden suhteellinen osuus 7–14-vuotiaiden ikäluokasta laski 16 %:sta 14,5 %:iin. Varhaisnuorten kerhoissa oli vuonna 1999 mukana 83000 lasta. Vuoteen 2003 määrä laski 76000:een, joista 54 % tyttöjä. Varhaisnuorten kerhoihin vuonna 2003 osallistuneista 44 % oli 7–9-vuotiaita, 40 % 10–12-vuotiaita. 13 % kerholaisista oli yli 12-vuotiaita ja 4 % alle 7-vuotiaita. Osallistumisaktiivisuus painottui siis 7–12-vuotiaisiin. Varhaisnuorten ryhmiin osallistuneiden määrä väheni vuosina 2000–2003 kaikissa muissa hiippakunnissa paitsi Porvoon hiippakunnassa. Suhteellisesti aktiivisinta varhaisnuorisotyön kerhotoiminta oli Lapuan hiippakunnassa, jossa toiminnassa oli mukana joka viides 7–11-vuotias lapsi. Oulun ja Kuopion hiippakunnissa toimintaan osallistuvien lasten osuus oli lähes yhtä korkea. (Kirkko uudelle vuosituhannele – Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 1996–1999; Kirkko muutosten keskellä 2003, 157.)

Seuraavalla jaksolla 2004–2007 ryhmiin osallistuneiden määrä laski edelleen, mutta vähemmän kuin edellisellä nelivuotiskertomusjaksolla, nyt 1,3 %. Vuonna 2007 varhaisnuorten kerhoihin osallistui 13,2 % 7–14-vuotiaista lapsista. Kertomuskaudella 2004–2007 osuus laski 1,3 %. Kerhoihin osallistui vuonna 2007 noin 64800 tyttöä ja poikaa. Pidemmällä aikavälillä tarkasteltuna edellisestä kertomuskaudesta 2000–2003 vuoteen 2007 kerhoihin osallistuneiden määrä laski 14,3 %. Varhaisnuorisotyön kerholaisten määrä väheni eniten Mikkelin (-23 %) ja Oulun (-19 %) hiippakunnissa. Vähiten laskua oli Espoon (-5 %) ja Lapuan (-8 %) hiippakunnissa. (Kirkko muutosten keskeillä 2003, 157; Monikasvoinen kirkko 2008, 134.) Varhaisnuorisotyön kerhojen osallistujamäärien lasku ajanjaksolla 2000–2007 oli siis merkittävää. Vuosien 2004–2007 nelivuotiskertomuksessa osallistujamäärien laskun selitettiin johtuvan suurelta osin ikäluokkien pienenemisestä, mutta se seikka ei näytä kuitenkaan kokonaan selittävän osallistujamäärien laskua. Tähän asiaan palataan luvussa 2.3.

Vuoden 2008 kirkon tilastollisen vuosikirjan mukaan kerhoihin osallistui kyseisenä vuonna 63584 lasta, vuodesta 2007 vuoteen 2008 lasku edelleen jatkui, nyt sitä oli 1,9 %. (Monikasvoinen kirkko 2008, 134; Tilastollinen vuosikirja 2008.) Seuraavassa taulukossa 1 on ilmaistu varhaisnuorten ryhmien määrät ja niiden osanottajat hiippakunnittain vuonna 2008.

TAULUKKO 1. Varhaisnuorten ryhmät ja niiden osanottajat hiippakunnittain vuonna 2008

	Varhaisnuorisotyön ryhmät Minior- och juniorgrupper			Jäseniä ryhmässä Deltagare i grupperna	
	Vuonna 2008	Muutos % 2004 - 2008	Ryhmiä seurakuntaa	Vuonna 2008	Muutos % 2004 - 2008
Hiippakunta					
Stift	År 2008	Ändring % 2004 - 2008	Grupper per församling	År 2008	Ändring % 2004 - 2008
Turku Åbo	455	-24,0	5	5 668	-24,0
Tampere Tammerfors	677	-11,6	11	8 801	-15,6
Oulu Uleåborg	796	-19,8	13	10 608	-19,8
Mikkeli S:t Michel	491	-16,2	9	5 875	-19,8
Porvoo Borgå	188	-4,6	3	2 666	-8,5
Kuopio Kuopio	584	-13,0	10	8 331	-10,4
Lapua Lappo	770	-9,7	14	9 641	-10,7
Helsinki Helsingfors	549	-12,2	14	6 156	-21,2
Espoo Esbo	538	1,7	22	5 838	-16,2
Koko kirkko	5 048	-13,2	10	63 584	-16,6

Lähde: Kirkon tilastollinen vuosikirja 2008

Varhaisnuorisotyön retket ja leirit kokosivat runsaasti varhaisnuorten ikäluokkaa, mutta niissäkin suunta on viime vuosina ollut laskeva. Vuonna 2003 varhaisnuorisotyön leireille osallistui yhteensä 75000 lasta, vuonna 2007 lapsia osallistui 64000. Osallistujamäärä väheni 2,4 % kaudella 2000–2003 ja 15 % kaudella 2004–2007. Osin lasku selittyy ikäluokkien pienenemisellä. Vuonna 2003 leirejä järjestettiin 2700 ja leirivuorokausia oli 6500, vuonna 2007 järjestettiin 2400 leiriä ja leirivuorokausia oli 5800. Vuodesta 2003 vuoteen 2007 leirien määrä laski n. 11 %, leirivuorokausien määrä saman verran. Leirien osallistujamäärissä kehitys on siis ollut samansuuntaista kuin kerhotoiminnassa. Vuonna 2003 varhaisnuorisotyön retkiä järjestettiin 1400, vuonna 2007 1000, vähennystä retkien määrässä oli noin 29 %. Vuonna 2003 retket keräsivät 43000 lasta, vuonna 2007 32000 lasta. Vuodesta 2003 vuoteen 2007 osallistuneiden määrä väheni noin 26 %. (Kirkko muutosten keskellä 2003, 158–159; Monikasvoinen kirkko 2008, 135.)

Suomessa partiolaisten määrä kasvoi tasaisesti aina 1990-luvun puoliväliin saakka, jolloin suosio kääntyi lievään laskuun ja on laskenut sen jälkeen tasaisesti niin seurakuntien partiossa kuin muissa partioissa. Partio toiminnassa oli vuonna 2003 mukana noin 72000 lasta ja nuorta, seurakuntien partiotyössä oli vuonna 2003 mukana 38 000 jäsentä. Vuonna 2007 partio toiminnassa oli mukana noin 70000 lasta ja nuorta, joista miltei puolet, 33 000 lasta ja nuorta osallistui seurakuntataustaisten lippukuntien toimintaan. Vuosina 2000–2003 seurakuntien partiolaisten määrä väheni 16 %, vuosina 2004–2007 vähennystä oli 12,6 %. Partiorhymä seurakunnissa oli vuonna 2007 yli 3600, mikä vastaa keskimäärin seitsemää ryhmää seurakuntaa kohden. Edellisestä kertomuskaudesta 2000–2003 ryhmien määrä väheni 9,4 %. Vuosina 2000–2003 partiotyön retkien määrä laski 14 % ja niille osallistuneiden määrä 8 %. Leirien määrä sen sijaan kasvoi 9 % ja niihin osallistuneiden määrä 2 %. Vuonna 2007 kirjattiin pidetyn 1500 seurakuntien partiotyön leiriä ja 5200 leirivuorokautta. (Kirkko muutosten keskellä 2003, 158; Monikasvoinen kirkko 2008, 134–135.)

Seurakunnissa toimii yli 50 seurakuntien partiotyön ohjaajaa eli seppoa, joiden keskeisenä toimenkuvana on partiotyö. Partiolaisten kasteopetuksen ja kristillisen kasvatuksen tukemista ja kehittämistä varten Kirkkohallituksessa toimii Seppo-ryhmä, joka toimii kiinteässä yhteistyössä Suomen Partiolaisten kanssa. Ryhmän merkitys on entisestään kasvanut, koska vuonna 2006 Suomen Partiolaisten uskontokasvatusryhmä lopetettiin. Partiotyössä järjestettiin runsaasti retkiä, matkoja ja leirejä. Yhteensä retkiä ja matkoja tehtiin lähes 4 500 ja niille osallistuneita oli lähes 30 000. (Monikasvoinen kirkko 2008, 135.)

Seurakuntien varhaisnuorisotyö keräsi vuonna 2007 puolet enemmän vapaaehtoisia ohjaajia kuin pyhäkoulu ja lähes saman verran kuin partio. Lukumäärät käyvät ilmi seuraavasta taulukosta 2.

TAULUKKO 2. Vapaaehtoiset ohjaajat lapsi- ja nuorisotyössä hiippakunnittain vuonna 2008

Vapaaehtoiset ohjaajat Frivilliga medarbetare											
Hiippakunta	Pyhäkoulu		Varhaisnuorisotyö		Nuorisotyö		Partio		Yhteensä	Muutos % 2004-2008	
	Söndagsskola		Minior- och juniorarbete		Ungdomsarbete		Scouting				
Stift	Yhteensä	Näistä miehiä %	Yhteensä	Näistä miehiä %	Yhteensä	Näistä miehiä %	Yhteensä	Näistä miehiä %	Totalt	Ändring 2004-2008	
	Totalt	Av dessa män %	Totalt	Av dessa män %	Totalt	Av dessa män %	Totalt	Av dessa män %			
Turku	360	9,2	611	23,2	45	51,1	1 551	32,0	2 567	- 30,6	
Abo											
Tampere	439	14,4	1 040	30,2	140	51,4	1 546	36,7	3 165	- 10,4	
Tammerfors											
Oulu	1 034	29,8	1 379	29,9	115	58,3	767	34,3	3 295	- 34,0	
Uleåborg											
Mikkeli	199	14,6	937	29,8	85	48,2	460	39,1	1 681	- 14,8	
S:t Michel											
Porvoo	350	21,7	213	19,7	111	43,2	156	48,1	830	- 30,9	
Borgå											
Kuopio	331	12,4	1 093	29,5	105	43,8	456	34,6	1 985	- 20,8	
Kuopio											
Lapua	733	10,8	1 221	28,7	69	52,2	748	33,0	2 771	- 13,8	
Lappo											
Helsinki	222	12,6	805	26,2	128	39,1	984	36,7	2 139	- 16,2	
Helsingfors											
Espoo	252	12,3	766	33,0	49	46,9	1 018	43,8	2 085	- 0,1	
Esbo											
Koko kirkko	3 920	17,6	8 065	28,8	847	47,9	7 686	36,4	20 518	- 20,3	
Hela kyrkan											

Lähde: Kirkon tilastollinen vuosikirja 2008

Lähes kaikkien seurakuntien (99 %) ilmoitettiin vuonna 2007 tekevän koulujen kanssa jonkinlaista yhteistyötä (v. 2003 98 %). Päätoimisia oppilaitosten virkoja oli vuoden 2007 lopussa yli 50 (v. 2003 40). Sekä vuoden 2003 että 2007 tilastojen mukaan lähes kaikissa seurakunnissa toteutettiin koulujumalanpalveluksia. Samoin lähes kaikista seurakunnista käytiin pitämässä kouluissa päivänavauksia ja hartaushetkiä. Vuoden 2007 tilastojen mukaan peruskoulun alaluokilla seurakuntien edustaja vieraili useimmiten kerran tai pari kuukaudessa (59 % seurakunnista), joka kolmannessa (32 %) seurakunnassa alaluokilla vierailtiin viikoittain. Peruskoulun yläluokilla käytiin useimmiten joka viikko (54 %) tai vähintään kuukausittain (34 %). Useimmilla peruskoulun alaluokilla seurakunnan edustaja teki oppituntivierailuja muutamia kertoja vuodessa (62 %), joka kymmenennessä vielä useammin. Joka toisella peruskoulun yläluokalla seurakunnan edustaja teki oppituntivierailuja muutamia kertoja vuodessa. Joka neljännessä seurakunnassa seurakunnan edustaja oli jollain muulla tavoin läsnä peruskoulun yläluokkien koulu yhteisössä erittäin aktiivisesti eli vähintään kerran viikossa. (Kirkko muutosten keskellä 2003, 178; Monikasvoinen kirkko 2008, 151–152.)

Koulupastori- ja -kummitoimintaa peruskoulun alaluokkien kanssa oli noin sadalla seurakunnalla, peruskoulun yläluokkien kanssa noin 140 seurakunnalla ja lukioiden kanssa 88 seurakunnalla. Lisäksi ammatillisten oppilaitosten kanssa koulupastoritoimintaa oli 33 seurakunnalla. (Monikasvoinen kirkko 2008, 152.)

Seurakunnilla oli myös monenlaisia muita yhteistyön muotoja oppilaitosten kanssa. Yhteisiä koulupäiviä peruskoulun alaluokkien kanssa oli 30 seurakunnalla, yläluokkien kanssa 15 seurakunnalla, lukioiden kanssa 12 ja ammatillisten oppilaitosten kanssa kolmella seurakunnalla. Nuisku-kursseja järjesti 25 seurakuntaa yläkoulun oppilaille, 26 lukioille. Muutamat seurakunnat järjestivät kyseisiä kursseja ammatillisissa oppilaitoksissa. (Monikasvoinen kirkko 2008, 152.)

Seurakuntien yhteistyö koulujen kanssa retkien ja leirien järjestämisessä oli aktiivista. Vuonna 2007 seurakunnista 45 % ilmoitti tekevänsä koulujen kanssa yhteistyötä tällä saralla. Useimmiten yhteistyötä tehtiin peruskoulun alaluokkien (45 %) ja yläluokkien (40 %) kanssa, harvemmin lukioiden (9 %) tai ammatillisten oppilaitosten kanssa. Joka viides seurakunta ilmoitti järjestävänsä peruskoulun alaluokkalaisille leirikouluja, kahdeksan prosenttia seurakunnista yläluokkalaisille. Alaluokkien kanssa seurakunnat järjestivät kaikkiaan lähes 300 leirikoulua, yläluokkien kanssa yli 100. Lähes joka viidennessä seurakunnassa ilmoitettiin käytävän vierailuilla vanhempainilloissa, useimmiten peruskoulun yläluokilla (18 %) tai alaluokilla (17 %), vain yksittäisissä seurakunnissa lukioissa tai ammatillisissa oppilaitoksissa. (Monikasvoinen kirkko 2008, 152.)

2.3 Näkökulmia varhaisnuorisotyön osallistujamäärien laskuun

Varhaisnuorisotyön osallistujamäärien tiedetään siis laskeneen viime vuosina. Osa laskevasta trendistä selittyy pienentyneillä ikäluokilla, mutta ei kokonaan. Esimerkiksi seurakuntien varhaisnuorisotyön kerhoihin osallistuneiden määrä laski 14,3 % vuodesta 2003 vuoteen 2007, kun samaan aikaan 7-vuotiaiden ikäluokka pieneni 5,9 %, 10-vuotiaiden ikäluokka 8,1 % ja 13-vuotiaiden ikäluokka 1,4 %. (Tilastokeskuksen PX-Web tietokanta; Kirkko muutosten keskellä 2003, 157; Monikasvoinen kirkko 2008, 134.)

Mitä muita syitä osallistujamäärien laskuun voitaisiin löytää? Sami Myllyniemi teki vuonna 2009 tutkimuksen *Aika vapaalla – Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009*. Tutkimuksessa haastateltiin puhelimitse 1200 lasta ja nuorta, iältään 10–29 vuotta. Tutkimuksessa pyrittiin selvittämään muun muassa, mitä lapset ja nuoret odottavat vapaa-ajalta sekä miten he sitä viettävät. Nuorimmat tutkimukseen osallistuneet ja siihen vastanneet olivat siis 10-vuotiaita, seurakuntien varhaisnuorisotyön piiriin kuuluu myös tätä nuorempia lapsia, toiminnan piiriin on yleensä laskettu kuuluvaksi 7–14-vuotiaat lapset ja nuoret. Seurakuntien kerhotoiminta on perinteisesti tavoittanut eniten 7–9- ja 10–12-vuotiaita, vähemmän yli 12-vuotiaita tai alle 7-vuotiaita. Myllyniemen tutkimus tuo siis valoa 10-vuotiaiden ja sitä vanhempien lasten ja nuorten osalta, 7–9-vuotiaat jäävät tarkastelusta pois. Mutta sellaisenaankin Myllyniemen tutkimus antaa uutta perspektiiviä myös seurakuntien varhaisnuorisotyön tavoitavuuden arvioimiseen. Myllyniemen tutkimuksessa esitettiin lapsille ja nuorille seuraava kysymys: *Erilaiset tavat viettää aikaa voivat tuntua enemmän tai vähemmän omalta ajalta. Kuinka omaksi koet seuraavat tavat käyttää aikaa? Ja vastausvaihtoehdoiksi tarjottiin koulu tai opiskelu, työ (vain työssä käyville), kotityöt, netissä vietetty aika, järjestössä, seurassa tai vastaavassa toimiminen, kavereiden kanssa yhdessä toimiminen, kavereiden kanssa muuten vain oleminen sekä yksin vietetty aika.*

Tulokset kertovat, että eniten nuoret kokevat ”omaksi ajaksi” yksin ja kavereiden kanssa vietetyn ajan ja toimimisen. Mitä organisoidummasta ja institutionaalisemmasta toiminnasta on kyse, sitä vähemmän se tuntuu omalta ajalta. Järjestötoiminnassa vietetty aika on nuorten mielestä jo huomattavasti vähemmän omaa aikaa kuin muu kavereiden kanssa oleminen tai tekeminen. Kaikkein vähiten omaksi ajaksi koetaan koulu tai opiskelu, ja varsinkin työ. Aktiivinen toiminta seuroissa ja järjestöissä on tärkeää vain harvoille lapsille ja nuorille. (Myllyniemi 2009, 24–25, 29, 47, 157.) Millaisena seurakunnan varhaisnuorisotyön toiminta koetaan, omaksi ajaksi vai ”järjestötoiminnaksi”?

Myllyniemi toteaa tutkimusraportissaan 10–14-vuotiaiden ”vapaa-aika karttelee tehokkaasti tutkijoiden tilastohaavia”. Edellä mainittu lausahdus kuvastaa sitä, miten haastavalta tutkijastakin tuntuu saada otetta siihen, mitä

10–14-vuotiaat vapaa-ajaltaan odottavat. Tutkimuksen mukaan he ilmaisivat olevansa kyselyyn vastanneista vastaajaryhmistä kaikkein tyytyväisimpiä vapaa-aikaansa, mutta mihin vapaa-aikaan? (Myllyniemi 2009, 50, 124.)

Tutkimuksen mukaan suuri osa 10–14-vuotiaista kokee omaavansa niin paljon vapaa-aikaa, ettei tiedä, mitä sillä tekisi. Myllyniemen tutkimukseen osallistuneista enemmistö harrastuksettomista on alle 15-vuotiaita ja peräti 28 % heistä on ilman yhtään vapaa-ajan harrastusta. Samoin heidän järjestöosallistumisensa ja halu niiden jäsenyyteen on vähäistä. 10–14-vuotiaiden samoin kuin muidenkin nuorten kohdalla järjestöihin kuulumisella ei ole yhteyttä vapaa-ajan tyytyväisyyteen. Mutta kuitenkin muihin vapaa-ajan aktiviteetteihin – etenkin järjestämättömiin ja organisoimattomiin – osallistumisella on selvä yhteys lasten ja nuorten vapaa-aikatytyväisyyteen. Tiedetään, että 10–14-vuotiaat ovat joissakin kulttuuriharrastuksissa erityisen aktiivisia ja alle 15-vuotiaat ovat myös aktiivisia liikkujia. Useammalla kuin yhdeksällä kymmenestä on jokin liikuntaharrastus, ja osuus on ollut kasvusuunnassa. Samalla tiedetään, että 10–14-vuotiaat ovat pääosin liian nuoria kunnallisen nuorisotyön palveluiden käyttäjiksi. Joidenkin harrastusten kannalta taas jo 13-vuotias voi olla liian vanha aloittamaan – ainakin jos tarkoituksena on leipoa alansa huippuja. Myllyniemi pohtiikin, kohtaavatko palveluiden kysyntä ja tarjonta tässä ikäryhmässä vai onko kyseessä väliinputoajaryhmä. (Hanifi 2004, 131; Myllyniemi 2009, 20–21, 38, 51; Nuori Suomi 2006, 8.)

Myllyniemen mukaan 10–14-vuotiailla on kaikista vastaajaryhmistä eniten sekä samaa että eri sukupuolta olevia hyviä ystäviä. He myös tapaavat ystäviään kaikista useimmin ja ovat puhelin- tai nettiyhteydessä heihin paljon kasvokkain tapahtuvia tapaamisia useammin. Muiden vastaajaryhmien tavoin 10–14-vuotiaat pitävät perheen kanssa vietettyä aikaa tärkeänä, vapaa-aikaa voidaan siis tarkastella myös ”perheen aikana”. Laajemminkin on huomattu, että suomalaisten perhemyönteisyys ja halu olla perheen kanssa olisi kasvussa. (Myllyniemi 2009, 78–79, 90–91, 102–103.)

Myllyniemi toteaa, että lasten ja nuorten järjestöissä oleminen keskittyy ennen kaikkea liikunta- tai urheiluseuroihin, joissa on mukana 21 % kaikista nuorista. Eri järjestötyyppien kohdalla kehitys on ollut pelkästään laskevaa. Sitoutuvan ja pitkäjänteisen osallistumisen rinnalla vaikuttaisi olevan vahvistumassa ”hengailu-” ja projektiosallistumiskulttuuri. Merkittävimmän poikkeuksen järjestöihin osallistumisen laskevasta trendistä tekee partio, jossa tavalla tai toisella mukana olevien määrä on ainoana selvästi kasvanut, ja partiossa mukana olevat pysyvät toiminnassa mukana pidempään. Lähes kaikki partiossa mukana olevat osallistuvat jäsenyyden lisäksi konkreettiseen toimintaan ja kolme neljästä osallistuu myös toiminnan suunnitteluun ja järjestämiseen. Myllyniemi arvioikin, että toiminnan kokonaisvaltaisuudella voi olla vaikutusta järjestöön kiinnittymiseen. Mielenkiintoista on huomata, että

seurakuntien tai muiden uskonnollisten yhteisöjen lapsi- ja nuorisotoiminnassa mukana olevat ilmaisevat Myllyniemen tutkimuksessa toiseksi parhaita lukemia mitattaessa toimintaan osallistumisen lisäksi myös toiminnan suunnitteluun ja järjestämiseen osallistumista. Partiossa ja seurakunnassa mukana olevat nuoret suhtautuvat niiden jäsenyyksiin selvästi muita myönteisemmin. (Myllyniemi 2009, 40–43, 54.)

Niistä lapsista, jotka osallistuvat vain yhden järjestön toimintaan, juuri seurakunnan toiminnassa mukana olevat ovat aktiivisimpia osallistujia. Heistä selvä enemmistö on mukana seurakunnan toiminnassa viikoittain, lähes puolet vähintään kolmesti viikossa. (Myllyniemi 2009, 46.)

Kiinnostava tieto 10–14-vuotiaiden kokoavan toiminnan suunnittelua ajatellen on se, että juuri sen ikäiset Myllyniemen (2009, 53) mukaan suhtautuvat kaikista negatiivisimmin koulun tiloissa toteutettavaan harrastustoimintaan ja vapaa-ajan viettoon.

Myllyniemen tutkimuksen mukaan vastanneilla lapsilla ja nuorilla, varsinkin alle 15-vuotiailla, oli vähän mahdollisuuksia vaikuttaa asuinpaikkakuntansa vapaa-ajan toimintaan. Näyttää siltä, että vapaa-ajan toiminta on pääsääntöisesti aikuislähtöistä. Myllyniemen mukaan vajaa kolmannes kaikista 10–29-vuotiaista pitää asuinpaikkansa nuorille järjestettyä toimintaa kiinnostavana. Vastakkaista mieltä on hieman useampi. Tyytymättömmimpiä ovat alle 15-vuotiaat, joista yli puolta ei järjestetty toiminta kiinnosta. Maantieteellisesti tyytymättömmimpiä ovat – ei kaupungeissa eikä maaseudulla – vaan pikkukylien tai pikkukaupunkien laidoilla asuvat lapset ja nuoret. (Myllyniemi 2009, 55, 57–58.)

Kun Myllyniemen tutkimuksessa kysyttiin lapsilta ja nuorilta ”keiden kanssa keskustele vaikeista asioista?”, vastasivat 10–14-vuotiaat seuraavasti: vanhempien kanssa 87 %, ystävän kanssa 60 %, jonkun muun läheisen aikuisen, opettajan kanssa 7 %, nettitutun kanssa 6 %, sisarusten, terveydenhoitajan/koulukuraattorin, nuorisotyöntekijän kanssa 3 %, en kenenkään kanssa 2 %, tyttö-/poikaystävän, harrastuskaverin, psykologin kanssa 1 %. Prosentti vastaajista ei osannut vastata kysymykseen. (Myllyniemi 2009, 61.)

Kiintoisaa on pohtia sitä, miten seurakunnan varhaisnuorisotyöntekijät sijoittuisivat edellisellä listalla. Ovatko seurakuntien työntekijät, nuorisotyön ohjaajat, kerhonojajaajat ja isokset henkilöitä, joiden kanssa he kokevat voivansa keskustella myös vaikeista asioista?

Mainitut Myllysen ja Myllyniemen tulokset kertovat siitä, että lasten osallistumisen tai osallistumattomuuden syyt voivat olla hyvin moninaisia, eikä esimerkiksi varhaisnuorisotyön kerhotoiminnan osallistujamäärien laskuun oletettavasti ole yhtä ainoaa selitystä.

2.4 Seurakuntien varhaisnuorisotyöntekijät tutkimustiedon valossa

Kirkon koko henkilöstön lukumäärä vuonna 2008 oli 21536 henkilöä (v. 2004 21409, v. 1999 19307). Vuonna 2008 vakinaista henkilöstöä oli 14075 henkilöä (v. 2004 14126) ja määräaikaista 7461 henkilöä (v. 2004 7283). (Tilastollinen vuosikirja 2004 ja 2008.)

Tehtäväaloittain tarkasteltuna puolet kirkon koko vuosityövoimasta työskenteli seurakuntatyössä, vuonna 2008 9791 henkilöä. Seurakuntatyön tehtäväälaan kuuluvat papisto, lehtorit, kirkkomuusikot, diakonia-, rippikoulu-, nuoriso-, varhaisnuoriso- ja lapsityöntekijät. Nuorisotyön alalla ilmoitettiin vuonna 2008 työskentelevän 1393 henkilöä (v. 1999 1245 henkilöä), lapsityössä 2716 henkilöä (v. 1999 2447 henkilöä), ja esimerkiksi papistoa oli 2296 (v. 1999 alle 1900). (Tilastollinen vuosikirja 2004 ja 2008.)

Koko kirkon henkilöstöstä oli naisia 71 %, 15303 henkilöä (v. 2004 70 %, 15048 henkilöä) ja miehiä 29 %, 6233 henkilöä (v. 2004 30 %, 6361 henkilöä). Kirkon henkilöstön ikäjakauma painottui vanhempiin ikäluokkiin: eniten henkilöstöstä oli 45–64-vuotiaita (v. 2004 45–59-vuotiaita). Kirkon vakinaisen henkilöstön keski-ikä oli vuonna 2008 48,5 vuotta (v. 2004 47,6 vuotta) ja koko henkilöstön 43,8 vuotta (v.2004 42,8 vuotta). Kirkon koko henkilöstöstä puolet oli yli 45-vuotiaita. Kaikista kirkon nuorisotyössä (varhaisnuoriso- ja nuorisotyö) toimivista suurimman ryhmän vuonna 2008 muodostivat 25–29-vuotiaat, seuraavaksi suurimman ryhmän ollessa 30–34-vuotiaat. Vakinaisista nuorisotyönohjaajista suurimman ryhmän muodostivat 30–34- ja 40–44-vuotiaat. (Tilastollinen vuosikirja 2004 ja 2008.) Seuraavassa taulukossa 3 on tietoja kirkon henkilöstön ikäjakaumasta.

TAULUKKO 3. Kirkon koko henkilöstön ikäjakauma tehtävryhmittäin vuonna 2008

Tehtävryhmä <i>Uppgiftgrupp</i>	Ikäryhmä											Yhteensä Sammanlagt
	Alder -20	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-	
Seurakuntapapit	-	49	164	221	216	237	347	363	339	312	48	2296
<i>Församlingspräster</i>	-	-	-	-	-	3	2	1	4	5	-	15
Seurakuntalehtorit	-	-	-	-	-	3	2	1	4	5	-	15
<i>Församlingslektorer</i>	-	-	2	4	8	18	30	22	31	33	1	149
Sairaalasielunhoito	-	-	2	4	8	18	30	22	31	33	1	149
<i>Sjukhussjälavård</i>	-	-	3	4	6	36	41	33	30	31	8	192
Perheneuvonta	-	-	3	4	6	36	41	33	30	31	8	192
<i>Familjerådgivning</i>	-	-	3	4	6	36	41	33	30	31	8	192
Kirkkomuusikot	1	27	78	131	122	157	151	100	102	102	12	983
<i>Kyrkomusiker</i>	-	22	80	121	157	234	260	247	223	106	7	1457
Diakoniatyö	-	22	80	121	157	234	260	247	223	106	7	1457
<i>Diakoni</i>	20	173	271	221	162	193	153	104	72	23	1	1393
Nuorisotyö	20	173	271	221	162	193	153	104	72	23	1	1393
<i>Ungdomsarbete</i>	11	112	200	219	267	348	356	351	449	376	27	2716
Lapsityö	11	112	200	219	267	348	356	351	449	376	27	2716
<i>Barnarbete</i>	11	112	200	219	267	348	356	351	449	376	27	2716
Muu seurakuntatyö	29	172	104	48	30	39	39	30	50	42	7	590
<i>Ovrigt församlingarbete</i>	29	172	104	48	30	39	39	30	50	42	7	590
Seurakuntatyö yht.	61	555	902	969	968	1265	1379	1251	1300	1030	111	9791
<i>Församlingsarbete sammanlagt</i>	61	555	902	969	968	1265	1379	1251	1300	1030	111	9791
Hallinto	6	32	72	121	197	332	457	528	550	401	24	2720
<i>Förvaltning</i>	6	32	72	121	197	332	457	528	550	401	24	2720
Hautausmaatyö	993	690	249	198	218	366	438	507	540	225	23	4447
<i>Garvgårarbete</i>	993	690	249	198	218	366	438	507	540	225	23	4447
Kiinteistö- ja kirkonpalvelustyö	226	222	131	150	237	404	532	667	784	620	73	4046
<i>Fastlighets- och kyrkoarbetjäningsarbete</i>	226	222	131	150	237	404	532	667	784	620	73	4046
Muut	54	55	27	35	36	54	58	73	76	59	5	532
<i>Övriga</i>	54	55	27	35	36	54	58	73	76	59	5	532
Yhteensä	1340	1554	1381	1473	1656	2421	2864	3026	3250	2335	236	21536
<i>Sammanlagt</i>	1340	1554	1381	1473	1656	2421	2864	3026	3250	2335	236	21536

Lähde: Kirkon tilastollinen vuosikirja 2008

Tilastotiedon perusteella voidaan todeta, että seurakunnan ”nuorisotyössä” eli varhaisnuoriso-, nuoriso- ja rippikoulutyössä työskentelevien työntekijöiden määrässä ei sitten 1990-luvun lamavuosien ole viime vuosina tapahtunut sellaisia selvitä muutoksia, jotka yksinomaan selittäisivät esimerkiksi varhaisnuorisotyössä ja sen tavoittavuudessa tapahtuneita muutoksia. Mitä muuta tiedämme seurakuntien varhaisnuorisotyössä työskentelevistä nuorisotyön-ohjaajista? Millaiset edellytykset heillä on suunnitella ja toteuttaa työtään?

Pontus Salmi tutki vuonna 2001 julkaistussa väitöskirjassaan seurakuntien hengellistä työtä tekevien työmotivaatiota. Seurakunnan hengellistä työtä tekevien työmotivaatio osoittautui hyväksi, mutta nuorisotyönohjaajien todettiin olleen muita työntekijäryhmiä vähemmän tyytyväisiä työhönsä. Nuorisotyönohjaajat olivat kaikista epävarmimpia uravalinnastaan, tyytymättömiä työnjohtoon, työaikoihinsa ja työn määriin. Tyytyväisyys uravalintaan, työaikoihin ja määriin kasvoi iän myötä. Alle 40-vuotiailla todettiin vanhempia työtovereita alhaisempi yleinen motivaatiotaso sekä kutsumustietoisuus. He kokivat harvemmin työn olevan heidän elämäntehtävänsä ja kutsumuksensa ja he pitivät omassa työssään kristillisyyden toteutumista vähemmän arvossa kuin vanhemmat työntekijät. (Salmi 2001, 131, 136–137, 183, 193).

Sekä Rask, Pasanen ja Kainulainen tutkimuksessaan *Diakoniatyön ja Kirkon nuorisotyön arki vuonna 2002* että Pontus Salmi ovat omassa tutkimuksessaan todenneet iäkkäämmillä seurakunnan työntekijöillä olevan vahvemman identiteetin kuin nuoremmilla työntekijöillä. Sekä diakonia- että nuorisotyöntekijät pitävät työtään ensisijassa kutsumuksena ja ammattina. (Rask, Pasanen & Kainulainen 2003, 71; Salmi 2001, 194.)

Kai Jantunen teki vuonna 2004 ylemmän pastoraalitutkimuksen *Monitaitaja ja kasvattaja – ammattina seurakunnan nuorisotyö*. Tässä tutkimuksessa Jantusen tavoitteena oli antaa kokonaiskuva kirkon nuorisotyönohjaajan virasta ja selvittää viran kehittämistarpeita. Jantusen tutkimuskohteina oli seurakuntien tai seurakuntayhtymien varhaisnuoriso-, nuoriso-, erityisnuoriso- tai rippikoulutyössä toimivia nuorisotyönohjaajia, nuorisotyön johtajan tai nuorisosihteerin virassa toimivia sekä erityisesti pienten seurakuntien yhdistelmäviroissa toimivia, kuten esimerkiksi kanttori-nuorisotyönohjaajia, diakoni-nuorisotyönohjaajia ja lapsityöntekijä-nuorisotyönohjaajia. Tutkimuskysely toteutettiin Helsingin, Lapuan, Mikkelin ja Tampereen hiipakunnissa. Kyselyyn vastasi yhteensä 491 nuorisotyönohjaajaa. (Jantunen 2004, 12, 45, 59.)

Varhaisnuorisotyöstä ja varhaisnuorisotyöntekijöistä Jantunen löysi muutamia kiinnostavia tutkimustuloksia. Suomen seurakuntien koko vaihtelee muutaman sadan hengen seurakunnista yli 60 000 jäsenen seurakuntiin. Tämä näkyy myös nuorisotyössä. Toisilla seurakunnilla ei ole nuorisotyönohjaajan virkaa tai tointa ollenkaan, ja nuorisotyö on sisällytetty jonkun muun viranhaltijan tehtäviin. Toisilla seurakunnilla taas on kymmeniä nuorisotyönohjaajia, joista osa voi olla erikoistunut hyvinkin kapealle sektorille (Jantunen 2004, 75.)

Kokonaisuutena tarkastellen ideaaliseurakunnan kooksi Jantunen tutkimustulosten perusteella osoittautui 10 001–20 000 jäsenen seurakunta. Tämä siitä syystä, että sen kokoisten seurakuntien nuorisotyönohjaajat olivat tyy-

tyväisimpiä työhönsä, kun taas tyytymättömiä olivat pienten seurakuntien nuorisotyönohjaajat. (Jantunen 2004, 199.) Pienten seurakuntien työntekijöiden suuremman vaaran uupua ovat todenneet myös Rask, Pasanen ja Kainulainen. (Rask, Pasanen & Kainulainen 2003, 69).

Huomattava osa kaikilla työaloilla toimivista nuorisotyönohjaajista (82,9 %) toimi vakinaisissa viroissa. Yli 80 % vastaajista koki olevansa nuorisotyön ammattilaisia, ja 92,6 % ilmoitti arvostavansa virkaansa paljon tai erittäin paljon. Nuorisotyönohjaajat haluavat suhtautua työhönsä tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. Se antaa hyvän lähtökohdan viran ja työn kehittämislle. (Jantunen 2004, 78, 182, 184.)

Kolme tärkeintä syytä nuorisotyönohjaajan virassa pysymiseen ja työskentelyyn olivat "lapset ja nuoret itse" (86,7 %), "työn vapaus, luovuus ja vaihtelevuus" (84,4 %) sekä "työn tarpeellisuus ja haasteellisuus" (70,1 %) (Jantunen 2004, 158). Kallioniemenkin tutkimuksen mukaan nuorisotyönohjaajat painottivat työssään mm. itsensä toteuttamista (Kallioniemi 1994, 224), mikä sopii hyvin yhteen Jantusen esiin nostamien vapauden, luovuuden ja vaihtelevuuden kanssa.

Työntekijäryhmistä varhaisnuorisotyöntekijät olivat tyytyväisimpiä palkkaukseensa ja työnjakoon (Jantunen 2004, 88, 96), vaikkakin yleensä nuorisotyönohjaajien virkakunnan on todettu olleen kirkon hengellistä työtä tekevästä tyytymättömiä palkkaukseensa (Salmi 2001, 88).

Jantunen ja Salmen tutkimustulokset nuorisotyönohjaajien työtyytyväisyydestä vaikuttavat olevan ainakin osin ristiriidassa keskenään. Selittääkö sitä se seikka, että nuorisotyönohjaajat työskentelevät eri työaloilla ja heidän joukostaan nimenomaan varhaisnuorisotyössä työskentelevät näyttävät erottautuvan muusta joukosta? Jantunen mukaan erityisesti varhaisnuorisotyöntekijät kokivat työn vapauden, luovuuden ja vaihtelevuuden myönteisimmin. Varhaisnuorisotyössä työskentelevät ovat muilla työaloilla työskenteleviä nuorisotyönohjaajiin verrattuna enemmän asennoituneet työskentelevänsä siinä virassa eläkeikään asti ja suhtautuvat positiivisesti täydennyskoulutukseen (Jantunen 2004, 164, 169, 191). Salmi on todennut vanhemmille työntekijöille työn olevan nuoria työntekijöitä useammin elämäntehtävä ja kutsu. (Salmi 2001, 101.)

2.5 Lähtökohdat tutkimuskyselylle

Edellä esiin nostetun perusteella voidaan seurakuntien varhaisnuorisotyöstä ja sen tekijöistä tiivistää seuraavia seikkoja. Seurakunnan koko vaikuttaa työntekijöiden työn määrään ja työn sisältöihin, ja sillä on vaikutusta työtyytyväisyyteen. Siksi kokonaiskuvan saamiseksi on perusteltua kohdistaa

tutkimuskysely eri puolille Suomea ja eri kokoisten seurakuntien työntekijöille. Nuorisotyönohjaajien virkakunta yleensä suhtautuu työhönsä tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti, mikä on hyvä pohja työn kehittämiseksi. Nuorisotyönohjaajien virassa pysymisen keskeisimpiä syitä ovat a) lapset ja nuoret, b) työn vapaus, luovuus ja vaihtelevuus ja c) työn tarpeellisuus ja haasteellisuus. Nämä syyt varmasti pätevät myös varhaisnuorisotyöntekijöihin.

Nuorisotyönohjaajien virkakunnasta varhaisnuorisotyöntekijät ovat tyytyväisimpiä työhönsä, työn vapauteen, luovuuteen ja vaihtelevuuteen ja usein he asennoituvat työskentelemään varhaisnuorisotyössä eläkeikään asti. Koska varhaisnuorisotyöntekijät kokevat omaavansa tilaa ja vapautta luovuudelle, työn suunnittelulle, on heiltä varhaisnuorisotyön nykyhetken kartoituksen lisäksi otollista ja järkevää kysyä myös tulevasta, eli työn kehittämisestä, suunnittelusta, tavoitteista. Eläkeikää lähestyvien kohdalla haasteena voi tietty olla se, että enää ei ole halukkuutta uuden suunnitteluun.

Kirkon laatimilla seurakunta- ja kasvatustoiminnan strategioilla on osittain merkitystä seurakuntien ja yksittäisten työntekijöiden työn suunnitteluun ja toteuttamiseen. Erityisesti vuoteen 2008 asti ulottuneella Kirkon kasvatustyön painopisteellä *Jumalan silmissä kaunis – Tytöt ja pojat* näyttää olleen eniten merkitystä juuri varhaisnuorisotyölle ja sen tekijöille. Kirkkohallituksen Kirkon kasvatuksen ja nuorisotyön yksikkö ilmoittaa, että vuonna 2009 syvennetään aikaisempaa aihetta *Jumalan silmissä kaunis – Tytöt ja pojat* ja valmistellaan seuraavaa kirkon yhteistä *Pyhä*-painopistettä 2010–2012. Näin ollen voidaan todeta, että vallitsevan painopisteen on mahdollista antaa tukea varhaisnuorisotyöntekijöiden ajattelulle ja suunnittelulle myös lähitulevaisuudessa.

Seurakuntien varhaisnuorisotyön kerhotoiminta, kerholaisten määrät, retki- ja leiritoiminta sekä partiotoiminta ovat viime vuosina vähentyneet. Määrän laskua voidaan osin selittää ikäluokkien pienenemisellä, mutta ei kokonaan. Silti ainakin tilastojen valossa kyseiset toiminnot ovat edelleen keskeisimpiä varhaisnuorisotyön toimintamuotoja. Yhteistyö koulujen alaluokkien kanssa on säännöllistä ja monipuolista. Koulut näyttävät olevan keskeisimpiä varhaisnuorisotyöntekijöiden yhteistyötahoja. On tärkeää selvittää, missä työntekijät kokevat työn painopisteiden olevan. Lisäksi on tärkeää toiminnan tämänhetkisen tilan ja työntekijöiden siihen liittämien ajatusten kartoituksen lisäksi selvittää myös sitä, mitä työntekijät ajattelevat tulevaisuudesta ja miten he työtään haluaisivat kehittää. Sillä tiedolla on käyttöä esimerkiksi nuorisotyönohjaajien peruskoulutuksen, jatko- ja täydennyskoulutuksen kehittämisessä, varhaisnuorisotyön ja laajemmin kristillisen kasvatuksen strategioiden laatimisessa ja uusien materiaalien tuottamisessa.

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

3.1 Aineiston keruu

Tutkimusaineisto kerättiin tammi–maaliskuussa 2009. Kysely lähetettiin alun perin kaikkiin suomenkielisiin hiippakuntiin, kussakin niistä neljään eri kokoiseen seurakuntaan, yhteensä siis 64 seurakuntaan. Kustakin seurakunnasta valittiin yksi varhaisnuorisotyöntekijä vastaajaksi. Työntekijämuutosten yms. tähden kysely lähetettiin vielä kahteen muuhun seurakuntaan, yhteensä siis 66 seurakuntaan. Ensimmäisen kerran saatekirjeellä (liite 1) varustettu kysely lähetettiin 10.1.2009, tässä vaiheessa tietoon tulleiden työntekijävaihdosten takia sama kysely lähetettiin uudelleen vielä 12.1.2009. Ensimmäisen muistutus- ja rohkaisusähköpostin laitoin 27.–28.1., toisen 12.2.2009. Kolmas muistutus- ja samalla vastanneille kiitosviesti lähetettiin 14.3.2009. Vastauksia saatiin lopulta 41 seurakunnasta. Yksi vastaajista oli myös varhaisnuorisotyötä tekevä teologi, joka varhaisnuorisotyöntekijän ollessa estynyt tarjoutui vastaamaan kyselyyn. Muut vastaajat olivat seurakuntien nuorisotyönohjaajia.

Graafiset esitykset vastaajien taustatiedoista ovat liitteessä 3. Vastaajat edustivat tasaisesti molempia sukupuolia, heidän keski-ikänsä oli hieman alhaisempi kuin kirkon työntekijöiden keskimäärin, toisaalta samansuuntainen kuin nuorisotyönohjaajien keski-ikä. Vastaajien joukossa oli tasaisesti sekä kokeneita kirkon työntekijöitä että työuran alkutaipaleella olevia.

Vuonna 2007 n. 70 % seurakunnista oli kooltaan alle 3000–8999 jäsenen seurakuntia. Sen jälkeen seurakuntien keskimääräinen jäsenmäärä arvatenkin on seurakuntaliitosten tähden kasvanut. Siitä huolimatta tähän kyselyyn vastanneiden työntekijöiden seurakuntien keskimääräinen koko oli jonkin verran keskikokoista seurakuntaa suurempi. Samalla kuitenkin erikokoiset seurakunnat ja toimintaympäristöt olivat monipuolisesti edustettuina. Keskimääräistä suurempien seurakuntien edustus heijastui siihen, yli puolet vastaajista työskenteli kaupunkiympäristöissä.

Tämän tutkimusraportin kautta avautuu näkökulmia hyvin eri kokoisiin työyhteisöihin. Huomionarvoista on se, että neljäsosa vastaajista työskenteli seurakunnissa, joissa ei ole yhtään vain varhaisnuorisotyössä työskentelevää työntekijää. Se siis tarkoittaa työntekijöille varhaisnuorisotyön haasteiden lisäksi monien muidenkin vastuiden kantamista. Eniten vastauksia saatiin seurakunnista, joissa yksittäisen ikäluokan koko oli 151–200, mutta melkein yhtä paljon edustettuina olivat 51–150:n sekä 251–300:n kokoisten ikäluokkien seurakunnat.

Aineisto kuvaa faktisesti juuri näiden 41 vastaajan tekemän varhaisnuorisotyön todellisuutta. Samaan aikaan kuitenkin se kertoo myös yleisestä, eli varhaisnuorisotyön mahdollisuuksista ja haasteista Suomen ev.lut. kirkon

seurakunnissa. Tätä kantaa tukee myös se, että verrattaessa nyt saatuja tuloksia aiemmin mainittuun Katri Tikan pro gradu -tutkimukseen (Tikka 2002), jonka aineistona oli tämän tutkimuksen tutkimusjoukkoa laajemman eli 164 varhaisnuorisotyöntekijän vastausaineisto, löydetään tutkimusten kesken monissa kohdin yhtäläisyyksiä, ei lainkaan ristiriitaisuuksia.

Käytetyn kyselylomakkeen sisällöt on kuvattu liitteessä 2. Lomakkeessa oli sekä valintatehtäviä että kysymyksiä, joihin vastaajilta odotettiin avoimia vastauksia. Lomake oli siis osin strukturoitu ja osin puolistrukturoitu. Avoimilla kysymyksillä ja vastauksilla pyrittiin siihen, että vastaajien oma ääni ja kokemukset nousisivat esiin. Tällä tavoin työn arki ja juhla tulevat tässä raportissa käsin kosketeltavalle etäisyydelle ja lukijalla on mahdollisuus ymmärtää sitä. Tutkimusote oli deduktiivinen siinä mielessä, että etukäteen laadittiin suunnitelma teemoista, joita haluttiin tutkia. Induktiivista otetta toteutettiin aineiston avokysymysten analyysissa.

3.2 Aineiston analyysi

Kerättyjen avokysymysten vastausten laajuus yhteen dokumenttiin koottuna oli 56 sivua tekstiä. Aineistosta tehtiin kevään ja syksyn 2009 aikana sekä aineistolähtöinen laadullinen että määrällinen sisällönanalyysi. Laadullinen analyysi oli keskeistä sen selvittämiseksi, mistä vastaajat kertoivat ja millaisia erilaisia näkökulmia he toivat esiin. Analyysissa pyrittiin induktiiviseen otteeseen: materiaalia pyrittiin tarkastelemaan ilman, että esimerkiksi jokin tämän tutkimuksen luvussa 2 kuvatuista ennakkohypoteeseista olisi määritellyt sitä, mitä materiaalista oletettiin löydettävän. Materiaalia analysoitaessa sitä teemoiteltiin ja otsikoitiin. Luvussa 4 esitellään eri teemaotsikoiden alla edustavia lainauksia työntekijöiden vastauksista. Määrällistä analyysia tehtiin siinä määrin, että oli mahdollista esittää pääpiirteitä eri näkökulmien ja ajatusmallien vallitsevuudesta tai vastaavasti harvinaisuudesta.

4 VARHAISNUORISOTYÖN YDIN JA HAASTEET

4.1 Tulosten esittämistävasta

Kyselyn toteutuksella haluttiin mahdollistaa se, että työntekijöiden ajattelu ja oma ääni tulevat näkyväksi ja kuuluvaksi. Tässä luvussa esitetään sekä työntekijöille esitetyt kysymykset että heidän vastauksensa teemoittelemalla ja lainauksia hyväksi käyttämällä. Pohdin vaihtoehtoa, että raportissa keskityttäisiin nostamaan esiin vain kaikista useimmin mainitut näkökulmat ja niitä edustavat lainaukset ja raportista jätettäisiin pois yksittäiset, harvemmin esiin nostetut ja vähemmistöön jääneet työntekijöiden näkökulmat ja vastaukset. Kuitenkin myös vain harvojen työntekijöiden esiin nostamat näkökulmat ja vastaukset ovat tärkeitä: ne osoittavat konkreettisesti sen, miten eri työntekijät erilaisissa toimintaympäristöissä asiat kokevat. Lisäksi ne alleviivaavat sitä tosiasiaa, että varhaisnuorisotyö saa sisältönsä tai ainakin mausteensa paikallisten mahdollisuuksien ja haasteiden, perinteiden ja perinteettömyyden keskellä. Päädyin ratkaisuun, jossa luvun 4 alaluvuissa esitetään keskeisten tulosten lisäksi vain joitain lainauksia, jotka liittyvät juuri niihin keskeisimpiin tuloksiin ja painotuksiin. Lukijalla on kuitenkin mahdollisuus perehtyä myös muuhun rikkaaseen vastausmateriaaliin tutustumalla liitteeseen 4, jonne on koottu kuhunkin kysymykseen saatua vastausmateriaalia. Tällä tavoin sekä luvun 4 sisällöt että liitteen 4 aineisto toimivat eräänlaisena perehdytysmateriaalina varhaisnuorisotyön sisältöihin ja todellisuuteen.

Luvun 4 alaluvuissa on käytetty tekstilainauksissa seuraavia lyhenteitä:

- (SR: kommentti) = oma selittävä kommenttini
- (---) = puhetta on lyhennetty tai jokin vastaajan paljastava paikan, seurakunnan tai muu nimi on poistettu

Muokkasin tarvittaessa työntekijöiden vastauksia luettavuuden parantamiseksi siten, että lisäsin kirjoitusvirheellisiin sanoihin puuttuvat kirjaimet tai korjasin selkeät oikeinkirjoitusvirheet.

Kyselyyn vastasi yhteensä 41 työntekijää. Osa heistä vastasi kaikkiin kysymyksiin, kuitenkin kaikki eivät niin tehneet. Jokaiseen avokysymykseen vastasi vähintään 37 työntekijää, aivan viimeistä kysymystä "Mitä vielä haluaisit kertoa?" lukuun ottamatta, johon vastasi 29 työntekijää.

Jokaisen kysymyksen ja siihen liittyvien lainausten oheen olen liittänyt omaa yhteenvetoani ja pohdintaani ko. kysymyksen ja alaluvun annista. Luvussa 5 kokoaan koko tutkimusaineiston tulokset.

4.2 Työyhteisöt ja työntekijät tavoitteiden asettajina

4.2.1 Työyhteisöjen asettamia tavoitteita

Varhaisnuorisotyöntekijöille esitin seuraavan kysymyksen: ”Millaisia tavoitteita työyhteisössäsi on asetettu varhaisnuorisotyölle?” Kuusi (6/40) työntekijää kertoi, että työyhteisössä ei ole yhdessä asetettu tai kirjattu tavoitteita varhaisnuorisotyölle tai ne tavoitteet ovat hyvin väljät ”yleisseurakunnalliset” tavoitteet. Yksi kuudesta vastaajasta selitti vastikään tapahtuneen seurakuntaliitoksen vaikuttaneen niin, ettei vielä ei ollut ehditty laatia yhteisiä varhaisnuorisotyön tavoitteita. Muut viisi vastaajaa eivät antaneet varsinaisia perusteluja sille, miksi ei ollut olemassa työyhteisön yhteisiä varhaisnuorisotyön tavoitteita tai sitä, että ne olivat hyvin väljät. Yksi selitys vaikuttaa olleen se, että varhaisnuorisotyöntekijä vastasi itsenäisesti omasta työalastaan ja sen toimintasuunnitelman laatimisesta. Pääasiallisesti varhaisnuorisotyössä työskentelevien työntekijöiden lukumääräkään ei selitä yhteisten tavoitteiden asettamattomuutta. Mainitut kuusi vastaajaa työskentelivät aivan eri kokoisissa seurakunnissa ja työtiimeissä. Yhden, omasta toimialastaan ja sen suunnittelusta vastuussa olevan työntekijän, vastauksesta viestittyi jonkinlainen tyytyväisyys työn ja sen suunnittelun itsenäisyyteen:

Saan tehdä työtä sen mukaan miten itse koen asian. Hyvä on, jos joku tekee eli välillä tulee ehdotuksia, että mitä jos tätä, mutta aika vähän mitään tavoitteita sinällään. Toki toimintasuunnitelma laaditaan, mutta senkin teen minä eli mitä minä haluan varkkatyössä tehdä ja sen johtokunta hyväksyy.

Muut työntekijät (34/40) kertoivat yhdessä asetetuista tavoitteista. Ne liittyivät

a) rakenteisiin eli tarjolla olevaan toimintaan ja kohderyhmän tavoittamiseen sekä
b) kristilliseen kasvatukseen, elämän-/elämisen taitojen tukemiseen. Seuraavassa kerron näistä tarkemmin.

a) Rakenteisiin eli tarjolla olevaan toimintaan ja kohderyhmän tavoittamiseen liittyvät tavoitteet

Kuvatessaan työyhteisön varhaisnuorisotyölle asettamia tavoitteita 28 (28/40) vastaajaa kuvasi vastauksessaan samalla myös tavoitteita tukevaa toimintaa (vaikka varhaisnuorisotyön tärkeimpiä toimintamuotoja kysyttiin erillisellä kysymyksellä). Muut tavoitteista kertoneet kirjoittivat tässä kohdas-

sa varhaisnuorisotyön yleistavoitteista, ei sen toimintasisällöistä. Vastaajien tässä esiin nostamat toiminnot ovat ikään kuin vastauksia a)-kohdassa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseen. Neljäsosa vastaajista (10/40) painotti mahdollisimman monipuolisen, kattavan ja mahdollisimman monen ulottuvilla olevan toiminnan tarjoamista:

Tavoittaa kaikki seurakunnan alueella olevat varhaisnuoret ainakin kerran lukuvuoden aikana.

Lasten ja nuorten kattavaan kohtaamiseen yksi tärkeimmistä väylistä oli kouluyhteistyö. Koulujen kanssa tehtävästä, paikoin erittäin monipuolisesta yhteistyöstä kertoi yli puolet (22/40) työntekijöistä:

Koulutyö on vahvaa ja viimeisen kahden vuoden aikana olemme yhtenäistäneet eri alueilla tehtävää koulutyötä ja luoneet yhteisen pohjasuunnitelman koulun ja seurakunnan väliselle yhteistyölle. Eli sitä kautta tavoitamme hyvin koko ikäluokan.

Työntekijät kertoivat kouluyhteistyön lisäksi monipuolisesta viikko- ja muusta toiminnasta, jolla pyrittiin vastaamaan asetettuihin tavoitteisiin. Vastauksissa mainittiin kerho- ja leiritoiminta, kerhonojajakoulutus ja -toiminta, isoskoulutus ja -toiminta, retket, opinto- ja virkistysmatkat, pyhäkoulu, isä-poika -toiminta, tapahtumat, konsertit, askartelupajoja, 12–14-vuotiaiden toiminta, K-12-kurssi, vanhempain illat, seiskaluokkalaisten esirippikoulu, 10-synttärit, partiotoiminta, Virsivisa, Raamattuvisa, JP-lehti, PTK:n ja hiippakunnan kerhonojajakäpäivät, erävaellukset, jumalanpalveluselämä, perhemessut, yhteistyö urheiluseurojen ja kunnan nuoriso- ja liikuntatoimen kanssa, yhteistyö järjestöjen ja naapuriseurakuntien kanssa.

b) Kristilliseen kasvatukseen, elämän-/elämisen taitojen tukemiseen liittyvät tavoitteet

Noin puolet vastaajista (22/40) kirjoitti työyhteisön yhdessä laatimiin tavoitteisiin kuuluvan sisältöjä, jotka voidaan sisällyttää teemojen kristillinen kasvatukseen, kotien kristillisen kasvatuksen tukeminen, raamattuopetus, hengellinen tukeminen, evankeliumin levittäminen alle. Tämä ei tarkoita sitä, että muissa vastaajaseurakunnissa tämänkaltaiset asiat eivät olisi tavoitteina. Siitä huolimatta, että niitä ei ole niiden osalta vastauksiin kirjattu, ne saattavat silti olla toiminnan lähtökohtana. Vastaajat ilmaisivat esimerkiksi seuraavanlaisia tavoitteita:

Annetaan raamattuopetusta ja kristillistä kasvatusta aamunavauksissa, kouluvierailuilla, kerhoissa ja leireillä.

Neljä vastaajaa mainitsi erikseen kotien kristillisen kasvatuksen tukemisen yhtenä tavoitteena:

Järjestää 7–14 -vuotiaille varhaisnuorille kristillistä kasvatusta sekä tukea vanhempia ja kasvattajia tässä tehtävässä.

c) Elämän-/elämisen taitoihin liittyvät tavoitteet

Toisten huomioon ottaminen & kunnioittaminen. Ryhmässä toimiminen.

Vastaajista 6 kertoi elämän-/elämisen tavoitteihin liittyvistä tavoitteista. Vain yksi edellä mainituista vastaajista ei maininnut mitään kristilliseen kasvatukseen liittyvää elämän-/elämisen taitoihin liittyvien tavoitteiden rinnalla. On siis tavallista, että elämän-/elämisen taitoihin liittyvät tavoitteet kulkevat rinta rinnan kristillisen kasvatuksen tavoitteiden kanssa, mikä onkin ymmärrettävää: työyhteisöissä halutaan ohjata ja tukea lapsia ja nuoria kokonaisvaltaisesti:

Antaa varhaisnuorille positiivinen kokemus Jumalasta ja seurakunnasta, sekä eväitä elämään itsenäisenä ihmisenä yhdessä muiden kanssa. Sosiaalisten taitojen opiskelu kerhoissa, leireillä ja kymppisynttäreillä.

Muina tavoitteina mainittiin yleinen toiminnassa mukana olevien lasten tukeminen sekä heidän vanhempiensa tukeminen ja kohtaaminen. Esiin nostettiin myös työyhteisön yhdessä laatimana tavoitteena se, että seurakunta näyttäytyy ulospäin kiinnostavana ja luotettavana yhteistyötahona ja toimijana. Vain yksi vastaaja nosti työyhteisön tavoitteissa esiin syrjäytymisen ehkäisyn.

Yhteenvetoa ja pohdintaa:

Valtaosa työntekijöistä kykeni nimeämään työyhteisön asettamia varhaisnuorisotyön tavoitteita. Työntekijät pitävät tärkeänä mahdollisimman monipuolisen, kattavan ja mahdollisimman monen ulottuvilla olevan toiminnan tarjoamista. Koulutyön merkitys nousee vahvasti esiin. Hengelliset ja kristilliseen kasvatukseen liittyvät teemat ovat tavanomaisia. Niiden rinnalla mainitaan kotien ja vanhempien tukeminen sekä kokonaisvaltaisen kasvun, elämän- ja elämisen taitojen oppimisen tukeminen. Yleistä on se, että elämän-/elämisen taitoihin liittyvät tavoitteet kulkevat rinta rinnan kristillisen kasva-

tuksen tavoitteiden kanssa: työyhteisöissä halutaan ohjata ja tukea lapsia ja nuoria kokonaisvaltaisesti. Edellä mainitut liittyvät toiminnan organisointiin liittyviin tavoitteisiin.

Mielenkiintoinen kysymys on, millä forumeilla ja missä muodossa työyhteisön yhteiset, kutakin työalaa koskevat tavoitteet asetetaan. Mikä on niiden rooli ja merkitys työn suunnittelulle ja tekemiselle? Vielä melko harvoissa Suomen ev.lut. kirkon seurakunnissa on varhaisnuorisotyön teologin virkoja. Millainen merkitys työalasta vastaavan teologin nimeämisellä on toiminnan suunnitteluun ja tavoitteiden asetteluun?

Termin ”syrjäytymisen ehkäisy” esiintymisen vähäisyys vastauksissa saattaa viestiä jotain siitä, että varhaisnuorisotyö ei vastaajien näkökulmasta ole painottunut marginaalissa elävien tai sinne joutumisen uhatta elävien lasten kanssa työskentelyyn. Toisaalta se, että tätä termiä ei tämän enempää käytetä, ei kuitenkaan välttämättä tarkoita sitä, että tällainen tavoite ei työyhteisöissä olisi olemassa. Kaiken toiminnan tavoitteena ja lähtökohtana näyttää olevan mahdollistaa mahdollisimman monen lapsen ja nuoren toimintaan osallistuminen ja siten myös osaltaan syrjäytymisen ehkäisy. Tämä seikka käy ilmi myös niissä toiminnan sisältökuvauksissa, joita esitellään myöhemmin.

4.2.2 Työntekijöiden henkilökohtaisia tavoitteita

Varhaisnuorisotyöntekijöille esitin seuraavan kysymyksen: ”Millaisia tavoitteita sinulla on työssäsi varhaisnuorisotyöntekijänä?” Pääosa vastaajista osasi nimetä omia tavoitteitaan työyhteisön yhteisten tavoitteiden rinnalle, ja vain kuusi (6/41) vastaajaa viittasi yhteisiin tavoitteisiin nostamatta esiin omia tavoitteitaan. Vastauksissa siirryttiin henkilökohtaisemmalle tasolle, tavoitteisiin, jotka liittyvät persoonien välisiin, työntekijän ja kohderyhmän välisiin kohtaamisiin. Työntekijät mainitsivat omia tavoitteinaan seuraavia:

a) Kristilliseen kasvatukseen, evankeliumin levittämiseen ja hengelliseen ohjaukseen liittyvät tavoitteet.

Vastaajista vajaa puolet (18/41) mainitsi tähän teemaan liittyviä tavoitteita, ne ovat siis työyhteisöjen yhteisten tavoitteiden lisäksi myös monen työntekijän henkilökohtaisia tavoitteita:

Tärkein tavoite on se, että jokaiselle tulis selväksi se, että on rakastava Jumala, joka on lähettänyt Jeesuksen ja pyytää meitä rakastamaan lähimmäistämme niin kuin itseämme tai paremmin vielä kuin itseämme.

b) Henkilökohtaiseen kohtaamiseen, turvalliseen aikuisuuteen ja turvalliseen toimintaan liittyvät tavoitteet. Vastaajista 15 (15/41) mainitsi tavoittei-

na henkilökohtaiseen kohtaamiseen, turvalliseen aikuisuuteen ja turvalliseen toimintaan liittyvät tavoitteet:

Tarjota mielekästä tekemistä ja turvallinen kokoontumisympäristö.

Yksi tavoitteestani on se, että olisin pojille se luotettava aikuinen, jolla on aikaa kuunnella ja johon voi luottaa. Tällainen tavoite sen takia, että srk:mme alueella on todella paljon moniongelmaisia perheitä ja toiminnassa sen huomaa, kun pojat oireilevat.

Kohdata aikuisena lapsia ja nuoria, olla kuulevat korvat, näkevät silmät ja omistaa lämmin sydän.

Tavoite työskennellä pitkään samalla paikkakunnalla liittyä myös sen myötä syntyvän tuttuuden mahdollistamaan kohtaamiseen:

Henkilökohtaisesti haluaisin pysyä samalla paikkakunnalla mahdollisimman pitkään, koska olen ikkunana seurakuntaan pyöriessäni kouluilla ja muualla. Haluan sen tähden onnistua työssäni hyvin ja luoda pohjaa perheiden tien löytämiseen seurakunnan toimintaan.

c) Työyhteisön yhteisiin tavoitteisiin ja varhaisnuorisotyön sisältöihin liittyvät tavoitteet.

Vastaajista kolmannes (14/41) kertasi työalaan liittyviä toimintamuotoja ja tarkensi niiden merkitystä omien tavoitteiden saavuttamisessa. Esiin nostettiin, osin tarkennetuin perusteluin, tuttuja teemoja kuten koulutyö, kerho- ja leirityö:

Tavoitteenani on, että varhaisnuoret löytäisivät halutessaan paikkansa seurakunnasta kerhotyön kautta, jossa he voisivat turvallisessa ympäristössä tavata toisiaan ja saada kerhohartauksista eväitä elämään. Koulutyöhön haluan myös panostaa, koen sen yhdeksi merkittävimmistä työalueistani.

Vastaajista neljännos (9/41) viittasi työyhteisön yhteisiin tavoitteisiin ja peilasi omia tavoitteitaan suhteessa niihin. Heistä kuusi kertoi omien tavoitteidensa olevan täsmälleen samat kuin heidän aiemmin ilmoittamansa työyhteisön yhteiset tavoitteet. Kolme vastaajaa täsmensi ja lisäsi niiden rinnalle omia tavoitteitaan:

Yhdyn kyllä mielipiteissäni seurakunnassa yhteisesti sovittuihin tavoitteisiin, mutta ehkä voisin vielä lisätä, että minusta on tärkeää varhaisnuoren hen-

kilökohtainen kohtaaminen, hänen kuulemisensa ja arvostaminen sellaisena kuin hän on ja se että voisi vaikuttaa siihen että hän saisi elämäänsä kestävä arvot.

d) ”Sydämen asia” -tavoitteet.

Noin neljäsosa työntekijöistä (10/41) nosti esiin erityisiä, ”sydämen asia” -tavoitteita, joihin he halusivat muun tärkeän tekemisen keskellä erityisesti panostaa:

Kun pojilla on kiinteä yhteys srk:aan, niin ehkäpä myös heidän omilla perheillään sitten tulevaisuudessa on tiiviimpi yhteys srk:aan.

Lisäksi vastauksissa esiintyi e) työntekijän omaan kouluttautumiseen, työn suunnitteluun ja jaksamiseen liittyvät tavoitteita, f) työn tekemiseen liittyvien resurssien sanelemia ja niiden puitteissa asetettuja tavoitteita sekä g) kasvatuksen jatkumoon liittyviä tavoitteita, jossa ideana on tavoitella tilannetta, jossa työntekijä voi kulkea lapsen rinnalla eskari-ikästä seurakunnan nuorten toimintaan asti. Lisäksi mainittiin tavoitteita liittyen laadukkaan ja luotettavan kuvan luomiseen seurakunnasta

Yhteenvetoa ja pohdintaa:

Työntekijöiden henkilökohtaiset tavoitteet ovat pääasiassa työyhteisön asettamia tavoitteita henkilökohtaisempia. Pääosa tavoitteista liittyy kristilliseen kasvatukseen, evankeliumin levittämiseen ja hengelliseen ohjaukseen. Vahvasti edustettuina ovat myös henkilökohtaiseen kohtaamiseen, turvalliseen aikuisuuteen ja turvalliseen toimintaan liittyvät tavoitteet. Monilla työntekijöillä näyttää olevan myös erityisiä ”sydämen asia” -tavoitteita. Varhaisnuorisotyöntekijöillä onkin useissa tapauksissa tilaa suunnata työtänsä edellä mainittujen tavoitteiden suuntaisesti. Myös Kallioniemi on lisensiaattityössään tutkiessaan nuorisotyönohjaajia löytänyt saman: nuorisotyönohjaajat pitivät ammatillisina arvoinaan itsensä toteuttamista, hengellisen tehtävän toteuttamista sekä ihmiskeskeisyyttä. Nuorisotyönohjaajien ammatin ja työn keskeinen konteksti on ihmisissä. (Kallioniemi, 1994, 224.)

4.2.3 Lasten, nuorten ja vanhempien odotuksia

Varhaisnuorisotyöntekijöille esitin seuraavan kysymyksen: "Millaisia odotuksia ja tarpeita varhaisnuorilla ja heidän vanhemmillaan on seurakunnan varhaisnuorisotyötä ja sen työntekijöitä kohtaan?" Yksi vasta vähän aikaa paikkakunnalla työskennellyt työntekijä ei vielä kokenut kovin hyvin tietäväänsä vanhempien toiveista:

Näin puolitoista vuotta työtä tehneenä on kovin suppea käsitys mitä meiltä odotetaan.

Joskus haaste voi olla se, että vanhemmat eivät tiedä tarjonnasta:

Kaikki mitä järjestetään on positiivisen puolella. Tiedottamisen parantamista tarvitaan. Vanhemmat ei oikein tiedä mitä kaikkea on olemassa.

Yli puolet vastaajista (23/40) kertoi, että vanhemmat odottavat turvallista, laadukasta, tasavertaista, lasten iän huomioivaa toimintaa ja aitoa kohtaamista, jopa kuria. Lapset ja nuoret kaipaavat välittäviä ja läsnä olevia aikuisia. Tässä aikuisuudessa työntekijän elämäkokemus on hyödyksi.

Odottavat toki laatua ja saavatkin. - Ammattimainen ote on oletusarvo, joka on voitu vielä täyttää.

Työntekijöiden toivotaan olevan turvallisia aikuisia, joiden puoleen voi tarvittaessa kääntyä myös elämän kolhuissakin.

Ainakin turvallista toimintaa kristillisessä hengessä. Sen olen huomannut että pitkäjänteinen työ tuottaa tulosta, että työntekijä on tuttu ja jo elämäkokemuksensa perusteella luotettava siis ikää on tarpeeksi.

Varsinkin mm. avioeroperheiden yh-äidit kaipaavat pojilleen miehen mallia ja äijätoimintaa.

Seitsemän vastaajaa kertoi kristilliseen kasvatukseen liittyvistä odotuksista:

Vanhemmat odottavat myös tukea kodin kasvatustyölle sisältäen kristillisen kasvatusta.

Neljä vastaajaa kertoi asioista, joita vanhemmat toivovat lastensa varhaisnuorisotyön piirissä oppivan tai millaisissa asioissa harjaantuvan. Näiden asioiden opettamisen tarvetta myös työntekijät pohtivat:

Lapset (SR: odottavat): kavereiden kanssa yhdessä tekeminen, hauskanpito, taitojen karttuminen, työntekijältä ohjausta ja tasapuolisuutta. Vanhemmat (SR: odottavat): sosiaalisten taitojen kehittyminen, ryhmäytyminen.

Nyt meilläkin alkaa näkyä myös varkkareissa tietokone- ja peliriippuvuutta eli seurakunnalta toivotaan "vieroitushoitoa" koneista ja oikeiden sosiaalissuhteiden luomista ja ylläpitämistä.

ADHD-lapsen parantaminen.

Välillä tuntuu, että seurakunnan työntekijän pitäisi myös opettaa nuorille peruskäyttäytymissäännöt.

Kolme työntekijää kertoi vanhempien odotuksista liittyen toiminnan edullisuuteen tai ilmaisuuteen. Kaksi työntekijää mainitsee siitä, että työntekijöiltä odotetaan myös aikuisten kohtaamista esimerkiksi isä-poika-toiminnassa.

Yli puolet työntekijöistä kuvasi toimintamuotoja, joita he kokemuksensa mukaan arvelivat vanhempien toivovan. Listalle nousivat kerhot, leirit, retket, turnaukset ja 10-synttärit. Neljä työntekijää valitteli työhön käytettävien resurssien määrää suhteessa lasten ja vanhempien odotuksiin. Kaksi työntekijää pohtii lasten sitoutumisen vähentymistä ja siihen lääkkeenä ns. matalan kynnyksen toimintaa.

Yksi työntekijä pohdiskeli vanhempien odotusten painottuneisuutta seuraavasti:

Vuosien varrella kun yhteistyö on vakiintunut ja kasvanut odotuksia on monia: juuri minun lapselleni sopiva erityinen harrastetoiminta – ajankohta sopivaksi iltapäivähoidon kannalta – kuria odotetaan – lapset haluaisivat kokoontua useammin – matkoja ja turnauksia halvalla lisää – leirit pidemmiksi ja useammin. Valitettavasti en juurikaan kuule toiveita tai vinkkejä kristillisen kasvatuksen tarpeista tai ylipäätään enempi kuulee, että miksi hartautta pitää olla sählyssä, eikö uskonnotonta sählyä ole ja jos joku palautetta antaa ja kiittää, he ovat taatusti helluntailaisia. Erittäin vähän osallistutaan jumalanpalveluksiin, vaikka olisi varkkareiden oma kirkkopyhä.

Yhteenvetoa ja pohdintaa:

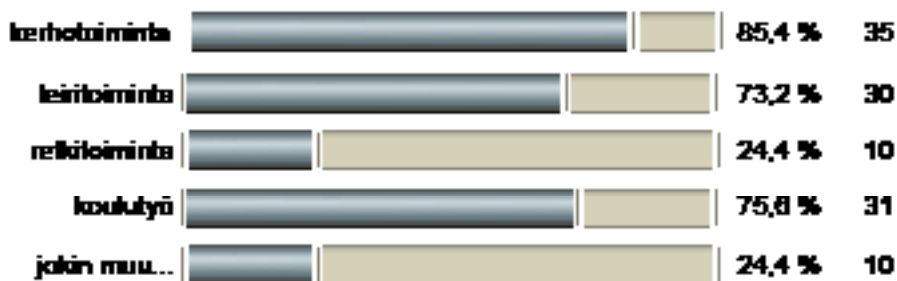
Työntekijät arvioivat, että vanhempien ja lasten odotukset liittyvät erityisesti turvalliseen, laadukkaaseen, tasavertaiseen ja lasten iän huomioivaan toimintaan ja aitoon kohtaamiseen, aikuisuuteen ja läsnäoloon. Tässä työntekijän varttuneisuus ja elämäkokemus on usein etu. Osa vanhemmista odottaa myös tukea ja keskustelukumppanuutta itsellensä. On myös odotuksia liittyen kristilliseen kasvatukseen ja erilaisten taitojen oppimiseen. Toiminnan edullisuus on myös, ainakin osalle vanhemmista ja oletettavasti yhä enemmän nyt taloustaantumien aikaan, entistä merkittävämpi seikka. Monin paikoin vanhemmat iloitsivat toiminnan lisäämisestä, mikä sinänsä on positiivinen palaute seurakunnille ja työntekijöille.

4.3 Painopisteitä ja perusteluja

4.3.1 Keskeisimmät toimintamuodot

Varhaisnuorisotyöntekijöille esitin seuraavan kysymyksen: "Mikä tai mitkä seuraavista ovat asettamienne tavoitteiden näkökulmasta työskentelyseurakuntasi varhaisnuorisotyön tärkeimmät toimintamuodot? (Valitse yksi tai tarvittaessa useampia seuraavista)."

Kysymykseen annetut vastausvaihtoehdot olivat kerhotoiminta, leiritoiminta, retkitoiminta, koulutyö ja jokin muu. Vastaukset (41) painottuivat seuraavasti:

KUVIO 1. Varhaisnuorisotyön tärkeimmät toimintamuodot

Kolme tärkeintä toimintamuotoa olivat kerhotoiminta, koulutyö ja leiritoiminta. Kerhotoiminta vaikuttaa erittäin hyvin säilyttäneen paikkansa varhaisnuorisotyön keskeisenä kokoavana toimintamuotona. Sen rinnalla muina kes-

keisinä varhaisnuorisotyön sisältöinä ovat koulutyö ja leiritoiminta. Koulutyön merkitys on huomattava. Edellä olevan kuvion perusteella koulutyö on yhtä keskeinen osa varhaisnuorisotyötä kuin kerho- ja leiritoiminta. Käytännössä se voi olla intensiteetiltään jopa merkittävämpää kuin leirityö, sillä koulutyö on käytännössä jopa viikoittaista yhteistyötä koulun kanssa, kun taas leirit yleensä rytmittävät toimintakautta harvemmassa syklissä.

Retkitoiminta arvioidaan tärkeydessä samalle tasolle kuin ”muut toimintamuodot” eli vastaajien itse esiin nostamat asiat. Vaikuttaakin siltä, että retket eivät ole niin keskeisiä kuin kenties joskus aiemmin, tosin niiden merkitys perhetyön muotona näyttää olevan kasvamassa. Siitä kirjoitan lisää seuraavassa luvussa.

Vastaajia pyydettiin kertomaan mahdollisista muista, asetettujen tavoitteiden näkökulmasta tärkeistä varhaisnuorisotyön toimintamuodoista, 15 vastaajaa kertoi niistä. Kerho-, leiri- ja retkitoiminnan sekä koulutyön lisäksi neljä vastaajaa kertoi vanhempia ja perheitä tavoittavista toimintamuodoista:

Perhetyö: isä & poika -toiminta, isä & poika -kerhot, perheretket, aviopari-retket, vaellukset, perheille suunnatut retket ja tapahtumat, yhteistyö lapsi- ja perhetyön kanssa.

Kerhotyö: kerhonojajien koulutus, kerhonojajien tukeminen, innovoiminen.

Varhaisnuorisotyön kokoava toiminta: avointen ovien ja kokoava toiminta varhaisnuorille, esirippikoulu.

Yhteistyömuodot: yhteistyö lapsi- ja perhetyön kanssa, juhlat ja yhteistyö kaupungin sekä muiden tahojen kanssa.

Musiikkitoiminta: kanttorin musiikkiverstas.

Kerhotyöhön läheisesti liittyvä kerhonojajien koulutus lienee yleisempää kuin vastausten määrä osoittaa, sillä monen vastaajan voi olettaa ajatelleen ”kerhonojajien koulutuksen ja tukemisen” sisältyneen annettuun vastausvaihtoehtoon ”kerhotyö”, eikä siksi maininnut sitä erikseen tässä ”jokin muu” -kohdassa.

Yhteenvetoa ja pohdintaa:

Kerhotoiminta näyttää siis edelleen olevan keskeinen varhaisnuorisotyön toimintamuoto, samoin leirityö, vaikka kerhotyön, kuten muidenkin

varhaisnuorisotyön kokoavan toiminnan osallistujamäärät ovat laskeneet. Seurakunnan koulutyön keskeisyys tunnustetaan laajasti, mutta tämä tulos korostaa sitä entisestään. Edellä mainitut tulokset ovat linjassa Katri Tikan pro gradu -työssään esittämien tulosten kanssa. Kerho-, leiri- ja retkitoiminnan sekä koulutyön vahvuuksista lisää seuraavassa luvussa.

4.3.2 Perusteluja ja pedagogisia ulottuvuuksia

Varhaisnuorisotyöntekijöille esitin seuraavan kysymyksen: ”Perustele edellä tekemäsi valinta tai valinnat.” Tavoitteena oli siis saada vastaajilta perusteluja heidän valinnoilleen tärkeimmiksi toimintamuodoiksi. Neljäkymmentä työntekijää vastasi tähän kysymykseen.

Kerhotyö:

Luvussa 4.3.1 esitetyn kuvion 2 mukaan 35 työntekijää mainitsi kerhotyön olevan yksi keskeisimmistä toimintamuodoista. Heistä suurin osa (29/40) perusteli ja kuvasi sanallisesti kerhotyön merkitystä. Se, että 35 työntekijää mainitsi kerhotoiminnan olevan yksi tärkeimmistä toimintamuodoista, ei vielä kerro tarkemmin kerhotyön laajuudesta vastaajien seurakunnissa. Vastaajien keskuudessa oli pieniä seurakuntia, joissa oli yksi työntekijän viikoittain ohjaama kerho, toisaalla suuremmissa seurakunnissa jopa 60 kerhonoijaajan ohjaamaa kerhotoimintaa. Kummassakin tapauksessa kerhotyö saatettiin kuitenkin kokea yhdeksi tärkeimmistä toimintamuodoista. Tähän kysymykseen vastanneista 40 työntekijästä suurin osa (29) perusteli ja kuvasi sanallisesti kerhotyön merkitystä. Sitä perusteltiin mm. seuraavasti:

Kerhotyö on runko ja perusta, jossa tavoitamme paljon väkeä ja luomme pohjan muuhunkin toimintaan.

Lapsi ei kasva satunnaisista kohtaamisista. Kerho on toistuva, tavoitteellinen, turvallinen kasvupaikka.

Pienryhmissä eli kerhoissa lapsi tulee hyvin huomioon otetuksi.

Kerhoja -- seurakunnassa on ollut aina ja ne on työn kulmakivi leirien kanssa. Sieltä kasvaa työhön kerhonoijaajia. Kerhot ovat ympäri kaupunkia niihin on helppo tulla ei tarvitse kuljetusta.

Kerhotyö = työtä nuorille vastuunkantajille (kerhonoijaajat), pitkäaikainen kontakti vuosien ajan lapsiin.

Kerho- ja leiritoiminta ovat kirkon kasvatustyön perustoimintaa. Kerhotoiminnassa voi seurata varhaisnuorta pidemmän ajan.

Kerhotoiminta on tarpeellista erityisesti niille lapsille, jotka eivät halua leireille.

Kerhotoiminnalla on edelleen tilaus seurakunnassa. Kerho on hyvä paikka yhdessä oppia sosiaalisuutta, toisen huomioon ottamista, yhdessä tekemistä ja hartauksien myötä hiljentymisessä.

Kerhotoimintaan sisältyi myös paikoin orastavia haasteita tai akuutteja ongelmia, siihen yhteistyön koulujen kanssa ajateltiin olevan lääke:

Kerhotoimintaan on vaikea saada väkeä. Lapset harrastavat niin paljon kaikkea tavoitteellista. Kouluissa lapset ovat tavoitettavissa ja yritämme aloitella kerhotoimintaa siellä aikaisin iltapäivällä heti oppituntien loputtua.

Koulutyö:

Vastaajista kolme neljäsosaa (30/40) kertoi koulutyön merkityksestä:

Kuntamme on niin pieni ja työntekijöitä vain yksi varhaisnuorisotyössä, ettei kaikkialle taivu. Tärkeimpänä pidän yhteistyötä koulun kanssa, sillä sen avulla kykenen tavoittamaan kaikki varhaisnuoret ja viemään evankeliumia eteenpäin.

Koulutyössä tavoitamme kattavasti kaikki ikäluokat ja voimme tukea koulun uskontokasvatusta.

Koulutyön kautta saa luotua hyviä suhteita ja voi olla mukana lasten arjessa. Koulutyön kautta voi antaa positiivista kuvaa seurakunnasta ja mainostaa myös muuta toimintaa.

Koulutyöhön panostaminen lisää verkostoitumista ja mahdollisuuksia yhteistyökuvioihin.

Kaksi vastaajaa kertoi koulutyön saaneen uutta ja suunnitelmallista suuntaa sen jälkeen, kun seurakunta ja kunta tekivät yhteisen pohjasuunnitelman koulun ja seurakunnan väliselle yhteistyölle:

Koulutyö on saanut uutta tuulta alleen koulutyön suunnitelman yhteydessä. Pari vuotta sitten teimme yhdessä opettajista koostuvan ryhmän kanssa suunnitelman seurakunnan koulutyöstä.

Uudessa koulutyön suunnitelmassa on joka luokalle oma teemansa: 1. luokka SEURAKUNNAN TOIMIPISTE 2. luokka KOTIKIRKKO 3. luokka KYMPPIVUOSI 4. luokka LÄHIMMÄINEN JA LÄHETYSTYÖ 5. luokka HENGELLINEN MUSIIKKI 6. luokka KIRKOLLISET TOIMITUKSET Pohjasuunnitelman toteuttaminen on koulukohtaista, sen tavoitteena on, että eri koulut olivat yhdenvertaisia. Teemat tulevat toisaalta esille koko koulun yhteisissä päivänavauksissa, mutta luokkavierailujen tai toimipistevierailujen kautta voidaan sitten keskittyä eri teemoihin rauhassa.

Leirityö:

Yli puolet vastaajista (25/40) kertoi leirityön merkityksestä:

Leirityö = sitä ei muut tarjoa - markkinarako - lapsen ja aikuisen kohtaaminen intensiivisesti on tie lapsen elämään - auttamaan, tukemaan, kuuntelemaan.

Leirityö kokoavana toimintana on juhlaa, meitä on muitakin, ei vain meidän kerho. Leiri antaa toisenlaisen kokemuksen ja on elementtinä erittäin hyvä kristillisen identiteetin kehittäjä.

Leiritoiminta on ainutlaatuista - jokaisella leirillä on hyvä mahdollisuus antaa ainutkertaisia elämyksiä sekä olla kutsumassa seurakuntayhteyteen ja vahvistaa sitä.

Leireillä varkarit oppivat monia tärkeitä asioita.

Kaikkien edellä mainittujen toimintamuotojen eli kerhotyön, koulutyön, leirityön vahvuudet tiivistyivät seuraavaan, poikatyöstä vastuussa olevan varhaisnuorisotyöntekijän vastaukseen. Vastauksessa nousi myös esiin koulujumalanpalvelusten merkitys seurakunnan koulutyön kokonaisuudessa:

Kerhotoiminta on poikatyön perusta. Sen avulla luodaan luottamussuhde. Kerhotoiminnan kautta saadaan pojat juurrutetuksi seurakuntaan ja he löytävät sieltä oman paikkansa. Leiritoiminnassa saadaan poikien kanssa aivan loistavia yhteisiä kokemuksia, jotka yhdistävät sekä poikia keskenään että työntekijää ja poikia. Leireillä pojat pudottavat helpommin suojauksensa alas ja työntekijä näkee sen todellisen pojan. Koulutyö on sen takia tärkeää, että siellä tavoittaa suuren joukon varhaisnuoria. Meillä on todella hyvät välit kouluihin. Kun uusi uskonnonvapauslaki tuli, niin muutamat rehtorit jopa soittivat meille ja kysyivät, että jatkuuhan yhteistyö entiseen tapaan. Järjestämme koulujen alaluokille vuodessa yli 20 jumalanpalvelusta ja kaikki koulut tulevat niihin.

Vastaajista kahdeksan perusteli retkitoiminnan merkitystä:

Leiri- ja retkitoiminta tukee kerhotyötä ja tavoittaa sellaisiakin poikia, joita ei käy kerhoissa.

Retkitoiminta on nykyään suuntautunut paljolti koko perheen retkiksi. Tämä on loistava juttu, että koko perhettä tavataan ja voidaan olla heidän kanssaan.

Muut painotukset ja toimintamuodot:

Neljä vastaajaa kirjoitti joistain muista tärkeistä toimintamuodoista ja painotuksista. Työntekijät painottivat tyttöjen sekä poikien omien ryhmien merkitystä keskilapsuudessa, perhekeskeisen ja perhetyömäisen työotteen ja työalat ylittävän yhteistyön lisäämistä. Yhtenä erityisenä painotusalueena mainitaan rippikouluikä lähestyvien varhaisnuorten oma esirippikoulutoiminta. Heitähän kerhotyö ei tunnetusti tavoita enää samalla tavalla kuin nuorempia tyttöjä ja poikia.

Yhteenvetoa ja pohdintaa:

Tarkasteltaessa edellä ja liitteessä 4 kuvattuja työntekijöiden perusteluja, tehdään mie-lenkiintoinen havainto: analyttisintä eri toimintamuotojen roolien ja vahvuuksien erittelyä, nimenomaan lasten kasvun ja kehityksen näkökulmasta, esittivät kokeneimmat, yli 12 vuotta työskennelleet varhaisnuorisotyöntekijät. Muiden työntekijöiden perustelut liittyivät enemmän esimerkiksi eri toimintamuotojen suosioon. Kokeneimmat työntekijät ovat sisäistäneet hyvin eri toimintamuotojen vahvuudet ja sen, miten ne tukevat varhaisnuorisotyön kokonaisuutta. Heidän perustelujensa mukaan esimerkiksi kerho-, leiri- ja koulutyötä ei tehdä vain siksi, että niin on totuttu tekemään, vaan varhaisnuorisotyöntekijät ymmärtävät, mitä kullakin toimintamuodolla on saavutettavissa.

Kristillinen kasvatus on rikasta sekä sisällöltään että toteutustavoiltaan, ja sen muoto voi vaihdella kontekstin mukaan. Jouko Porkan toimittamassa kirjassa *Johdatus kristilliseen kasvatukseen* (2008) on teol. maist. Mervi Muhosen ja prof. Kirsi Tirrin kirjoittama artikkeli *Mitä on kristillinen kasvatus?* Tässä artikkelissa Muhonen ja Tirri kuvaavat kristillisen kasvatuksen ulottuvuuksia ja luonnetta kuuden kasvatuksen hengellisiä ja inhimillisiä puolia ilmentävän ulottuvuuden avulla. Ulottuvuuksia ovat opillinen, rituaalinen, kokemuksellinen, eettis-moraalinen, huolenpidollinen ja pedagoginen ulot-

tuvuus. (Muhonen & Tirri 2008, 77, 81.) **Opilliseen ulottuvuuteen** kuuluu kristinuskon opillisten sisältöjen välittäminen, mm. raamatunkertomuksilla on tässä keskeinen rooli. **Rituaaliseen ulottuvuuteen** kuuluvat kristilliset tavat ja perinteet, esimerkiksi jumalanpalveluksiin osallistuminen, rukoileminen ja hengelliset laulut. **Kokemukselliseen ulottuvuuteen** kuuluu sekä kasvatus-suhteen emotionaalinen ilmapiiri että Jumalan rakkaus ja läsnäolo. Kristillisen kasvatuksen tavoitteena on kokemus turvallisesta ja rakastavasta Jumalasta, ja sitä kautta luottamus elämään. Kristillisen kasvatuksen **eettis-moraaliseen ulottuvuuteen** kuuluu kasvatusta kohti hyvää ja oikeaa, tärkeiden arvojen ja hyvien tapojen opettaminen. Voidaan puhua arvokasvatuksesta, johon sisältyy eettisten periaatteiden opettaminen ja arvokkaan välittäminen kasvatettaville. Kristillisen kasvatuksen eettis-moraalinen ulottuvuus ilmenee sekä tiedon että toiminnan tasolla. Eettisten periaatteiden opettaminen ei yksin riitä, vaan kristillisessä kasvatuksessa opetellaan myös elämään yhdessä siten, että nuo periaatteet toteutuvat käytännössä. Kasvatuksen sisältöä ja muotoa ei voida selkeästi erottaa toisistaan, vaan se, miten opetetaan, on yhteydessä siihen, mitä opetetaan ja toisin päin. Kristillisen kasvatuksen **huolenpidolliseen ulottuvuuteen** liittyy kristillisen kasvatuksen toteutuminen kasvattajan ja kasvatettavan pedagogisessa suhteessa, jonka tavoitteena on kasvatettavan hyvän toteutuminen. (Muhonen & Tirri 2008, 78–80.)

Muhosen ja Tirrin (2008, 81) mukaan kristillinen kasvatusta on normatiivista ja intentionaalista toimintaa. Sillä on siis arvolähtökohtia ja tavoitteita, joista käsin ja joita kohti se suuntautuu. Tästä syystä kristilliseen kasvatukseen sisältyy myös kuudes ulottuvuus, **pedagoginen ulottuvuus**. Kristillisen kasvatuksen pedagogisella ulottuvuudella tarkoitetaan kristillisen kasvatuksen toteuttamiseen liittyviä sisällöllisiä ja menetelmällisiä ratkaisuja sekä niiden taustalla vaikuttavia periaatteita ja lähtökohtia.

Kristillinen kasvatusta on siis rikasta sekä sisällöltään että toteutustavoiltaan, se ei ole vain Raamattuun tutustumista tai hyvien käytöstapojen opettelemista, vaan kokonaisvaltaista yhdessä elämistä, jossa turvallisella ja lämpimällä ilmapiirillä on tärkeä osa. Edellä kuvatut kuusi ulottuvuutta yhdessä muodostavat kristillisen kasvatuksen, ne ovat erottamattomassa yhteydessä toisiinsa ja kristillinen kasvatusta on enemmän kuin osiensa summa. Kristillinen kasvatusta ei ole redusoitavissa esimerkiksi eettiseksi kasvatukseksi tai tiedollisten asioiden opettamiseksi, vaan se koskettaa kasvatettavan koko persoonaa ja jokapäiväistä elämää. Kristillisen kasvatuksen avulla on mahdollista tukea lapsen perusturvallisuutta ja turvallisen jumalasuhteen kehittymistä. (Muhonen & Tirri 2008, 80-81.)

Kristillisen kasvatuksen, siis myös varhaisnuorisotyön, pedagogisella ulottuvuudella tarkoitetaan siis kristillisen kasvatuksen toteuttamiseen liittyviä sisällöllisiä ja menetelmällisiä ratkaisuja sekä niiden taustalla vaikuttavia periaatteita ja lähtökohtia (Muhonen & Tirri 2008, 81). Tästä lähtökohdas-

ta käsin voidaan tarkastella keräämääni tutkimusaineistoa ja sitä, kertovatko varhaisnuorisotyöntekijät varhaisnuorisotyön pedagogisesta ulottuvuudesta, varhaisnuorisotyön toteuttamiseen liittyvistä sisällöllisistä ja menetelmällisistä ratkaisuista, periaatteista ja lähtökohdista? He tekevät niin esimerkiksi perustellessaan eri toimintamuotojen rooleja ja vahvuuksia varhaisnuorisotyön kokonaisuudessa.

Työntekijöiden kuvauksissa varhaisnuorisotyön eri toimintamuotojen vahvuuksista yhdistävänä teemana on kohtaaminen. Työntekijät mainitsivat kerhotyön vahvuuksiksi mm. toistuvuuden, turvallisuuden, pienryhmässä toimimisen mahdollistaman henkilökohtaisen, jatkuvan kohtaamisen. Tässä kohtaamisessa keskeisessä roolissa kerhotyötä tekevien työntekijöiden lisäksi ovat kerhonojaajat. Kerhotyön vahvuuksiksi mainittiin myös toiminnan sisällöllinen suunnitelmallisuus ja tavoitteellisuus, mahdollisuus kristilliseen kasvatukseen ja esimerkiksi yhdessä tekemisessä ja toimimisessa harjaantumiseen, tulevien vastuunkantajien kasvattamiseen ja rekrytointiin. Esiin nostettiin myös osallistumisen halpuus sekä mahdollisuus kerhotyön kautta löytää yhteys koteihin.

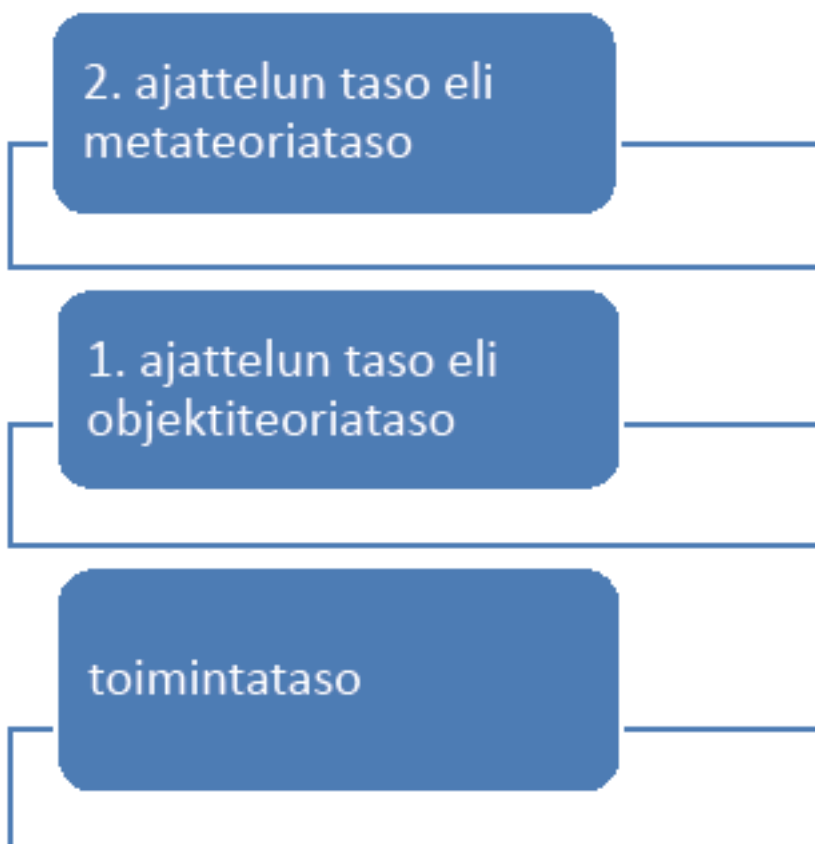
Koulutyön vahvuuksina mainittiin mm. vuosien varrella syntyneen seurakunnan työntekijöiden ja koulun henkilökunnan välisen luottamuksen merkitys, mahdollisuus kohdata koulussa kattavasti tyttöjä ja poikia, kokonaisia ikäluokkia, lasten arjessa mukana eläminen ja heihin tutustuminen ja työntekijän tutuksi tuleminen. Koulu nähdään myös mahdollisuutena tiedon jakamiseen ja toiminnan mainostamiseen.

Vuosina 2000–2007 toteutettiin Kirkon varhaisnuorisotyön tutkimus- ja kehittämisprojekti KIVA. Projektin aikana tuotettiin kolme julkaisua Kiva Juttu, Kiva Juttu 2 ja Kiva Juttu 3. Niissä julkaisuissa työntekijät esittelevät joitain seurakunnan koulutyön kokonaissuunnitelmia, joista käy ilmi, miten seurakunta kohtaa koululaisia kullakin luokka-asteella. Tällainen suunnittelu ja sen toteuttaminen näyttävät myös tämän tutkimuksen perusteella erittäin hyvin tuovan seurakunnan koulutyöhön tavoitteellisuutta, pitkäjänteisyyttä ja mahdollisuuden järkevään vuosittaiseen koulutyöhön resursointiin. Tällaisella suunnittelulla lienee mahdollista olla myös kytkös objektiteoreettiseen, toiminnan osa-alueita arvioivaan ajatteluun.

Leirityön vahvuuksiksi mainittiin mm. leireillä tapahtuva aikuisten ja lasten kohtaaminen, auttaminen, tukeminen, kuunteleminen. Esiin nostettiin myös leirin mahdollistama kokemus kerhoryhmää suuremman leiriläisjoukon yhteydestä ja uusiin kavereihin tutustumisesta. Todettiin myös leirin mahdollisuudet erilaisten asioiden ja taitojen oppimisessa, kristillisessä kasvatuksessa ja kristillisen identiteetin vahvistajana. Väheksyä ei voi myöskään leirien ja niiden ajankohtien merkitystä lasten vanhemmille lasten hoidon järjestelyiden näkökulmasta. Seurakunnan leiritoiminnan puitteiden merkitystä ja niiden vaikutusta leiritoimintaan ei voi myöskään väheksyä.

Retkitoiminnan merkitys näyttää olevan muuta toimintaa täydentävä ja kahdenlainen: retket kokoavat sellaisia tyttöjä ja poikia, jotka eivät syystä tai toisesta löydä tietään kerhoihin. Toiseksi, retket kokoavat myös vanhempia ja kokonaisia perheitä, ovat siis osa perhetyötä. Myös Katri Tikan pro gradu -tutkimuksessa työntekijät perustelivat kerho, koulu- ja leirityötä samansuuntaisin kuvauksin kuin tähän tutkimukseen vastanneet työntekijät (Tikka 2002, 24, 27, 67, 92–94, 110).

Pertti Kansanen (2004) käsittelee edellä mainittua pedagogista ulottuvuutta tarkastellessaan teoksessaan *Opetuksen käsitemaailma* opettajien pedagogista ajattelua. Kansanen mukaan opettaja joutuu tukeutumaan opetuksessaan sekä opetussuunnitelmaan että arkikokemukseensa siitä, millainen toiminta tuottaa tulosta. Kansanen mukaan opettajat esittävät hyvin harvoin perusteluja toiminnalleen. Tavallisesti he kuvailevat toimintaansa sisällöllisesti ja tilannekohtaisesti, harvoin kuvaillaan ratkaisujen taustalla vallitsevaa arvojärjestelmää. Tällainen oman toiminnan arviointikyky liittyy ajatukseen opettajan pedagogisen ajattelun eri tasoista. Kansanen kuvaakin opettajien pedagogista ajattelua kuvailemalla kyseisen ajattelun erilaisia tasoja. Alimpana on toimintataso, keskellä 1. ajattelutaso ja sen yläpuolella 2. ajattelutaso. Hans Tuominen on teoksen *Rippikoulun todellisuus* artikkelissaan *Onnistunut rippikoulu ja rippikoulunopettajien pedagoginen ajattelu* soveltanut samaa pedagogisen ajattelun tasomallia tarkastellessaan rippikoulun opettajien ajattelua ja toimintaa. (Kansanen 2004, 92–93, 97; Tuominen 2009, 154.)

KUVIO 2. Pedagogisen ajattelun tasomalli Kansasen mukaan

Toimintataso edustaa pedagogista, opetuksen käytäntöä. Täällä tasolla opettaja tekee suunnitellessaan, toteuttaessaan ja arvioidessaan omaa toimintaansa ratkaisuja paljolti tilannekohtaisesti opetuksen perustaitojensa varassa. Toimintaorientoituneen ohjaajan (toimintataso) pedagogiselle ajattelulle on ominaista tilannekeskeisyys ja jokapäiväisen opetustoiminnan sujuvuus. Pedagoginen käytäntö, opetuksen eri vaiheiden kuvailu ja konkreettiset käytännön periaatteet ovat ajattelua luonnehtivia piirteitä. Kokemuksella on merkittävä osuus toiminnan selittämisessä, arvot nimetään ilman perustelua.

Opettaja, joka on edellä mainittua toimintatasoa seuraavalla 1. ajattelutasolla, kykenee tarkastelemaan, arvioimaan ja refleктоimaan arkista toimintaansa, valintojaan ja päätöksiään ja kykenee rakentamaan siitä malleja, luomaan siitä "objektiteorioita". Tätä tasoa voidaan siis kutsua objektiteoriatasoksi. Tällä tasolla tarvitaan teoreettista asiantuntemusta ja sisältöjen kriit-

tistä arviointia. Opetusmaailmassa tätä mallien rakentamista voitaisiin kutsua teoriaksi opetuksen käytännöstä. (Kansanen 2004, 97–98; Tuominen 2009, 156–157.)

Opettaja, joka on 2. ajattelutasolla, kykenee taas tarkastelemaan edellä mainittuja objektiteorioita ja objektiteoreettisia ratkaisuja, pohtimaan perusteita ja luomaan siitä kokonaisuuden, metateorian, siksi tätä tasoa voidaan kutsua myös metateoriasaksi. Opetusmaailmaan siirrettynä tämä voisi tarkoittaa teoriaa kasvatustieteestä tieteenalana ja pohdintaa kasvatuksen arvokysymyksistä, arvojen lähtökohdista ja alkuperästä, eettisistä valinnoista, ihmis- ja oppimiskäsityksestä ja näiden vaikutuksesta omaan ajatteluun ja toimintaan. Pohdinta voi kohdistua myös yhteiskunnan koulutuspoliittisten ratkaisujen taustoihin. (Kansanen 2004, 97–98; Tuominen 2009, 156–157.)

Tuominen painottaa, että teoreettisen tietämyksen on todettu olevan vain yksi osa tai alue, jota opettaja hyödyntää opetuksessaan. Toimintaan orientoituneen opettajan pedagoginen ajattelu ei ole sen huonompaa tai heikompa kuin reflektiivinen, pohdiskelleva ja arvioiva ajattelu. Pedagogisen ajattelun laatu on vain erilaista. Esimerkiksi rippikoulunopettaja voi olla pedagogisesti lahjakas vaikka ei perustelisikaan ratkaisujaan analyttisesti tai teorioiden avulla. Hänellä voi olla herkkä empatiakyky ja hyvät vuorovaikutustaidot, joita hän intuitiivisesti käyttää opetuksessa. Hän voi olla joustava tiimityöntekijä tai innostava opettaja. Reflektiokyky on yksi kehittyvän opettajan ominaisuus, mutta ei ainoa. (Tuominen 2009, 154, 157–158.)

Tuominen havaitsi rippikoulunopettajien pedagogista ajattelua tutkissaan, että kaikista rippikoulunopettajista 61 % edusti toimintateoreettista ajattelua, objektiteoriasolla reflektoivia oli 37 % ja metateoreetikoita 2 %. Nuorisotyönohjaajien kohdalla lukemat olivat 61 % / 38 % / 1 %, kanttorien ja diakonien edustaessa toista ääripäätä (76–80 % / 20–24 % / 0 %), nuoriso- tai rippikoulupastorien edustaessa toista (42 % / 54 % / 4 %). Työntekijäkuntien välisiä eroja voidaan selittää mm. perus- ja täydennyskoulutuksella, roolilla ja vastuilla rippikoulun suunnittelussa. (Tuominen 2009, 158–160.)

Opettajuuden ja rippikoulun opettajien kohdalla on siis tarkasteltu pedagogista ajattelua. Entä varhaisnuorisotyössä työskentelevät nuorisotyönohjaajat? Kun tarkastellaan tässä tutkimuksessa esiteltyjä varhaisnuorisotyöntekijöiden kuvauksia varhaisnuorisotyön eri toimintamuotojen merkityksestä ja roolista varhaisnuorisotyön kokonaisuudessa, havaitaan monien työntekijöiden perusteluissa reflektiivistä kerrontaa. Osa työntekijöistä tyytyi kuvaamaan toiminnan sisältöjä, moni työntekijä perustelee, erittelee ja arvioi tässä luvussa ja liitteessä 4. kuvatulla tavalla toiminnan sisältöjä. Niissä on varmasti kyse ainakin objektiteoriasason reflektoinnista. Mainituissa esimerkeissä työntekijät irtautuvat arkisesta tekemisestä ja erittelevät ja analysoivat toimintaa, sen osa-alueita ja erilaisia vahvuuksia. Eri asioita ei tehdä vain siksi,

että niin on totuttu tekemään, vaan varhaisnuorisotyöntekijät ymmärtävät, mitä kullakin toimintamuodolla on saavutettavissa, ja osaavat sen ilmaista. Kyse on selkeästi objektiteoreettisesta tarkastelusta. Esiintyykö vastauksissa myös jopa metateoreettista ajattelua? Seuraavassa on kaksi esimerkkiä työntekijöiden vastauksista:

Keskilapsuus on ryhmäikää. Tytöllä ja pojalla tulee olla omat ryhmänsä, joissa on omat jutut ja joissa toistuvasti kasvurauha. Identiteetille tärkeä.

Kirkossa on jo liian kauan eriytetty työalakeskeisesti eri toimintoja. Parhaisiin tuloksiin päästään kuitenkin kun otetaan koko perhe huomioon eikä liikaa perhettä hajottavia kerhoja.

Edellä olevien lainausten voidaan katsoa sisältävän pohdintaa kasvatuksen periaatteista, arvoista, eettisistä valinnoista ja ihmisestä tietyssä kasvun ja kehittymisen vaiheessa. Tätä voitaneen nimittää metateoreettiseksi ajatteluksi ja pohdinnaksi.

Tämän aineiston perusteella näyttää siltä, että työvuosien ja kokemuksen karttuessa ymmärrys eri toimintamuotojen merkityksestä vahvistuu, sillä varhaisnuorisotyön eri toimintamuotojen vahvuuksien monipuolisinta erittelyä esiintyi kokeneimmilla varhaisnuorisotyöntekijöillä. Tämä sopii hyvin yhteen sen kanssa, mitä Tuominen löysi rippikoulunopettajien pedagogista ajattelua tutkiessaan: opettajuuden kehittymistä noviisista ekspertiksi tapahtuu myös harjoittelun ja harjaantumisen, siis työn kautta. (Tuominen 2009, 158–161.)

Käsiteltävässä teemassa on kyse varhaisnuorisotyöntekijöiden kasvatusnäkömyksestä, pedagogisesta ajattelusta, varhaisnuorisotyön pedagogisesta ulottuvuudesta. Samalla tavalla kuin Tuominen totesi rippikoulunopettajien kohdalla, varhaisnuorisotyössä ja muussakin nuorisotyössä toimiva nuorisotyönohjaaja tai diakoni voi olla pedagogisesti ja muulla tavalla lahjakas ja osaava vaikka ei perustelisikaan ratkaisujaan analyyttisesti tai teorioiden avulla. Mutta reflektiivisyydestä lienee apua esimerkiksi silloin, kun suunnitellaan työn sisältöjä ja arvioidaan mahdollisia tärkeysjärjestyksiä tai perustellaan toiminnan eri osa-alueiden merkitystä kokonaisuudessa.

4.3.3 Tarkemmin sisällöistä

Edellisissä luvuissa on käsitelty vastaajaseurakuntien varhaisnuorisotyön tavoitteita, toiminnan painopisteitä ja työntekijöiden perusteluja painopisteiden valinnalle. Pyysin työntekijöitä vielä kuvaamaan toiminnan sisältöjä ja to-

teutustapoja, miten esimerkiksi kerho-, leiri- ja retkitoimintaa tai koulutyötä käytännössä toteutetaan. Esitin varhaisnuorisotyöntekijöille kysymyksen: "Jos varhaisnuorisotyössä on edellä mainittua toimintaa, miten sitä pääpiirteissään toteutetaan?" Työntekijät kuvasivat eri toimintamuotoja seuraavasti:

Kerhotoimintaa:

Tähän kysymykseen vastasi 40 työntekijää. He kaikki kertoivat seurakunnassaan järjestettävästä kerhotoiminnasta. Tämä vahvistaa käsitystä kerhotoiminnan merkityksestä varhaisnuorisotyön kokonaisuudessa. Kuitenkin kerhojen määrät vastaajien seurakunnissa vaihtelivat suuresti. Toisaalla toimi yksi työntekijän ohjaama kerho, toisaalla jopa 30 kerhoa. Kerrottiin yhdessä seurakunnista olleen jopa 60 kerhonohtajaa, seurakunnan kerhojen määrää ei mainittu.

Millaisia kerhoja oli tarjolla? Perinteisiä monitoimi-, ohjelma-, tyttö- tai poikakerhoja kerrotaan olevan 12–13:ssa seurakunnassa. Harraste- ja erikoiskerhoja on 23 seurakunnassa. Kerhojen kirjo on laaja, seurakunnassa on sähly-, liikunta-, frisbee-golf-, retkeily-, kalastus-, askartelu-, puutyö-, käden-taito-, pienoismalli-, elektroniikka-, psa- (pienoissähköautorata-), rc- (radio-ohjattavien autojen), kokki-, kitara-, kuoro-, peli-, roolipeli-, lemmikkieläin-kerhoja, luovia kerhoja ja juniorklubb. Suosituimpia näyttivät olevan sähly-/liikunta- ja kokkikerhot.

Kahdeksassa vastauksessa ei käy ilmi, kuka kerhoja ohjaa, tosin useimmissa niistäkin voi kerhokuvauksista päätellä kerhotoimintaan tarvittavan työntekijän lisäksi myös muita ohjaajia. Yli puolessa (26/40) seurakunnista kerrottiin kerhotoiminnassa olleen mukana kerhonohtajia, jotka pääasiassa olivat nuoria, rippikoulun käyneitä ja koulutettuja ohjaajia:

Kerhonohtajajiksi olen saanut hyvin värvättyä nuoria, joten samalla se on myös hieman nuorisotyötä. Itse en edes ehtisi pitää kuin korkeintaan yhtä kerhoa, joten siksi on mukava kun nuoret pitävät niitä. Se on kuitenkin säännöllistä yhteyden pitämistä varhaisnuoriin nuorten välityksellä!

Kolmessa seurakunnassa oli myös aikuisia kerhonohtajia. Silloinkin kun kerhoja ohjasivat tehtäviinsä koulutetut kerhonohtajat, työntekijät monin paikoin näkivät tarpeelliseksi tehdä aika ajoin kerhovierailuja. Vastaajista melkein neljännes (12/40) kertoi kerhonohtajien koulutuksesta, joka on keskeinen osa kerhotoiminnan organisointia:

Kerhoja ohjaavat rippikoulun käyneet nuoret. Pääsääntöisesti on aina vähintään kaksi kerhonohtajaa, Yksin saa pitää ainoastaan, jos on jo täysi-ikäinen. Kerhonohtajia koulutetaan kaksi kertaa vuodessa, joka kestää

lauantaiaamusta sunnuntaihin iltapäivään. tämä koulutus on ollut rovastikunnallista.. Koulutukseen kuuluu kaksiosainen peruskurssi sekä kaksiosainen jatkokurssi. Tämä vaikuttaa kerhonoijaajan palkkaukseen.

Ainakin yksi syy siihen, että paikoin kerhoja oli vain yksi tai niitä oli vähän, oli vaikeus saada toimintaan mukaan kerhonoijaajia. Kahdessa seurakunnassa oli tällainen tilanne. Paikoin kerhotoiminta toteutui kiinteässä yhteistyössä koulun kanssa.

Leirit toimintaa:

Seitsemän vastaajaa mainitsi järjestettävän perinteisiä tyttö- tai poikaleirejä. Heistä neljä kertoi myös "varhaisnuorten-" tai "sekaleireistä". Kolme neljäsosaa vastaajista (33/40) kertoi vain yleisesti "leireistä", "lastenleireistä", "varhaisnuorten-" tai "sekaleireistä", ei tyttö- tai poikaleireistä. Heidän kuvauksistaan ei käynyt ilmi, oliko leiritarjonnassa mahdollisesti mukana erikseen tytöille ja pojille suunnattuja leirejä. Teema on siinä mielessä kiinnostava, että osa työntekijöistä näyttää tämän tutkimuksen perusteella pitävän tärkeänä myös tyttöjen ja poikien erillisten ryhmien olemassaoloa perustellen sitä keskilapsuuden kasvurauhan tarpeella.

Reilu kolmannes vastaajista (14/40) eritteli leiritarjontaa joko ikävaiheittain tai luokka-asteittain eritellen:

Poikaleiri 7-10v. kevät, kesä ja syksy. Poikaleiri 11-14v. kevät, kesä ja syksy. Tyttöleiri 7-9v. kevät, kesä ja syksy. Tyttöleiri 10-14v. kevät, kesä ja syksy.

Leirejä ikäkausille 1-2 lk ; 3-5 lk ; 6-7 lk ; ja pojat 3-7 lk . Joskus tytöt 3-6 lk. - Keväällä ja syksyllä 4-5 leiriä, kesällä kaksi pienille 1-3lk.

Mihin vuodenaikoihin leiritarjonta sijoittui? Yli puolet vastaajista (26/40) eritteli leirien ajankohtia. Leirit sijoittuivat kaikkien neljän vuodenajan ajalle seuraavasti:

- kevät: 10 mainintaa leirien järjestämisestä keväällä
- kesä: 50 mainintaa leirien järjestämisestä kesällä
- syksy: 18 mainintaa leirien järjestämisestä syksyllä
- talvi: 13 mainintaa leirien järjestämisestä talvella

Millaisia leirejä järjestettiin? Suurin osa 40:stä kysymykseen vastanneesta ei kuvannut leirien ajankohdan, ikä- tai sukupuolijaon lisäksi muulla tavalla leirien teemoja, sisältöjä tms. Melkein kolmannes vastaajista (12/40) kertoi erilaisista "teema-" tai "erityisleireistä:

Isä-poikaretket ja -leirit (esim. koskivaellukset). Perheretket ja -leirit.

Kesällä on kaksi täyskymppileiriä.

Askarteluleireillä pääpaino on nimensä mukaisesti askartelussa.

Viisi vastaajaa kertoi koulun kanssa yhteistyössä toteutettavista leirikouluista, samoin viisi vastaajaa kertoi hiippakunnallisille tai valtakunnallisille leireille osallistumisesta. Yksi vastaaja kertoi tavasta päättää leiri jumalanpalvelukseen. Paikoin leireille olisi tulijoita jopa enemmän kuin mitä voidaan ottaa. Paikoin taas kiinnostus leiritoimintaa kohtaan on vähentynyt:

Leiritoiminta on ollut viime vuosina laskeva trendi (jostain syystä, syitä voi olla monia). Toteutettuja leirimuotoja vuosittain ovat: - kesän alun päiväleirit srk:n omissa tiloissa, talviloman leirit, kesäleirit leirikeskuksissa, lyhyet syysloman leirit - olemme mukana myös diakoniatyön järjestämällä perheleireillä ja monena vuonna olemme tehneet perhetyön kanssa yhdessä perheleirin Lappiin.

Retkitoimintaa:

Reilu neljännes vastaajista (11/38) kertoi retkitoiminnan olevan vähäistä tai sitä ei ole. Retkitoiminnan vähäisyys ei näytä liittyneen seurakunnan kokoon eikä se korreloi muun varhaisnuorisotyön toiminnan vähäisyyden kanssa, kyse on työalan toiminnan painotuksista. Vähäistä retkitoimintaa kuvattiin mm. seuraavasti:

Retkille ei oikein ole lähtijöitä. Alkuaikoina tultuani (---) järjestimme syyslomaretkiä, päivän mittaisia reissuja eri puolille. Nytemmin lähtijöitä ei jostain syystä ole riittävästi. Kuoron retkille on osallistuttu lisätyöntekijäresurssina. Aluetyön kanssa on järjestetty yhdessä päivänmittaisia retkiä kaikenikäisille.

Kaksikymmentä seitsemän (27/38) työntekijää kuvasi retkitoiminnan sisältöjä. Vastaajista 12 kertoi perheiden retkistä. Retkitoiminta näyttääkin olevan keskeinen varhaisnuorisotyön alue, jossa perhetyömäinen työote näkyy:

Retkille lähtee mukaan perheitä ja retket ovat suosittuja.

Kesällä perheretki johonkin (---) esim Särkänniemi, mutta ei joka kesä. Syksyllä syyslomalla perheretki Fontanellaan (uimala-uimahalli Siilinjärvellä).

Isien ja poikien vaellustoiminta ja siihen liittyvä savusaunalla höystetty muisteluillan vietto.

Retkikohteiden kirjo oli suuri. Kohteina olivat mm. huvipuistot, kylpylät, teatterit, urheilutapahtumat, naapuriseurakunnat ja niiden kerhot, kerhonojjaajien päivät, Lähetysjuhlat, leirikeskukset, toimintakeskukset, pääkaupunki Helsinki, tiedekeskus Heureka Vantaalla, Puuhamaa, Kotkan merimuseo, Brunbergin makeistehdas Porvoossa, Fazerila Vantaalla, reippailuhalli Huimala Espoossa.

Osa retkistä liittyi kerhotoimintaan, aktiiviseen tekemiseen ja harrastamiseen. Yhdeksän työntekijää kertoi tällaisista retkistä, joita ovat sählypeli- ja turnausmatkat, kuoron retki kuorotapahtumaan, retket karting-radalle, laskettelemaan, pienoismalli-, rc- ja ilmailutapahtumiin, puolustusvoimiin, tustumaan Finnairin toimintaan, luontoon esim. nuotiopaikalle, vaellukset, partiolippukunnan retket, ostosmatkat kalastustarvikeliikkeisiin, kalastusretket ja pilkkikilpailut, pyöräretket esim. Ahvenanmaalle tai seikkailupuistoon.

Koulutyötä:

Työntekijöiden vastausten kautta avautui kuva monipuolisesta yhteistyöstä koulujen kanssa. Sen peruselementit olivat päivänavaukset (l. aamunavaukset tai aamuhartaudet tai hartaudet), tuntivierailut, koulu- tai seurakuntakummitoiminta, leirikoulut, koulujumalanpalvelukset ja muu koulujen kanssa tehtävä yhteistyö ja tapahtumat. Lähes kaikki (37/41) vastaajat kertoivat päivänavauksen (l. aamunavauksen tai aamuhartauksen tai hartauksen) pitämisestä kouluilla:

Alueen ala-asteen kouluilla käydään vähintään kerran kuussa pitämässä päivänavaus, muutamissa kouluissa viikoittain. Kaikki päivänavaukset ovat salipäivänavauksia.

Suuri osa vastaajista (27/41) kertoi tuntivierailuista. Vaikuttaakin siltä, että niitä tehdään kohtuullisen runsaasti:

Oppituntivierailuja (kymppikäynnit 3-luokissa, kutostuntivierailut 6-luokissa, virsikirjojen jako/kanttorin tunnint 2-luokissa.

5-luokkalaisille tuntivierailuja aiheesta "Lähetystyo". 6-luokkalaiset saavat tänä vuonna Manga-Raamatun (---) kanttori käy pitämässä virsitunteja kouluilla.

Viisitoista työntekijää kertoi koulujumalanpalveluksista:

Virsikirkot 3.-4.-luokkalaisille.

Koulukirkkoja pidetään eniten joulun ja pääsiäisen aikoihin ja joissakin kouluissa myös syys- ja kevätkirjot.

Viidennes (8/41) työntekijöistä kertoi koulu- tai seurakuntakummitoiminnasta ja kouluilla tapahtuvasta päivystyksestä:

Joissakin kouluissa on myös seurakunnan työntekijän päivystyksiä/koulukummitoimintaa tarkoituksena, että oppilaat voivat tulla keskustelemaan asioista.

Kolmannes (14/41) työntekijöistä kertoi leiri- tai retkikouluista:

Nuorisotyönohjaajat ovat mukana leirikouluissa, jotka järjestetään seurakuntamme leirikeskoksissa.

5-luokkien metsäleirikoulu on seurakunnan ja koulujen yhteistyössä suunnittelema ja toteuttama kokonaisuus.

Muu koulun kanssa tehtävä yhteistyö:

Valtaosa vastaajista (32/41) kertoi myös muusta koulujen kanssa tehtävästä yhteistyöstä ja toiminnasta. Se oli erittäin monipuolista, mm. seurakunnan tiloihin tutustumista ja niiden hyödyntämistä kristillisessä kasvatuksessa:

Tutustumiskäynnit seurakuntaan (kirkko, psa-rata jne.).

1.- ja 4.-luokkalaisille järjestetään "Kotikirkko tutuksi" -hetket kirkolla.

Keväällä kutsumme kaikki (---) 6. -luokkalaiset (---) (leirikeskukseen) viettämään koulupäiväänsä. Päivä sisältää seurakuntaan tutustumista, yhdessä olemista.

Muita tapahtumia ja yhteistyömuotoja olivat erilaiset tapahtumat, teemapäivät ja teemaviikot, tempaukset, projektit, konsertit, ryhmäytyspäivät, kurssit, kerhot, kinkerit, joulun ja pääsiäisvaellukset sekä seurakunnan työntekijän osallistuminen koulun arkeen, retkiin ja tapahtumiin. Kuvauksia monipuolisista yhteistyötavoista löytyy liitteestä 4.

Muuta keskeistä toimintaa:

Vajaa puolet vastaajista (19/41) kertoi muusta keskeisestä toiminnasta.

Kahdeksan kertoi toiminnasta, jonka kautta kohdataan perheitä:

Erilaiset teemalliset illat askartelu/musiikki yms. kokoavat runsaasti eri-ikäisiä yhdessä toimimaan. Mainostus tapahtuu kerhojen ja lapsityön kanssa yhdessä ja tavoittaa runsaasti perheitä. Vanhempien ja lasten yhteiset kerhot pienoismalli tai kala-ja eräkerho, pienoismallijunaratakerho saavat isät ja pojat mukavasti tekemään jotakin yhdessä. Tällaisten kerhojen omat pienet retket tutustuttavat ja antavat yhdessä olemisen mahdollisuuksia niin isille, pojille kuin työntekijällekkin.

Varhaisnuorille ja heidän perheilleen järjestetään vuosittain kolme tapahtumaa; Pääsiäsvaellus, Vapputapahtuma ja Luciapolku. Näiden tapahtumien suosio on perheissä suuri ja osanottajamäärät liikkuvat 250-550 hlön välillä. Vapputapahtumassa pyritään aina huomioimaan vuosiaihe (esim. lapsille jaettavissa heliumpalloissa on ollut painatukset: Jumalan silmissä kaunis tai Lapsi on ilo). Nämä tapahtumat ovat oiva tilaisuus tavata varkkareiden vanhempia ja saada palautetta vuoden työstä. Myös retket kokoavat koko perheen yhteen ja tarjoavat heille mahdollisuuden pysähtyä tekemään jotain kivaa yhdessä. Palautetta on tullut mm. siitä, että on rentouttavaa lähteä koko perheen voimin retkellä, jossa "saa kaiken valmiina" ja ei tarvitse huolehtia muusta kuin siitä, että on oikeassa paikassa oikeaan aikaan.

Noin joka kuudes vastaaja (7/41) katsoi varhaisnuorisotyön keskeistä toimintaa olevan 10-synttärit/ Täyskymppijuhlat. Osassa seurakunnista kymppijuhliin oli yhdistetty jumalanpalvelus tai vanhempien omaa ohjelmaa:

Täyskymppijuhla huhtikuussa lauantaina: lasten yhteinen juhla, jossa on artisti ja täyskymppivuoden juhlintaa. Aikuisille on omaa ohjelmaa vanhemmuuden tukemisen teemalla osan aikaa, jonka jälkeen he tulevat mukaan lasten juhlaan.

Viisi työntekijää korosti yhteistyötä seurakunnan työalojen välillä tai yhteistyötä, jota tehdään kaupungin nuorisotyön ja mm. järjestöjen kanssa. Kolme vastaajaa kertoi 12–14-vuotiaille suunnatusta toiminnasta ja oloilloista. Samoin kaksi työntekijää nosti esiin partiotyön sisältöjä. Kaksi vastaajaa kertoi kerhonojajien koulutukseen liittyneistä järjestelyistä. Muissa vastaajissa listattiin erilaisia projekteja ja tapahtumia, kuten puuhapäivät, konsertit, teatteriesitykset, rovastikunnalliset, hiippakunnalliset ja valtakunnalliset tapahtumat.

Yhteenvetoa ja pohdintaa:

Kerhotyö on yksi keskeisistä varhaisnuorisotyön toimintamuodoista. Monipuolinen varhaisnuorisotyön kerhotarjonta on mahdollista silloin, kun työntekijällä on käytettävissään kerhonojaajia. Kerhotoiminnassa on vahvistunut harraste- ja erikoiskerhojen osuus, mutta niiden rinnalla perinteisten monitoimi-, ohjelma-, tyttö- ja poikakerhojen tarve ja tarjonta ovat edelleen olemassa.

Vastanneiden seurakuntakohtaiset vuosittaiset leirien määrät vaihtelivat kahdesta viikonloppuleiristä 25 leiriin vuodessa. Seurakunnan pieni koko ei näyttäisi ainakaan kokonaan korreloivan leiritoiminnan pienuuden tai muunkaan toiminnan vähäisyyden kanssa. On esimerkiksi seurakuntia, joissa oli vähemmän leiritarjontaa, samaan aikaan kuitenkin runsaasti kerhoja ja yhteistyötä koulujen kanssa.

Julkisuudessa on keskusteltu siitä, missä määrin varhaisnuorisotyössä työskentelevät työntekijät ovat kokeneet rippikoulujen vievän varhaisnuorisotyöntekijöiden työpanosta pois varhaisnuorisotyön leirien järjestämisestä. Tämän tutkimuksen vastaukset kertovat siitä, että varhaisnuorisotyön kesien leiritarjonta ei ole romahtanut, samalla täytyy kuitenkin todeta, että tämän kyselyn kautta ei käy ilmi se, missä määrin kesän varhaisnuorisotyön leiritarjonta on mahdollisesti pienentynyt siitä, mitä se on saattanut olla vastaaja-seurakunnissa aiemmin. Rippikoulutyön vaikutuksesta varhaisnuorisotyöntekijöiden resurssien käyttöön ja kesän leiritoiminnan toteuttamisesta on lisää tämän tutkimuksen luvussa 4.8.1, jossa käsitellään työntekijöiden tyytyväisyyttä käytössä oleviin resursseihin.

Leirit olivat suosittuja pitkän perinteen ja hyvän panostuksen ansiosta. Leirit suunnitellaan melko leirikohtaisesti, niiden teemana oli usein painopisteteeman mukainen aihe. Leiritoiminta oli monimuotoista, pääpaino on tekemisellä ja sitä kautta oppimisella. Leiritoimintaan sisältyi arvokasvusta, kädentaitoja, tavoitteena mielekäs tapa olla yhdessä ja kasvaa kristittyinä. Kristinuskon perussanomien eli raamattuopetuksen ja hartauksien lisäksi pelattiin, kisailtiin, ulkoiltiin, oltiin luonnossa, askarrettiin ja elettiin yhdessä todeksi toisen huomioimista ja lähimmäisen rakastamista. Leiritoiminnan erityismahdollisuuksista lisää tässä tutkimuksessa tyttöjen ja poikien hengellisen elämän tukemisen tarkastelun yhteydessä.

Seurakuntien varhaisnuorisotyön koulutyö oli erittäin monipuolista. Kuvattu yhteistyö selittää hyvin työntekijöiden arviota koulutyön merkityksestä kerho- ja leirityön rinnalla yhtenä keskeisistä painopisteistä. Yhteistyö kattoi päivänavaukset, tuntivierailut, koulukummitoiminnan, leiri- ja retkikoulut, koulujumalanpalvelukset ja sen lisäksi suuren määrän muita yhteistyömuotoja. Olisi mielenkiintoista tutkia erästä edellä esiin tullutta yksityiskoh-

taa. Suurin osa työntekijöistä kutsui seurakunnan vastuulla olevia koulussa aamuisin pidettäviä tilaisuuksia päivän- tai aamunavauksiksi, pieni osa (4/41) kutsui niitä aamuhartauksiksi tai hartauksiksi. Hartauksiksi niitä tilanteita kutsuvat työntekijät olivat iältään 26–30-vuotiaista 50–55-vuotiaisiin, joten ikä ei näytä selittävän tätä terminologista valintaa. Kiinnostavaa on kuitenkin huomata, että mainitut työntekijät työskentelivät enimmäkseen pienemmissä tai maaseudun seurakunnissa. Olisi mielenkiintoista tutkia aamuhartauksien, hartauksien ja päivänavausten tms. sisältöjä ja niiden mahdollisia eroja. Vaikuttaako esimerkiksi sanan aamuhartaus käyttö jollakin tavalla tilaisuuden hartaudellisuuteen ja hengellisyyteen sekä siihen kohdistettuihin odotuksiin verrattuna tilaisuuteen, jota kutsutaan päivän- tai aamunavaukseksi?

Retkityön perhetyömäinen työote näytti melko vahvalta. Onko niin, että se on lisääntymässä seurakunnan lapsityön lisäksi myös varhaisnuorisotyössä? Retket kokosivat myös lapsia, jotka eivät ole mukana säännöllisessä viikkotoiminnassa tai osallistu leireille.

Edellä mainittujen lisäksi toteutettiin erilaisia perheitä tavoittavia tapahtumia ja leirejä. Ns. Kymppisynttäreistä on tullut instituutio varhaisnuorisotyöhön. Oletettavasti niitä järjestettiin monissa niistäkin seurakunnista, joiden työntekijät eivät niistä maininneet tässä kyselyssä. Niiden kautta kohdattiin myös vanhempia. Työalat ylittävä yhteistyö ja verkostoituminen olivat ja ovat yhä enemmän tätä päivää. Muina toimintamuotoina mainittiin mm. 12–14-vuotiaille suunnattu toiminta sekä partio.

4.4 Kohtaamisen haasteita

4.4.1 Eri-ikäisten kanssa erilaisia haasteita

Varhaisnuorisotyöntekijöille esitin seuraavan kysymyksen: "Arvioi miten hyvin varhaisnuorisotyö tavoittaa (1= heikosti, 5 = erinomaisesti)". Vastaukset jakaantuivat seuraavasti (taulukossa sekä vastausprosentit että vastausten määrät):

TAULUKKO 4. Varhaisnuorisotyön tavoitavuus eri ikäryhmittäin

	1	2	3	4	5
7-9-vuotiaita (ka: 3,805)	0% 0	7,3% 3	24,4% 10	48,8% 20	19,5% 8
10-11-vuotiaita (ka: 3,732)	0% 0	2,4% 1	36,6% 15	46,3% 19	14,6% 6
12-14-vuotiaita (ka: 2,634)	12,2% 5	36,6% 15	31,7% 13	14,6% 6	4,9% 2
ka: 3,39	41,1% 5	15,4% 19	30,9% 38	36,6% 45	13% 16

Yhteenvetoa ja pohdintaa:

Varhaisnuorisotyön piiriin luetaan kuuluviksi 7–14-vuotiaat lapset ja varhaisnuoret. Työntekijöiden mielestä selkeästi haastavinta oli tavoittaa 12–14-vuotiaita, varhaisen nuoruusiän vuosia eläviä ja sitä vaihetta lähestyviä tyttöjä ja poikia. Keskeisimmät varhaisnuorisotyön toimintamuodot olivat kerhoto, koulutyö ja leiritoiminta. Kouluissa kohdataan suuria massoja ja useita ikäluokkia, myös 12–14-vuotiaita. Siksi mielenkiinto kohdistuu kerhotojen ja leirityön mahdollisuuksiin tavoittaa 12–14-vuotiaita. Tilastojen mukaan 13 % kerholaisista oli vuonna 2003 yli 12-vuotiaita (Kirkko uudelle vuosituonnelle 1996–1999). Tämä, jo nyt vanhentunut tieto, tukee kuitenkin myös käsitystä siitä, että 12–14-vuotiaiden tavoittaminen on perinteisestikin ollut haasteellisempaa.

Yksi haaste sisältyy myös siihen, keiden vastuualueeseen työntekijät mieltävät 12–14-vuotiaiden kuuluvan. Periaatteessa he kuuluvat ikänsä puolesta varhaisnuorisotyön ja varhaisnuorisotyöntekijöiden vastuualueeseen, mutta esimerkiksi Ansaharjun ja Kemppaisen vuonna 2002 tekemän opinnäytteen mukaan varhaisnuorisotyön ja nuorisotyöntekijöillä ei kuitenkaan välttämättä ole selkeää kuvaa siitä, kuuluvatko edellä mainitun ikäiset enemmän varhaisnuorisotyön vai nuorisotyön piiriin (Ansaharju & Kemppainen 2002).

4.4.2 Erityisiä haasteita

Varhaisnuorisotyöntekijöille esitin seuraavan kysymyksen: "Minkä ikäisten lasten tai minkä henkilö- tai erityisryhmien edustajien kohtaamisessa tai tavoittamisessa koet työntekijänä erityisiä haasteita? Millaisia?" Suurimpana yksittäisenä haasteena työntekijät mainitsivat edellisessä luvussa 4.4.1 esiin nousseen 11–13-, 12–14-vuotiaiden kohtaamisen ja tavoittamisen. Sama asia ilmaistiin mainitsemalla haasteeksi 5.–7.- tai 6.–7.-luokkalaisten kohtaamisen. Tähän samaan haasteeseen kiinnitti huomiota yli puolet (23/39) vastaajista. Näyttää siltä, että se on maanlaajuinen haaste seurakunnissa:

12–14 -vuotiaat, heistä monet varhaisnuorille suunnatut jutut näyttävät tuntuvan liian lapsellisilta, mutta toisaalta he eivät ole valmiita vielä nuorten toiminnan kaltaiseen toimintaankaan.

6.–7. luokkalaisten toiminta ja heidän tavoittaminen, liian vanhoja (omasta mielestään) kerhoihin tai leireille.

12–14-vuotiaat meinaavat jäädä helposti väliinputoajiksi. Kun "vähän" enemmän tulee ikää, kerhoharrastus jää TV:n, playstationin ja netin varjoon.

Muutama työntekijä pohti edelliseen liittyen työn uudelleen ajattelua ja uusien toimintamuotojen kehittelyä. Toimintaa on myös jo kehitetty, neljä (4/39) työntekijää kertoi siitä:

Kuudes ja seiskaluokkalaisten tavoittaminen on todella haasteellista. Koulutyön kautta se on mahdollista 6-vierailut, 7-luokkien ryhmätyöpäivät...

12–14-vuotiaat ovat kaikkein haasteellisempia, mutta siihen seurakunnassamme vastaa ABC ryhmät ja Luppoilta, joka on oleskeluillan tyypistä toimintaa ja tietenkin leirit ja retket.

5–7-luokkalaisten saaminen toimintaan mukaan. He ovat kuitenkin siinä vaiheessa, ettei kerhotoiminta oikein kiinnosta. Pitäisi kehitellä mielekkäitä toimintamuotoja. Ehkä yksi sellainen on aloittamamme 4–7-luokkalaisten avoimet ovet.

Aiemmin koin 11–13-vuotiaiden ikäryhmän haastavaksi kohdattavaksi, mutta K12-kurssilta sain tähän apua.

Erityistä huomiota vaativat lapset ja heidän kohtaamisensa on kasvanut haaste varhaisnuorisotyössä. Neljännes vastaajista (10/39) kertoi siitä:

Isossa ryhmässä myös häiriö käyttäytyvät nuoret ovat tietynlainen haaste.

Lapsissa on paljon ylivilkkaita ja keskittymiskyky on vähäistä.

Pienten eka-tokaluokkalaisten keskittymiskyvyttömiä poikien (SR: kanssa toimimassa) tarvitaan erityistaitoja ja toimintaa.

Haasteelliseksi koen tilanteet joissa kohtaan selkeästi syystä tai toisesta ongelmaisen lapsen. Ylivilkkaus, masennus, vakavat ongelmat kotona ja siitä seuraava häiriökäyttäytyminen.

Kasvaneet haasteet heijastuivat myös henkilöstön ja vapaaehtoisten ohjaajien määrään ja osaamisvaatimuksiin:

Kerhotyössä haasteena ovat ajoittain erittäin rauhattomat lapset. Kerhonohjaajat ovat itse niin nuoria ohjaamaan heitä.

Myös leiriolosuhteissa monenlaiset käyttäytymis- ja oppimisvaikeuksista kärsivät lapset tuovat leirihenkilöstölle omat haasteensa. Tarvitaan yhä useammin avustajia lähes henkilökohtaisesti. Aina ei edes ennen leiriä saa tietää tarpeesta erityisjärjestelyihin. Kun ollaan leirillä se ei ole enää mahdollista. Leirityö on muuttunut raskaaksi ja todella vaativaksi, myös isoseet joutuvat "koville".

Koen haastavaksi ehkä erityisvarhaisnuoret, väkivaltaisesti käyttäytyvät tai jo päihteitä käyttävät, tai muuten syrjäytymisvaarassa olevat varhaisnuoret. Minusta tämä olisi kyllä tärkeä ryhmä kirkon keskittyä, mutta tuntuu, että näiden nuorten kohtaaminen vaatisi enemmän resursseja, kuin mihin itsellä on varaa aikataulullisesti tai taidollisestikaan. ADHD- ja muut keskittymisongelmat ovat myös iso haaste esimerkiksi leiri- tai kerhotyölle, jossa yksittäiset varhaisnuoret saavat usein poikkeuksellisen paljon huomiota ja kerhonohjaajat kaipaavat kipeästi vinkkejä näiden varhaisnuorten kanssa toimimiseen.

Tänä päivänä haasteita tuo myös monet erityishuomiota tarvitsevat lapset. Se täytyy huomioida esim. työntekijöiden ja ryhmänohjaajien lisäämisellä.

Poikien tavoittamisen mainittiin olleen haasteellisempaa kuin tyttöjen, viisi työntekijää mainitsi siitä:

Pojat ovat vähemmistönä kerhotyössä. Srk ei tarjoa urheilua, joka voisi houkutella heitä. Partio on kylläkin voimissaan meillä ja siellä on poikia.

Poikatyö on erittäin haasteellista. Poikia on paljon vaikeampi saada lähemmään mukaan toimintaan kuin tyttöjä. Tyttöjä on kaikki piirit väärällään, mutta poikia ja miehiä ei liikaa toiminnoissa näy... Eli siinä on jatkuva haaste: ole läsnä, kannusta, rohkaise osallistumaan ja aktivoi toimimaan seurakunnassa yhteisen asian eteen. --- tämä toimii mutta vaatii paljon vaivaa ja työtä. Kuitenkin se työ on vaivan arvoista.

Viisi työntekijää mainitsi maantieteellisistä tai muista paikallisista erityishaasteista, jotka tekevät lasten ja nuorten tasapuolisen kohtaamisen haastavaksi:

Syrjäkylillä asuvia lapsia on vaikea tavoittaa. Keskustan lapset tavoittaa helposti, kun vain menee koululle. Syrjäkylille on matkaa ja kuitenkin niillä kouluilla on melko vähän lapsia. Esim., jos haluaisi tavoittaa joltain koululta 4-luokkalaiset voi heitä olla esim. vain 5 kpl.

Varhaisnuoret yleensä. Harrastustoimintaa tämän ikäisillä on paljon, joten seurakunnan täytyisi kilpailla toiminnallaan niin monen ryhmittymän kanssa. Varhaisnuoret eivät ole kauhean hyviä sitoutumaan toimintaan.

Aikuisten kerhonohjaajien löytäminen kristilliseen kasvatuskenttään on lähes ylivoimaista. Maalla lähdetään lukion jälkeen maailmalle, joten 2-3 vuotta kerhonohjaajat ovat mukana ja sitten veks.

Seurakuntamme alueella vaikuttaa voimakas herätysliike ja itse en ko. liikkeeseen kuulu. Tämä aiheuttaa joskus melkoisia auktoriteettiongelmia. Ja jos isoimmista "mokista" ilmoittaa varkkarin kotiin, voi vastaukseksi saada: Meidän lapsia et SINÄ kasvata!

Kaksi työntekijää nosti esiin monikulttuurisuuden mukanaan tuomat haasteet, haasteita oli: "Maahanmuuttajien ja romanien kanssa, tavat ovat erilaisia.", "Maahanmuuttajalasten jotka ovat erityisopetuksessa." Muut haasteet kohtaamisessa ja tavoittamisessa liittyivät mm. tyttöjen ja poikien pysymiseen mukana seurakunnan toiminnassa myös varhaisnuorisotyön toimintaan

osallistumisen vuosien jälkeen, koulutyön kehittämiseen sekä rikkoutuneiden perheiden vanhempien tasapuoliseen tukemiseen.

Yhteenvetoa ja pohdintaa:

Tavoittamisen ja kohtaamisen haasteet liittyivät siis erityisesti 11–13-, 12–14-vuotiaiden (5.–7.- tai 6.–7.-luokkalaisten) kohtaamiseen ja tavoittamiseen. Mielenkiintoista on, että osa työntekijöiden kerho-, leiri-, retki- ja koulutyön lisäksi mainitsemista muista seurakuntansa varhaisnuorisotyön keskeisistä toimintamuodoista liittyivät nimenomaan tämän ikäisten tyttöjen ja poikien tavoittamiseen. Millaista tuon ikäisten kohtaamisen uudelleen ajattelua nyt kaivattaisiin? Jos esimerkiksi kerhotoiminta ei tavoita 12–14-vuotiaita samalla tavoin kuin heitä nuorempia, niin onko syytä kehittää heille jotain muuta toimintaa vai kehittää kerhotoimintaa mainitun ikäisiä tavoitetaan suuntaan? Tarkoittaisiko kerhotoiminnan kehittäminen esimerkiksi, kuten monin paikoin on tehty, apuohjaajien tehtävien tarjoamista ja sillä tavalla kiinnostuksen säilyttämistä kerhotoimintaan? Uusien toimintamuotojen kehittämisestä esimerkki on K-12 -kurssi. Mitä yhden työntekijän mainitsema uudelleen ajattelu tarkoittaisi varhaisnuorisotyön ja nuorisotyön työalojen välisen työnjaon suhteen?

Toinen päähuomio liittyy erityistä huomiota tarvitsevien lasten ja nuorten kohtaamiseen. Heidän kohtaaminen kuormittaa ja asettaa kasvaneita vaatimuksia sekä työntekijöille, kerhonoijaajille että leirien isosille. Onko se merkki siitä, että on tarve vapaaehtoisten ohjaajien ja työntekijöiden lisäresursoinnille ja koulutukselle?

Vastauksissa mainitaan syrjäytymisvaarassa oleviksi ja erityisen tuen tarpeessa oleviksi lapset ja nuoret, jotka kärsivät rauhattomuudesta, ylivilkkaudesta, keskittymis-, käyttäytymis- ja oppimisvaikeuksista, masentuneisuudesta, väkivaltaisuudesta, päihteiden käytöstä ja rikkinaisista kotioloista. Katri Tikan tutkimuksessa varhaisnuorisotyöntekijät toivat esiin samanlaisista syistä nousevia haasteita, lisäksi tutkimuksessa mainittiin levottomuus, lyhytjänteisyys, kärsimättömyys, sietokyvyn puute, sosiaalisten suhteiden ja vuorovaikutuksen ongelmat, itsekkyyden puute, mielenterveysongelmat, masentuneisuus, yksinäisyys, auktoriteettien kunnioituksen puute, lasten arvomaailman sekavuus sekä se, että 10–13-vuotiaista oli tullut ”kovempia” sen seurauksena, että he olivat ”nähtävät elämään liikaa”. Tutkimuksessa todettiin jo tuolloin vuonna 2000 koulujen entistä suurempien opetusryhmien negatiivinen vaikutus aikuiskontaktien määrään, keskittymisongelmien, levottomuuden ja aggressiivisen käyttäytymisen käsittelyyn. Samoin esiin nostettiin myös lasten huoli omista vanhemmista, vanhemmuuden ongelmien heijastusvaikutukset lasten elämään, vanhempien kiire ja välinpitämättömyys sekä

perheiden arvojen romahtaminen. (Tikka 2002, 1, 49, 56–59, 62.)

Kolmas kysymys liittyy poikien tavoittamiseen. Onko se laajempikin haaste seurakuntien varhaisnuorisotyölle, kuin mitä tämä kysely antaa ymmärtää? Paikoin maantiede ja esim. vallitseva herätysliike antavat oman, vahvankin mausteensa toiminnan sisältöihin ja toteuttamiseen.

4.4.3 Vanhempien kohtaamisesta

Varhaisnuorisotyöntekijöille esitin seuraavan kysymyksen: ”Millaisin keinoin varhaisnuorisotyössä pyritään kohtaamaan varhaisnuorten vanhempia?” Varhaisnuorisotyön viikko- ja leiritoiminnan yhteydessä tarjoutuu erilaisia mahdollisuuksia vanhempien kohtaamiseen, esimerkiksi silloin kun vanhemmat tuovat ja hakevat lapsiaan. Yli puolet vastaajista (23/41) kertoi siitä:

Kohtaaminen tapahtuu lähinnä kerhotilanteiden yhteydessä, kun vanhemmat tuovat ja hakevat lapsiaan.

Viisitoista vastaajaa kertoi varhaisnuorisotyössä järjestettävästä toiminnasta, johon vanhemmat voivat halutessaan ilmoittautua mukaan:

Isä-poikakerhot retket leirit / henkilökohtaiset hetket jokaisen kanssa. Perheretket ja leirit.

Äiti-poika (sähly-) turnaus 1–2-luokkalaisille on muutaman kerran vuodessa ja 3 perhepäivää leirikeskuksessa kesäaikaan.

Muuta avointa toimintaa, joka ei vaadi vanhempien ilmoittautumista ja sitoutumista oli: lasten ja vanhempien yhteiset askarteluillat, perhetapahtumat, perheiden joulutapahtuma, kerholaisten joulu- ja kevätjuhlat, lyhtykulkue- ja nuorten kauneimmat joululaulut.

Vajaa kolmannes vastaajista (13/41) kertoi koteihin lähetettävistä tiedotteista ja kirjeistä sekä vanhemmilta kerättävistä tiedoista:

Meillä on hetken ollut kerhoposti uusien kerholaisten koteihin, missä kerrotaan kerhopaikka, aika, kerhon vetäjät, kysellään saako lapsi kulkea yksin kerhomatkat ja lisäksi on kyselylomake jossa kysellään kerholaisen yhteystiedot, vanhempien nimi, puhelin ja sähköposti. Tämä palautetaan kerhoihin ja säilytetään kerhokansiossa.(---) Leireille lähtiessä turvallisuuskysely on kädenojennus vanhemmille päin, siinä kysellään oleellista tietoa lapsesta ja toivotaan yhteistyötä perheiltä hyvän yhteistyön mahdollistamiseksi.(---)

Sähköposti on madaltanut yhteydenottoja tärkeissä asioissa.

Kahdeksan työntekijää kertoo leirien yhteyteen järjestettävistä hetkistä, joihin vanhemmat kutsutaan mukaan:

Pyytämällä vanhempia mukaan leirin aloitukseen tai lopetukseen.

Osa työntekijöistä (7/41) kertoi siitä, että vanhempien kanssa mahdollistuu vuorovaikutus heidän ilmoittaessaan lapsiaan mukaan toimintaan, esimerkiksi leireille:

Leireille ilmoittautuminen tapahtuu vanhempien toimesta, jolloin voi vaihtaa ajatuksia.

Viisi vastaajaa kertoi siitä, että varsinkin pienemmällä paikkakunnalla vanhempien kohtaaminen on luontevaa esimerkiksi ostoksilla ja muilla asioilla liikkuesssa:

Pienen paikkakunnan etu on siinä, että työntekijä tunnetaan: ajatuksia voi vaihtaa vaikka kaupan kassajonossa.

Neljä työntekijää kertoi erityisistä vanhempien illoista, jotka saatetaan järjestää lapsille osoitetun juhlan yhteydessä. Vanhempien ilta voi toteutua myös koulutuksen merkeissä:

Täyskymppijuhlan vanhempien tilaisuus.

Ip-kerhossa on vanhempain ilta.

Kutsutaan erilaisiin koulutustilanteisiin, esim. nettikäyttäjätymisiltoihin.

Neljä työntekijää kertoi leirien päättyvän jumalanpalveluksiin, joihin vanhemmat kutsutaan mukaan:

Lastenleirit päättyvät kotikirkon jumalanpalvelukseen, johon heitä kutsutaan mukaan seuraamaan lasten esiintymistä.

Neljä vastaajaa mainitsi Kymppisynttärit yhtenä vanhempia kokoavana toimintamuotona:

10-synttärit päiväsankareille ja heidän kotiväelle (tosin rajoitettu 2-3 aveciin).

"Kymppi-messuun" synttärিসankarit kutsutaan aina perheineen.

Neljä vastaajaa kertoi vanhempien aktiivisuudesta ottaa yhteyttä työntekijään, samoin neljä työntekijää kertoi ongelmatilanteisiin liittyvästä yhteydenpidosta:

Koteihin ollaan yhteydessä esim. silloin kun varkkarilla on ongelmia sopeutua ryhmään tai kun hän leirillä on uhka yleiselle turvallisuudelle. Silloin saatetaan keskustella hyvinkin kauan lapsen ongelmista.

Varhaisnuorisotyöntekijöille esitin toisen vanhempien kohtaamista koske-
neen kysymyksen: "Millaisia haasteita näet varhaisnuorten vanhempien kohtaamisessa?" Yli kolmannes vastaajista (15/39) kertoi vanhempien kiireen ja motivoitumattomuuden hankaloittavan vanhempien kohtaamista:

Osa vanhemmista ei edes kiinnosta työntekijän kohtaaminen ja heilläkin tuntuu kiirettä olevan. Vanhempain hetkien järjestäminen ei oikein kannata, koska ei vanhempia tahdo tulla edes koulun järjestämiin iltoihin.

Seitsemän työntekijää valitteli työntekijän työajan ja resurssien vähyyden vaikuttavan rajoittavasti toimintaan ja vanhempien kohtaamiseen:

*Vanhemmuuden vastuullisuuden vahvistamista. Jos olisi paukkuja."
"(--)) mutta rahkeet on rajalliset. Perustyö vie ajan ja enemmänkin, ei oikein ole rahkeita lähteä tekemään "todellista" lähityötä ongelmatilanteissa. Tai jos todella on joku akuutti juttu toki se menee monen muun edelle, mutta vaikeuttaako kiire ja yönpaljous oikeaa asioiden näkemistä ja kuulemista!*

Kuusi vastaajaa pohti uusien toimintatapojen kehittämisen tarvetta:

Olisi tarpeen kehittää malleja tai toimintatapoja. Ollaan mietitty ohjelmaa vanhemmille 10-synttäreiden ajaksi, mutta resurssit eivät riitä. Yhteistyö diakoniaan päin on varmaan tarpeellista, mutta rahkeet on rajalliset.

On vaikea luoda tilanteita jossa voisi kohdata vanhempia säännöllisessä toiminnassa. Vaihtoehtona voisi olla mukana eskaritoiminnassa, jossa vanhemmat ovat monesti luonnostaan mukana. Työntekijä voisi olla linkki eskareista varkkatoimintaan ja luoda sitä kautta yhteyttä vanhempiin. Erilaiset perheleirit, esim. Isä/poika kalastusleiri jne. olisivat hyviä, mutta resurssit eivät riitä.

Viisi vastaajaa pohti työntekijän ja vanhempien väliseen vuorovaikutukseen ja luottamuksen syntymiseen liittyviä haasteita:

Kynnys ottaa yhteyttä kotiin, on työntekijällä melkoisen korkea ja jos hän joutuu soittamaan kotiin, on täytynyt tapahtua jotain todella suurta tai toistuvaa. Eli turhasta ei koskaan oteta yhteyttä kotiin, vaan asiaa yritetään selvittää kerhossa ja leirillä yhdessä varkkarin kanssa.

(---) joskus myös vanhemmat kokevat arkuutta olla yhteydessä seurakunnan työntekijään.

Ristiriitatilanteet, joissa vanhemmat eivät ole kertoneet lapsestaan kaikkea tarpeellista taustatietoa.

Viisi vastaajaa kertoi lasten vanhempien vanhemmuuden haasteista:

Rikkinäiset perheet ovat haastavia Monella vanhemmalla on vanhemmuus hukassa Ei olla kiinnostuneita lapsesta.

Kolme työntekijää pohti, tavoitetaanko niitä vanhempia, joiden tavoittaminen tuntuisi kaikkein tarpeellisimmalta, ja kertoi tilanteista, joissa työntekijällä ja vanhemmalla on erilainen käsitys lapsesta. Tämä tuo haasteita asioiden ratkomiseen. Samoin kolme vastaajaa kertoi, että silloin kun lapset ja nuoret kulkevat itse varhaisnuorisotyön toimintoihin, heidän vanhempiensa luonteva tavoittaminen esim. kerhojen alkaessa tai päättyessä hankaloituu.

Kaksi työntekijää kirjoitti nuoren työntekijän tai kerhonoijaajan haasteista kohdata vanhempia. Yksi vastaaja kertoi vanhempien ylisuurista odotuksista. Samoin yksi työntekijä totesi vanhempien kohtaamisen haasteiden keskellä kokevansa olevansa ensisijaisesti lapsia varten. Yksi vastaaja nostaa esiin oman seurakuntansa alueella vaikuttavan herätysliikkeen vaikutuksen:

Herätysliiketausta vaikeuttaa joidenkin vanhempien kohtaamista.

Yhteenvetoa ja pohdintaa:

Varhaisnuorisotyössä toiminta ja siinä mukana olevien lasten ikä mahdollistavat luontevan yhteydenpidon koteihin ja vanhempiin. Varhaisnuorisotyöntekijän toimenkuvaan on ikään kuin sisään kirjoitettu ainakin jonkintasoinen yhteydenpito lasten vanhempiin. Tämän lisäksi järjestetään paljon perheille suunnattuja retkiä, leirejä ja tapahtumia. Paikoin varhaisnuorisotyön jumalanpalveluselämä ja kymppisynttärarit kokoavat perheitä.

Vain kaksi varhaisnuorisotyöntekijää mainitsi kotikäynneistä. Yksi työntekijä kertoi joskus kyselylomakkeella kerätyn vanhemmilta palautetta oman lapsen leiristä.

Vanhempien kiire, motivoitumattomuus ja vanhemmuuden ongelmat sekä työntekijöiden ajan ja resurssien puute näyttävät olevan suurimpia haasteita vanhempien kohtaamisessa. Ainakin osalle työntekijöistä herää se kysymys, tavoitetaanko juuri niitä vanhempia, jotka eniten kaipaivat tukea.

Toisinaan työntekijällä saattaa olla erilainen käsitys lapsesta, hänen kyvyistään ja käyttäytymisestään kuin lapsen vanhemmilla, jotka eivät näe lasta ryhmätilanteissa. Nuorelle työntekijälle ja kerhonohtajaajalle vanhempien kohtaaminen voi olla ikäeron ja elämänkokemuksen vähyyden vuoksi haastavampaa kuin varttuneemmalle työntekijälle. Luottamus omaan osaamiseen syntyy ajan kanssa.

4.5 Tärkeitä hetkiä, vaikeita hetkiä

4.5.1 Tärkeitä ja tarpeellisia työtehtäviä

Varhaisnuorisotyöntekijöille esitin seuraavan kysymyksen: "Kerro esimerkki jostain työtehtävästä, tilanteesta tai tapahtumasta, jolloin työsi varhaisnuorisotyöntekijänä tuntui sinusta tärkeältä ja tarpeelliselta." Tähän kysymykseen vastasi 37 työntekijää. He kaikki kertoivat vastauksissaan tilanteista, joissa he olivat vuorovaikutuksessa ja tekemisissä muiden ihmisten kanssa. Kaksi kolmasosaa vastaajista (25/37) kertoi tilanteista ja kohtaamisista, joissa heidän osaamistaan ja ammattitaitoaan tarvittiin jonkin asian tekemiseksi, hoitamiseksi, ongelman ratkaisemiseksi:

Poikaa ei tultu hakemaan kerhosta perjantaina illansuussa, soitimme, ei vastausta, poika totesi että "kännissähän ne taas". (SR: kysyin) "Voitko mennä kotiin?" (SR: poika vastasi) "En halua", (SR: kysyin) "lähdetkö meille", (SR: vastasi) "mielellään", textari vanhemmille, vastaus ok. Seuraavana päivänä vakava keskustelu vanhempien kanssa, ei viranomaisia, vaan lupaus paranuksesta ja yrityksestä...

Silloin kun leirillä tulee lapselle pahaolo/paha mieli/koti-ikävä tms. ja saa selvennettyä lapselle että tässä on hyvä ja turvallinen olla. Se on aina pal-kitsevaa.

Kun löysin lapsen koulun pihalta peloissaan ja myöhästyneenä tunnilta mää-rissä kengissä. Keskusteluissa paljastui koko pienen ihmisen tuskallinen

tausta ja pelko tulevaisuudesta. Myöhemmin vierailin hänen kodissaan ja pienen hetken saatoinkin kulkea hänen rinnallaan.

Kun tapahtui Jokelan koulussa tämä surullinen ampumistapaus, niin koululta jossa toimin koulukummina pyydettiin minua tulemaa seuraavana päivänä pitämään päivänavauksen, missä käsittelisin ko. tapausta, kuitenkin toivon näkökulmasta.

Koulussa tapahtuneen ja poikaleirin henkeen vaikuttaneen kiusaamistilanteen selvittäminen kyseisen poikaleirin aikana. Ainakin tuntui, että asiassa päästiin eteenpäin.

Kaksikymmentäkaksi (22/37) vastaajaa kuvasi tärkeinä tilanteet, joissa heille syntyi kokemus varhaisnuorisotyön sisältöjen onnistumisesta. Tärkeitä olivat myös olleet hetket, jolloin lapset tai vanhemmat olivat antaneet heille tavalla tai toisella positiivista palautetta varhaisnuorisotyön toiminnasta tai työntekijä muulla tavalla on saanut palautteen toiminnan vaikutuksista. Tämä on ollut joko sanallista kiitosta tai esimerkiksi edellisen leirin päättyessä tiedustelua mahdollisuudesta ilmoittautua jo seuraavalle leirille.

Se on ollut työntekijälle merkki ja palaute onnistuneesta leirikokemuksesta. Positiivista palautetta varhaisnuorisotyön toiminnasta on saatettu saada vielä myöhemminkin, nuorten rippikouluvaiheessa:

Kun olen kiertänyt kerhoissa ja siellä on ollut tyttöjä 10-20 kerhossaan.

Kun pojat eivät halua lähteä kerhosta kotiin, leiriltä tultaessa pojat kyselevät jo seuraavaa leiriä.

Kun koulu tulee kirkkoon mielellään.

Usein rippikoulussa näkee nuoren ilmeestä, että tämä on oivaltanut jotain opetetusta osin sen perusteella, että kyseisestä asiasta on puhuttu joskus jossain varhaisnuorten jutussa, jossa kyseinen nuori on ollut mukana.

Vajaa puolet vastaajista (17/37) mainitsi heille tärkeinä tilanteet, joissa heidän tapaamisestaan iloittiin ja heidän kanssaan mielellään tultiin juttelemaan:

Kehitysvammakouluun mennessä oppilaat tervehtivät nimeltä ja tulevat halaamaan. Entinen kerholainen tulee esittelemään omaa lastaan.

Edellisten vastaajien rinnalla kymmenen vastaajaa kertoi kontakteista, joissa heitä kohtaan osoitettiin niin suurta luottamusta, että heille uskouduttiin

tärkeissä asioissa. Se näyttää olleen heille merkki, ei vain tuttuudesta, vaan myös luottamuksen, uskoutumisen mahdollistaneen yhteyden syntymisestä:

*Välitunnilla joku lapsi tulee juttelemaan omasta elämästään ja uskonasi-
oista.*

*Yksi tapaus tulee tässä mieleen: kerhon jälkeen pikkupoika halus jutella
omasta perheestä ja siitä kuinka oli vuoden vanha kun vanhemmat erosivat,
se oli semmoinen mukava jutteluhetki ja tuntu, että on onnistunu kerho ko
lapset tulee jutusteleen niin avoimesti.*

*Kun opettaja pyytää hetkeksi kuuntelemaan palaa työnsä "ongelmista" ja
vaihtamaan ajatuksia.*

Kolme vastaajaa nosti erityisesti esiin sen, että tärkeältä tuntuvat työtehtä-
vät ja tilanteet, joissa he kokevat saaneensa olla Jumalan Sanan levittäjinä:

*Joka tiistai-ilta Isäpoikaparkin jälkeen on onnistunut olo jos illassa on ollut
yksikin "perhe", jossa aikuinen on antanut aikaansa lapselle ja he ovat tul-
leet Raamatun sanan kuuloon.*

*Kun varhaisnuori on oivaltanut jotain tai pohdiskelee jotain kouluvierailujen
tai kerhotyön tai leirityön opetuksen kautta ja siitä syntyy keskustelua: Esim.
Välittääkö Jumala siis niistäkin, jotka rikkovat hänen käskyjään vastaan?
Tai Onko Jeesus siis jo 2000 vuotta vanha? Tai Mä en usko, että Jumala tuo-
mitsee kadotukseen. Koen aina tärkeäksi, kun saan suunnitella/laatia/pitää
kristillistä opetusta tai julistusta.*

Yksi vastaaja mainitsi tilanteesta, joissa tytöt ja pojat ovat kantaneet vas-
tuuta. Yhtä vastausta lukuun ottamatta kaikkien työntekijöiden vastauksista
löytyi sisältöjä vähintään kahdesta edellä mainituista eritellyistä teemoista
"ammattitaidon käyttö", "toiminnasta palautteen saaminen", "juttelemaan
tuleminen", "uskoutuminen", "Jumalan Sanan levittäminen" ja "tyttöjen ja
poikien vastuun kantaminen". Kaikissa muissa vastauksissa sisällöt olivat siis
monipuolisempia, niissä yhdistyivät useat edellä mainitut teemat:

*Niitä tilanteita on paljon. Kerhonohjaajien tukemisen hetkiä kun kerhos-
sa oli mennyt "kaikki" pieleen ja kaivetaan itsetuntoa uudelleen kerhon-
pitoon. Kun kerholainen kertoo elämänsä arjesta ja saa hetkeksi kuunteli-
jan. Kun koulussa pihalla joku tulee tervehtimään ja kyselemään jotakin tai
antamaan palautetta. Kun opettaja pyytää hetkeksi kuuntelemaan palaa*

työnsä "ongelmista" vaihtamaan ajatuksia. Kun vanhempi kertoo iloitsevan toiminnasta jossa lapsi on mukana. Kun kaupungin työntekijä ottaa yhteyttä ja kyselee ehtisinkö tulemaan mukaan! Leirillä tilanteita on paljon, kun leiritiimi voi leirin lopussa huokaista onnistuneen leirin jälkeen. Loppupalautekierroksessa lapset aidosti kertovat mikä toimi ja mikä ei ja ovat valmiita tulemaan uudestaan leirille. Kun askarteluillassa äiti ja isoäiti ovat tulleet katsomaan kun lapsi saa askarrella, ja kerronkin että ajatus oli yhdessä tekemisestä, Jolloin isoäiti yllättyneenä kyselee voiko hänkin askarrella. Tai toinen äiti riemuissaan huomaa ettei tekeminen olekaan vaikeaa, että hänkin osasi. Tai kouluun mennessään saa kokea kuuluvansa kalustoon, on osa koulun henkilökuntaa, jolla on paikka ja tehtävänsä kouluyhteisössä. Harvoin tässä työssä tulee hetkiä jolloin en kokisi olevani tarpeellinen tai tärkeä tai tekeväni tärkeää työtä!

Yhteenvetoa ja pohdintaa:

Tärkeinä koettiin ensinnäkin tilanteet, joissa työntekijät olivat vuorovaikutuksessa ihmisten kanssa, kohtasivat heitä. Tärkeänä koettiin hetket, joissa työntekijät kokivat onnistuneensa tilanteissa, joissa heidän apuaan ja ammattitaitoaan tarvittiin. Tilanteet liittyivät omaa asiantuntemusta kohtaan saatuun tunnustukseen, oman asiantuntemuksen jakamiseen, lasten, nuorten ja perheiden kohtaamiseen ja tukemiseen sekä heidän ongelmien ratkomiseen. Työntekijöistä tuntui palkitsevalta saada käyttää osaamistaan ja asiantuntemustaan ja huomata toiminnan tuottaneen tulosta lähimmäisten hyväksi. Edelliseen liittyen, tärkeänä koettiin varhaisnuorisotyötä ja sen sisältöjä koskeva positiivinen palaute. Kun työntekijä saa kiitosta toiminnasta, kohdistuu samalla enemmän tai vähemmän myös häneen työntekijänä, vaikkakin, esimerkiksi leirikokemus, syntyy myös muusta kuin työntekijän panoksesta. Tällöinkin työntekijä on kuitenkin ollut omalla panoksellaan mahdollistamassa ja luomassa niitä puitteita, joissa hyvä leirikokemus on ollut mahdollista syntyä.

Merkittäväksi koettiin myös tilanteet, joissa lapset, nuoret ja vanhemmat iloitsivat työntekijän tapaamisesta ja heidän välillään syntyi keskustelua positiivisessa, tuttavallisessa ilmapiirissä. Edellisen lisäksi, merkittäväksi koettiin tilanteet, joissa lapset, nuoret tai aikuiset uskoutuivat heille tärkeissä asioissa työntekijöille. Se on ollut heille merkki luottamuksen ja uskoutumisen mahdollistaneen yhteyden ja turvallisuuden olemassaolosta.

Nuorisotyönohjaajan ammatti on siis kohtaamisen ammatti: työ on ihmisten kanssa toimimista ja näissä kontakteissa koetaan myös työn tärkeyttä ja tarpeellisuutta. Tämän tutkimuksen kautta käy ilmi, että monille työntekijöille tärkeää on henkilökohtainen kohtaaminen ja ajan antaminen lapsille ja nuorille.

Kirkon työntekijöiden kyvyn kohtaamiseen nostivat esiin myös Leena Heinonen ja Jouko Porkka vuonna 2006 ilmestyneeseen *Jumalan silmissä kaunis – Tytöt ja pojat kirkon kasvatuksen painopisteenä 2006–2008* -artikkelikokoelmaan kirjoittamassaan artikkelissa, joka on otsikoitu *Kohtaaminen – kristillisen kasvatuksen ydin*. Artikkelissa todetaan, että elämme maailmassa, jossa todellista kohtaamista, jossa yksilö tuntee tulewansa kuulluksi ja nähdyksi omana itsenään, on entistä vähemmän. Kirjoittajat toteavat kohtaamisen olevan kirkon kohtalonkysymys ja kohtaamisen, dialogisuuden ja välittämisen taitoa sekä matkakumppanuutta tarvitaan myös kirkon työntekijöiltä. Seurakunnan työntekijällä voi perheen ulkopuolisena aikuisena olla merkittävä rooli lapsen kasvun tukemisessa. Jotta kirkko voisi olla strategiansa mukaisesti olla ”läsnäolon kirkko”, Heinonen ja Porkka kaipaavat kirkon työhön entistä enemmän kohtaamisen kulttuuria ja kohtaamista mahdollistavia työtapoja. (Heinonen & Porkka 2006.) Tällaisesta kohtaamisesta ja kyvystä siihen kertovat tässä tutkimuksessa esiin tulleiden varhaisnuorisotyössä työskentelevien vastaukset.

Seurakuntien varhaisnuorisotyö on osa kristillistä kasvatusta. Varhaisnuorisotyöntekijät kuuluvat seurakunnan työntekijäkunnassa niiden työntekijöiden joukkoon, joita kootusti työyhteisöissä on totuttu kutsumaan *kasvatuksen* työntekijöiksi. Jouko Porkkan toimittamassa kirjassa *Johdatus kristilliseen kasvatukseen* (2008) on aiemmin mainittu teol. maist. Mervi Muhosen ja prof. Kirsi Tirrin kirjoittama artikkeli *Mitä on kristillinen kasvatustiede?* Artikkelissa tekijät kertovat luovansa teoreettisen katsauksen erilaisiin tapoihin määritellä kristillistä kasvatusta ja ilmaisevat lähestymistavan olevan ensisijaisesti uskonnonpedagogisen. Taustalla on ajatus teologian ja kasvatustieteen välisestä dialogista ja teoreettisten käsitteiden soveltamisesta käytännön kasvatustyöhön. Kristillisessä kasvatuksessa teologia ja kasvatustiede sekä hengellinen ja inhimillinen käyvät jatkuvaa dialogia keskenään pyrkien kokonaisvaltaiseen ihmisen kohtaamiseen. (Muhonen & Tirri 2008, 63.)

Muhonen ja Tirri määrittelevät kasvatuksen *päämääräsuuntautuneeksi, arvoihin sitoutuneeksi toiminnaksi, joka toteutuu erityisessä vuorovaikutussuhteessa*. Ammattikasvattajan suhdetta kasvatettaviinsa kutsutaan pedagogiseksi suhteeksi. Koulukontekstissa pedagoginen suhde määritellään opetustapahtumassa ilmeneväksi inhimilliseksi vuorovaikutukseksi oppilaan ja opettajan välillä (Kansanen 2003, 75). Opettajan ja oppilaan välinen pedagoginen suhde on luonteeltaan erilainen kuin esimerkiksi lapsen ja hänen vanhempiansa välinen kasvatussuhde. Voidaan puhua rooliperustaisesta kasvatussuhteesta, jonka luonne määräytyy kasvattajan edustaman institution mukaan (Värri 2000, 144). Vanhemmilla on ensisijainen kasvatusoikeus ja kasvatustasvuu, mutta erilaiset ammattikasvattajat voivat olla jakamassa tätä kasvatustehtävää (Muhonen & Tirri 2008, 64–65, 72).

Pedagogisessa suhteessa lapsi tarvitsee aikuisen tukea kasvaakseen ja kehittyäkseen ja aikuinen pyrkii ohjaamaan lasta kohti arvokkaiksi kokemiaan päämääriä. Pedagoginen suhde on siis asymmetrinen; osapuolilla on erilaiset roolit ja he ovat erilaisessa asemassa, vaikka ovatkin ihmisinä tasa-arvoisia (Kansanen 2004, 40, 75). Lapsen ja aikuisen välisellä pedagogisella suhteella on Kansanen (2004) mukaan ainakin kuusi tyypillistä piirrettä:

1. lapsen parhaaksi toimiminen
2. kontekstisidonnaisuus
3. vuorovaikutus
4. vapaaehtoisuus
5. väliaikaisuus
6. tulevaisuuteen suuntautuminen.

Pedagogisessa suhteessa kunnioitetaan siis lapsen itseisarvoa ja pyritään tukemaan hänen kasvuaan parhaalla mahdollisella tavalla. Pedagogisessa suhteessa opettajan ja oppilaan välinen vuorovaikutus tapahtuu oppilaan itsensä takia. Usein puhutaan lapsen parhaaksi toimimisesta tai jopa pedagogisesta rakkaudesta. Pedagoginen suhde on oppilaan kehityksen kannalta tärkeää, ilman aikuisen ohjausta kehitys jää vaillinaiseksi. Opettajan ja kasvattajan tehtäväksi jää sen arvioiminen, mikä on lapsen parhaaksi. Opetustoiminnassa mm. opetussuunnitelmat sanelevat osaltaan tätä. (Kansanen 2004, 75; Muhonen & Tirri 2008, 73.)

Historiallinen ja yhteiskunnallinen konteksti vaikuttavat pedagogisen suhteen luonteeseen, esimerkiksi siihen, millaisia asioita kasvatuksessa pidetään tärkeinä ja tavoiteltavina tai millaiset roolit kasvatussuhteen osapuolet omaksuvat. Kunakin aikana saatetaan ajatella ja toimia eri tavoin, siksi lapsen ja oppilaan parhaaksi toimiminen ja kasvatustavoitteiden asettaminen on aina harkittava uudelleen. (Kansanen 2004, 76; Muhonen & Tirri 2008, 73.)

Vuorovaikutus on pedagogisen suhteen luovuttamattomin elementti; lapsen on voitava luottaa ja turvautua aikuiseen, joka puolestaan pyrkii toimimaan lapsen parhaaksi. Pedagogiseen suhteeseen kuuluu lämmin ja turvallinen ilmapiiri. (Kansanen 2004, 77; Muhonen & Tirri 2008, 73, 80.)

Pedagoginen suhde poikkeaa lapsen ja vanhempien välisestä suhteesta siten, että sen tulisi perustua vapaaehtoisuuteen ja myönteiseen ilmapiiriin. Tavoiteltavaan pedagogiseen suhteeseen ei voi pakottaa. Pakotettuna suhteesta tulee vastenmielinen. Koulussa lapsella tai nuorella, siis oppilaalla, on useimmiten riittävä halu oppia uutta ja opiskella, mutta tämä näkökohta kuitenkin edellyttää opettajalta motivointia ja taitoa suunnata motivaatiota. Mikäli motivaatiota ei ole, joudutaan turvautumaan suostutteluun, mutta sekin ei voi olla pakonomaista. (Kansanen 2004, 77; Muhonen & Tirri 2008, 73.)

Lisäksi pedagoginen suhde on väliaikainen ja tulevaisuuteen suuntautuva. Pedagogisessa suhteessa pyritään mahdollistamaan nuoren kasvaminen vähitellen itsenäiseksi ja täysivaltaiseksi persoonaksi. Tämä seikka edellyttää alusta alkaen suhteen ymmärtämistä väliaikaiseksi mutta kuitenkin niin pysyväksi, että nuori ihminen ehtii saavuttaa riittävän kypsyyden ja käytännössä täysi-ikäisyyden. Pedagoginen suhde tähtää siis itsensä tarpeettomaksi tekemiseen ja opettajan osalta työssä onnistumiseen niin, ettei häntä enää tarvita. Tässä vaaditaan opettajalta oikeanlaista asennetta, suhtautumista ja hienotunteisuutta. Pedagogisessa suhteessa opettaja – samalla kun hän kiinnittää huomionsa nyt-hetkeen, oppilaan ajankohtaiseen opiskeluun, sen vahvuuksiin ja heikkouksiin – suuntaa huomiota myös tulevaisuuteen. Opettajalta kaivataan oppilaan kannustamista, uskoa oppilaan kykyihin, taipumuksiin ja mahdollisuuksiin. (Kansanen 2004, 78; Muhonen & Tirri 2008, 73.)

Muhonen ja Tirri määrittelevät *kristillisen kasvatuksen*, edellä mainittuihin kasvatukseen ja pedagogisen suhteen määrittelyihin liittyen, *kristillisiin arvoihin pohjautuvaksi ja päämääräsuuntautuneeksi toiminnaksi, joka toteutuu pedagogisessa suhteessa ja tähtää ihmisen kokonaisvaltaiseen kasvuun*. Muhosen ja Tirrin (2008, 72, 81) mukaan pedagogista suhdetta voidaan kutsua myös *kasvatussuhteeksi*. Kun tarkastellaan tässä tutkimuksessa luvussa 4.3.2 esiin nostettuja työntekijöiden perusteluja varhaisnuorisotyön eri toimintamuotojen keskeisyydestä ja heidän kuvauksia varhaisnuorisotyön eri toimintamuotojen vahvuuksista sekä tässä luvussa esitettyjä työntekijöiden kuvauksia tilanteista, joissa he kokivat työnsä tärkeäksi ja tarpeelliseksi, huomataan, että ne ovat konkreettisia kuvauksia kohtaamisista, siitä, mitä pedagoginen suhde käytännössä tarkoittaa. Niistä huokuu nuorisotyönohjaajuudelle keskeisinä elementteinä seuraavia: henkilökohtainen kohtaaminen, tutustuminen, auttaminen, rinnalla kulkeminen, tukeminen, kuunteleminen, keskusteleminen, turvallisuuden ja luottamuksen luominen, evankeliumin levittäminen, kasvataminen, mielekkään vastuun antaminen.

Verrattaessa edellä mainittuja sisältöjä Kansanen sekä Muhosen ja Tirrin kuvauksiin opettajan ja oppilaan ja erityisesti kristillisen kasvattajan ja kasvatettavan välisestä pedagogisesta suhteesta, huomataan, että kyse on juuri samoista asioista: kirkon kasvatustyössä yleensä ja niin varhaisnuorisotyössä kuin nuorisotyössäkin nuorisotyönohjaajan ja lapsen tai nuoren välisessä kanssakäymisessä vuorovaikutuksen ajatellaan tapahtuvan lapsen itsensä takia ja hänen parhaaksensa. Voidaan puhua tavoitteesta toimia lapsen parhaaksi. Nuorisotyönohjaajan ja lapsen suhde on luonteeltaan vuorovaikutusta. Lapsen ja nuoren kehitys kaipaa aikuisen työntekijän osallistumista sen edistämiseen.

Pedagoginen suhde edellyttää lapselta luottamusta ja tukeutumista aikuiseen, nuorisotyönohjaajalta puolestaan edellytetään pyyteetöntä suhtautumista ja lapsen parhaaksi pyrkimistä. Nuorisotyönohjaaja pyrkii tukemaan

lasta ja nuorta kasvamaan vähitellen itsenäiseksi ja persoonaksi, jonka omat siivet alkavat jossakin vaiheessa kantaa yhä enemmän. Tämä seikka edellyttää alusta alkaen suhteen ymmärtämistä väliaikaiseksi mutta kuitenkin niin pysyväksi ja turvalliseksi, että lapsi ja nuori ehtii omissa tahdissaan saavuttaa riittävän kypsyyden. Nuorisotyönohjaajalta kaivataan lapsen ja nuoren kannustamista, uskoa tämän kykyihin, taipumuksiin ja mahdollisuuksiin.

Kirkon varhais- ja nuorisotyössä ei pedagogiseen suhteeseen voida pakottaa. Se suhde syntyy muulla tavoin. Kun tarkastellaan esimerkiksi varhaisnuorisotyössä työskentelevän nuorisotyönohjaajan ja lapsen tai nuoren välistä suhdetta, perustuu se oletettavasti yleensä vapaaehtoisuuteen. Kouluun ja koulunkäyntivelvollisuuteen verrattuna nuorisotyönohjaajan ja varhaisnuorisotyön toiminnassa mukana olevan lapsen tai nuoren välisessä suhteessa ei ainakaan yleensä ole nähtävissä pakkoa, siinä mielessä on hyvät mahdollisuudet syntyä nuorisotyönohjaajan ja lapsen välinen aito pedagoginen suhde. Tämän tutkimuksen aineiston perusteella varhaisnuorisotyössä työntekijöiden ja lasten välillä pedagogisen suhteen piirteet ovat tavanomaisia ja ne ovat myös työntekijöille merkityksellisiä.

Jantusen mukaan kolme tärkeintä syytä nuorisotyönohjaajan virassa pysymiseen olivat ”lapset ja nuoret itse”, ”työn vapaus, luovuus ja vaihtelevuus” sekä ”työn tarpeellisuus ja haasteellisuus” (Jantunen 2004, 158). Varhaisnuorisotyöntekijöiden kuvaukset hetkistä, jolloin heidän työnsä tuntui tärkeältä ja tarpeelliselta sopivat hyvin yhteen Jantusen esiin nostamien virassa pysymisen syiden kanssa.

4.5.2 Tyytyväisyyttä tuoneita toteutuksia ja kokeiluja

Varhaisnuorisotyöntekijöitä pyysin kertomaan ”jostain onnistuneesta toteutuksesta, kokeilusta tms., johon olet tyytyväinen”. Kaksikymmentäkahdeksan vastaajaa (28/39) kertoi seurakunnan toiminnan piirissä toteutetuista onnistuneista toteutusmalleista kuten leireistä ja kerhoista:

Leirit ovat olleet tosi suosittuja, tuntuu mukavalta kun lapset ilmoittautuvat kesäleirillä jo hiihtolomaleirille ja melkein tosissaan aikovat jäädä luokalle kutosella, että pääsevät vielä mukaan.

Isä-poika leiri.

Kummileiri eskari ikäisille lapsille ja heidän kummeilleen syksyisin.

Varhaisnuorten kerhojen määrän kasvaminen ja niiden ryhtiin saattaminen on ollut kovan työn takana, mutta on hienoa, että tällä hetkellä kaukaisimmassakin kylissä lapsilla on mahdollisuus tulla tuttuun toimipisteeseen kodin naapurissa viettämään kerhohetkeä.

Muina onnistuneina toteutuksina mainittiin erilaiset esitykset, tapahtumat, retket, ideoidut materiaalit, esimerkiksi "Varkkareitten avoimet", "Kirkkonäytelmät", "Kymppisynttärät", kymppimessu, seurakunnan sisäiset sählysarjat, askarteluillat, elokuvaprojekti, pilkkikisat, alue- ja lähetystapahtumat.

Noin puolet vastaajista (19/39) kertoi onnistuneista toteutuksesta, jotka tehtiin yhteistyössä jonkun seurakunnan ulkopuolisen yhteistyökumppanin kanssa. He kaikki kertoivat koulun kanssa tehdystä yhteistyöstä:

Kuudesluokkalaisten siunaaminen yläkouluun. Moni nuori kokee sen tärkeäksi ja lahjaksi saatu risti on monella myös käytössä myöhemmässä iässä.

Leirikoulu yhteistyö koulun kanssa – opettajaretriitti.

Kevään 6-luokkavierailut kurssikeskuksessamme ovat erittäin onnistuneita. Pääsemme kohtaamaan pidemmän ajan kuin päivänavauksen verran myös niitä varhaisnuoria, jotka eivät käy aktiivisesti toiminnassamme. Ja pääsemme esittelemään toimintaamme sekä mihin me uskomme.

Lähetysaiheinen musikaali yhden alakoulun mittava projekti. Sitoutuneet opettajat työstivät puoli vuotta ja vetivät sen 5 kertaa täysille saleille.

Viime syksyn levytys (SR: -projekti yhteistyössä koulun kanssa).

Kirkko tutuksi viidellä aistilla -vierailut. Sain postia opettajalta, että tottakai tulemme, se oli erittäin koskettava edellisellä kerralla.

Luulen, että tuo kouluille tarjottava Surulaatikko on kaikinensa sellainen.

Kaksi vastaajaa kertoi myös muiden yhteistyökumppaneiden kanssa tehdyistä onnistuneista toteutuksista. Tosin niissäkin tapauksissa myös koulut olivat mukana yhteistyössä:

Valintojen Putki 6-luokkalaisille. Yhteistyössä esim. koulujen, kaupungin, terveydenhuollon, poliisin, 4H-työntekijöiden kanssa. Aivan loistava yhteistyö eri työalojen kanssa kaupungin yhteisten nuorten hyväksi! Matalalla kynnyksellä srk on mukana päihdekasvatuksessa.

Camera Obscura juniorin toteuttaminen joskus vuosia sitten (Yhteistyössä Sininauhaliiton kanssa).

Viisi vastaajaa mainitsi toteutuksista, joissa iloa tuotti seurakunnan työmuotojen yhteistyö:

Teimme nukketatteriesityksen Casildan koulutie (esitys kertoo venezuelalaisen intiaanityön koulutiestä). Käytimme esityksen yhteydessä varjoteatteritaustaa, jonka liikkuvat kuvat kuvattiin videokameralla varjonukeista ja kuva heijastettiin taustalla olevaan varjokankaaseen. Juttu oli haastava ja tulos tyydyttävä ellei hyvä. Tämän mahdollisti toisten työntekijöiden kanssa tehty yhteistyö. Siitä iloitsin.

Neljä työntekijää kertoi onnistuneesta suunnittelu- ja valmisteluprosessista, joka on jäsentänyt ja auttanut koulu-, leiri- ja kerhotyön sekä kerhonohjaajakoulutuksen toteuttamisessa:

Koulutyönsuunnitelma. Sitä tehtiin vuoden ajan. Työryhmässä oli mukana opettajia pieniltä ja isoilta kouluilta, 2 nuorisotyönohjaajaa (varhaisnuorisotyöntekijät), nuorisotyössä oleva pappi sekä kanttori. Tässä ryhmässä pystyimme miettimään yhdessä opetussuunnitelmat huomioonottaen srk:n kouluilla tehtävää työtä. Lopputulokseen ovat olleet tyytyväisiä sekä koulun henkilökunta että srk:n työntekijät.

Olemme pienellä joukolla valmistelleet kokkikerhomateriaalia jonka PTK-julkaisee. Siihen liittyvät kokeilut niin kokkaamisen kuin hartauksiin ovat hyviä ja tiedän että materiaali on valmis paketti kokkikerhojen pitäjille. Käytännössä kokeiltu.

Yhteenvetoa ja pohdintaa:

Kootusti voidaan sanoa, että seurakuntien varhaisnuorisotyön onnistuneet toteutukset olivat hyvin monenlaisia, työntekijöiden luovuudelle on seurakuntatyössä tilaa. Leirityön monenlaiset mahdollisuudet tulivat esiin onnistuneina toteutuksina.

Kun seurakunnan varhaisnuorisotyö ja sen työntekijät tekevät yhteistyötä jonkun seurakunnan ulkopuolisen tahon kanssa, on yhteistyökumppani hyvin suurella todennäköisyydellä koulu. Koulujen kanssa tehtävä yhteistyö on monipuolista. Koska koulu on keskeinen seurakuntien yhteistyökumppani, on hyvien suhteiden vaaliminen seurakuntien, kirkon ja paikallisten koulujen ja yleensäkin koulumaailman välillä erittäin tärkeää. Kirkolle ja seurakunnille on vuosikymmenten ja vuosisatojen aikana rakennettu hieno ja kansainvälisestikin ainutlaatuinen mahdollisuus tehdä yhteistyötä koulumaailman kanssa ja sitä kautta tavoittaa vuosittain suuri joukko lapsia ja nuoria. Kirkon ja sen työntekijöiden on pidettävä jatkuvasti huolta siitä, että se ja he osoittautuvat yhteistyössä luotettaviksi ja ammattitaitoisiksi yhteistyökumppaneiksi.

Mielenkiintoa herättää osassa seurakunnista yhdessä koulujen kanssa työstetyt ja laaditut koulutyön suunnitelmat. Tällaiset suunnitelmat voivat omalta osaltaan pitää seurakunnan koulutyön tason korkealla ja yhteistyön luontevana.

Toteutukset, joissa seurakunnan työntekijät ovat tehneet yhteistyötä seurakunnan muiden työntekijöiden kanssa yli työalarajojen, ovat selkeästi tuottaneet onnistumisia ja myös tyytyväisyyttä yhdessä tekemisestä. Herää kysymys, kuinka tavallista tai harvinaista tällainen on. Onko niin, että työalojen välinen yhteistyö on jotain erityistä ja erikseen sovittavaa, enemmän kuin tavallista ja itsestään selvää?

4.5.3 Vaikeita työtehtäviä ja tilanteita

Varhaisnuorisotyöntekijöille esitin seuraavan kysymyksen: ”Kerro jostain työtehtävästä, tilanteesta tai tapahtumasta, jonka koit jollakin tavalla vaikeaksi.” Noin puolet vastaajista (20/38) kertoi tilanteista, joissa he olivat joutuneet selvittämään ja ratkomaan lapsen tai nuoren ongelmallista tilannetta ja he olivat kokeneet tilanteen ratkomisen vaikeaksi:

Vaikeita hetkiä omalla tavallaan on 7–8-vuotiaiden leirillä illalla nukkumaan käymiset. Silloin aina tulee jollekin koti-ikävä ja ei siinä oikein auta muu kuin soittaa vanhemmille, että tulkaa hakemaan lapsi kotiin. Vaikka kuinka yrittää rauhoitella lasta ja lukea satuja ja vaikka mitä, niin aina se ei vain riitä. On kurjaa soittaa vanhemmat hakemaan kotiin.

Varhaisnuoren ongelmakäyttäytymisestä yhteydenotto kotiin ei ole koskaan helppo asia.

Joskus, onneksi harvoin, tilanne, että kerhonohjaaja ei hoida tehtävänsä ja vanhemmat soittavat työntekijälle, miksi näin.

Esim. viime aikojen ampumistapaukset Suomen kouluissa ovat koskettaneet lapsia. Työntekijänä on kokenut samanlaista pelkoa ja neuvottomuutta...

Lapsen suuren surun kohtaaminen tuntuu vaikealta. Miten lohdutat isänsä itsemurhan kautta menettämää lasta ja hänen äitiään, kun tilanne tulee eteen aivan yllättäen...

Seitsemän vastaajaa kertoi tilanteista, joissa he kokivat jääneensä vaille esimiehen luottamushenkilöiden tai työkavereiden tukea:

Hallinnon lähes vastustavan, latistavan asennoitumisen. Lapsen katsetta ei nähdä. Lapsen ääntä ei kuulla. En osaa perustella uskottavasti.

Leirillä ollen tappelutilanteen keskeyttäminen ja siitä seurannut rikosilmoitus lievästä pahoinpitelystä. Syyttäjältä tuli syyttämättäjättämispäätös. Esimieheni ei koko prosessin aikana kysynyt minulta kuulumisia ja vointiani.

Koulujumalanpalveluksen toteutus, kun työtiimillä oli erilainen näkemys siitä, miten juttu tulisi toteuttaa.

Viisi työntekijää koki eri syistä vaikeiksi koulujen päivän-/aamunavausten pitämisen ja niihin liittyvät tilanteet:

Aamunavauksia miettiessä on välillä "takki tyhjä", eli jatkuva luovuus on joskus vaikeaa.

Aamunavauksen pitäminen eräällä koululla on alkanut maistua minulle puulta (hartaus pidetään keskusradion kautta). Olin kerran opastamassa uutta työntekijää koululle ja jäin koulun aulaan odottamaan häntä, kun hän meni opettajien huoneeseen, jossa mikrofoni ja laitteet ovat. Hartaus alkoi... ala-aulassa juoksenteli oppilaita ja opettajia sinne tänne, luokkien ovet olivat auki ja luokissa puuhattiin jo tunnin aiheiden kimpussa... musiikkia, käsitöitä, matematiikkaa jne. Kukaan ei kuunnellut, mitä työkaverillani oli sanottavaa. Mainitsin asiasta rehtorille ja hän sanoi tilanteen olevan poikkeus, mutta jos eilisestä voi jotain päätellä, tapaus on sääntö. Olin itse eilen samalla koululla pitämässä aamunavausta ja koulun uusi keskusradiosysteemi on pystytetty opettajien huoneen nurkkaan (entinen oli kanslistin huoneessa, josta kanslisti poistui hartauden ajaksi). Aloitin hartauden ja mitä tekivätkään opettajat: keskustelivat kovaäänisesti kahvipöydässä takanani ja nauroivat maanantaiaamun kömmähdyksille. Kun lopetin hartauden pitämisen, mainitsin leikkisään sävyyn, että taisivat teidän juttunne mennä nyt koko koulun tietoon, vastaus oli: eihän sitä kukaan kuuntele! Onneksi hartausvuoro koululla on vain kerran viikossa ja vuorot on jaettu kahdeksan työntekijän kesken.

Neljä työntekijää kertoi siitä, miten he kokevat ihmisten odotukset ristiriitaisina verrattuna siihen, mitä he varhaisnuorisotyöntekijöinä haluaisivat olla jakamassa. Tämä liittyy tilanteisiin, joissa työntekijät joutuivat pohtimaan ja arvioimaan mahdollisuuksiaan hengellisten asioiden esillä pitämiseen:

Lapset ovat hyvin viihdehakuksia - armoton vieraantuminen kristillisistä kertomuksista, arvoista ja perinteistä.

Hengellisten asioiden esilletuominen ei ole aina helppoa. Joskus suhtautuminen on hyvinkin negatiivista ja vastahakoista. Sen vastustaminen saa oman mielen apeaksi, koska se on kuitenkin se tärkein osa koko työtä ja toimintaa.

Neljä vastaajaa koki vaikeaksi varhaisnuorisotyön toiminnan käytännön järjestelyihin liittyvät seikat. Kaksi vastaajaa kertoi kokeneensa kipeäksi ja vaikeaksi oman toiminnan ja työpanoksen aiheuttomalta tuntuneen julkisen arvostelun. Muina vaikeina asioina kuvattiin vaikeudet, jotka liittyivät kokemattomuuteen ja nuoruuteen tai sitten ikääntymisen vaikutuksiin. Haasteellisiksi koettiin myös tilanteet, joissa ei ollut tarjota lapselle tai nuorelle paikkaa kerhoissa kerholaisena tai kerhonohtajana. Haasteellisina kuvattiin myös tilanteet, joissa työntekijä on joutunut toimimaan keskusteluavun antajina. Yksi vastaaja kertoi monikulttuurisuuden mukanaan tuomista haasteista ja vaikeuksista.

Yhteenvetoa ja pohdintaa:

Vastausaineistosta nousee hyvin vahvasti esiin työntekijöiden haasteet lasten ja nuorten ongelmatilanteiden ratkomisessa sekä erityistä tukea tarvitsevien lasten kohtaamisessa ja tukemisessa. Perinteisten leiriltä kotiin ikävöivien lasten tapausten rinnalla työntekijät päätyvät melko suurella todennäköisyydellä kohtamaan eri tavalla oireilevia ja käyttöhäiriöisiä lapsia. Tämä sama koskee myös leirien isosia ja kerhojen kerhonohtajia.

Toinen näkökulma liittyy työntekijöiden kokemukseen luottamushenkilöiden ymmärtämättömyydestä, työyhteisön sisäisestä epäluottamuksesta ja ristiriitaisuudesta.

Viisi työntekijää kertoi päivänavauksiin liittyvistä vaikeuksista. Päivänavauksien pito kuuluu keskeisesti varhaisnuorisotyöntekijän toimenkuvaan ja niitä pidetään säännöllisesti. Kuuntelijoina on usein hyvin eri ikäisiä ihmisiä, mikä asettaa haasteen pohtia sitä, keille sanansa erityisesti haluaa osoittaa ja millaisia keinoja siinä käyttää. Eri kouluilla kulttuurit ja tavat suhtautua seurakuntien työntekijöihin ja heidän pitämiinsä päivänavauksiin vaihtelevat. Toisaalla työntekijä kokee arvostusta ja kokee itsensä tervetulleeksi, toisaalla taas ei. Säännöllisesti päivänavauksia pitäessään työntekijä saattaa kipeästi kaivata uusia, käyttökelpoisia materiaaleja.

Osittain myös päivänavauksiin liittyy kirkon työntekijöiden ainainen haaste osata oikealla ja luontevalla tavalla, oikeissa tilanteissa tuoda esiin kristillisen sanoma ja evankeliumi. Tämä siitäkin huolimatta, että usein kirkon työntekijän toivotaan tulevan mukaan yhteisiin toteutuksiin ja esimerkiksi päivänavauksiin nimenomaan kirkon työntekijänä.

Yksi näkökulma liittyy lasten yksilöllisen ja kollektiivisen surun kohtaamiseen ja siihen, millaisia eväitä ja materiaaleja työntekijöillä on siihen. Löytävätkö he jo nyt olemassa olevien, surun kohtaamisen mahdollistamiseen tarkoitettujen, materiaalien äärelle?

Niin nuoren ja kokemattoman työntekijän kuin kokeneen ja varttuneen työntekijän työn tekemiseen liittyy osittain samoja, osittain erilaisia haasteita ja vaikeuksia. Nuori saattaa olla epävarma ja hakea vielä omaa tapaansa tehdä asioita, varttuneella ikä saattaa asettaa haasteita jaksamisen suhteen.

Edellä mainittujen, vaikeiden tilanteiden kuvausten äärellä herää myös kysymys työntekijöiden jaksamisesta ja siitä, kuinka monelle heistä on mahdollistettu työnohjaus?

4.6 Tyttöjen ja poikien hengellisen elämän tukeminen

Varhaisnuorisotyöntekijöille esitin seuraavan kysymyksen: ”Millä tavalla varhaisnuorisotyön piirissä tuetaan varhaisnuorten hengellistä elämää?” Pohdin sopivaa kysymyksen sanamuotoa, jolla keräisin tietoa siitä, miten työntekijät ajattelevat varhaisnuorisotyössä hengellisyyden toteutuvan ja miten työssä tuetaan tyttöjen ja poikien sekä heidän perheidensä spiritualiteettia, hengellistä elämää, jumalasuhdetta. Halusin kysymyksen olevan mahdollisimman selkeän, siksi hylkäsin sanan ”spiritualiteetti” käytön. Työntekijät kertoivat seuraavaa:

Lähes kaikki työntekijät (38/41) kertoivat hartauksista:

Hartaudet kerhoissa, leireillä, retkillä ja tapahtumissa.

Olemme kerhonohjaajien jatkuvalla kouluttamisella ja sitouttamisella nuorten pienryhmätoimintaan pyrkineet rikastuttamaan kerhojen ja leirien hartauselämää. Tämä on mielestämme onnistunut ja siten hartauselämä on tukenut varhaisnuorten hengellistä elämää.

Kolmesta vastaajaa kertoi erilaisista raamattuhetkistä, raamattutyöskentelyistä ja opetushetkistä, joiden toteuttamiseen näyttää erityisesti olevan aikaa ja mahdollisuuksia leireillä:

Leireillä on aina jonkinlainen raamattutyöskentely tai toiminta.

Kolmesta työntekijää kuvasi hengellisyyden ja hengellisen elämän tukemisen läpäisevän kaiken toiminnan ja tavoitteena olevan, että hengellisyys on luontevalla tavalla esimerkiksi erilaisten kristillisten tapojen kautta läsnä kaikessa tekemisessä:

Hengellisen elämän tukeminen siihen suuntaan, että se voisi olla kaurapuu-roa - eli siis hyvin sidottuna arkiseen elämään, jossa hengitetään elämän tahtiin. Poikien kasvattaminen isien ja aikuisten miesten mallin kautta kirkossa olemiseen, seurakunnan toiminnassa mukana olemiseen kristittyinä elämiseen.

Rukous, laulu, iltapiiri ja ruuan siunaaminen ovat pieniä elementtejä, joilla toimitaan hengellisyyden ilmapiirissä.

Ottamalla hengellinen elämä ja Raamattu sekä rukous mukaan kaikkiin eri tilanteisiin. Hengellisyyttä pidetään yllä hartauksissa ja jumiksissa. Erilaisissa tilanteissa koitetaan ottaa mukaan kristittyinä elämisen näkökulma. Ajatusta kuinka meidän tulee toimia kristittyinä ja mitä Raamattu meitä neuvoo pidetään esillä.

Kaksitoista työntekijää mainitsi koulujen päivän-/aamunavaukset/aamuhartaudet mahdollisuutena hengellisen elämän tukemiseen:

Kolmen viikon välein pidettävät päivänavaukset ovat mielestäni hyvä hetki tukea varhaisnuorten hengellistä kasvua.

Koululla käymme kerran kuussa pitämässä aamunavauksen.

Edellä mainituista 12 vastaajasta yhdeksän mainitsi myös koulukirkot tärkeiksi hengellisen elämän tukemisessa. Yhteensä neljätoista vastaajaa mainitsi jumalanpalveluselämän osana hengellisen elämän tukemisesta. Yhdeksän kertaa mainittiin muut jumalanpalvelukset kuin koulujumalanpalvelukset hengellisen tukemisen väylinä:

Varhaisnuorten kirkkopyhät.

Leireillä aamuhartaudet käsittelevät Raamatun kertomuksia, iltahartaudet sekä leirijumalanpalvelus.

Kuusi vastaajaa kertoi myös koulujen uskonnonopetukseen osallistumisesta, koulukinkereistä tai yleisemmin "kouluvierailuista" tms.:

Koulujen uskonnonopetukseen osallistumista, koulukinkerit.

Hengellisen elämän tukemista tapahtuu myös työntekijöiden ja koulukäisten tyttöjen ja poikien välisissä keskusteluissa, yksitoista työntekijää nosti tämän esiin:

(---) olemalla valmiita vastaamaan heidän kysymyksiinsä ja pohdintoihinsa.

Keskustelut arvoista ja elämästä kerhoissa ja leireillä tai vaikka välituntipihalla.

Varhaisnuorella on aina mahdollisuus keskustella häntä askarruttavista asioista ohjaajan kanssa. Seurakunnassamme on ihailtavan paljon isosia ja kerhonohjaajia, jotka ovat avoimesti uskossa eivätkä pelästy varhaisnuorten uskoon liittyvistä kysymyksistä.

Rukous mainittiin yhdeksässä vastauksessa liittyen hartauksiin, kerhoihin, leireihin, jumalanpalveluksiin, ruoan siunaamisiin. Voi kuitenkin olettaa, että esim. hartauksien yhteydessä rukoileminen on tavallista ja sitä tapahtuu enemmän kuin vastaajat ovat vastauksissaan erikseen painottaneet:

Kerho-ohjelman runko sinällään tukee sitä, rukoukset pyritään ottamaan luontevasti ja tilanteeseen sopivasti.

Asioista puhutaan myös tekemisen yhteydessä. Avoimuuteen pyritään. Rukous on hartauden ohella korostettu. Rukous on luonnollinen asia ja siihen lapsia pyritään opettamaan.

Muita huomioita:

Laulut ja laulaminen mainittiin neljässä vastauksessa. Siitä huolimatta lienee niin, että rukouksen tavoin sitä tapahtuu paljon enemmän. Tarinoiden käyttö ja kerronta on vanha varhaisnuorisotyön työtapaa. Siitä mainitsi kolme (3/41) työntekijää, mutta sekin lienee esimerkiksi yleinen hartauksien toteuttamistapa. Rukoushelmien käyttö hengellisen elämän tukemisessa ja hartauselämässä mainittiin kaksi kertaa.

Muina näkökulmina hengellisen elämän tukemiseen mainittiin tapahtumat kuten perheiden Pyhäpäivät, kymppisynttärit, osallistuminen keräyksiin, retkikohteet, kokoontumistilan visuaalisen ilmeen ja tilanteen tunnelman merkitys, varhaisnuorisotyön internet-sivut sekä hengellisten elokuvien tuottaminen tyttöjen ja poikien voimin.

Työntekijät mainitsevat tärkeinä myös oman henkilökohtaisen elämän esimerkin ja oman asenteen puhuttuun asiaan. Jos se on työntekijälle tärkeää, niin se tunne välittyy myös varhaisnuorille. Tärkeinä mainittiin myös henkilökohtaisen kohtaamisen, turvallisen toiminnan ja turvallisten hetkien järjestämisen, kodinomaisuuden. Hengellisessä tukemisessa tärkeäksi mai-

nittiin myös tarve puhua varhaisnuorten kielellä asioista, jotka ovat tavalla tai toisella lähellä heidän elämäänsä ja kokemusmaailmaansa, mutta toisaalta myös haastaa heidät ajattelemaan abstrakteja asioita.

Yhteenvetoa ja pohdintaa:

Tämän kyselyn vastausten perusteella varhaisnuorisotyössä hengellisen elämän tukeminen toteutuu erityisesti hartauselämässä. Hartaudet ovat kasvatustyöhön juurtunut ja luonnollinen tapa hiljentyä ja tukea tyttöjä ja poikia hengellisesti. Hartauksia pidetään erityisesti kerhoissa ja leireillä, mutta myös retkillä ja tapahtumissa. Kerhotoiminnassa kerhonohjaajien rooli ja osaaminen hartauselämän toteuttajina on erittäin merkittävä ja tärkeä asia. Samoin heidän kouluttamisensa sekä heille käyttöön annetun materiaalin laatu ovat tärkeitä seikkoja.

Hartauksien lisäksi hengellistä elämää tuetaan erityisesti leireillä raamatuhetkissä ja -työskentelyissä. Tämä seikka täydentää kuvaa leiritoiminnan mahdollisuuksista ja vahvuuksista. Hengellistä elämää tuetaan myös jumalanpalveluksissa. Koulujen kanssa tapahtuvassa yhteistyössä hengellisen elämän tukeminen tapahtuu mm. päivänavauksien, tuntivierailujen, koulukinkeiden ja koulukirkkojen kautta.

Huomattava on kuitenkin, että kohtuullisen moni työntekijä kirjoitti hengellisen elämän tukemisen läpäisevän kaiken toiminnan. Kyse ei siis ole pelkästään yksittäisistä hartauspuheista tms. Merkittävää on myös se, miten työntekijät kuvaavat hengellistä tukemista tapahtuvan heidän ja kouluikäisten tyttöjen ja poikien välisissä keskusteluissa. Tähän liittyy keskeisesti aiemmin esiin tuotu nuorisotyönohjaajan työn kohtaamisen ja vierellä kulkemisen ulottuvuus. Se on keskeinen osa ammattia.

4.7 Vastuuta ja vaikuttamisen mahdollisuuksia lapsille ja nuorille

4.7.1 Nuorten rooli varhaisnuorisotyössä

Varhaisnuorisotyöntekijöille esitin seuraavan kysymyksen: "Millaista vastuuta ja vaikuttamisen mahdollisuuksia annatte vapaaehtoisille vastuunkantajille (esim. kerhonohjaajille) varhaisnuorisotyössä?" Kysymyksessä annoin esimerkin vapaaehtoisista vastuunkantajista mainitsemalla esimerkkinä kerhonohjaajan. Tein tämän siksi, että syntyisi selkeä ero tämän ja seuraavaksi esittämäni kysymyksen *Millaista vastuuta ja vaikuttamisen mahdollisuuksia annatte 7–14-vuotiaille varhaisnuorille (kyse ei siis ole esim. rippikoulun käyneistä kerhonohjaajista)?* välille. Kolmekymmentä seitsemän työntekijää

(37/41) kertoi vapaaehtoisten vastuunkantajien toimivan kerhonohtajina ja voivan vaikuttaa kerhojensa toteutuksiin. Kyse ei liene pelkästään siitä, että vastaajat olisivat ainoastaan ottaneet mallia kysymyksessä olleesta esimerkistä. Onhan kerhotyö tämänkin tutkimuksen perusteella yksi varhaisnuorisotyön keskeisistä toimintamuodoista:

Kerhojensa suunnittelun. Leireillä ohjelman valmistamisen ja toteuttamisen.

Meillä on paljon vapaaehtoisia kerhonohtajia. He saavat toteuttaa omaa kerhoa omalla tavallaan ja varsinkin erityskerhojen ohjaajat hoitavat kerhojen ohjelmat itse. Nuoremmat kerhonohtajat saavat meiltä valmiin ohjelman ja materiaalin. Voivat käyttää sitä tai luoda oman kerhon.

Nuorten mahdollisuudesta toimia isosina kertoi noin puolet (18/41) vastaajista:

Kaikilla leireillä on isosia, joilla on oma ryhmä vastuullaan. Yli 18 v ohjaaja saa isosen ison paikan, tämä virka on tavoiteltu kunniatehtävä.

Muina vastuina mainittiin mm. yleisvastuut retkillä, koulutustehtävät kerhonapuhjaajakoulutuksessa, toiminnan suunnittelu- ja ideointivastuut sekä:

Käytän kerhonohtajia ja isompia kerholaisia apuna myös perhetapahtumien järjestelyissä ja niistä he ovat yleensä innostuneita, mikäli osallistuvat eli mikäli heidän aikatauluunsa sopii. Vaikuttamisen mahdollisuuksista en oikein osaa sanoa. Yhtenä esimerkkinä kumminkin tällainen, että kerhuhuone/kerhonohtajien VIP-tila kunnostetaan yhteisillä talkoilla. Kerhonohtajat saavat vaikuttaa esim. Varkkari-lehteen.

Kolme työntekijää kertoi vastuunkantajien puutteesta: "Itselläni ei ole kerhonohtajia. Olen houkuttellut nuoria siihen, mutta ei tunnu kiinnostavan.", "Tällä hetkellä vastuunkantajia ei juuri ole, joten vastuutakin on vaikea antaa."

Yhteenvetoa ja pohdintaa:

Vastuu ja vaikuttamisen mahdollisuudet liittyvät kiinteästi nuorille annettujen tehtävien hoitoon. Niiden suunnittelu ja toteuttaminen on myös vaikuttamista. Keskeisimpiä vastuita ovat kerhonohtajan ja leirin isosen tehtävät, joista myös usein vastaavat kerhonohtajat. Muut vastuut ovat tapauskohtai-

sia, niissäkin kerhonohjaajat ovat tarpeellinen avustajaresurssi. Tämän kaiken rinnalla on tarpeen muistaa, että on myös seurakuntia, joissa syystä tai toisesta koetaan vaikeutta löytää vapaaehtoisia vastuunkantajia.

4.7.2 Entä ennen rippikoulua?

Varhaisnuorisotyöntekijöille esitin seuraavan kysymyksen: ”Millaista vastuuta ja vaikuttamisen mahdollisuuksia annatte 7–14-vuotiaille varhaisnuorille (kyse ei siis ole esim. rippikoulun käyneistä kerhonohjaajista)?” Puolet vastaajista (19/38) kertoi, että lapsilla on mahdollisuus kertoa toiveitaan esimerkiksi kerhojen, leirien ja retkien sisällöistä:

He saavat vaikuttaa kerhojen sisältöön, leirien sisältöön, tapahtumien sisältöön, avointen ovien toiminnan sisältöön.

Vajaa puolet vastaajista (16/38) mainitsi kerhoissa tai leireillä lähinnä apuohjaajina toimimisen mahdollisuudesta. Apuohjaajuus painottuu 7–14-vuotiaista vanhimpien mahdollisuudeksi:

Erityisesti vanhemmille ja aktiivisille kerholaisille annetaan mahdollisuus alkaa ns. apuohjaajaksi ja heiltä myös koulutetaan ABC-kurssilla n. 3–4 vuoden välein. He saavat toimia apuohjaajina ja siirtyä sen jälkeen sujuvasti vastuulliseksi kerhonohjaajaksi.

Muina vastuutehtävinä mainittiin mm. yhteisvastuukeräyksen toteuttamiseen osallistuminen, kerho- ja leirivastuut sekä hartaus- ja jumalanpalvelusvastuut. Vastuuta ja vaikuttamisen mahdollisuuksia voitiin antaa myös antamalla tilaa omalle luovuudelle ja tekemiselle: Toisaalta tiedostettiin myös auktoriteetin ja rajojen merkitys tilan ja vastuun antamisen rinnalla:

Hyvin sellaisella arkikokemuksella perheen työnjaosta menee monet asiat. Poikien osalta olen huomannut, että heillä on tarve auktoriteeteille. Pidän itse kiinni tietystä auktoriteetista oman toiminnan osalta, että paketti pysyy kasassa. Kysymys ei ole asioiden sanelusta tai siitä ettei saa olla eri mieltä vaan siitä, kuka marssittaa ja ketä tosipaikan tullen.

Yksi työntekijä pohti 7–14-vuotiaiden vaikuttamisen tukemiseksi muualla kokeiltua edustuksellista rakennetta:

Heillä vastuuta on vähemmän – hiippakunnallisessa kerhonohjaajapäivässä väläytettiin ideaa varhaisnuorten neuvostosta, joka voisi sanoa mielipiteen-

sä siitä, mitä seurakunnan varhaisnuorisotyö pitää sisällään. Mielestäni on tärkeää, että nuoret saisivat sanoa mielipiteensä toiminnasta ja siitä mitä sen tulisi olla, mutta ainakaan tällä hetkellä 7–14-vuotiailla ei niinkään ole mahdollisuutta ilmaista mielipidettään seurakunnassamme, elleivät he sitten vedä tuttua nuorisotyönohjaajaa hihasta ja kerro kehittämisisiaansa meille, jota kautta viesti menee sitten eteenpäin.

Yhteenvetoa ja pohdintaa:

Vaikuttaa siltä, että työntekijät ovat melko maltillisia ja ehkä myös konservatiivisia vastuun ja vaikuttamisen mahdollisuuksien antamisessa. Toisaalta kyse lienee myös kokemuksen mukanaan tuomasta ymmärryksestä toiminnan sujumiseen liittyen.

Kerho- retki- ja leirityö ovat keskeisimpiä vaikuttamisen ja vastuun kantamisen alueita. Toiveiden ilmaisemisen mahdollisuus on tavallista. Kerhotyössä on tavallista kerhojen ja leirien apuohjaajan tehtävien saaminen ja niihin tehtäviin kouluttautuminen.

Kaiken kaikkiaan kiinnostava peruskysymys on, koetaanko 7–14-vuotiaille vastuun ja vaikuttamisen mahdollisuuksien antaminen enemmän lasta kuormittavaksi vai päinvastoin, häntä innostavaksi, voimaannuttavaksi, osallistavaksi ja vastuuttavaksi, hyväksi asiaksi. Miten lapsuutta suojellaan? Mitä se tarkoittaa ja mitä se ei tarkoita? Missä määrin 7–14-vuotiaita pidetään työn kohteena, joilla tarjotaan tiettyjä palveluita ja tietynlaista ohjelmaa? Puuttuuko työstä jokin tärkeä elementti, jos niin on? Toisaalta, missä vaiheessa vastuun ja vaikuttamisen mahdollisuuksien saaminen muuttuu hienosta mahdollisuudesta kuormittavaksi taakaksi? Mitä tarkoittaa osallisuus varhaisnuorisotyössä?

Paikoin on kirkon kasvatustyössä kokeiltu rohkaisevin tuloksin erilaisia lasten parlamentteja tms., joiden kautta on pyritty mahdollistamaan lasten äänen kuuluminen ja sen kuuleminen. On myös käynnistetty erilaisia hankkeita, mm. Tyttöjen ja poikien oikeudet kirkossa 2009–2011 -hanke, jonka osahankkeena 2010–2011 tulee olemaan *Näyn ja kuulun – tyttöjen ja poikien osallisuus kirkossa* -hanke. Tällaisten hankkeiden tavoitteena on kehittää paikallisseurakuntien toimintaa.

4.8 Resursseista ja paikallisista mahdollisuuksista

4.8.1 Resurssien määrän vaikutus työn tekemiseen

Varhaisnuorisotyöntekijöille esitin seuraavan kysymyksen: ”Miten käytettävissä olevat resurssit (aika, raha, tilat, kalusto, henkilöstö jne.) tai niiden puute heijastuvat varhaisnuorisotyön toteuttamiseen?” Kolmekymmentä kahdeksan työntekijää kuvasi resurssien riittävyttä. Heistä noin kolmannes (12/38) koki seurakuntansa tilanteen kaikin puolin hyväksi:

Budjetti riittää ja saan toteuttaa mitä vaan!

(---) seurakunnassa on hyvät resurssit varhaisnuorisotyölle: seurakunnalla on eri puolella kaupunkia monta toimintapistettä, joita käyttävät monet työmuodot. Toimintapisteissä on hyvät tilat, kalustot ja materiaalien säilytyspaikat. Lisäksi seurakunnalla on hyvä yhteistyö koulujen kanssa (salivuorot).

Vastaajista vajaat 2/3 (23/38) kertoi ja viittasi ajan tai varhaisnuorisotyön tekijöiden määrän puutteeseen. Ajan puute liittyy oman työhön käytettävän ajan riittämättömyyteen: kaikkea haluamaansa työntekijät eivät ehdi tehdä tai sen, minkä he tekevät, he joutuvat tekemään tavalla, joka heitä itseään ei tyydytä. Toisaalta ajan puute liittyy myös varhaisnuorisotyötä tekevien henkilöiden määrään, työtä jakavia ei tunnu olevan työn haasteisiin nähden riittävästi:

Tällä hetkellä leireille olisi tulossa enemmän lapsia kuin on paikkoja. On ikävää sanoa ei oota ainoastaan sen takia, etteivät resurssit (aika ja henkilöstö) riitä.

Joudun taipumaan niin moneen työhön, että tunnen riittämättömyyttä. Haluaisin keskittyä yhteen työmuotoon kerrallaan paremmin, mutta aika ei riitä. En haluaisi vaan räpäistä pintaa.

Edellisistä 23 ajan ja tekijöiden puutetta pohtineesta vastaajasta vajaa puolet (10/38) mainitsi seurakunnan muiden työalojen vievän resursseja varhaisnuorisotyön tekemiseltä. He ovat pääasiassa pienten seurakuntien työntekijöitä, mutta tämän kyselyn vastausten perusteella nuoriso- ja rippikoulutyön varhaisnuorisotyön toteuttamiselle luomia haasteita on suuremmisakin, esimerkiksi 20001–40000 jäsenen ja neljän–kuuden varhaisnuoriso-, nuoriso- ja rippikoulutyössä työskentelevän työntekijän seurakunnissa. Kymmenestä vastaajasta kahdeksan mainitsi rippikoulutyön yhtenä aikaa ja resursseja vievänä työmuotona:

Aika on pahin toteutuksen este. Vaikka päävastuu on varkkarityössä, joutuu varsinkin näin kesän lähestyessä keskittymään entistä enemmän myös rippikouluun. Leirien toteutuksessa henkilöstöresurssit hankaloittavat toteuttamista.

Rippikouluun panostaminen voi vaikuttaa varhaisnuorisotyön resusseihin. Leirit pidetään liian pienillä resursseilla. Vain yksi työntekijä ja muut aikuiset ovat vapaaehtoisia avustajia. Edes sijaisuusjärjestelyä ei ole mietitty.

Seurakunnassamme rippikoulutyö on laajaa ja se vie ajallisesti suuren osan kaikkien nuorisotyöntekijöiden ajan kesällä. Jos haluat pitää riittävän pitkän kesäloman, on omaan työalaan panostaminen vaikeaa. Esimerkiksi kaksi rippikoulua, viikon hiippakuntaleiri Partaharjulla, aikomus olla töissä silloin kun koulut alkavat ja 38 vrk lomaoikeus on mahdoton yhtälö yhdelle kesälle. (onneksi sain toisen rippikoulun pitkien neuvottelujen jälkeen pois!)

Seitsemän vastaajaa mainitsi rahan puutteesta. Tulkitsen sen tässä yhteydessä tarkoittavan toimintarahojen puutetta, vaikka rahojen puute seurakunnassa heijastuu tietysti myös työntekijäresursseihin, virkojen perustamisiin jne.:

Rahan, henkilöstön ja tarvittavien tilojen puute vähentää varhaisnuorisotyössä tehtävien leirien määrää. Myös muut isommat tapahtumat jäävät toteuttamatta tai toteutetaan hyvin matalalla profiililla. Kerhonohjaajien virkistäytyminen ja hemmottelu jää rahan puutteen vuoksi olemattomaksi.

Toimintaan soveltuvien tilojen puutetta valitteli viisi vastaajaa:

Seurakunnassamme on pääsääntöisesti hyvät resurssit toiminnan järjestämiseen. Ainoastaan toimintatiloja on vaikea löytää, seurakunnalla niitä ei juuri ole ja kaupungin nuorisotiloja, joita aiemmin paljon vuokrasimme, on vähennetty viime vuosina.

Tiloja pitäisi saada kaupungin laita-alueilta lisää. (---) on kasvava kaupunki (Helsingin lähiö). Taloja on rakennettu vinhaa vauhtia. Mutta alueilla ei ole yhtään julkista tilaa, jossa voisi toimintaa aloittaa.

Yhteenvetoa ja pohdintaa:

Resursseihin tyytyväisiä työntekijöitä oli noin kolmannes. Tyytyväisten määrä voi pitää jopa positiivisena tuloksena. Löytyy seurakuntia, joissa aidosti ollaan tyytyväisiä resursseihin ja siihen tukeen, jota työntekijät ja työala seurakunnassa saavat. Mutta melko suuri osa työntekijöistä, vajaat 2/3, siis ilmeisesti ajan ja työntekijäresurssien niukkuutta. Voidaan kysyä, millaisissa tilanteissa ja olosuhteissa työntekijälle syntyy kokemus siitä, että resursseja ei ole riittävästi. Onko vertailukohtana ja peilauspintana silloin jonkinlainen työalan minimisisältöjen toteuttaminen ja niistä suoriutuminen vai työntekijän ja työyhteisön havaitsemiin, toimintaympäristön ja ihmisten, ehkä lopputtominkin, haasteisiin vastaaminen?

Pienten seurakuntien työntekijöiden kokemus työntekijäresurssien vähyydestä on ymmärrettävä. Heidän lisäksi suuri osa ajan ja työntekijäresurssien vähyyttä valitteleista työntekijöistä työskenteli seurakunnissa, joiden jäsenmäärä asettui 20 001–40 000 välille. Vaikka onkin niin, että tähän varhaisnuorisotyötä koskevaan kyselyyn eniten vastauksia saatiin nimenomaan 20 001–40 000 jäsenen seurakunnista (14 vastausta) ja seuraavaksi eniten 10 001–20 000 jäsenen seurakunnista (10) sekä 1501–5000 jäsenen (9), niin silti herää kysymys juuri 20 001–40 000 jäsenen seurakuntien haasteista. Onko niin, että sen kokoisissa seurakunnissa työntekijöiden määrä ei useinkaan vastaa työn määrää ja haasteita? Onko esimerkiksi sen kokoisten kuntien ja kaupunkien alueella olevien yhteistyöhalukkaiden koulujen määrä niin suuri, että se heijastuu koulutyötä tekevien varhaisnuorisotyöntekijöiden riittämättömyyden kokemuksina? Tai rippikoulujen määrä niin suuri, että sen kuormittavuus tuntuu? Tämän kyselyn perusteella 20 001–40 000 jäsenen seurakunnissa työskentelee pääasiallisesti varhaisnuorisotyössä 2–3 työntekijää, joten periaatteessa työn jakajia työyhteisössä löytyy. Mutta kasvaako seurakuntakoon ja työyhteisön koon kasvaessa samaan tahtiin myös työn haasteiden määrä tai ehkä jopa vielä kovemmalla vauhdilla? Kai Jantunen omassa tutkimuksessaan päätyi siihen, että kokonaisuudessaan tyytyväisimpiä olivat nuorisotyönohjaajat, jotka työskentelivät 10 001–20 000 jäsenen seurakunnissa (Jantunen 2004, 199).

Silloin kun työntekijä pienessä seurakunnassa työskentelee useammalla työalalla ja on vastuussa esimerkiksi varhaisnuoriso-, nuoriso- ja rippikoulutyöstä, hän kokee haasteita varhaisnuorisotyöhön panostamisessa. Tämä haaste on ympärivuotinen ja heijastuu kaikkeen työn tekemiseen ja siihen panostamiseen. Tämä näyttää selkeästi olevan ymmärrettävä pienten seurakuntien ongelma. Näyttää siltä, että suuremmissa seurakunnissa on ehkä työnjaollisesti sovittu siitä, että yksittäinen työntekijä ei vastaa pelkästään esimerkiksi varhaisnuorisotyöstä vaan on mukana esimerkiksi nuoriso- ja rip-

pikoulutyön toteuttamisessa. Myös näissä tilanteissa työntekijä saattaa kokea tarvetta panostaa vahvemmin varhaisnuorisotyöhön.

Silloinkin kun resurssit riittävät kesällä varhaisnuorisotyön leiritoiminnan ylläpitämiseen, näyttää rippikoulutyön laajuus rajoittavan toteutettavien varhaisnuorten leirien henkilökuntaresursseja. Vuosittain talvella alkavien ja kesällä päättyvien rippikoulujen varhaisnuorisotyöntekijöitä työllistävä vaikutus ulottuu kesien leirijaksojen lisäksi myös muuhun toimintakauteen. Tämä näyttää olevan totta eri kokoisissa seurakunnissa.

On myös tuotu esiin, että rippikoulu-uudistuksen jälkeisessä tilanteessa varhaisnuorisotyön kesien leiritoiminta on ainakin ruuhka-Suomessa vaikeutunut leirikeskusvarausten osalta: leirikeskuksista on lisääntyneiden rippikouluvarausten keskeltä vaikeampaa saada vapaita aikoja varhaisnuorisotyön leirejä varten.

Viidesosa työntekijöistä valitteli toimintarahojen puutetta. Monet työntekijät kertoivat työntekijäresurssien puutteesta. Siinäkin on lopulta kyse päätäjien valinnoista ja rahasta.

4.8.2 Paikallisia erityismahdollisuuksia ja haasteita

Varhaisnuorisotyöntekijöille esitin kysymyksen: ”Millaisia erityismahdollisuuksia tai erityishaasteita paikkakunnallasi on, jotka vaikuttavat varhaisnuorisotyön toteuttamiseen?” Kaksitoista vastaajaa (12/38) kertoi erilaisista seurakunnan, kunnan tai kaupungin rakenteeseen ym. liittyvistä piirteistä:

Kasvava kunta on haaste.

(---) on hyvin kaupunkimainen ympäristö, jossa ihmisten on vaikea sitoutua toimintaan ja tekemiseen.

Alueelliset erot kaupungin sisällä, nk. paremmat ja huonommat asuinalueet.

Paljon lapsiperheitä. Paljon kouluja.

No syntyvyys laskee huimasti, kun tulin tänne oli ripari-ikäluokka 170, nyt syntyy 80 vuosittain.

Haasteena koen sen että paikkakunnalla on vahvat herätysliikkeet ja ne tahtovat tällä hetkellä enemmän hajoittaa kuin yhdistää.

Kahdeksan vastaajaa kertoi paikkakunnan harrastustoimintaan liittyvistä mahdollisuuksista ja haasteista. He kertoivat seurakunnan varhaisnuorisotyön haasteista harrastuselämän kilpailutilanteessa:

Pieni kunta, jolla on paljon harrastusmahdollisuuksia myös lähialueilla. Kilpailevat lasten ajasta.

Kahdeksan vastaajaa painotti koulujen olevan avoimia: "Eryitysmahdollisuuksia on ainakin myönteinen suhtautuminen kouluissa, meille on ovet auki." Yksi vastaaja kertoi seurakunnan toiminta-alueen positiivisista maantieteellisistä mahdollisuuksista. Samaan aikaan viisi työntekijää kertoi maantieteellisistä haasteista, jotka koskettavat erityisesti haja-asutusalueiden seurakuntia mutta myös maantieteellisesti laajoja ja hajanaisia kaupunkiseurakuntia:

Matkat ovat meillä lyhyet alle 10 km joka paikkaan. Myös erityiskerhoihin voi helposti osallistua.

Yksi työntekijä ja monta kylää.

*Suuri kaupunkiseurakunta on laaja ja hajanainen. On kovin erilaisia asuma-
lähiöitä. Eryityskerhoihin voi olla pitkä matka ja kuljetusongelmat..... tarjonnan tasapuolisuutta eri alueiden välillä on vaikea taata.*

Viisi vastaajaa kertoi moniongelmaisiin perheisiin, monikulttuurisuuteen ja maahanmuuttajiin liittyvistä paikallisista erityishaasteista:

Eryityshaasteena on ne perheet jotka putoavat normaalin elämän ulkopuolelle.

Moniongelmaisia perheitä, maahanmuuttajia (kielitaito).

*Monikulttuurisuus rajan lähellä on erityismahdollisuus kuin erityishaaste-
kin. Kulttuurierot ovat melko suuria. Alueelliset erot kaupungin sisällä, nk. paremmat ja huonommat asuinalueet.*

Yhdellä vastaajalla oli opiskeluajalta kokemusta monikulttuurisessa ympäristössä toimimisesta, sitä taustaa vasten hän osasi peilata nykyistä työskentely-ympäristöään:

Kaupungissamme asuu hyvin vähän (jos lainkaan) maahanmuuttajia tai toista uskontoa edustavia perheitä, joten emme kohtaa tilannetta usein, jossa jonkin oppilaan olisi poistuttava esim. päivänavauksen ajaksi, mihin taas törmäsin ollessani harjoittelussa pääkaupunkiseudulla.

Viisi vastaajaa palasi uudelleen työntekijäresurssien ja muiden vastuunkantajien määrän arviointiin:

Eryishaasteena on siis se, etten kerta kaikkiaan yksin pysty/ehdi tekemään kaikkea. Toisaalta myös voisi suunnitella isompiakin juttuja toteutettavaksi, jos olisi työkaveri. Nyt tehdään se mitä voidaan.

Kolme työntekijää kertoi vahvoista perinteistä ja seurakuntamyönteisestä suhtautumisesta, jotka kantavat toimintaa tänäkin päivänä:

Kristillinen perimä. Ja kovalla työllä saavutetut luottamuksen polut. Ne tukeutuu helpommin kuin avautuvat.

Muita esiin nostettuja erityisvahvuuksia ja -mahdollisuuksia olivat hyvät toimintatilat, hyvät suhteet koteihin, yhteistyö seurakunnan ja seurakuntayhtymän sisällä, yhteistyö kunnan, kirkon virkaan kouluttavien oppilaitosten, partion ja urheiluseurojen kanssa.

Yhteenvetoa ja pohdintaa:

Kootusti voidaan sanoa, että kunnan tai kaupungin väestön syntyvyyteen, asukkaiden määrään ja sen kasvuun tai vähenemiseen, väestön muuttamiseen, maantieteellisiin etäisyyksiin ja jopa herätysliikkeiden vaikutukseen liittyvät tekijät kaikki yhdessä vaikuttavat varhaisnuorisotyön tekemiseen. Edelleen erityisesti varhaisnuorisotyön kerhotoimintaan saattaa paikallisesti voimakkaasti vaikuttaa paikallinen muu harrastustoiminta ja -tarjonta. Monin paikoin koulut ovat avoimia seurakuntien työntekijöille, mikä onkin keskeinen erityismahdollisuus.

Eryityismahdollisuuksiksi tai haasteiksi voidaan tietenkin lukea myös työntekijä- ja vastuunkantajaresurssit. Pienet resurssit yhdistettynä maantieteellisesti laajaan kuntaan ja esimerkiksi etäisyyksien päässä oleviin kouluihin on haastava yhtälö. Suuri työyhteisö monine ammattilaisineen taas mahdollistaa tehtävien jaon ”lahjojen ja intressien mukaan”, kuten yksi työntekijöistä tilannettaan kuvasi.

Viisi vastaajaa kertoi paikkakunnallisista erityishaasteista liittyen moniongelmaisiiin perheisiin, monikulttuurisuuteen ja maahanmuuttajiin. Tämä erityishaaste lienee tulevaisuudessa yhä useamman varhaisnuorisotyöntekijän arkea, mikä täytyy ottaa huomioon työtä suunnitellessa.

4.8.3 Tärkeimmät yhteistyökumppanit ja heidän odotuksensa

Varhaisnuorisotyöntekijöille esitin seuraavan kysymyksen:

”Ketkä tai mitkä tahot koet sinun ja seurakunnan varhaisnuorisotyön tärkeimmiksi yhteistyökumppaneiksenne?” Kolmekymmentäkaksi vastaajaa (32/40) mainitsi yhdeksi tärkeimmistä yhteistyökumppaneista koulun. Vastaukset ilmensivät selkeällä tavalla koulun ensisijaisuutta muihin yhteistyökumppaneihin verrattuna:

Koulut on ehdoton ykkönen. Niin kauan kun seurakunnasta saadaan mennä kouluille, on sinne mentävä ja tehtävä yhteistyötä. Toki teen myös kaupungin kanssa iltapäiväkerhotyön puolesta yhteistyötä paljonkin. Mutta silti koulut on ykkönen!

Itselläni oli aikoinaan aikamoinen haaste kun lähdin ensimmäistä kertaa tekemään yhteistyötä kehitysvammakoulun kanssa. Nyt olen tehnyt heidän kanssaan yhteistyötä 8 vuotta ja kivaa on ollut.

Lähes puolet vastaajista (17/40) mainitsi kunnan tai kaupungin ja yleisemmin nimenomaan sen nuorisotoimen tai nuorisotyöntekijöiden yhdeksi tärkeimmistä yhteistyökumppaneista:

Kunnan nuorisotoimi. Heidän kanssa tehdään varkkatyön kesäleirit.

Kahdeksan vastaajaa mainitsi paikalliset urheilu- ja muut järjestöt ja yhdistykset tärkeiksi yhteistyökumppaneiksi. Kuusi työntekijää otti esiin seurakunnan muut työalat sekä muut seurakunnat tärkeinä yhteistyökumppaneina. Neljä vastaajaa mainitsi seurakunnan vapaaehtoiset ja kerhonojajaajat tärkeiksi yhteistyökumppaneiksi. Samoin neljä vastaajaa kertoi kristillisten palvelujärjestöjen olevan tärkeimpiä yhteistyökumppaneita. Kolmessa tapauksessa tällaiseksi nimettiin varhaisnuorisotyön palvelujärjestö PTK- poikien ja tyttöjen keskus. Kolme vastaajaa mainitsi lasten ja nuorten vanhemmat sekä kodit tärkeiksi yhteistyökumppaneiksi ja kaksi partion. Muina yhteistyökumppaneina mainittiin kaupungin terveystoimen henkilöstö sekä kristilliset järjestöt. Yksi vastaajaa pohti verkostoitumisen mahdollisuuksia.

Varhaisnuorisotyöntekijöille esitin toisen yhteistyökumppaneita koskevan kysymyksen: ”Millaisia odotuksia heillä on seurakuntaa ja sen työntekijöitä kohtaan?” Yli puolet vastaajista (21/38) kertoi koulujen ja niiden henkilökunnan odotuksista, niistä kerrottiin seuraavaa:

Tukea koulun kasvatustehtävää ja tuoda oma erityisosaamisemme yhteiseen käyttöön.

Koulu odottaa laadukasta kasvattajaa ja toki myös kristillistä opetusta ja hartauden harjoittamista.

Edelliseen liittyen yksi vastaaja kertoi odottavansa alkaneen laajemman koulutyön suunnittelun tuovan selkeyttä myös seurakuntaa ja sen työntekijöitä kohtaan:

Laajemmat yhteistyökuviosuunnitelmat oman seurakunnan koulutyön suhteen ovat työn alla. Seurakunta on tervetullut kouluihin.

Kaksitoista vastaajaa kuvasi seurakunnan yhteistyökumppanien yleisiä seurakuntaa ja sen työntekijöitä kohtaan asettamia odotuksia nimeämättä erikseen, keillä heistä kyseisiä odotuksia on:

Osaamista, tiloja, ideoita.

Että srk järjestäisi toimintaa ja että se toiminta olisi laadukasta, turvallista, opettavaista ja hauskaa.

Oman näkökulman tuominen yhteisesti toteutettuihin projekteihin.

No hyvät tilat ja raha heitä kiinnostavat eniten, mutta (hyvästä) henkilökohtaisista johtuen srk saa hyvin tilaa yhteistyössä myös asialleen.

Kahdeksan vastaajaa kertoi kunnan nuorisotyön ja nuorisotyöntekijöiden odotuksista, niistä kerrottiin seuraavaa:

Olemme mukana tukemassa omalta osaltamme yhteisiin päämääriin pääsemisessä (kiusaamattomuus, nuorten yleinen hyvinvointi, päihdekasvatus).

Tiloja ja rahaa. Kunnalla on vähän toimintaan soveltuvia tiloja ja säästökuuri puree heillä pahemmin kuin meillä. Työntekijäresurssi on kunnalla vähemmän kuin meillä ja heillä olisi sen vuoksi tarvetta tehdä yhteistyötä esim. avointen ovien toiminnan muodossa.

Muut vastaukset liittyivät PTK:n, naapuriseurakuntien, rovastikunnan ja hiippakunnan, paikallisten järjestöjen, vanhempien sekä seurakunnan muiden työmuotojen odotuksiin.

Yhteenvetoa ja pohdintaa:

Seurakunnan varhaisnuorisotyön yhteistyökumppaneista koulu on selkeä ykkönen, yli ¾ vastaajista nimesi koulun yhdeksi tärkeimmistä yhteis-

työkumppaneista. Lienee niin, että seurakunnat ovat keskeisin koulujen yhteistyökumppani ja seurakunnan työaloista nimenomaan varhaisnuorisotyö erittäin aktiivisesti koulu yhteistyötä tekevä, sillä kohtaavathan varhaisnuorisotyöntekijät kouluikäisiä tyttöjä ja poikia ainakin 1.–6. luokkien ajan useilla alakouluilla, monet myös sen jälkeen ennen rippikouluikää yläkouluissa ja myös rippikouluissa toimiessaan opettajina siellä.

Vajaa puolet vastaajista mainitsi kunnan tai kaupungin ja yleisemmin nimenomaan sen nuorisotoimen tai nuorisotyöntekijöiden yhdeksi tärkeimmistä yhteistyökumppaneista. Ainakaan tämän aineiston perusteella paikkakunnan koolla ei näytä olevan suoranaista vaikutusta kunnan tai kaupungin kanssa tehdyn yhteistyön määrään.

Vajaa neljäsosa mainitsi paikalliset urheilu- ja muut järjestöt ja yhdistykset tärkeiksi yhteistyökumppaneiksi.

Kuusi vastaajaa nimesi seurakunnan muut työalat ja niiden työntekijät tärkeiksi yhteistyökumppaneiksi, samoin kuusi vastaajaa mainitsi muut seurakunnat tärkeiksi yhteistyökumppaneiksi. Kysymys, johon vastattiin, kuului: "Ketkä tai mitkä tahot koet sinun ja seurakunnan varhaisnuorisotyön tärkeimmiksi yhteistyökumppaneiksi?" Kysyttiin siis seurakunnan varhaisnuorisotyön yhteistyökumppaneita. Vain kuusi vastaajaa siis kertoi seurakunnan muista työaloista ja niiden kanssa tehdystä yhteistyöstä. Vahvistaako tämä käsitystä seurakuntien melko eriytyneistä työaloista? Toisaalta kysymys on voitu ymmärtää niin, että sillä on tiedusteltu seurakunnan ulkopuolisia yhteistyökumppaneita.

Neljä vastaajaa mainitsi seurakunnan vapaaehtoiset ja kerhonohjaajat tärkeiksi yhteistyökumppaneiksi. Todellisuudessa tällaisen yhteistyön määrä lienee paljon suurempi, toimiihan esimerkiksi seurakuntien kerho- ja leirityössä suuri määrä vapaaehtoisia avustajia. Kyse lieneekin vain siitä, että pääosa vastaajista ei ajatellut mieltänyt heitä "yhteistyökumppaneiksi".

Kolme vastaajaa mainitsi varhaisnuorisotyön palvelujärjestön Poikien ja tyttöjen keskuksen yhdeksi yhteistyökumppaniksi. PTK:n maininneiden työntekijöiden vähäinen määrä ja osin kriittinenkin ote herättää kysymyksen siitä, oliko tulos odotettua pienempi. Tässä kyselyssä esitetyt kysymykset "Keiltä ja miltä tahoilta kaipaat tukea työhösi?" ja "Millaisia materiaaleja ja aineistoja kaipaat avuksesi työhösi?" antavat lisävaloa tähän asiaan. Suurin piirtein yhtä suuri joukko työntekijöitä mainitsi kaipaavansa PTK:n tukea. Kuitenkin materiaalitarpaiden keskellä haetaan usein apua PTK:n suunnalta.

Seurakuntien varhaisnuorisotyöntekijät tekevät työtään verkostoituneella otteella. On luonnollista toteuttaa asioita seurakunnan ulkopuolisten yhteistyökumppanien kanssa ja sillä tavalla etsiä yhteistä hyötyä. Entä yhteistyö seurakunnan eri työalojen kesken? Jos se on vähäistä, mistä se johtuu? Missä

määrin yhteistyö koetaan kaikkia hyödyttäväksi, missä määrin jokin työala mahdollisesti kokee olevansa enemmän antavana osapuolena?

Seurakunnalta ja sen työntekijältä odotetaan kaikin puolin laadukasta ja ammattitaitoista otetta sekä luotettavuutta. Seurakunnan työntekijöiltä odotetaan panosta lasten ja nuorten arvokasvatuksessa sekä kasvun ja kehityksen tukemisessa, esimerkiksi koulun kasvatustehtävän, kiusaamattomuuden, nuorten yleisen hyvinvoinnin ja päihdekasvatuksen tukemisessa. Edellä mainittujen lisäksi työntekijät kokevat, että heiltä odotetaan myös seurakunnallista työtettä ja luontevalla tavalla kirkon sanoman esiin tuomista.

Paikoin seurakunnan rooli paikkakunnan varhaisnuorisotyössä voi muiden toimijoiden resurssien niukkuuden takia olla erittäin merkittävä. On myös paikkakuntia, joilla kunnan tai kaupungin nuorisotyöllä sen enempää kuin yhdistyksilläkään ole ollenkaan tai riittävästi kokoontumiseen soveltuvia tiloja ja myös siitä syystä seurakunta tiloineen on hyvä yhteistyökumppani.

4.9 Varhaisnuorisotyön tulevaisuudesta

4.9.1 Työalan ja ammatillisen osaamisen kehittämistä

Varhaisnuorisotyöntekijöille esitin seuraavat kysymykset: "Mihin suuntaan haluaisit kehittää työtäsi ja seurakuntasi varhaisnuorisotyötä? Onko sinulla mielessäsi joitain käyttämättömiä ideoita, joille arvelet olevan tarvetta tulevaisuudessa?" Yli puolet vastaajista (22/39) kertoi varhaisnuorisotyön sisältöjen kehittämisestä ja uuden kokeilusta. Neljatoista vastaajaa nosti esiin koulutyön kehittämisen:

Koulutyössä riittää myös kehiteltävää.

Tällä hetkellä suuntautuisin pelkästään koulutyöhön, sieltä nousee jatkuvasti uusia haasteita.

Kerho-, leiri- ja retkityön kehittämiseen (8/39):

Kerhotoiminnan sisältöjen vahvistaminen. Toiminta sinällänsä toimii hyvin ja tavoittaa väkeä, mutta jonkinlaista pitkän linjan sitouttavaa sisältöä pohdiskelen.

Myös koen leiritoiminnan kehittämisen sydäntä lähelle.

Muut kehittämistarpeet kohdistuvat mm. vanhempien ja perheiden kohtaamiseen, seurakunnan tutuksi tekemiseen, 12–14-vuotiaisiin, median käyttöön ja mediakasvatukseen, pedagogiaan, partiotoimintaan. Viisi vastaajaa painotti yhteistyön lisäämistä yli seurakunnan työalojen. Kolme vastaajaa kertoi tarpeesta yleensä pitää huolta varhaisnuorisotyön toiminnan turvallisuudesta, laadusta ja kohderyhmän huomioivuudesta, kaksi vastaajaa pohti ja arvioi yhteistyötä muiden yhteistyötahojen kanssa.

Ammatillisen osaamisen kehittämistarpeisiin ja samalla varhaisnuorisotyön kehittämiseen liittyen esitin työntekijöille seuraavan kysymyksen: ”Millä tavalla haluaisit täydentää ammatillista osaamistasi?” Kolme vastaajaa (3/37) tähän kysymykseen vastauksensa jättäneestä ei maininnut mitään osa-alueita, he vastasivat kysymysmerkillä tai vastauksen puuttumista kuvanneella tyhjällä rivillä tai ajatusviivalla. Kysymyksen muotoilu ei ollut täysin onnistunut, sillä neljä vastaajaa vastasi ”käymällä koulutuksissa” tai ”lisäkoulutuksella” tai ”työhön uusia ideoita tuovalla koulutuksella” sen sijaan, että olisivat kuvanneet teemoja tai koulutussisältöjä. Kysymys olisikin pitänyt muotoilla esimerkiksi seuraavasti: ”Millä tavalla ja mihin teemoihin tai osaamisalueisiin liittyen haluaisit täydentää ammatillista osaamistasi?”

Tästä epätarkkuudesta huolimatta kolmekymmentä (30/37) vastaajaa kuvasi teemoja, joissa he ovat kokeneet ja kokivat tarvetta ammatillisen osaamisen täydentämiseen. Ensinnäkin kolme vastaajaa kuvasi työskentelyseurakuntansa koulutusmyönteisyyttä tai päinvastoin koulutukseen pääsyä jarruttavia tekijöitä:

Seurakunnissa on oltu koulutusmyönteisiä! Olen nuorisotyönohjaaja ja täydentänyt osaamistani kouluttautumalla diakoniksi monimuoto-aikuisopiskelussa. Vuosittaiset Neuvottelu- ja työalojen teemapäivät kuuluvat osana työhön. On paljon erilaisia lyhyt kursseja mihin voi osallistua ja anoa määrärahaa seurakunnan koulutusmäärärahoista. Olen suorittanut myös kirkon työnohjaajantutkinnon ja toimin työnohjaajana.....

Vuosittain tehtävän osaamiskartoituksen pohjalta laadimme koulutussuunnitelmat ja aina on löytenyt joku ajankohtainen kouluttautumisen kohta.

Koulutuksiin pääsy on ollut seurakunnassamme vaikeaa (olen sijainen ja sen vuoksi kauempana olevat ja kalliimmat koulutukset ovat mahdottomia). Pitäisi päivittää tutkinto AMK-tutkinnoksi.

Kuusi vastaajaa mainitsi lasten ja nuorten elämään ja tukemiseen sekä erityistä huomiota tarvitsevien lasten kohtaamiseen liittyvät osaamisen lisäämistarpeet:

Sielunhoidollisia kohtaamista nykylasten- ja nuorten elämän kokemusten käsittelyssä.

Mielestäni on tärkeää pysyä ajan tasalla varhaisnuorisotyöhön liittyvistä asioista esim. erityishuomiota vaativat lapset. Tähän tarvitsee "eväitä" kun koulutetaan kerhonojaajia vaativaan tehtäväänsä.

Kokeneiden ja eläkevuosia lähestyvien työntekijöiden (6/37) mielessä on vielä jonkin uuden oppimisen ja siinä harjaantumisen rinnalla mm. nuorempien työntekijöiden tukeminen, osaamisen jakaminen ja työelämästä pois siirtyminen, myös siihen "kouluttautumalla":

Minä alan lähestyä jo eläkeikää. Ei mun kannata enää kovin kouluttautua, mutta aina voi oppia uutta ja pysyä ajan hermolla. Lähellä olemisen taitoa, kuulemisen ja näkemisen taitoa ja pelipalikoita näiden taitojen kehittämiseen itsessäni. Taitoa puuttua asioiden kulkuun rohkeasti, asiallisesti ja perustellusti, sitä myös tarvitaan.

Miten jään rauhallisesti ja vähitellen pois työ elämästä.

Muita ammatillisen kouluttautumisen alueita olivat koulutyö, johtaminen, varhaisnuorisotyön perusteet, askartelu- ja leikkitaidot, tietokonetaidot, voimauttava valokuva -menetelmä, vuorovaikutustaidot, toiminnalliset menetelmät, Raamattuun ja musiikkiin liittyvät koulutukset, työajan hallintaan liittyvä koulutus, vuosiaiheisiin liittyvä koulutus sekä ammatillisen kirjallisuuden lukeminen ja siihen ajan varaaminen. Yksi vastaaja kaipasi työyhteisölle räätälöityä koulutusta, konsultointia ja hiippakunnan tukea, samoin yksi vastaaja pohti pitkäkestoisen koulutuksen etuja ammatillisuuden kehittämisessä verrattuna lyhytkursseihin. Yksi kokenut työntekijä muisteli erästä opiskeluaikansa kurssia, jonka koki kantaneen pitkälle. Osa työntekijöistä kertoi jo nyt opiskelevansa teologiaa, elämyspedagogiikkaa tai täydennyskoulutuksessa mediakasvatusta.

Yhteenvetoa ja pohdintaa:

Varhaisnuorisotyön kehittämiskohteet liittyivät varhaisnuorisotyön ytimessä oleviin toimintoihin eli kerhotoimintaan, leirityöhön ja koulutyöhön. Koulutyön keskeisyys nousee selkeästi esiin myös tässä yhteydessä ja monet työntekijät pohtivat pitkäjänteistä ja kokonaisvaltaista koulutyön kehittämistä. Samanlaista pohdintaa esiintyi myös liittyen kerhotoimintaan. Vanhempien ja perheiden kohtaamisen kehittäminen näyttäytyi myös yhtenä tärkeänä kehityssuuntana.

Mikään yksittäinen teema ei noussut selvästi keskeisimmäksi työntekijöiden ammatillisen osaamisen lisäämisen alueeksi. Lasten ja nuorten elämään ja tukemiseen sekä erityistä huomiota tarvitsevien lasten kohtaamiseen liittyvät osaamisen lisäämistarpeet mainittiin kuitenkin useimmin ja se on linjassa tämän kyselyn muiden tulosten kanssa. Erityistä tukea tarvitsevien lasten ja erilaisten ryhmien kanssa toimivat työntekijät kaipaavat itsellensä vahvistusta tässä osaamisessa. Sitä tarvitaan myös, jotta työntekijät voisivat opastaa ja kouluttaa kerhonojajia ja isosia toimimaan mm. erilaisten kerhoryhmien kanssa.

Koulutyöhön liittyvät koulutukset mainittiin myös, sekin on linjassa tämän tutkimuksen tulosten kanssa: koulutyö on yksi keskeisimmistä varhaisnuorisotyön työmuodoista ja sen toteuttamisessa sekä uusien menetelmien halltuun ottamisessa riittänee kouluttautumista. Johtamisen teemat ovat ajan-kohtaisia varsinkin niille, joilla on esimerkiksi työtiimin johtajan vastuita.

Jantusen mukaan nimenomaan varhaisnuorisotyössä toimivat ovat muilla työaloilla työskenteleviin nuorisotyönohjaajiin verrattuna enemmän asennoituneet työskentelemään siinä työssä eläkeikään asti ja suhtautuvat positiivisemmin täydennyskoulutukseen (Jantunen 2004, 164, 169, 191). Myös tämän kyselyn perusteella työntekijöillä näyttää olevan halukkuutta oman osaamisen kehittämiseen. Tähän kyselyyn vastanneista 41 työntekijästä yksitoista on työskennellyt kirkossa kaksikymmentäviisi vuotta tai enemmän. Se seikka tukee Jantusen esiin nostamaa näkökulmaa varhaisnuorisotyössä eläkeikään asti työskentelemisen mahdollisuudesta.

Mielenkiintoista on pysähtyä pohtimaan juuri näiden kokeneiden työntekijöiden tilannetta: missä määrin kirkon kasvatustyössä on luonnollisia tai organisoituja tilanteita, joissa kokeneet työntekijät voivat jakaa ja testamentata osaamistaan nuoremmille, heillä näyttää olevan halukkuutta sellaiseen? Nuorempien työntekijöiden tarve on työuran alussa saada haltuun varhaisnuorisotyön perusteita, sillä peruskoulutuksen aikana ei välttämättä ole kyetty keskittymään niihin teemoihin riittävästi. Voisivatko nämä tarpeet kohdata jollakin foorumilla?

4.9.2 Arvioita työn tulevaisuuteen vaikuttavista muutoksista ja haasteista

Varhaisnuorisotyöntekijöille esitin seuraavan kysymyksen: ”Millaisilla muutoksilla tai haasteilla arvet tulevaisuudessa olevan vaikutuksia työhösi?” Kaksitoista vastaajaa (12/38) ounasteli seurakunnan taloustilanteen heikkenemistä ja sen vaikutuksia määrärahoihin, toimintaan ja työntekijäjärjestelyihin:

Tulevaisuudessa voimme varautua ainakin määrärahojen tippumiseen.

Meillä tulee 1–1,5 vuoden sisällä kaksi virkaa auki, ja uudet työntekijät & uudet kujeet. Säästöyistä voidaan pahimmassa tapauksessa jättää toinen virka täyttämättä ensi vuoden lopussa eli sijaisena pelkään oman työpaikani puolesta.

Henkilöstöpalkkauksella on vaikutusta. Nyt ollaan vähentämässä rippikoulutyön henkilöstökuluja eli kesätyöntekijöitä ei oteta ja kaikki nuorisotyönohjaajat joutuvat tekemään enemmän rippikoulutyötä. Se vaikuttaa varhaisnuorisoleirien määrään, lomiin ja sitä kautta myös toimintakauden pituuteen.

Laman muilla vaikutuksilla arvioi kymmenen työntekijää (10/38) olevan jatkossa vaikutusta työhön. Lamalla arveltiin olevan vaikutuksia seurakunnan alueella asuvien perheiden talouteen heijastusvaikutuksineen sekä seurakunnan varhaisnuorisotyöhön ja sen tarpeeseen:

(---) tehdään lopettamispäätöstä odotellessa on täällä jo moni talo myynnissä ja pelätään yleistä poismuuttoa. Sen heijastukset näkyvät varmaan katona ja tarpeiden muutoksina.

(---) näkyy jo laman vaikutus diakoniatyön puolella ja se näkyy varmasti pian myös meidän toiminnassammekin.

Mahdollinen lama vaikuttaa varmasti perheiden tilanteisiin ja sitä kautta lasten hyvinvointiin, jossa seurakunnan tulisi olla tukemassa.

Lama saattaa vaikuttaa siten, että varhaisnuoria olisi tulossa enemmänkin mukaan toimintaan.

Seitsemän vastaajaa arveli kirkosta vieraantumisella ja eroamisella olevan vaikutuksia työn tulevaisuuteen, myös seurakuntien talouteen:

Seurakunta tulee yhä monille vieraammaksi. Tämä tekee työlle haasteen miten saada evankeliumi tärkeäksi perheille.

Kirkkoonkuulumisprosentti pienenee koko ajan. Mitkä ovat seurakuntien taloudelliset tilanteet tulevaisuudessa?

Kahdeksan vastaajaa arveli erilaisilla työntekijäjärjestelyiden ja tehtäväkuvien muutoksien vaikuttavan työn tekemiseen:

Yhden nuorisotyönohjaajan työtehtävät priorisoidaan yhä selvemmin rippikouluun ja sen ympärillä pyörivään nuorisotyöhön.

Kaiken kaikkiaan työssä olevat resurssit. Nykyään työ on mennyt paljon toimistotyön suuntaan. Joudumme paljon viettämään aikaa rakkaiden raporttien, asiakirjojen yms. laissa määrättyjen papereiden keskellä. Tämäkin on tärkeää työtä, mutta mistä se on pois...ei voi kaikkea vaan lisätä entisen työmäärän päälle.

Muina muutoksina mainittiin seurakuntaliitokset, median käyttö ja median vaikutukset, työntekijän ikääntyminen, maaseudun tyhjeneminen ja autioituminen, lasten ja perheiden ongelmat sekä johtamiseen liittyvät kysymykset.

Yhteenvetoa ja pohdintaa:

Kyselyn tekemisen aikaan lama oli saapunut ja saapumassa Suomeen. Seurakuntien taloudellisen tilanteen kehityssuunta ja sen vaikutukset näytävät huolettaneen n. kolmasosaa työntekijöistä. Taloudellisella tilanteella arveltiin olevan vaikutuksia seurakuntien määrärahoihin, toimintaan ja työntekijäjärjestelyihin sekä kansalaisten tilanteen heikkenemisen kautta myös varhaisnuorisotyön tarpeeseen. Kansallisen laman ounasteltiin mahdollisesti heijastuvan myös niin, että varhaisnuorisotyön tarve ja odotukset sitä kohtaan lisääntyvät. Monitasoisen, niin taloudellisen kuin henkisen ja hengellisenkin haasteen tuo myös kirkosta eroaminen.

Muita ennustettuja muutoksia ja haasteita olivat seurakuntaliitokset, maaseudun tyhjeneminen, mediamaailman ja yleensä maailman muuttumisen haasteet, perheiden pahoinvointi sekä ikääntyvien työntekijöiden kohdalla työssä jaksamisen haasteet.

4.9.3 Keiltä kaivataan tukea työhön?

Varhaisnuorisotyöntekijöille esitin seuraavan kysymyksen: "Keiltä tai miltä tahoilta kaipaat tukea työhösi?" Asettamani kysymyksen muoto jätti mahdollisuuden vastata kahdesta näkökulmasta: joko näkökulmasta "kaipaen tukea, koen sen tärkeäksi ja koen myös saavani sitä" tai "kaipaen tukea, kokisin sen tärkeäksi, mutta en saa sitä". Ymmärrettiin kysymys sitten kummalla tavalla tahansa, vastaukset joka tapauksessa kertovat siitä, keiden tuki työssä koetaan tärkeäksi. Osasta vastauksia on mahdollista päätellä mistä näkökulmasta on ollut kyse, mutta ei kaikista vastauksista.

Valtaosa vastaajista kertoi kaipaavansa tukea työkavereilta/työyhteisöltä (27/39) sekä esimieheltä/kirkkoherralta/johdolta (21/39):

Työkavereilta työn sisällön pohtimista ja oman osansa tekemistä. Kirkkoherran kannustus ja pohdinta hänen kanssaan on tärkeää.

Seurakunnan neuvostoilta, valtuustoilta ja johtokunnilta sekä luottamushenkilöiltä tukea kaipasi ja sai seitsemän työntekijää:

”Esimieheltä, työkavereilta. Kirkkoneuvostolta ja mahdollisesti muodostettava kasvatustyön johtokunnalta.”

Muiden seurakuntien työntekijöiltä, muilta seurakunnilta ja hiippakunnilta tukea kaipaa kuusi työntekijää:

Niiltä tahoilta erityisesti, joilla on samanlainen työnäky.”

”Kollegat omasta srk:sta, rovastikunnan alueelta sekä ihan muidenkin lähi-seurakuntien kokeneilta konkareilta. PTK ja hiippakunta tarjoaa hyvää tukea ja vinkkejä ja koulutusta.

Muina tahoina, joilta kaivataan tukea, mainittiin mm. kirkon palvelujärjestöt, koulut, lasten vanhemmat ja perheet, kaupungin nuorisotoimi, oma perhe, vapaaehtoiset, kerhonojajaajat, papit ja seurakuntalaiset, kirkon ylin johto ja Jumala.

Yhteenvetoa ja pohdintaa:

Keskeisin ja ymmärrettävin taho, jolta työntekijät kaipaavat tukea, on oma työyhteisö. Omilta työkavereilta, lähiesimieheltä ja seurakunnan kirkkoherralta odotetaan tukea ja kiinnostusta omaa työtä kohtaan.

Tukea kaivataan myös seurakunnan hallinnolta ja luottamusmiehiltä, mutta olisiko näiden mainintojen määrän voinut olettaa olevan suurempi? Kertooko tämä tulos jotain toiminnallisten työntekijöiden ja seurakuntien luottamustoimen etäännytyksestä?

Tukea kaivataan myös kollegoilta muissa seurakunnissa, rovastikunnassa ja hiippakunnassa. PTK:sta palvelujärjestönä mainitaan yhtenä tukijoista. Tukea saadaan myös muilta seurakunnan ulkopuolisilta yhteistyökumppaneilta, kuten kouluilta ja kuntien/kaupunkien nuorisotoimelta.

4.9.4 Millaisia materiaaleja ja aineistoja kaivataan?

Varhaisnuorisotyöntekijöille esitin seuraavan kysymyksen: "Millaisia materiaaleja ja aineistoja kaipaat avuksesi työhösi?" Tämäkin asettamani kysymyksen muoto jätti mahdollisuuden vastata kahdesta näkökulmasta: joko näkökulmasta "kaipaam materiaaleja ja koen myös niitä olevan tarjolla" tai "kaipaisin niitä, mutta niitä ei ole riittävästi tarjolla". Ymmärrettiin kysymys sitten kummalla tavalla tahansa, vastaukset joka tapauksessa kertovat siitä, millaisia materiaaleja ja aineistoja työntekijät tarvitsevat. Osasta vastauksia on mahdollista päätellä mistä näkökulmasta on ollut kyse, mutta ei kaikista vastauksista.

Kuusi vastaajaa (6/36) tyytyi toteamaan sen, että materiaalia on nykyisellään käytettävissä riittävästi tai ei muusta syystä nimennyt mitään erityisiä materiaalia tms., joita käyttävät tai tarvitsisivat käyttöönsä.

Kolmasosa vastaajista (12/36) kertoi työssään tarvitsevansa avukseen hartausmateriaaleja, vain kolme työntekijää mainitsi myös päivänavausmateriaaleista. Tähän vaikuttanee kerhotyön laajuus: työntekijät kaipaavat kipeimmin juuri hartausmateriaaleja paitsi omaan, mutta myös kerhonohjaajien ja isosten käyttöön kerho- ja leirihartauksien toteuttamiseksi:

Valmiita kerhohartauksia kerhonvetäjille! Niin, että ne olisivat opettavaisia ja samalla hengellisiä.

Hyviä hartaus- ja päivänavausmateriaaleja.

Kerho-ohjelmistojen tarpeesta mainitsi vain kolme työntekijää, mutta lienee niin, että monissa seurakunnissa jo nyt käytetään PTK:n vuosittain julkaisemaa kerho-ohjelmistoa, eikä asiaa tämän enempää nostettu esiin. Esiin nousivat tarpeet saada käyttöön askartelu-/puuhailu-/käsintekemismateriaaleja, leikkimateriaaleja ja ideoita leiritoimintoihin. Askartelumateriaalien tarpeeseen ja saatavuuteen on voimakkaasti vaikuttanut internet ja sitä kautta saavutettavat edulliset materiaalikaupat. Muina tarvittavina materiaaleina mainittiin mm. leikki- ja leiri-ideamateriaalit, raamattutyöskentelymateriaalit sekä ns. erityistä huomiota ja tukea tarvitsevien lasten ja nuorten kohtaamiseen liittyvät materiaalit. Yksi vastaaja kertoi oivaltaneensa seurakunnan lapsityön materiaalien mahdollisuudet, yksi vastaaja painotti oman kekseliäisyyden ja luovuuden merkitystä. Yksi vastaaja kaipasi materiaalia liittyen ajankohtaiseen Pyhä -painopisteeseen ja perheiden kohtaamiseen, samoin yksi vastaaja mainitsi alakoulun koulupastoritoimintaan liittyvän oppaan tarpeen. Yksi vastaaja kaipasi tutkimustietoa varhaisnuorisotyön maailmasta.

Yhteenvetoa ja pohdintaa:

Keskeisin ja jatkuva materiaalien ja aineistojen tarve liittyy hartausmateriaaleihin. Tämä on ymmärrettävää, koska kerho- ja leirityö ovat edelleen keskeisiä varhaisnuorisotyön toimintamuotoja, ja tämän kyselyn perusteellakin todetaan niissä hartauselämän olevan keskeisintä hengellisen elämän tukemisen aluetta. Kerhonojajille ja isosille kaivataan hyviä hartausmateriaaleja käyttöön. Päivänavausmateriaalien tarpeesta mainitsi vain kolme työntekijää. Silti tämän kyselyn muiden tulosten valossa voi olettaa, että koulutyön keskeisyyden tähden myös päivänavausmateriaaleille on käyttöä. Aiemmin tässä kyselyssä on tullut esiin se, että raamattutyöskentelyille on tilaa ja aikaa erityisesti leireillä, raamattutyöskentelyihin liittyvän materiaalin tarve nousi myös tässä kohdin esiin.

Vastauksissa esiin nousivat tarpeet saada käyttöön askartelu-/puuhailu-/käsintekemismateriaaleja, leikkimateriaaleja ja ideoita leiritoimintoihin. Kaikkien edellä mainittujen materiaalien tarve lienee jatkuvaa ja sellaisten julkaisemisesta iloitaan.

Vain kaksi vastaajaa nosti esiin erityistä huomiota ja tukea tarvitsevien lasten kohtaamiseen liittyvien materiaalien tarpeen. Kuitenkin aiemmin tässä kyselyssä on melko voimakkaasti noussut esiin työntekijöiden ja kerhonojajien sekä isosten tarve saada lisää osaamista tällä sektorilla. Ehkä vastaajat ajattelivat lääkkeen asiaan olevan asiaan liittyvän koulutuksen enemmän kuin materiaalit?

4.9.5 Viimeiset sanat

Varhaisnuorisotyöntekijöille esitin seuraavan kysymyksen: "Mitä vielä haluaisit kertoa?" Kaksikymmentäyhdeksän vastaajaa käytti tilaisuuden hyväksensä. Kuusi vastaajaa (6/29) antoi positiivista palautetta siitä, että heillä oli ollut mahdollisuus vastata kyselyyn:

Kattava kysely, mikä on omiaan saada työntekijä miettimään omaa työnsä.

Kysymykset haastoivat miettimään kyseistä työalaa. Hyvä!

Kysely toi mieleen monenlaisia ajatuksia ja haastoi pohtimaan.

Tässähän sitä tuli. Huomasin että kyselyyn vastaaminen auttoi jäsentämään työtäni ja sen puutteita. kiitos.

Olipas haastava kysely, mutta näin strategiatyöskentelyä edeltävänä iltana oikein antoisa. Pisti miettimään. Pitkän tähtäimen suunnittelu muutenkin ollut pinnalla viime vuosina, joten tästä oli oikeasti hyötyäkin. Herätti ajatuksia, nyt vain täytyy muistaa että askel askelelta eteenpäin, ei voi kerralla haukata koko kakkua. Kiitos!

Neljä vastaajaa valitteli kyselyn laajuutta ja siitä johtuen vastaamiseen vaadittua aikaa:

Olipa kova paketti meikäläiselle. En pystynyt kovin perusteelliseen työhön. Jos halua jotakin tarkennusta vastauksiin, niin aina voi kysyä. Iloa työhösi!

Huh, mikä kyselylomake! Meinasin usko loppua kesken, kun aina vain avautui uusi sivu kysymyksineen.

Liian pitkä kysely. En ihmettele, että kolleekat eivät vastaa. Kenellä on aikaa paneutua tähän kaikkeen. Vaikka asia on hirmu tärkeä.

Avoimet kysymykset saavat minut pakokauhun valtaan. Niitä tässä kyselyssä riitti. Kysymyksiin vastaamiseen meni kyllä reippaasti yli se tunti.

Yhdeksän vastaajaa kirjoitti vielä kyselyn loppuksi ajatuksiaan varhaisnuorisotyön merkityksestä, sen asemasta ja tulevaisuudesta:

Varhaisnuorisotyön näen olevan nuorisotyön ehkä tärkein osa, joka on jäänyt turhan pienelle huomiolle. Se voi monessa kohtaa olla haastavampaa kuin nuorisotyö, mutta samalla myös tosi palkitsevaa. Ja niinhän se on jonkin tutkimuksen mukaan, että uskonnollisesti aktiivisimpia ovat ne, jotka ovat saaneet kohtalaisen uskonnollisen kasvatuksen kotoa ja jotka ovat osallistuneet seurakunnan varhaisnuorisotyöhön. Siinä porkkanaa kehittää varhaisnuorisotyötämme!

Kolme työntekijää kertoi varhaisnuorisotyön tekemisestä ja sen merkityksestä itselle. Vastauksissa painottui voiman ja jaksamisen ammentaminen lasten ja nuorten kohtaamisista ja heidän rinnallaan kulkemisesta sekä Jumalaan turvautumisesta, kaksi työntekijää pohdiskeli varhaisnuorisotyön tärkeyteen liittyen myös työntekijöiden koulutusta ja siten myös varhaisnuorisotyön tulevaisuutta.

Yhteenvetoa ja pohdintaa:

Tavoitteenani tutkimuskyselyn kysymyksiä suunnitellessani oli, että jo kysymyksiin vastaamisen vaihe voisi olla vastaajille itselleen hyödyksi, ei siis vasta se hetki, kun tuloksia aikanaan jaetaan ja tähän kyselyyn vastanneet voivat muiden työntekijöiden tapaan näitä tuloksia pohtia ja peilata omaan työhönsä. Tavoitteenani oli siis johdattaa vastaajat oman työn ja sen sisältöjen prosessointiin, mikä taas voisi auttaa heitä seurakuntansa varhaisnuorisotyön kehittämisessä. Vaikuttaa siltä, että ainakin kuuden vastaajan kohdalla tämä toteutui, vaikka osa vastaajista valitteli vastaamisen työläyttä.

Työntekijöillä vaikuttaa olevan ymmärrys varhaisnuorisotyön tärkeästä asemasta kirkon kasvatustyön kokonaisuudessa, myös sen merkityksestä nuoriso- ja rippikoulutyölle ja sen jälkeenkin. Monet työntekijät myös kantavat huolta siitä, miten tytöt ja pojat kasvaessaan voisivat luontevasti siirtyä rippikoulu- ja nuorisotyön piiriin ja samalla kuitenkin säilyttää kontaktin varhaisnuorisotyöhön avustajina. Mielenkiinnon ja huolenkin herättää yhden työntekijän lausunto:

Varhaisnuorisotyöntekijöiden kesken on ollut huolta rippikoulun ylivallasta, kun joissain seurakunnissa ei voi enää pitää tyttö- ja poikaleirejä kesäisin, kun työntekijät ovat kiinni rippikoululeireillä.

Tämän kyselyn perusteella osa työntekijöistä kokee nuoriso- ja rippikoulutyön vievän heiltä aikaa ja resursseja varhaisnuorisotyöhön panostamiselta. Varhaisnuorten leiritoimintaa on edelleen myös kesäisin, mutta kuten aiemmin todettiin, sitä saatetaan joutua tekemään pienemmillä henkilöresursseilla kuin aiemmin, pahimmillaan jätetään leirejä pitämättä. Lisäksi tämän kyselyn kautta ei selviä se, missä määrin kesien leiritoiminta on mahdollisesti vähentynyt aiempien vuosien leiritarjontaan verrattuna.

Tämän päivän nuorisotyönohjaajakoulutuksen varhaisnuorisotyön sisältöjen laadusta ja käytännönläheisyydestä kantavat huolta varsinkin kokeneet, pitkään varhaisnuorisotyötä tehneet työntekijät.

5 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimuksen tavoitteena oli:

- a) selvittää seurakuntien varhaisnuorisotyön (varhaisnuorisotyön piiriin on perinteisesti laskettu kuuluviksi 7–14-vuotiaat) nykytilaa ja painopisteitä, täydentäen sitä tietoa, mikä jo käy ilmi Kirkon nelivuotiskertomusten ja Kirkon tilastollisten vuosikirjojen tiedoista. Varhaisnuorisotyön nykytilan lisäksi kartoitettiin myös työntekijöiden ajatuksia työn tulevaisuudesta ja miten he työtään haluaisivat kehittää.
- b) selvittää leiri- ja kerhotoiminnan sisältöä, merkitystä ja tavoitteita varhaisnuorisotyön kokonaisuudessa.
- c) selvittää spiritualiteetin toteuttamista varhaisnuorisotyössä sekä siihen liittyviä lasten vanhempien odotuksia.

Tutkimuskohteeksi valittiin Suomen ev.lut. kirkon seurakunnissa varhaisnuorisotyössä toimivat työntekijät. Kyselyaineisto kerättiin 41:ltä varhaisnuorisotyötä tekevältä, yhtä monesta seurakunnasta, kahdeksasta suomenkielisestä hiippakunnasta.

Valtaosa työntekijöistä kykeni nimeämään työyhteisön asettamia varhaisnuorisotyön tavoitteita. Tärkeänä pidettiin mahdollisimman monipuolisen ja mahdollisimman monen ulottuvilla olevan toiminnan tarjoamista. Koulutyön merkitys nousi vahvasti esiin. Hengelliset ja kristilliseen kasvatukseen liittyvät teemat olivat työntekijöiden vastauksissa tavanomaisia. Niiden rinnalla mainittiin kotien ja vanhempien tukeminen sekä kokonaisvaltaisen kasvun, elämän- ja elämisentaitojen oppimisen tukeminen. Yleistä on se, että elämän- ja elämisentaitoihin liittyvät tavoitteet kulkevat rinta rinnan kristillisen kasvatuksen tavoitteiden kanssa, lapsia ja nuoria halutaan ohjata ja tukea kokonaisvaltaisesti. Edellä mainitut liittyvät toiminnan organisointiin liittyviin tavoitteisiin.

Työntekijöiden omat tavoitteet olivat pääasiassa työyhteisön asettamia tavoitteita henkilökohtaisempia. Pääosa tavoitteista liittyy kristilliseen kasvatukseen, evankeliumin levittämiseen ja hengelliseen ohjaukseen. Vahvasti edustettuina olivat myös henkilökohtaiseen kohtaamiseen, turvalliseen aikuisuuteen ja turvalliseen toimintaan liittyvät tavoitteet. Monilla työntekijöillä näyttää olevan myös erityisiä ”sydämen asia” -tavoitteita. Varhaisnuorisotyöntekijöillä onkin useissa tapauksissa tilaa suunnata työtänsä edellä mainittujen tavoitteiden suuntaisesti.

Työntekijät arvioivat, että vanhempien ja lasten odotukset liittyvät erityisesti turvalliseen, laadukkaaseen, tasavertaiseen ja lasten iän huomioivaan toimintaan ja aitoon kohtaamiseen, aikuisuuteen ja läsnäoloon. Tässä työntekijän varttuneisuus ja elämäkokemus ovat usein eduksi. Osa vanhemmista odottaa myös tukea ja keskustelukumppanuutta itsellensä. Heillä on myös kristilliseen kasvatukseen ja erilaisten taitojen oppimiseen liittyviä odotuksia. Toiminnan edullisuus on, ainakin osalle vanhemmista ja oletettavasti yhä enemmän nyt taloustaantumisen aikaan, merkittävä seikka. Monin paikoin vanhemmat iloitsisivat toiminnan lisäämisestä, mikä sinänsä on positiivinen palaute seurakunnille ja työntekijöille.

Pertti Kansasen kuvaamassa pedagogisen ajattelun tasomallissa kuvataan eri tasoista pedagogista ajattelua. Kansanen kuvaa mallissaan toimintatason, objektiteoriatason sekä metateoriatason mukaista ajattelua.

Tarkasteltaessa tässä tutkimuksessa esitettyjä varhaisnuorisotyöntekijöiden kuvauksia varhaisnuorisotyön eri toimintamuotojen merkityksestä ja roolista varhaisnuorisotyön kokonaisuudessa havaitaan varsinkin kokeneempien, yli 12 vuotta työskennelleiden, työntekijöiden perusteluissa reflektiivistä kerrontaa. Näyttää siltä, että työvuosien ja kokemuksen karttuessa ymmärrys eri toimintamuotojen merkityksestä vahvistuu, sillä varhaisnuorisotyön eri toimintamuotojen vahvuuksien monipuolisinta erittelyä ja arviointia esittivät nimenomaan kokeneimmat työntekijät. Mainituissa esimerkeissä työntekijät irtautuvat arkisesta tekemisestä ja erittelevät ja analysoivat toimintaa, sen osa-alueita ja erilaisia vahvuuksia. Työntekijät ymmärtävät, mitä kullakin toimintamuodolla on saavutettavissa ja osaavat sen ilmaista. Siinä on kyse Kansasen kuvaamasta objektiteoriatason reflektoinnista. Joissakin vastauksissa on nähtävissä piirteitä myös metateoreettisesta ajattelusta, pohdintaa kasvatuksen arvokysymyksistä ja arvojen lähtökohdista. Edellä esitetty sopii hyvin yhteen sen kanssa, mitä Hans Tuominen löysi rippikoulunopettajien pedagogista ajattelua tutkiessaan: opettajuuden kehittymistä noviisista ekspertiksi tapahtuu myös harjoittelun ja harjaantumisen, siis työn ja kokemuksen kautta.

Käsiteltävässä teemassa on kyse varhaisnuorisotyöntekijöiden kasvatusnäkemyksestä, pedagogisesta ajattelusta, varhaisnuorisotyön pedagogisesta ulottuvuudesta. Varhaisnuorisotyön pedagogisella ulottuvuudella tarkoitetaan Mervi Muhosen ja Kirsi Tirrin mukaan kristillisen kasvatuksen toteuttamiseen liittyviä sisällöllisiä ja menetelmällisiä ratkaisuja sekä niiden taustalla vaikuttavia periaatteita ja lähtökohtia. Tämän tutkimuksen aineistossa varsinkin juuri kokeneimmat varhaisnuorisotyöntekijät kykenivät ilmaisemaan määrittäviä periaatteita, lähtökohtia ja perusteluja varhaisnuorisotyössä tehdyille valinnoille ja eri toimintamuodoille. Kansasta lainaten he kykenivät objektiteoriatason reflektointiin.

On kuitenkin hyvä huomata, että varhaisnuorisotyössä ja muussa kasvatustyössä toimiva työntekijä voi olla pedagogisesti ja muulla tavalla lahjakas ja osaava, vaikka ei perustelisikaan ratkaisujaan analyttisesti tai teorioiden avulla. Mutta reflektiivisyydestä lienee apua esimerkiksi silloin, kun suunnitellaan työn sisältöjä ja arvioidaan mahdollisia tärkeysjärjestyksiä tai perustellaan toiminnan eri osa-alueiden merkitystä kokonaisuudessa.

Työntekijöiden kuvauksissa varhaisnuorisotyön eri toimintamuotojen vahvuuksista yhdistävänä teemana on kohtaaminen. Kerhotyön vahvuuksiksi mainittiin mm. toistuvuus, turvallisuus, pienryhmän mahdollistama henkilökohtainen, jatkuva kohtaaminen. Tässä kohtaamisessa keskeisessä roolissa kerhotyötä tekevien työntekijöiden lisäksi ovat kerhonohtajat. Tärkeäksi todettiin myös toiminnan sisällöllinen suunnitelmallisuus ja tavoitteellisuus, mahdollisuus kristilliseen kasvatukseen ja esimerkiksi yhdessä tekemisessä ja toimimisessa harjaantumiseen, tulevien vastuunkantajien kasvattamiseen ja rekrytointiin. Esiin nostettiin myös osallistumisen halpuus sekä mahdollisuus kerhotyön kautta löytää yhteys koteihin.

Kerhotoiminnan määrissä on suuria eroja: joukossa oli yhden työntekijän ohjaaman kerhon seurakunnasta aina 60 kerhonohtajan seurakuntaan. Monipuolinen varhaisnuorisotyön kerhotarjonta on mahdollista silloin, kun työntekijällä on käytettävissään kerhonohtajia. Kerhotoiminnassa on vahvistunut harraste- ja erikoiskerhojen osuus, mutta niiden rinnalla perinteisten monitoimi-, ohjelma-, tyttö- ja poikakerhojen tarve ja tarjonta on edelleen olemassa.

Seurakunnan varhaisnuorisotyön yhteistyökumppaneista koulu on selkeä ykkönen, yli $\frac{3}{4}$ vastaajista nimesi koulun yhdeksi tärkeimmistä yhteistyökumppaneista. Koulutyö on erittäin monipuolista, yhteistyö kattaa päivän-avaukset, tuntivierailut, koulukummitoiminnan, leiri- ja retkikoulut, koulujumalanpalvelukset ja sen lisäksi suuren määrän muita yhteistyömuotoja.

Koulutyön vahvuuksina mainittiin mm. mahdollisuus kohdata koulussa kattavasti kokonaisia ikäluokkia, lasten arjessa mukana eläminen ja heihin tutustuminen sekä työntekijän tutuksi tuleminen. Koulu nähdään myös mahdollisuutena tiedon jakamiseen ja toiminnan mainostamiseen. Muutamissa seurakunnissa on yhdessä koulujen kanssa laadittu koulutyön suunnitelmat, jotka näyttävät tuovan johdonmukaisuutta ja suunnitelmallisuutta seurakunnan ja koulujen väliseen yhteistyöhön.

Leirit ovat suosittuja pitkän perinteen ja hyvän panostuksen ansiosta. Leirit suunnitellaan melko leirikohtaisesti, niiden teemana on usein painopisteteman mukainen aihe. Leiritoiminta on monimuotoista, pääpaino on tekemisellä ja sitä kautta oppimisella. Ohjelmassa on arvokasvatusta, kädentaitoja, leiri on mielekäs tapa olla yhdessä ja kasvaa kristittyinä. Leireillä pelataan, kisaillaan, ulkoillaan ollaan luonnossa, askarrellaan ja eletään jälleen yhdessä

todeksi toisen huomioimista ja lähimmäisen rakastamista. Hartauksien lisäksi tyttöjen ja poikien hengellistä elämää tuetaan leireillä raamattuhetkissä ja -työskentelyissä. Tämä seikka täydentää kuvaa leiritoiminnan mahdollisuuksista ja erityisvahvuuksista. Kyse on leiripedagogiikasta.

Leirityön vahvuuksiksi mainittiin mm. leireillä tapahtuva aikuisten ja lasten kohtaaminen, auttaminen, tukeminen, kuunteleminen. Painotettiin myös leirin mahdollistamaa kokemusta kerhoryhmää suuremman leiriläisjoukon yhteydestä ja mahdollisuutta tutustua uusiin kavereihin. Todettiin myös leirin mahdollisuudet erilaisten asioiden ja taitojen oppimisessa, kristillisessä kasvatuksessa ja kristillisen identiteetin vahvistajana. Väheksyä ei voi leirien ja niiden ajankohtien merkitystä lasten vanhemmille lasten hoidon järjestelyiden näkökulmasta. Seurakunnan leiritoiminnan puitteiden merkitystä ja niiden vaikutusta leiritoimintaan ei myöskään voi väheksyä.

Julkisuudessa on keskusteltu siitä, miten varhaisnuorisotyössä työskentelevät työntekijät ovat kokeneet rippikoulujen vievän varhaisnuorisotyöntekijöiden työpanosta pois varhaisnuorisotyön leirien järjestämisestä. Tämän tutkimuksen vastaukset kertovat siitä, että varhaisnuorisotyön kesien leiritarjonta ei ole romahtanut, samalla täytyy kuitenkin todeta, että tämän kyselyn kautta ei käy ilmi, missä määrin kesän varhaisnuorisotyön leiritarjonta on mahdollisesti pienentynyt siitä, mitä se on saattanut aiemmin olla. Osa työntekijöistä kokee nuoriso- ja rippikoulutyöhön panostamisen vievän heiltä aikaa ja resursseja varhaisnuorisotyöhön panostamiselta. Kuten todettua, varhaisnuorten leiritoimintaa on edelleen myös kesäisin, mutta sitä saatetaan joutua supistamaan.

Retkitoiminnan merkitys näyttää olevan muuta toimintaa kahdella tavalla täydentävä: retket kokoavat sellaisia tyttöjä ja poikia, jotka eivät syystä tai toisesta löydä tietään kerhoihin tai leireille. Retket kokoavat myös vanhempia ja kokonaisia perheitä, ovat siis osa perhetyötä. Edellä mainittujen lisäksi toteutetaan erilaisia perheitä tavoittavia tapahtumia ja leirejä.

Ns. Kymppisynttäreistä on tullut instituutio varhaisnuorisotyöhön. Niiden kautta kohdataan myös vanhempia. Toteutukset, joissa seurakunnan työntekijät ovat tehneet yhteistyötä muiden seurakunnan työntekijöiden kanssa yli työalarajojen, ovat selkeästi tuottaneet onnistumisia ja myös tyytyväisyyttä yhdessä tekemisestä.

Työntekijöiden mielestä varhaisnuorisotyön tavoittamisen ja kohtaamisen haasteet liittyvät erityisesti 11–13-, 12–14-vuotiaiden (5.–7.- tai 6.–7.-luokkalaisten) kohtaamiseen ja tavoittamiseen. Vastausaineistosta nousi myös hyvin vahvasti esiin työntekijöiden haasteet lasten ja nuorten ongelmatilanteiden ratkaisemisessa sekä erityistä tukea tarvitsevien lasten kohtaamisessa ja tukemisessa. Perinteisten leiriltä kotiin ikävöivien lasten tapausten rinnalla työntekijät päätyvät melko suurella todennäköisyydellä kohtamaan eri tavalla oireilevia ja käytöshäiriöisiä lapsia. Tämä sama koskee myös leirien isosia ja kerhojen kerhonohjaajia.

Työntekijät mainitsivat syrjäytymisvaarassa ja erityisen tuen tarpeessa oleviksi lapset ja nuoret, jotka kärsivät rauhattomuudesta, ylivilkkaudesta, keskittymis-, käyttäytymis- ja oppimisvaikeuksista, masentuneisuudesta, väkivaltaisuudesta, päihteiden käytöstä ja rikkinäisistä kotioloista. Tikan vuonna 2002 valmistuneessa tutkimuksessa varhaisnuorisotyöntekijät toivat esiin samanlaisista syistä nousevia haasteita. Lisäksi kyseisessä tutkimuksessa mainittiin levottomuus, lyhytjänteisyys, kärsimättömyys, sietokyvyn puute, sosiaalisten suhteiden ja vuorovaikutuksen ongelmat, itsekkyyden puute, mielenterveysongelmat, masentuneisuus, yksinäisyys, auktoriteettien kunnioituksen puute, lasten arvomaailman sekavuus sekä se, että 10–13-vuotiaista oli tullut ”kovempia” sen seurauksena, että he olivat ”nähtäneet elämää liikaa”. Tutkimuksessa todettiin jo tuolloin vuonna 2000 koulujen entistä suurempien opetusryhmien negatiivinen vaikutus aikuiskontaktien määrään, keskittymisongelmien, levottomuuden ja aggressiivisen käyttäytymisen käsittelyyn. Samoin esiin nostettiin myös lasten huoli omista vanhemmista, vanhemmuuden ongelmien heijastusvaikutukset lasten elämään, vanhempien kiire ja välinpitämättömyys, perheiden arvojen romahtaminen.

Varhaisnuorisotyössä toiminta ja siinä mukana olevien lasten ikä luovat työntekijöille mahdollisuuksia yhteydenpitoon koteihin ja vanhempiin. Tämän lisäksi järjestetään paljon perheille suunnattuja retkiä, leirejä ja tapahtumia. Varhaisnuorisotyön jumalanpalveluselämä ja kymppisynttärinä kokoavat perheitä. Vanhempien kiire, motivoitumattomuus ja vanhemmuuden ongelmat sekä työntekijöiden ajan ja resurssien puute näyttävät olevan suurimpia haasteita vanhempien kohtaamisessa. Osalle työntekijöistä on herännyt kysymys siitä, tavoitetaanko juuri niitä vanhempia, jotka eniten kaipaisivat tukea. Nuorelle työntekijälle ja kerhönohjaajalle vanhempien kohtaaminen saattaa olla ikäeron ja elämänkokemuksen vähyyden vuoksi haastavampaa kuin varttuneemmalle työntekijälle. Luottamus omaan osaamiseen syntyy ajan kanssa.

Nuorisotyön ohjaajan ammatti on kohtaamisen ammatti, ja ihmisten kanssa kontakteissa koetaan myös työn tärkeyttä ja tarpeellisuutta. Työntekijöille on tärkeää henkilökohtainen kohtaaminen ja ajan antaminen lapsille ja nuorille. Tärkeinä kuvattiin työtilanteet, joissa työntekijät kokivat onnistuneensa antamaan apuaan ja käyttämään ammattitaitoaan lasten, nuorten ja perheiden kohtaamisessa ja tukemisessa sekä heidän ongelmien ratkomisessa. Tilanteet liittyivät myös omaa asiantuntemusta kohtaan saatuaan tunnustukseen, oman asiantuntemuksen jakamiseen. Työntekijöistä tuntui palkitsevalta saada käyttää osaamistaan ja asiantuntemustaan ja huomata toiminnan tuottaneen tulosta lähimmäisten hyväksi.

Edelliseen liittyvä tärkeäksi koettu varhaisnuorisotyötä ja sen sisältöjä koskeva positiivinen palaute. Kun työntekijä sai kiitosta toiminnasta, kohdistui samalla enemmän tai vähemmän myös häneen työntekijänä, vaikkakin, esimerkiksi leirikokemus, syntyy myös muusta kuin työntekijän panoksesta. Tällöinkin työntekijä on kuitenkin ollut omalla panoksellaan mahdollistamassa ja luomassa niitä puitteita, joissa hyvä leirikokemus on ollut mahdollista syntyä.

Merkittäviksi koettiin edelleen tilanteet, joissa lapset, nuoret ja vanhemmat iloitsivat työntekijän tapaamisesta ja heidän välillään syntyi keskustelua positiivisessa, tuttavallisessa ilmapiirissä. Edellisen lisäksi merkittäviksi koettiin tilanteet, joissa lapset, nuoret tai aikuiset uskoutuivat heille tärkeissä asioissa. Se on ollut työntekijälle merkki luottamuksen ja uskoutumisen mahdollistaneen yhteyden ja turvallisuuden olemassaolosta.

Tarkasteltaessa tässä tutkimuksessa esiin nostettuja työntekijöiden perusteluja varhaisnuorisotyön eri toimintamuotojen keskeisyydestä, heidän kuvauksiaan varhaisnuorisotyön eri toimintamuotojen vahvuuksista ja heidän kuvauksiaan tilanteista, joissa he kokivat työnsä tärkeäksi ja tarpeelliseksi, huomataan, että ne ovat konkreettisia kuvauksia kohtaamisista. Ne kertovat siitä, mitä Mervi Muhosen, Kirsi Tirrin ja Pertti Kansasen kuvaama pedagoginen suhde tai kasvatussuhde käytännössä tarkoittaa. Niistä huokuu nuorisotyönohjaajuudelle keskeisinä elementteinä seuraavia: henkilökohtainen kohtaaminen, tutustuminen, auttaminen, rinnalla kulkeminen, tukeminen, kuunteleminen, keskusteleminen, turvallisuuden ja luottamuksen luominen, evankeliumin levittäminen, kasvattaminen, mielekkään vastuun antaminen.

Pedagogisen suhteen ideaa soveltaen kirkon kasvatusstyössä yleensä ja siis myös varhaisnuorisotyössä nuorisotyönohjaajan ja lapsen tai nuoren välisessä kanssakäymisessä vuorovaikutuksen ajatellaan tapahtuvan lapsen itsensä takia ja hänen parhaaseensa. Voidaan puhua tavoitteesta toimia lapsen parhaaksi. Nuorisotyönohjaajan ja lapsen suhde on luonteeltaan vuorovaikutusta. Lapsen ja nuoren kehitys kaipaa aikuisen, työntekijän osallistumista sen edistämiseen.

Pedagoginen suhde edellyttää lapselta luottamusta ja tukeutumista aikuiseen, nuorisotyönohjaajalta puolestaan edellytetään pyyteetöntä suhtautumista ja lapsen parhaaksi pyrkimistä. Nuorisotyönohjaaja pyrkii tukemaan lasta ja nuorta kasvamaan vähitellen itsenäiseksi ja persoonaksi, jonka omat siivet alkavat jossakin vaiheessa kantaa yhä enemmän. Tämä seikka edellyttää alusta alkaen suhteen ymmärtämistä väliaikaiseksi mutta kuitenkin niin pysyväksi ja turvalliseksi, että lapsi ja nuori ehtii omissa tahdissaan saavuttaa riittävän kypsyyden. Nuorisotyönohjaajalta kaivataan lapsen ja nuoren kannustamista, uskoa tämän kykyihin, taipumuksiin ja mahdollisuuksiin.

Kirkon varhaisnuorisotyössä tai nuorisotyössä ei pedagogiseen suhteeseen voida pakottaa. Suhde syntyy muulla tavoin. Kun tarkastellaan esimerkiksi varhaisnuorisotyössä työskentelevän nuorisotyönohjaajan ja lapsen tai nuoren välistä suhdetta, perustuu se oletettavasti yleensä vapaaehtoisuuteen. Kouluun ja koulunkäyntivelvollisuuteen verrattuna nuorisotyönohjaajan ja varhaisnuorisotyön toiminnassa mukana olevan lapsen tai nuoren välisessä suhteessa ei ainakaan yleensä ole nähtävissä pakkoa, siinä mielessä on hyvät mahdollisuudet syntyä nuorisotyönohjaajan ja lapsen välinen aito pedagoginen suhde. Tämän tutkimuksen aineiston perusteella varhaisnuorisotyössä työntekijöiden ja lasten välillä pedagogisen suhteen piirteet ovat tavanomaisia ja ne ovat myös työntekijöille merkityksellisiä.

Kai Jantusen mukaan kolme tärkeintä syytä nuorisotyönohjaajan virassa pysymiseen olivat ”lapset ja nuoret itse”, ”työn vapaus, luovuus ja vaihtelevuus” sekä ”työn tarpeellisuus ja haasteellisuus”. Niin varhaisnuorisotyöntekijöiden edellä olevat kuvaukset kuin kuvaus pedagogisen suhteen ideasta sopivat hyvin yhteen Jantusen esiin nostamien virassa pysymisen syiden kanssa.

Nuorille annetut vastuun ja vaikuttamisen mahdollisuudet liittyivät nuorille annettujen tehtävien suunnitteluun ja toteuttamiseen. Keskeisimpiä vastuita olivat kerhonohjaajan ja leirin isosen tehtävät. Muut vastuut olivat tapauskohtaisia. Niissäkin tapauksissa kerhonohjaajat olivat tarpeellinen avustajaresurssi. Tämän kaiken rinnalla huomataan, että on myös seurakuntia, joissa syytä tai toisesta koetaan vaikeutta löytää vapaaehtoisia vastuunkantajia.

Työntekijät ovat melko maltillisia 7–14-vuotiaille tytöille ja pojille vastuun ja vaikuttamisen mahdollisuuksien antamisessa. Kyse lienee myös kokemuksen mukanaan tuomasta ymmärryksestä toiminnan sujumiseen liittyen, ja osa työntekijöistä näyttää ajattelevan turvallisen mahdollisuuden osallistua olevan keskeisintä. Kerho- retki- ja leirityössä toiveiden ilmaisemisen mahdollisuus on tavallista. Mahdollista on myös kerhojen ja leirien apuohjaajan tehtävien saaminen ja niihin tehtäviin kouluttautuminen.

Resursseihin tyytyväisiä työntekijöitä oli noin kolmannes. Mutta samaan aikaan melko suuri osa työntekijöistä, vajaat 2/3, ilmaisi ajan ja työntekijäresurssien niukkuutta. Voidaan kysyä, millaisissa tilanteissa ja olosuhteissa työntekijälle syntyy kokemus siitä, että resursseja ei ole riittävästi. Onko vertailukohtana ja peilauspintana silloin jonkinlainen työalan minimisälttöjen toteuttaminen ja niistä suoriutuminen vai työntekijän ja työyhteisön havaitsemiin, toimintaympäristön ja ihmisten, ehkä loputtomiinkin, haasteisiin vastaaminen?

Pienten seurakuntien työntekijöiden kokemus työntekijäresurssien vähyydestä on ymmärrettävä. Heidän lisäksi suuri osa ajan ja työntekijäresurssien vähyyttä valitelleista työntekijöistä työskenteli seurakunnissa, joiden jäsenmäärä asettui 20001–40000 välille. Onko niin, että sen kokoisissa seu-

rakunnissa työntekijöiden määrä ei useinkaan vastaa työn määrää ja haasteita? Onko esimerkiksi sen kokoisten kuntien ja kaupunkien alueella olevien yhteistyöhalukkaiden koulujen määrä niin suuri, että se heijastuu koulutyötä tekevien varhaisnuorisotyöntekijöiden riittämättömyyden kokemuksina? Tai rippikoulujen määrä niin suuri, että sen kuormittavuus tuntuu?

Silloin kun työntekijä pienessä seurakunnassa työskentelee useammalla työalalla ja on vastuussa esimerkiksi varhaisnuoriso-, nuoriso- ja rippikoulutyöstä, hän kokee haasteita varhaisnuorisotyöhön panostamisessa. Tämä haaste on ympärivuotinen ja heijastuu kaikkeen työn tekemiseen ja siihen panostamiseen. Tämä näyttää selkeästi olevan pienten seurakuntien ongelma. Näyttää myös siltä, että suuremmissa seurakunnissa saatetaan olla työnjaollisesti sovittu siitä, että yksittäinen työntekijä ei vastaa pelkästään vaikkapa varhaisnuorisotyöstä. Hän saattaa olla mukana esimerkiksi aluetyössä nuoriso- ja rippikoulutyön toteuttamisessa. Myös näissä tilanteissa työntekijä saattaa kokea tarvetta panostaa vahvemmin varhaisnuorisotyöhön.

Silloinkin kun resurssit riittävät kesällä varhaisnuorisotyön leiritoiminnan ylläpitämiseen, näyttää rippikoulutyön laajuus vaikuttavan rajoittavasti toteutettavien varhaisnuorten leirien henkilökuntaresursseihin. Vuosittain talvella alkavien ja kesällä päättyvien rippikoulujen varhaisnuorisotyöntekijöitä työllistävä vaikutus ulottuu kesien leirijaksojen lisäksi myös muuhun toiminta-kauteen. Tämä näyttää olevan totta eri kokoisissa seurakunnissa. Viidesosa työntekijöistä valitteli toimintarahojen puutetta. Monet työntekijät kertoivat työntekijäresurssien puutteesta. Siinäkin lienee lopulta kyse valinnoista ja rahasta.

Paikalliset erityishaasteet liittyvät kunnan tai kaupungin väestön syntyvyyteen, asukasmäärien kasvuun tai vähenemiseen, väestön muuttamiseen, maantieteellisiin etäisyyksiin ja jopa jonkin herätysliikkeen vaikutukseen. Esimerkiksi varhaisnuorisotyön kerhotoimintaan saattaa negatiivisesti vaikuttaa paikallinen vilkas muu harrastustoiminta ja -tarjonta. Toisaalta seurakunnan rooli paikkakunnan varhaisnuorisotyössä voi muiden toimijoiden resurssien niukkuuden takia olla erittäin merkittävä. On myös paikkakuntia, joilla kunnan tai kaupungin nuorisotyöllä sen enempää kuin yhdistyksilläkään ole ollenkaan tai riittävästi kokoontumiseen soveltuvia tiloja ja myös siitä syystä seurakunta tiloineen on hyvä yhteistyökumppani. Kuten todettua, monin paikoin koulut ovat avoimia seurakuntien työntekijöille, mikä onkin keskeinen erityismahdollisuus.

Eryityismahdollisuuksiksi tai -haasteiksi voidaan lukea myös työntekijä- ja vastuunkantajaresurssit. Pienet resurssit yhdistettyinä maantieteellisesti laajaan kuntaan ja esimerkiksi etäisyyksien päässä oleviin kouluihin on haastava yhtälö. Kun taas suuri työyhteisö monine ammattilaisineen mahdollistaa tehtävien jaon "lahjojen ja intressien mukaan", kuten yksi työntekijöistä tilannettaan kuvasi.

Vain viisi työntekijää kertoi moniongelmaisiiin perheisiin, monikulttuuri-suuteen ja maahanmuuttajiin liittyvistä paikallisista erityishaasteista. Tämä erityishaaste lienee tulevaisuudessa yhä useamman varhaisnuorisotyöntekijän arkea.

Seurakuntien varhaisnuorisotyöntekijät tekevät työtään verkostoituneella otteella. On luonnollista toteuttaa asioita seurakunnan ulkopuolisten yhteistyökumppanien kanssa ja sillä tavalla etsiä yhteistä hyötyä. Seurakunnalta ja sen työntekijältä odotetaan kaikin puolin laadukasta ja ammattitaitoista otetta sekä luotettavuutta. Seurakunnan työntekijöiltä odotetaan apua lasten ja nuorten arvokasvatukseen sekä kasvun ja kehityksen tukemiseen, esimerkiksi koulun kasvatustehtävän, kiusaamattomuuden, nuorten yleisen hyvinvoinnin ja päihdekasvatuksen tukemiseen. Edellä mainittujen lisäksi työntekijät kokevat, että heiltä odotetaan myös seurakunnallista työtettä ja luontevalla tavalla kirkon sanoman esiin tuomista.

Seurakunnan varhaisnuorisotyön yhteistyökumppaneista koulu on selvä ykkönen, yli $\frac{3}{4}$ vastaajista nimesi koulun yhdeksi tärkeimmistä yhteistyökumppaneista. Lienee niin, että seurakunnat ovat keskeisin koulujen yhteistyökumppani ja seurakunnan työaloista nimenomaan varhaisnuorisotyö erittäin aktiivisesti koulu yhteistyötä tekevä. Kohtaavathan varhaisnuorisotyöntekijät kouluikäisiä tyttöjä ja poikia ainakin 1.–6. luokkien ajan useilla alakouluilla, monet myös sen jälkeen ennen rippikouluikää yläkouluissa ja myös toimiessaan opettajina rippikouluissa. Vajaa puolet vastaajista mainitsi kunnan tai kaupungin ja yleisemmin nimenomaan sen nuorisotoimen tai nuorisotyöntekijöiden yhdeksi tärkeimmistä yhteistyökumppaneista. Vajaa neljäsosa mainitsi paikalliset urheilu- ja muut järjestöt ja yhdistykset tärkeiksi yhteistyökumppaneiksi.

Keskeisin ja ymmärrettävin taho, jolta tukea työntekijät kaipaavat, on oma työyhteisö. Omilta työkavereilta, lähiesimieheltä ja seurakunnan kirkkoheralta odotetaan tukea ja kiinnostusta omaa työtä kohtaan. Osa työntekijöistä ilmaisee kaipaavansa tukea myös seurakunnan hallinnolta ja luottamushenkilöiltä, mutta sen kaltaisten mainintojen määrän olisi voinut olettaa olevan suurempi. Kertooko tämä tulos jotain toiminnallisten työntekijöiden ja seurakuntien luottamustoimen etäännytyksestä?

Tukea kaivataan myös kollegoilta muissa seurakunnissa, rovastikunnassa ja hiippakunnassa. PTK:sta palvelujärjestönä mainitaan yhtenä tukijoista. Tukea saadaan myös muilta seurakunnan ulkopuolisilta yhteistyökumppaneilta, kuten kouluilta ja kuntien tai kaupunkien nuorisotoimelta.

Keskeisin ja jatkuva materiaalien ja aineistojen tarve liittyy hartausmateriaaleihin. Tämä on ymmärrettävää, koska kerho- ja leirityö ovat edelleen keskeisiä varhaisnuorisotyön toimintamuotoja. Tämän kyselyn perusteellakin voi todeta, että toiminnoissa on hartauselämä keskeisintä hengellisen elämän tukemisen aluetta. Kerhonojajille ja isosille kaivataan hyviä hartausmateriaaleja käyttöön.

Varhaisnuorisotyön kehittämiskohteet liittyvät varhaisnuorisotyön ytimessä oleviin toimintoihin eli kerhotoimintaan, leirityöhön ja koulutyöhön. Koulutyön keskeisyys nousee selkeästi esiin myös tässä yhteydessä ja monet työntekijät pohtivat pitkjänteistä ja kokonaisvaltaista koulutyön kehittämistä. Tähän liittyen onkin paikoin tehty aiemmin mainittuja seurakunnan ja koulun välisen yhteistyön kokonaissuunnitelmia. Samanlaista kokonaisvaltaisen suunnittelun pohdintaa esiintyy myös kerhotoimintaan liittyen. Vanhempien ja perheiden kohtaamisen kehittäminen näyttäytyy myös yhtenä tärkeänä kehityssuuntana.

Seurakuntien taloudellisen tilanteen kehityssuunta ja sen vaikutukset näytävät huolettavan noin kolmasosaa työntekijöistä. Taloudellisella tilanteella arvellaan olevan vaikutuksia seurakuntien määrärahoihin, toimintaan ja työntekijäjärjestelyihin. Kansalaisten taloudellisen tilanteen heikkenemisellä arvelaan olevan heijastuksia myös varhaisnuorisotyön tarpeisiin, laman ounasteluaan heijastuvan niin, että varhaisnuorisotyön tarve ja odotukset sitä kohtaan lisääntyvät. Monitasoisen, niin taloudellisen kuin henkisen ja hengellisenkin haasteen tuo myös kirkosta eroaminen. Muita ennustettuja muutoksia ja haasteita olivat seurakuntaliitokset, maaseudun tyhjeneminen, mediamaailman ja yleensä maailman muuttumisen haasteet, perheiden pahoinvointi sekä ikääntyvien työntekijöiden kohdalla työssä jaksamisen haasteet.

Mikään yksittäinen teema ei noussut selvästi keskeisimmäksi ammatillisen osaamisen lisäämisen kannalta. Lasten ja nuorten elämään ja tukemiseen sekä erityistä huomiota tarvitsevien lasten kohtaamiseen liittyvät osaamisen lisäämistarpeet mainittiin kuitenkin useimmin, ja se on linjassa tämän kyselyn muiden tulosten kanssa. Erityistä tukea tarvitsevien lasten ja erilaisten ryhmien kanssa toimivat työntekijät kaipaavat itsellensä vahvistusta näissä taidoissa. Sitä tarvitaan myös, jotta työntekijät voisivat opastaa ja kouluttaa kerhohjaajia ja isosia toimimaan erilaisten ryhmien kanssa. Koulutyöhön liittyvät koulutukset mainittiin myös, sekin on linjassa tämän tutkimuksen tulosten kanssa: koulutyö on yksi keskeisimmistä varhaisnuorisotyön työmuodoista ja sen toteuttamisessa sekä uusien menetelmien haltuun ottamisessa riittänee kouluttautumista. Johtamisen teemat ovat ajankohtaisia varsinkin niille, joilla on esimerkiksi työtiimin johtajan vastuita.

Varhaisnuorisotyössä toimivien tiedetään olevan muilla työaloilla työskenteleviin nuorisotyöhjaajiin verrattuna enemmän asennoituneita työskentelemään siinä työssä eläkeikään asti, ja he suhtautuvat positiivisemmin itsensä ja osaamisensa kehittämiseen. Myös tämän kyselyn perusteella työntekijöillä näyttää olevan halukkuutta oman osaamisen kehittämiseen. Tähän kyselyyn vastanneista 41 työntekijästä yksitoista on työskennellyt kirkossa kaksikymmentäviisi vuotta tai enemmän. Kokeneet työntekijät pohtivat mahdollisuuksia jakaa ja testamentata osaamistaan nuoremmille.

Työntekijöillä on ymmärrys varhaisnuorisotyön tärkeästä asemasta kirkon kasvatustyön kokonaisuudessa, myös sen merkityksestä nuoriso- ja rippikoulutyölle ja sen jälkeenkin. Monet työntekijät pohtivat myös, miten tytöt ja pojat kasvaessaan voisivat luontevasti siirtyä rippikoulu- ja nuorisotyön piiriin, mutta samalla kuitenkin säilyttää kontaktin varhaisnuorisotyöhön avustajina. Tämän päivän nuorisotyönohjaajakoulutuksen varhaisnuorisotyön sisältöjen laadusta ja käytännönläheisyydestä kantavat huolta varsinkin kokeneet, pitkään varhaisnuorisotyötä tehneet työntekijät.

Varhaisnuorisotyössä hengellisen elämän tukeminen toteutuu erityisesti hartauselämässä. Hartaudet ovat kasvatustyöhön juurtunut ja luonnollinen tapa hiljentyä ja tukea tyttöjä ja poikia hengellisesti. Hartauksia pidetään erityisesti kerhoissa ja leireillä, mutta myös retkillä ja tapahtumissa. Kerhotoiminnassa kerhonohjaajien rooli ja osaaminen hartauselämän toteuttajina on erittäin merkittävä. Samoin heidän kouluttamisensa sekä heidän käyttöönsä annettu materiaali on merkittävää. Hartauksien lisäksi hengellistä elämää tuetaan erityisesti leireillä raamattuhetkissä ja raamattutyöskentelyissä. Tämä seikka täydentää kuvaa leiritoiminnan mahdollisuuksista ja erityisvahvuuksista. Hengellistä elämää tuetaan myös jumalanpalveluksissa. Koulujen kanssa tapahtuvassa yhteistyössä hengellisen elämän tukeminen tapahtuu mm. päivänavauksien, tuntivierailujen, koulukinkereiden ja koulukirkkojen kautta.

Merkittävää on myös se, miten työntekijät kuvaavat hengellisen elämän tukemista tapahtuvan heidän ja kouluikäisten tyttöjen ja poikien välisissä keskusteluissa. Tähän liittyy keskeisesti varhaisnuorisotyön kohtaamisen ja vierellä kulkemisen ulottuvuus, se on keskeinen osa ammattia. Moni työntekijä näkee hengellisen elämän tukemisen läpäisevän kaiken toiminnan. Kyse ei siis ole pelkästään yksittäisistä hartauspuheista vaan kokonaisuudesta ja kokonaisvaltaisuudesta. Tällainen kokonaisvaltaisuuden idea näyttää siis läpäisevän paitsi varhaisnuorisotyön yleiset kasvatustavoitteet, myös hengellisen elämän ja sen tukemisen.

Tässä tutkimuksessa ei tutkittu lasten vanhempia ja heidän ajatuksiaan, vaan aineisto kerättiin seurakuntien työntekijöiltä. Kuten aiemmin mainittiin, työntekijät arvioivat, että kaiken kaikkiaan vanhempien ja lasten varhaisnuorisotyötä koskevat odotukset liittyvät erityisesti turvalliseen, laadukkaaseen, tasavertaiseen ja lasten iän huomioivaan toimintaan ja aitoon kohtaamiseen, aikuisuuteen ja läsnäoloon. Tämän kaiken voidaan olettaa koskevan myös tyttöjen ja poikien hengellisen elämän tukemista. Ainakin osa vanhemmista odottaa varhaisnuorisotyöntekijöiltä tukea kristilliseen kasvatukseen.

Tutkimuskyselyyn vastaaminen mahdollisti työntekijöille oman työn prosessoinnin, siitä mahdollisuudesta osa työntekijöistä ilmaisi olevansa kiitollisia. Tämä oli tavoitteena kyselyn sisältöjä suunniteltaessa; jo tutkimusaineiston keruun vaiheen oli tarkoitus tuottaa jotain hyvää ja auttaa työntekijää eteenpäin.

6 TUTKIMUSTULOSTEN POHDINTAA

Varsinkin kokeneimmat varhaisnuorisotyöntekijät kykenivät arvioimaan ja perustelevaan työalan eri toimintamuotojen roolia ja merkitystä kokonaisuudessa. Se herättää ajatuksia. Tällaisella arviointikyvyllä lienee merkitystä sekä työn priorisoinnin ja kehittämisen että työssä jaksamisen näkökulmasta. Voitaisiinko tällaista prosessia, joka näyttää kytkeytyvän työkokemuksen määrään, jollakin tavalla edesauttaa jo nuorisotyöntekijöiden ammatillisessa peruskoulutuksessa ja myöhemmin jatko- sekä täydennyskoulutuksessa?

Kun varhaisnuorisotyön pedagoginen ulottuvuus tarkoittaa toiminnan eri osa-alueiden roolin ja vahvuuksien oivaltamista, olisiko siinä avain varhaisnuorisotyön lisäksi myös muiden työalojen, esimerkiksi varsinaisen nuorisotyön tai diakoniatyön kokonaisuuden suunnitteluun ja arviointiin? Nekin rakentuvat erilaisista elementeistä. Voitaisiinko lisäksi terävöittää eri toimintamuotojen, esimerkiksi leirityön, pedagogiikkaa kirjaamalla sitä huolella auki ja tiedostaen sen mahdollisuudet, vahvuudet ja heikkoudet?

Samalla kun nähdään arvioinnin kautta perinteisten toimintamuotojen arvo ja vahvuudet, on tarpeen ymmärtää myös se, mihin tämä aika meitä haastaa ja millaisiin uusiin tapoihin kohdata ja tavoittaa. On hyvä esimerkiksi pysähtyä pohtimaan sosiaalisen median, esim. IRC-gallerian ja vastavien roolia tyttöjen ja poikien sekä heidän vanhempiansa elämässä. Olisiko tässä yksi varhaisnuorisotyön käyttämätön mahdollisuus ja kehittämisalue? Todistettavasti kirkon työntekijöille on ollut tilausta verkkoalustoilla, muulloinkin kuin laajoja massoja järkyttäneiden jokeloitten, kauhajokien ja naantalien aikaan.

Varhaisnuorisotyön pedagogisen ulottuvuuden kehittelyä voidaan laajentaa varhaisnuorisotyön teologian pohdintaan ja kysyä: onko varhaisnuorisotyön teologiaa olemassa ja jos on, niin millaista? Tällaista pohdintaa on jo aloitettukin ja mm. siihen liittyen on päätetty aloittaa varhaisnuorisotyön kehittämisasiakirjan laatiminen.

Varhaisnuorisotyön teologia -teemasta herää yksi merkittävä yksityiskohta pohdittavaksi. Joissakin seurakunnissa on erikseen nimettyjä varhaisnuorisotyön teologeja, mutta vain harvoja. Tämä on puute. Sillä seikalla, että seurakunta panostaa varhaisnuorisotyöhön nimeämällä myös työalalle teologin, on merkitystä työalan arvostukseen. Sen lisäksi työalan vahvistaminen teologikunnan edustajalla voisi tuoda lisää panosta työalan perusteiden pohtimiseen, suunnitteluun ja esimerkiksi varhaisnuorisotyön jumalanpalveluselämän syventämiseen ja kehittämiseen.

Työalasta vastaava teologi voisi myös tuoda oman panoksensa varhaisnuorisotyössä työskentelevien kanssa käytäviin kehityskeskusteluihin sekä

varhaisnuorisotyön piirissä toimivien vapaaehtoisten kohtaamiseen ja hengelliseen tukemiseen yhdessä varhaisnuorisotyöntekijöiden kanssa. Samalla on todettava, että edellä mainitun varhaisnuorisotyöhön teologivoiman panostamisen ei tarvitse olla ristiriidassa seurakuntien työalat ylittävän yhteistyön ja kokonaisajattelun kanssa.

Toteutukset, joissa seurakunnan työntekijät ovat tehneet yhteistyötä muiden seurakunnan työntekijöiden kanssa yli työalarajojen, ovat selkeästi tuottaneet onnistumisia ja myös tyytyväisyyttä yhdessä tekemisestä. Herää kysymys, kuinka tavallista tai harvinaista tällainen on. Onko niin, että työalojen välinen yhteistyö on jotain erityistä ja erikseen sovittavaa, enemmän kuin tavallista ja itsestään selvää?

Työntekijät ilmaisivat tärkeiksi tilanteet, joissa he olivat kohdanneet ihmisiä ja käyttäneet ammattitaitoaan näissä kohtaamisissa ja ongelmien ratkaisuisissa. Missä määrin työssä työntekijöille mahdollistuu ja on aikaa aitoon kohtaamiseen? Ovatko työn rakenteet tätä tukevia vai ehkäiseviä? Heinonen ja Porkka nostivat tämän seikan kirkon kohtalonkysymykseksi, ehkä se on sitä?

Työntekijät kertoivat puhuttelevan selvästi haasteista 11/12–14-vuotiaiden tavoittamisessa ja kohtaamisessa. On viisasta pysähtyä pohtimaan, miten asiassa voitaisiin edetä. Olisiko tarve nykytoimintojen kehittämiseksi, jalostamiseksi, vai jonkin uuden luomiselle? Missä määrin kyse olisi varhaisnuorisotyön ja nuorisotyön työalojen välisen yhteistyön kehittämisestä niin, että työalat nähtäisiin vain välineiksi lasten ja nuorten kohtaamisessa ja tukemisessa? Nyt vaikuttaa siltä, että osissa seurakuntia mainitut seurakuntalaiset putoavat väliin ilman, että työntekijät siihen havahtuvat.

Toinen huomio liittyy erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten kohtaamiseen. Heidän kohtaamisensa kuormittaa ja asettaa kasvaneita vaatimuksia sekä työntekijöille, kerhonoijaajille että leirien isosille. Onko se merkki siitä, että olisi tarve sekä työntekijöiden että vapaaehtoisten ohjaajien koulutukselle ja lisäresursoinnille? Miten lasten ja nuorten kanssa toimivia voitaisiin tehokkaasti tukea? Samalla voitaisiin pysähtyä pohtimaan, missä määrin seurakuntien varhaisnuorisotyöllä riittää resursseja ja voimia etsiä, löytää ja tukea niitä, jotka eivät osaa itse hakeutua seurakunnan toimintaan tai joiden kodeissa kärsitään vanhemmuuden puutteesta. Kouluissa tavataan kaikki, mutta riittääkö se? Löytyisikö lisäresursoinnin tai tehtävänkuvien muokkauksen kautta uusia mahdollisuuksia, siitäkin huolimatta, että monet työntekijät kokevat jo nyt resurssien puutetta ja keskeneräisyyttä monien haasteiden keskellä? Diakonisen tai erityisvarhaisnuorisotyön tarve ei liene vähentynyt.

Varhaisnuorisotyössä vanhempien ja perheiden kohtaamiselle näyttää löytyvän mahdollisuuksia toiminnassa mukana olevien lasten iän johdosta. Kyse on pitkälle siitä, miten olemassa olevat ja luontevat mahdollisuudet kyetään hyödyntämään. Esimerkiksi retkityön kautta näyttää toteutuvan per-

hetyömäinen työote, samoin perheiden jumalanpalveluksissa ja kymppisynt-täritapahtumissa, joihin monin paikoin kutsutaan myös vanhempia mukaan. Siellä missä määrätietoinen vanhempien kohtaaminen on vielä kehitysvaiheessa, on luonnollista aloittaa hyödyntämällä ne luontevat vanhempien kohtaamisen tilanteet, joita tarjoutuu jo nyt. Niiden ympärille on mahdollista kehittää jotain muuta. Vaikuttaa siltä, että kokonaiset perheet tarvitsevat yhä enemmän tukea ja kohtaamista.

Mielenkiinnon herättää osassa seurakunnista yhdessä koulujen kanssa työstetyt ja laaditut koulutyön suunnitelmat. Tällainen suunnittelu ja sen toteuttaminen näyttää erittäin hyvin tuovan seurakunnan koulutyöhön tavoitteellisuutta, pitkäjänteisyyttä ja se mahdollisuuden järkevään vuosittaiseen koulutyöhön resursointiin. Koska koulu on niin keskeinen seurakuntien yhteistyökumppani, on hyvien suhteiden vaaliminen seurakuntien, kirkon ja paikallisten koulujen ja yleensäkin koulumaailman välillä erittäin tärkeää. Kirkon ja sen työntekijöiden on pidettävä jatkuvasti huolta siitä, että se ja he osoittautuvat yhteistyössä luotettaviksi ja ammattitaitoisiksi yhteistyökumppaneiksi. Juuri tällaiset suunnitelmat voivat omalta osaltaan pitää seurakunnan koulutyön tason korkealla ja yhteistyön luontevana.

Käsiteltäessä lasten ja nuorten vapaa-ajan viettoa ja tyytyväisyyttä vapaa-aikaan viitattiin heidän erilaisiin käsityksiinsä siitä, millainen vapaa-aika tuntuu "omalta ajalta". Voidaankin kysyä, miten lapset ja nuoret asemoivat seurakuntien kasvatus- ja varhaisnuorisotyön. Tuntuuko se seura- tai järjestötoiminnalta? Tuntuuko siihen osallistuminen "omalta ajalta"? Mistä syntyy kokemus "oman ajan" viettämisestä?

Kiinnostava kysymys on, koetaanko seurakuntien varhaisnuorisotyössä 7–14-vuotiaille vastuun ja vaikuttamisen mahdollisuuksien antaminen enemmän lasta kuormittavaksi vai päinvastoin häntä innostavaksi, voimaannuttavaksi, osallistavaksi ja vastuuttavaksi, hyväksi asiaksi. Miten lapsuutta suojellaan? Mitä suojelu tarkoittaa ja mitä se ei tarkoita? Missä määrin 7–14-vuotiaita pidetään työn kohteena, joille tarjotaan tiettyjä palveluita ja tietynlaista ohjelmaa? Puuttuuko työstä jokin tärkeä elementti, jos niin on? Toisaalta, missä vaiheessa vastuun ja vaikuttamisen mahdollisuuksien saaminen muuttuu hienosta mahdollisuudesta kuormittavaksi taakaksi? Mitä tarkoittaa osallisuus varhaisnuorisotyössä? Nämä ovat ajankohtaisia kysymyksiä juuri nyt, kun pohditaan tyttöjen ja poikien oikeuksia kirkossa ja seurakunnissa valmistaudutaan entistä enemmän rakenteellisestikin toteuttamaan lapsivaikutusten arviointia.

LÄHTEET

Painetut lähteet

- Hanifi, Riitta 2004. Vapaa-ajan harrastukset – itse tekeminen, aktiivinen harrastaminen. Teoksessa Mirja Liikkanen & Riitta Hanifi & Ulla Hannula (toim.) Yksilöllisiä valintoja, kulttuurin pysyvyyttä. Vapaa-ajan muutokset 1981–2002. Helsinki: Tilastokeskus, 117–134.
- Heinonen, Leena & Porkka, Jouko 2006. Kohtaaminen – kristillisen kasvatuksen ydin. Teoksessa Leena Heinonen & Eero Jokela & Jouko Porkka (toim.) Jumalan silmissä kaunis. Tytöt ja pojat kirkon kasvatuksen painopisteenä 2006–2008. Artikkelikokoelma. Helsinki: Kirkkohallitus, 14–25.
- Kansanen, Pertti 2004. Opetuksen käsitemaailma. Opetus 2000. Jyväskylä: Ps-kustannus.
- Kirkko muutosten keskellä 2004. Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2000–2003. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 89. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Kääriäinen, Kimmo; Niemelä, Kati & Salonen, Kari 2000. Kirkko uudelle vuosituhannelle. Suomen evankelisluterilainen kirkko vuosina 1996–1999. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Läsnäolon kirkko 2002. Suomen evankelis-luterilainen kirkon missio, visio ja strategia 2010. Kirkon keskusrahaston rahoittaman toiminnan painopisteet. Kirkkohallituksen julkaisuja. C-sarja 2002:5. Helsinki: Kirkkohallitus.
- Monikasvoinen kirkko 2008. Suomen evankelis-luterilainen kirkko vuosina 2004–2007. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 103. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Muhonen, Mervi & Tirri, Kirsi 2008. Mitä on kristillinen kasvatust? Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: LK-kirjat, 63–82.
- Myllyniemi, Sami 2009. Aika vapaalla. Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009. Opetusministeriö. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 92. Nuorisosiain neuvottelukunta, julkaisuja 40. Helsinki.
- Nuori Suomi 2006. Kansallinen liikuntatutkimus 2005–2006. Lapset ja nuoret. Helsinki: Nuori Suomi ry. SLU:N julkaisusarja 4/06.

- Kainulainen, Sakari; Pasanen, Sina & Rask, Katja 2003. Diakoniatyön ja Kirkon nuorisotyön arki vuonna 2002. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja, A tutkimuksia 3. Helsinki: Diakonia-ammattikorkeakoulu.
- Salmi, Pontus 2001. Seurakuntien hengellistä työtä tekevien työmotivaatio. JTO-tutkimuksen sarja 14. Espoo: Johtamistaidon opisto.
- Tuominen, Hans 2009. Onnistunut rippikoulu ja rippikoulunopettajien pedagoginen ajattelu. Teoksessa Tapani Innanen & Kati Niemelä (toim.) Rippikoulun todellisuus. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 107. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus, 146–166.
- Värrö, Veli-Matti 2000. Hyvä kasvatus – kasvatus hyvään. Dialogisen kasvatuksen filosofinen tarkastelu erityisesti vanhemmuuden näkökulmasta. 3. korjattu painos. Tampere: University Press.

Painamattomat tai sähköisessä muodossa olevat lähteet

- Ansaharju, Kirsti & Kemppainen, Heli 2002. Ideat jakoon. Vantaan seurakuntien varhaisnuorisotyön 12–14-vuotiaiden toiminnan kehittämishanke. Diakonia-ammattikorkeakoulu, Kauniaisten yksikkö, Kauniainen. Opinnäytetyö.
- Jantunen, Kai 2004. Monitaitaja ja kasvattaja – ammattina seurakunnan nuorisotyö. Suomen evankelisluterilaisen kirkon nuorisotyön-ohjaajan viran kehittämistarpeet. Mikkelin hiippakunnan tuomio-kapituli. Ylemmän pastoraalitutkimuksen tutkimus, käytännöllinen teologia
- Kallioniemi, Arto 1994. Ev.lut. kirkon nuorisotyönohjaajan ammattikuva. Helsingin yliopisto, Teologinen tiedekunta. Uskonnon-pedagogiikan lisensiaattityö.
- Kirkon tilastollinen vuosikirja 2004, laadittu 2005. Viitattu 15.12.2009. <http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/1B701BF712F14FB0C22571450028CCDE?OpenDocument&lang=FI>
- Kirkon tilastollinen vuosikirja 2008, laadittu 2009. Viitattu 15.12.2009. <http://evl.fi/EVLfi.nsf/Documents/E93B073561958457C225763A003CA022?OpenDocument&lang=FI>

Tikka, Katri 2002. Väliinpuotoajat? Seurakunnan työntekijöiden arvioinnit 10–13-vuotiaiden varhaisnuorten elämäntilanteesta ja seurakunta-toiminnasta. Helsingin yliopisto, Teologinen tiedekunta.
Pro gradu -tutkielma.

Tilastokeskuksen PX-Web tietokanta 2009. Viitattu 15.12.2009.
[http://pxweb2.stat.fi/Dialog/varval.asp?ma=105_vaerak_tau_116_fi
&ti=V%E4est%E4n+ja+sukupuolen+mukaan+kunnittain+
2003+%2D+2009+kunin+tilastovuoden++aluejoolla&path=../
Database/StatFin/vrm/vaerak/&lang=3&multilang=fi](http://pxweb2.stat.fi/Dialog/varval.asp?ma=105_vaerak_tau_116_fi&ti=V%E4est%E4n+ja+sukupuolen+mukaan+kunnittain+2003+%2D+2009+kunin+tilastovuoden++aluejoolla&path=../Database/StatFin/vrm/vaerak/&lang=3&multilang=fi)

Tämän tutkimuksen vastausaineisto: sähköisellä Webropol- lomakkeella 2009 kerätty 41 vastaajan vastausmateriaali tekijän hallussa.

LIITTEET

Liite 1: Tutkimuskyselyn saatekirje

Tervehdys!

Lähestyn Sinua varhaisnuorisotyön tutkimuksen merkeissä. Olen Kirkkohallituksen Kasvatuksen ja nuorisotyön yksikön tilaamana ryhtynyt kartoittamaan seurakuntien varhaisnuorisotyötä ja sitä, mitä te 7–14-vuotiaiden kouluikäisten tyttöjen ja poikien parissa työtänne tekevät ajattelette työstänne ja sen tulevaisuudesta.

Olen lähettänyt tämän kyselyn eri puolille Suomea eri hiippakuntiin ja niiden alueelta erityisesti valitsemini seurakuntiin (yhteensä 64 seurakuntaa). Osa seurakunnista on pieniä, yhden nuorisotyönohjaajan seurakuntia, missä nuorisotyönohjaaja vastaa muustakin kuin varhaisnuorisotyöstä. Osa seurakunnista taas on suurempia, useamman nuorisotyönohjaajan seurakuntia, niistä seurakunnista löytyy erityisesti varhaisnuorisotyöhön nimetty/nimettyjä työntekijöitä. (Huom! Mikäli en yrityksistäni huolimatta onnistunut lähettämään tätä viestiäni juuri oikealle työntekijälle, pyydän Sinua edelleen lähettämään tämän viestin seurakunnassasi työntekijälle, joka tuntee varhaisnuorisotyön alueen. Voitte halutessanne vastata kyselyyn myös yhdessä.)

Tavoitteenani on tuottaa keräämästäni aineistosta materiaalia, jonka uskon auttavan varhaisnuorisotyön kehittämisessä ja jonka toivon aikanaan hyödyttävän myös Sinua. Teen tätä tutkimusta yhteistyössä myös PTK ry – Poikien ja Tyttöjen Keskuksen kanssa. PTK on ilmaissut halukkuutensa ottaa tutkimustulokseni huomioon PTK:n tarjoamassa varhaisnuorisotyön palvelu- ja kehittämistyössä (koulutukset, materiaalit, alueellinen toiminta, koulutyö, tapahtumat, leiritoiminta jne). Esittelen tutkimustuloksiani myöhemmin sovitavissa yhteyksissä, esimerkiksi vuoden 2010 Kirkon lapsi- ja nuorisotyön neuvottelupäivillä.

Toivon, että ehdit ja voit vastata kyselyyni, se on tutkimuksen onnistumisen kannalta erittäin tärkeää. Vastaamalla olet mukana antamassa kuvaa seurakunnallisesta varhaisnuorisotyöstä, sen mahdollisuuksista ja haasteista. Samalla olet omalta osaltasi kehittämässä kirkkomme varhaisnuorisotyötä.

Vastaaminen tapahtuu nimettömänä. Tutkimusraportistani eivät aikanaan käy ilmi yksittäisten vastaajien henkilöllisyys, ei myöskään työskentelyseurakunta. Vastaamiseen kuluu aikaa henkilöstä ja vastaamistavasta riippuen ehkä n. puolesta tunnista reiluun tuntiin. Ymmärrän, että se aika on pois muusta

työstäsi, mutta olisi kuitenkin erittäin tärkeää, että saisin myös Sinun ajatuksesi ja näkemyksesi mukaan tutkimukseeni.

Halutessasi voit välillä keskeyttää vastaamisen ja palata jälleen vastaamaan silloin kun se sinulle sopii. Vastaamaan pääset klikkaamalla hiirellä tämän viestini lopussa olevaa internet-osoitteen linkkiä.

Mikäli sinulla on jotain kysyttävää esimerkiksi kyselylomakkeeseen vastaamiseen liittyen, puhelinnumeroni ja sähköpostiosoitteeni ovat alla. Olen ensi viikolla mukana Tampereella Kirkon lapsi- ja nuorisotyön neuvottelupäivillä, siellä on myös mahdollista jutella kasvotusten niin halutessasi.

Kiitos Sinulle ajastasi ja avustasi!

Terveisin Sami R.

Sami Ritokoski
Kirkon lapsi- ja nuorisotyön tutkijalehtori
Diak/ Kirkko -tutkimusohjelma
Sturenkatu 2, 00510 Helsinki
www.diak.fi
sp. sami.ritokoski@diak.fi
työp. 040 509 2606, kotip. 050 525 8228

Liite 2: Kyselylomakkeen ohjeistus ja kysymykset

Webropol-kysely varhaisnuorisotyöntekijöille

Kysely on osoitettu sinulle, seurakunnan työntekijä, joka työskentelet osan työajastasi tai pääsääntöisesti varhaisnuorisotyössä 7-14-vuotiaiden kouluikäisten tyttöjen ja poikien parissa.

Vastaa kuhunkin kysymykseen joko valitsemalla hiirellä klikkaamalla sopivin tai sopivimmat annetuista vaihtoehdoista tai kirjoittamalla tekstiä annettuun tilaan.

Voit liikkua sivuilla eteen- tai taaksepäin hiirellä klikkaamalla valiten sivun alalaidasta joko "Edellinen" tai "Seuraava"

Halutessasi voit keskeyttää kyselyyn vastaamisen kunkin "Keskeytä"-painikkeen kohdalla hiirellä klikkaamalla. Tällöin voit poistua kyselyyn vastaamisesta ja jatkaa vastaamista jälleen, kun se sinulle sopii.

Keskeyttäessäsi vastaamisen ohjelma kysyy: "Haluatko sulkea tämän ikkunan?" Klikkaa painiketta "Kyllä".

Vastaamaan voit jälleen palata uudelleen klikkaamalla saamasi sähköpostiviestin linkkiä.

Vastattuasi koko kyselyyn toimi viimeisellä sivulla olevien ohjeiden mukaisesti lähettääksesi vastauksesi.

Taustatietoja:

1) sukupuolesi: mies/nainen

2) ikäsi: alle 25, 26-30, 31-35, 36-40, 41-45, 46-50, 51-55, 56-60, yli 60

3) kirkon työssä työskentelyvuosiesi määrä: 1-3, 4-6, 7-9, 10-12, 13-15, 16-18, 19-21, 22-24, 25-27, 28-30, yli 31

4) varhaisnuorisotyössä (osan viikoittaisesta työajastasi tai pääsääntöisesti) työskentelyvuosiesi määrä: 1-3, 4-6, 7-9, 10-12, 13-15, 16-18, 19-21, 22-24, 25-27, 28-30, yli 31

5) nykyisessä työskentelyseurakunnassasi varhaisnuorisotyössä (osan viikoittaisesta työajastasi tai pääsääntöisesti) työskentelyvuosiesi määrä: 1-3, 4-6, 7-9, 10-12, 13-15, 16-18, 19-21, 22-24, 25-27, 28-30, yli 31

6) Työskentelyseurakuntasi (kirjoita seurakunnan nimi annettuun tilaan):

7) seurakunnan jäsenmäärä: alle 1500 jäsentä, 1501-5000, 5001-10 000, 10 001-20 000, 20 001-40 000, yli 40 000 jäsentä

8) hiippakunta: Turku, Tampere, Oulu, Mikkeli, Kuopio, Lapua, Helsinki, Espoo

9) seurakunnan aluerakenne

- haja-asutusalue ?
- kaupungin lähellä sijaitseva maaseutu ?
- taajama tai lähiö ?
- kaupunki ?

10) Varhaisnuoris-, nuoris- ja rippikoulutyössä työskentelevien työntekijöiden yhteismäärä: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 tai enemmän

11) Pääasiallisesti varhaisnuorisotyössä työskentelevien työntekijöiden lukumäärä: ei kukaan työskentele pääasiassa varhaisnuorisotyössä, 1, 2, 3, 4, 5 tai enemmän

12) Osan työajastaan varhaisnuorisotyöhön käyttävien työntekijöiden lukumäärä: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 tai enemmän

13) Seurakunnan alueella asuvien 10-vuotiaiden varhaisnuorten ikäluokan koko, esimerkiksi 10-vuotiaiden varhaisnuorten määrä: 1-50, 51-100, 101-150, 151-200, 201-250, 251-300, 301-350, 351-400, 401-500, 501-600, 601-700, 701-800, 801 tai enemmän

Työsi tänään:

14) Millaisia tavoitteita työyhteisössäsi on asetettu varhaisnuorisotyölle?

15) Millaisia tavoitteita sinulla on työssäsi varhaisnuorisotyöntekijänä?

16) Mikä tai mitkä seuraavista ovat asettamienne tavoitteiden näkökulmasta työskentelyseurakuntasi varhaisnuorisotyön tärkeimmät toimintamuodot? (Valitse yksi tai tarvittaessa useampia seuraavista)

- kerhotoiminta ?
- leiritoiminta ?
- retkitoiminta ?
- koulutyö ?
- jokin muu ? kerro mikä?

17) Perustele edellä tekemäsi valinta tai valinnat:

18) Jos varhaisnuorisotyössä on edellä mainittua toimintaa, miten sitä pääpiirteissään toteutetaan?

- kerhotoimintaa:

- leiritoimintaa:
- retkitoimintaa:
- koulutyötä:
- muuta mahdollisesti edellä mainitsemaasi keskeistä toimintaa:

19) Arvioi miten hyvin varhaisnuorisotyö tavoittaa (1= heikosti, 5 = erinomaisesti)

- 7–9-vuotiaita 1-5 asteikolla
- 10–11-vuotiaita 1-5 asteikolla
- 12–14-vuotiaita 1-5 asteikolla

20) Millaisia odotuksia ja tarpeita olet huomannut varhaisnuorilla ja heidän vanhemmillaan olevan seurakunnan varhaisnuorisotyötä ja sen työntekijöitä kohtaan?

21) Minkä ikäisten lasten tai minkä henkilö- tai erityisryhmien edustajien kohtaamisessa tai tavoittamisessa koet työntekijänä erityisiä haasteita? Millaisia?

22) Millaista vastuuta ja vaikuttamisen mahdollisuuksia annatte vapaaehtoisille vastuunkantajille (esim. kerhonojajille) varhaisnuorisotyössä?

23) Millaista vastuuta ja vaikuttamisen mahdollisuuksia annatte 7–14-vuotiaille varhaisnuorille (kyse ei siis ole esim. rippikoulun käyneistä kerhonojajista)?

24) Millaisin keinoin varhaisnuorisotyössä pyritään kohtaamaan varhaisnuorten vanhempia?

25) Millaisia haasteita näet varhaisnuorten vanhempien kohtaamisessa?

26) Millä tavalla varhaisnuorisotyön piirissä tuetaan varhaisnuorten hengellistä elämää?

27) Kerro esimerkki jostain työtehtävästä, tilanteesta tai tapahtumasta, jolloin työsi varhaisnuorisotyöntekijänä tuntui sinusta tärkeältä ja tarpeelliselta.

28) Kerro jostain onnistuneesta toteutuksesta, kokeilusta tms., johon olet tyytyväinen:

29) Kerro jostain työtehtävästä, tilanteesta tai tapahtumasta, jonka koit jollakin tavalla vaikeaksi

30) Miten käytettävissä olevat resurssit (aika, raha, tilat, kalusto, henkilöstö jne.) tai niiden puute heijastuvat varhaisnuorisotyön toteuttamiseen?

31) Millaisia erityismahdollisuuksia tai erityishaasteita paikkakunnallasi on, jotka vaikuttavat varhaisnuorisotyön toteuttamiseen?

32) Ketkä tai mitkä tahot koet sinun ja seurakunnan varhaisnuorisotyön tärkeimmiksi yhteistyökumppaneiksi?

33) Millaisia odotuksia heillä on seurakuntaa ja sen työntekijöitä kohtaan?

Työsi tulevaisuus:

34) Mihin suuntaan haluaisit kehittää työtäsi ja seurakuntasi varhaisnuorisotyötä?

Onko sinulla mielessäsi joitain käyttämättömiä ideoita, joille arvelet olevan tarvetta tulevaisuudessa?

35) Millaisilla muutoksilla tai haasteilla arvelet tulevaisuudessa olevan vaikutuksia työhösi?

36) Keiltä tai miltä tahoilta kaipaat tukea työhösi?

37) Millaisia materiaaleja ja aineistoja kaipaat avuksesi työhösi?

38) Millä tavalla haluaisit täydentää ammatillista osaamistasi?

Lopuksi:

39) Mitä vielä haluaisit kertoa?

Vastattuasi koko kyselyyn klikkaa seuraavaksi hiirellä rasti kohtaan "Haluan lähettää vastaukset" ja paina sen jälkeen vielä "Lähetä"-painiketta.

Kiitos vastauksestasi! Olet omalta osaltasi ollut mukana varhaisnuorisotyön kehittämisessä, kiitän Sinua siitä!

Siunausta työhösi!

Terveisin Sami Ritokoski

Liite 3: Vastaajien taustatietoja.

Sukupuolesi:

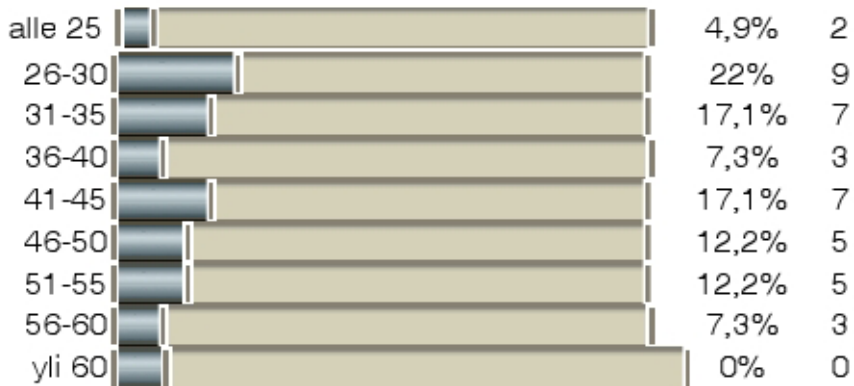
Kysymykseen vastanneet: 40

Molemmat sukupuolet ovat tasaisesti edustettuina.

Ikäsi:

Kysymykseen vastanneet: 41

Vastaajien keski-ikä on hieman alhaisempi kuin kirkon työntekijöiden keskimäärin, toisaalta samansuuntainen kuin nuorisotyönohjaajien keski-ikä.

Kirkon työssä työskentelyvuosiesi määrä:

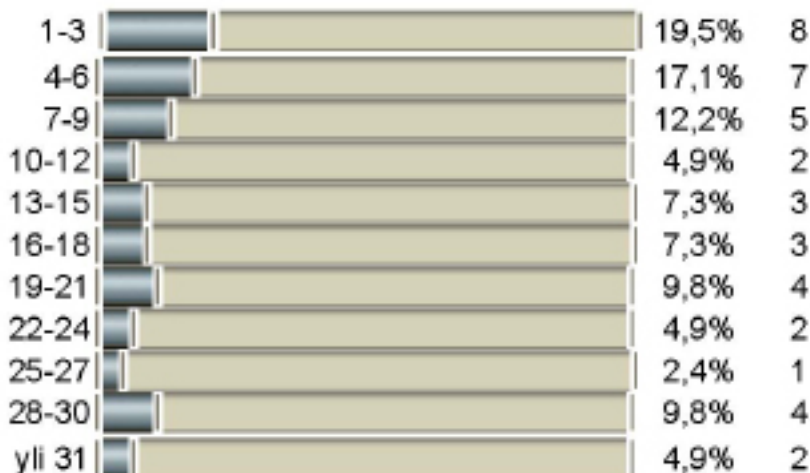
Kysymykseen vastanneet: 41

Vastaajista löytyy sopivassa suhteessa kokeneita kirkon työntekijöitä ja työuran alkutaipaleella olevia.

Varhaisnuorisotyössä (osan viikoittaisesta työajastasi tai pääsääntöisesti) työskentelyvuosiesi määrä:

Kysymykseen vastanneet: 41

Noin puolet vastaajista on työskennellyt varhaisnuorisotyössä 1–9 vuotta. Muutoin vastaajien joukko jakautuu tasaisesti kokemusvuosien perusteella.

Nykyisessä työskentelyseurakunnassasi varhaisnuorisotyössä (osan viikoittaisesta työajastasi tai pääsääntöisesti) työskentelyvuosiesi määrä:

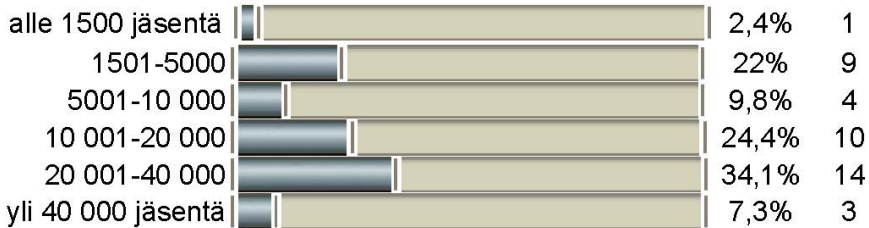
Kysymykseen vastanneet: 41

Edeltävän kuvion rinnalla tämä kuvio kertoo siitä, että vastaajien työuran aikana on tapahtunut muutoksia ja siirtymiä työyhteisöstä ja mahdollisesti myös työalalta toiselle.

Seurakunnan jäsenmäärä:

Kysymykseen vastanneet: 41

Vuonna 2007 n. 70 % seurakunnista oli kooltaan alle 3 000–8 999 jäsenen seurakuntia. Vuoden 2007 jälkeen seurakuntien keskimääräinen jäsenmäärä lienee kuitenkin seurakuntaliitosten tähden kasvanut. Tästä huolimatta tässä kyselyssä vastaajien työntekijöiden seurakuntien keskimääräinen koko lienee jonkin verran keskikokoista seurakuntaa suurempi. Samalla kuitenkin eri kokoiset seurakunnat ja toimintaympäristöt ovat monipuolisesti edustettuina.

Hiippakunta:

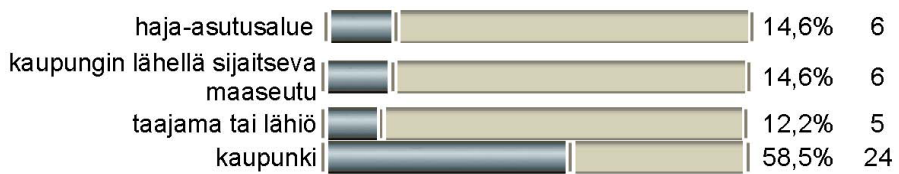
Kysymykseen vastanneet: 41

Tässä tutkimuksessa ovat eri hiippakunnat, läänit tasapuolisesti edustettuina.

Seurakunnan aluerakenne:

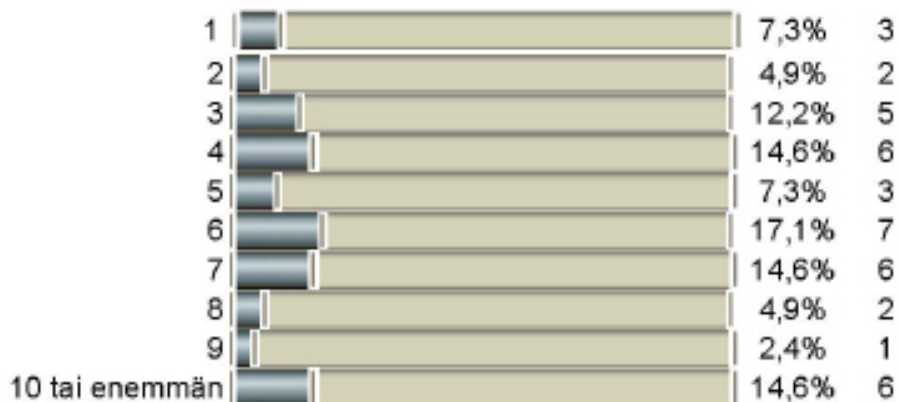
Kysymykseen vastanneet: 41

Keskimääräistä suurempien seurakuntien edustus heijastuu tähän, yli puolet vastaajista työskentelee kaupunkimiljöissä.

Varhaisnuoriso-, nuoriso- ja rippikoulutyössä työskentelevien työntekijöiden yhteismäärä:

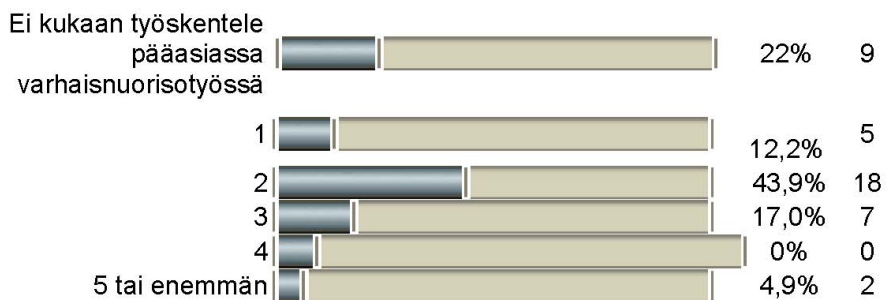
Kysymykseen vastanneet: 41

Tämän tutkimuksen kautta avautuu näkökulmia hyvin eri kokoiisiin työyhteisöihin.

Pääasiallisesti varhaisnuorisotyössä työskentelevien työntekijöiden lukumäärä:

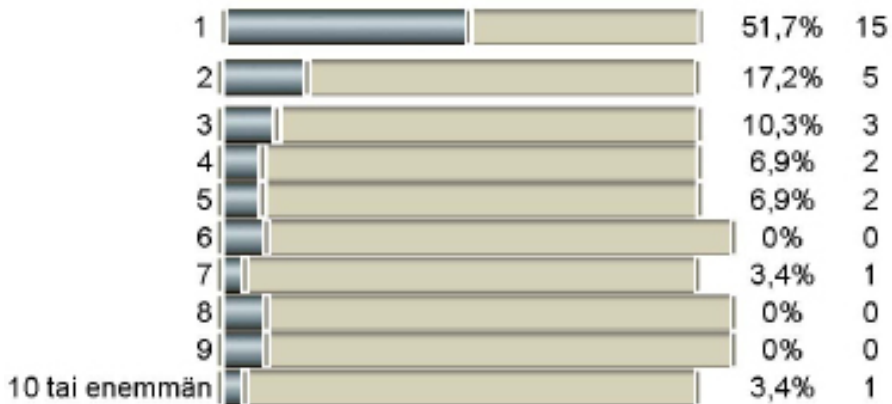
Kysymykseen vastanneet: 41

Huomionarvoista on se, että neljäsosa vastaajista työskentelee seurakunnissa, joissa ei ole yhtään vain varhaisnuorisotyössä työskentelevää työntekijää. Se siis tarkoittaa varhaisnuorisotyön haasteiden lisäksi monien muidenkin vastuiden kantamista.

Osan työajastaan varhaisnuorisotyöhön käyttävien työntekijöiden lukumäärä:

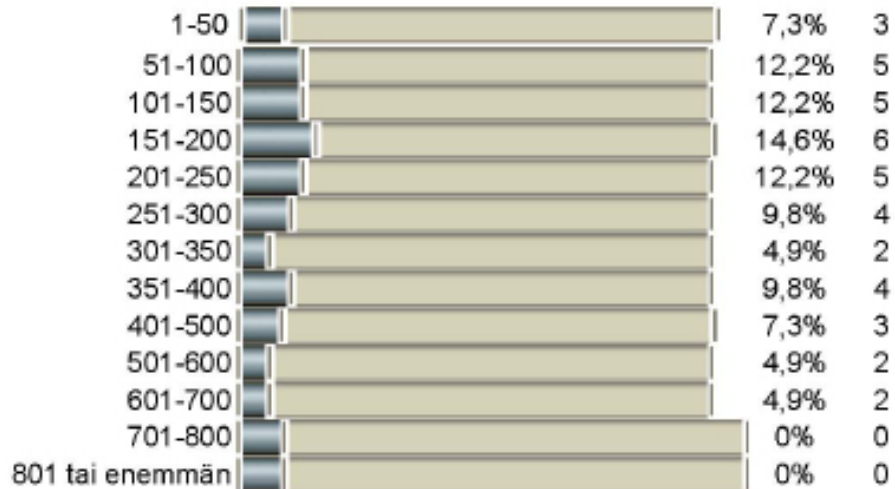
Kysymykseen vastanneet: 29

Monissa seurakunnissa vastuuta annetaan yli työalarajojen.

Seurakunnan alueella asuvien varhaisnuorten ikäluokan koko, esimerkiksi 10-vuotiaiden varhaisnuorten määrä:

Kysymykseen vastanneet: 41

Suurin yksittäinen ikäluokkaryhmän koko on 151–200, mutta melkein yhtä paljon ovat edustettuina 51–150:n sekä 251–300:n kokoisten ikäluokkien seurakunnat.

Liite 4: Työntekijöiden vastauksia avoimiin kysymyksiin (Tämä liite vain raportin sähköisessä versiossa, http://www.diak.fi/files/diak/Julkaisutoiminta/A_28_ISBN_9789524931090.pdf).

Tässä liitteessä on työntekijöiden vastauksia kyselylomakkeessa esitettyihin kysymyksiin. Liitteeseen on koottu edustava otos työntekijöiden vastauksista ja eri näkökulmista kuhunkin kysymykseen, ei siis kaikkia vastauksia.

Tekstilainauksissa käytän seuraavia lyhenteitä:

- (SR: kommentti) = oma selittävä kommenttini

(---) = puhetta on lyhennetty tai jokin vastaajan paljastava paikan, seurakunnan tai muu nimi on poistettu

Muokkasin työntekijöiden vastauksia luettavuuden parantamiseksi tarvittaessa siten, että tarpeen mukaan lisäsin kirjoitusvirheellisiin sanoihin puuttuvat kirjaimet tai korjasin selkeät oikeinkirjoitusvirheet.

”Millaisia tavoitteita työyhteisössäsi on asetettu varhaisnuorisotyölle?”

Ei tavoitteita tai vain väljiä, ”yleisseurakunnallisia” tavoitteita:

Ei minkäänlaisia.

Järjestää toimintaa alakouluikäisille. Eli kerhot, leirit, retket, tapahtumat. Mutta ei mitään erityisiä tavoitteita. Toimitaan osana seurakunnan nuorisotyötä ja koko seurakunnan toimintaa.

Hienoja sanamuotoja ei tällä hetkellä ole olemassa, kun vuodenvaihteen srk-liitos on pistänyt koko systeemin etsimään uusia strategioita ja sanamuotoja niiden ilmaisulle, mutta yksinkertaisuudessaan evankeliumin välittäminen ja seurakuntayhteyden ylläpitäminen 7-14 vuotiaille.

Ei juuri minkäänlaisia. Saan tehdä työtä sen mukaan miten itse koen asian.

Saan tehdä työtä sen mukaan miten itse koen asian. Hyvä on, jos joku tekee eli välillä tulee ehdotuksia, että mitä jos tätä, mutta aika vähän mitään tavoitteita sinällään. Toki toimintasuunnitelma laaditaan, mutta senkin teen minä eli mitä minä haluan varkkatyössä tehdä ja sen johtokunta hyväksyy

Yhdessä asetettuja tavoitteita liittyen (a) rakenteisiin eli tarjolla olevaan toi-

mintaan ja kohderyhmän tavoittamiseen, (b) kristilliseen kasvatukseen, (c) elämän-/elämisen taitojen tukemiseen, (d) vanhempien kohtaamiseen, (e) seurakuntakuvan luomiseen ja ylläpitoon ja (f) syrjäytymisen ehkäisyyn:

Mahdollisimman monipuolista toimintaa mahdollisimman monelle molemmilla kielillä.

Alakouluaikana kaikki lapset pääsevät leirille omaan leirikeskukseen ainakin kerran. Ikäkausikohtaaminen koulussa antaa sille mahdollisuuden. Leirikoulutoiminta. Oma kerhotarjonta saadaan niin kattavaksi, että joka kaupunginosassa on ainakin kaksi kerhoa tytöille ja kaksi kerhoa pojille. Oma leirityö niin kattavaksi, että kaikki halukkaat mahtuvat kolme kertaa vuodessa leirille.

Tavoittaa kaikki seurakunnan alueella olevat varhaisnuoret ainakin kerran lukuvuoden aikana.

Koulutyö tärkeä osa varkkarityötä.

Opettajanhuonevierailuja kouluilla.

Leirikoulutoiminta.

Koulukerhot heti kouluajan jälkeen.

Koulutyö on vahvaa ja viimeisen kahden vuoden aikana olemme yhtenäistäneet eri aluilla tehtävää koulutyötä ja luoneet yhteisen pohjasuunnitelman koulun ja seurakunnan väliselle yhteistyölle. Eli sitä kautta tavoitamme hyvin koko ikäluokan.

1.-luokkalaiselle koulussa syksyllä pyhäkoulu. Kerhoinfo 1-6. luokkaan 2.-luokkalaiset tutustuvat kirkkoon rakennuksena ja työntekijöihin koulussa, sama henkilö ottaa vastaan kirkossa. 3.-luokkalaiset retkellä leirikeskuksessa. 4.-luokkalaiset 10.- synttäreillä 5.-6.-luokilla kansainvälisyyskasvatus, lähetystyö, lähettien vierailut, kirkon toimitukset, diakoniatyö Virsivisat, Raamattuvisat, suurleiri-infot, JP-lehti, muut ajankohtaiset. tyttökerhönohjajat tekevät kerhoonkutsukeikkoja luokkiin lähes kaikissa kaupunginosissa. Luokkakohtaiset aiheenmukaiset vierailut Jumalanpalveluselämä: Päivänavaukset, enkelikirkko koulussa, pääsiäisjuhla musiikinäytelmän menetelmin. Sisältyy opetussuunnitelmaan ja on jo institutio. Laulut opetellaan kouluissa, oppilaat rooleissa, esim. joku 6.-luokka ja opettaja Jeesuksena. Annetaan raamattuopetusta ja kristillistä kasvatusta aamunavauksissa,

kouluvierailuilla, kerhoissa ja leireillä.

*Varhaisnuorisotyön tavoitteena on toteuttaa Jeesuksen Kristuksen kastekäs-
kyyn (Matt.28:18-20) perustuvaa kasteopetusta niin, että siinä huomioidaan
lapsen ikä, kokonaisvaltainen elämäntilanne ja persoonallisuuden kasvu.....
Visiona on viedä evankeliumi erilaisten toimintamuotojen kautta joko suo-
raan tai välillisesti varhaisnuoren maailmaan niin, että varhaisnuori voisi
uskoa ja/tai vahvistua uskossaan kolmiyhteiseen Jumalaan ja jäsentää tä-
män uskon omaan elämäänsä. Varhaisnuoren tulee saada elämäntatso-
mukselleen ja eettisille ratkaisuilleen pohja Jumalan sanasta.*

Toisten huomioon ottaminen & kunnioittaminen. Ryhmässä toimiminen.

*Huomion kiinnittäminen siihen, että elämäntaitojen ja asenteiden muovau-
tuminen tapahtuu varhaisnuoruuden aikana. Lasten ja perheiden luonto- ja
liikuntataitojen kehittäminen.*

*Antaa varhaisnuorille positiivinen kokemus Jumalasta ja seurakunnasta, sekä
eväitä elämään itsenäisenä ihmisenä yhdessä muiden kanssa. Sosiaalisten
taitojen opiskelu kerhoissa, leireillä ja kymppisynttäreillä.*

*Varhaisnuorisotyön tavoitteena on; auttaa varhaisnuorta uskomaan kol-
miyhteiseen Jumalaan, tutustuttaa kristilliseen perinteeseen sekä opettaa
häntä hiljentymään ja rukoilemaan. Toiminta tarjoaa varhaisnuorelle mah-
dollisuuden kasvaa ja harjaannuttaa sosiaalisia taitojaan vertaisryhmässä.*

Perheiden kohtaaminen leirien päätöstilaisuuksissa.

Varhaisnuorisotyö liittyy piirin perhekeskeiseen painotukseen

*Luoda seurakunnasta positiivinen mielikuva joka auttaa osallistumaan seu-
rakunnan toimintaan ja vähentää epäluuloja seurakuntaa kohtaan.*

*Seurakunnan nuorisotyöntekijä kulkee nuoren rinnalla, auttaa nuorta kas-
vamaan.*

”Millaisia tavoitteita sinulla on työssäsi varhaisnuorisotyöntekijänä?”

Työntekijöiden tavoitteet: a) kristilliseen kasvatukseen, evankeliumin levit-
tämiseen ja hengelliseen ohjaukseen, b) henkilökohtaiseen kohtaamiseen,
turvalliseen aikuisuuteen ja turvalliseen toimintaan, c) työyhteisön yhteisiin
tavoitteisiin ja varhaisnuorisotyön sisältöihin liittyviä tavoitteita, d) ”Sydämen

asia" -tavoitteita, e) työntekijän omaan kouluttautumiseen, työn suunnitteluun ja jaksamiseen liittyviä tavoitteita, f) työn tekemiseen liittyvien resurssien sanelemia ja niiden puitteissa esitettyjä tavoitteita, g) kasvatuksen jatkumoon ja h) seurakunnan julkisuuskuvaan liittyviä tavoitteita:

Tarjota pojille vapaa-ajan toimintaa, jossa he pääsevät tekemisiin seurakunnan ja Jumalan sanan kanssa.

Haluan kivan tekemisen kautta antaa lapsille mahdollisuuden tutustua Taivaan Isään.

Tavoitteena on tuoda kirkon viestiä rakastavasta Jumalasta keskelle tavallista koulupäivää kaikkien varhaisnuorten kuuluville.

Tärkein tavoite on se, että jokaiselle tulis selväksi se, että on rakastava Jumala, joka on lähettänyt Jeesuksen ja pyytää meitä rakastamaan lähimmäistämme niin kuin itseämme tai paremmin vielä kuin itseämme.

Tarjota mielekästä tekemistä ja turvallinen kokoontumisympäristö.

"Yksi tavoitteestani on se, että olisin pojille se luotettava aikuinen, jolla on aikaa kuunnella ja johon voi luottaa. Tällainen tavoite sen takia, että srk:mme alueella on todella paljon moniongelmaisia perheitä ja toiminnassa sen huomaa, kun pojat oireilevat."

Haluan olla paikalla (kerhoissa, leireillä, retkillä, koulussa ym) turvallisena aikuisena, joka myös luo ympärilleen Jumalan sanomaa olemuksellaan ja tekemisillään. Tämän lisäksi tavoitteenani on olla kontaktissa ja yhteistyössä vanhempien ja koulumaailman kanssa. Lisätä sitä turvaa varhaisnuorille, että heillä on ympärillään aikuisia jotka välittää, joita kiinnostaa ja jotka auttaa.

Kohdata aikuisena lapsia ja nuoria , olla kuulevat korvat, näkevät silmät ja omistaa lämmin sydän.

Minusta on tärkeää varhaisnuoren henkilökohtainen kohtaaminen, hänen kuulemisensa ja arvostaminen sellaisena kuin hän on ja se että voisi vaikuttaa siihen että hän saisi elämänsä kestävä arvot.

Panostaminen laadukkaaseen kohtaamiseen lasten kanssa joka tilanteessa - antaa aikaa.

Pitäisi pystyä kohtaamaan jokainen varkkari oman persoonana ja yksilönä, ei vain ryhmän jäsenenä.

Henkilökohtaisesti haluaisin pysyä samalla paikkakunnalla mahdollisimman pitkään, koska olen ikkunana seurakuntaan pyöriessäni kouluilla ja muualla. Haluan sen tähden onnistua työssäni hyvin ja luoda pohjaa perheiden tien löytämiseen seurakunnan toimintaan.

Yhdyn kyllä mielipiteissäni seurakunnassa yhteisesti sovittuihin tavoitteisiin, mutta ehkä voisin vielä lisätä, että minusta on tärkeää varhaisnuoren henkilökohtainen kohtaaminen, hänen kuulemisensa ja arvostaminen sellaisena kuin hän on ja se että voisi vaikuttaa siihen että hän saisi elämäänsä kestävä arvot.

Työskentelen pääasiassa maaseudulla, jossa ikäluokka on huomattavasti pienempi kuin keskustassa. Tavoitteeni on että 100 % alueeni varhaisnuorista tietää eri toimintamahdollisuuksista ja 70 % osallistuu toimintaan.

Tavoitteenani on, että varhaisnuoret löytäisivät halutessaan paikkansa seurakunnasta kerhotoiminnan kautta, jossa he voisivat turvallisessa ympäristössä tavata toisiaan ja saada kerhohartauksista eväitä elämään. Koulutyöhön haluan myös panostaa, koen sen yhdeksi merkittävimmistä työalueistani.

Kaikki on sisäkkäin, kaikki liittyy kaikkeen. Teen kokonaisvaltaista työtä kaikilla tasoilla. Kirkko elää kouluissa. Seurakuntani on koulussa. Olen osa, pieni osa kouluseurakuntaa lasten, opettajien ja vanhempien elämää, kun olen tehnyt niin kauan työtä. Tavoitteeni; Niin moni lapsi ja perhe ja opettaja, kuin suinkin saisi turvaa arkielämäänsä yhteisestä uskosta, toivosta ja rakkaudesta. Työ on yhä kesken. Minun jälkeeni.

Pidän tärkeänä työtä kouluissa, mutta myös kerhojen pienryhmätoiminnalla pyritään tavoittamaan erityisesti niitä lapsia joilla ei liiemmin ole harrastuksia tai liikaa aikuisia ympärillään. Leirit ovat myös tärkeänä osana työtä, siellä ehtii ajan kanssa kuuntelemaan, puuhaamaan yhdessä tarjota yhdessä tekemisen kokemuksia, saada lapset toimimaan yhdessä toisten samanikäisten kanssa, löytää voimavaroja elämiseen.

Vastuullisesti tehty hyvä työ, kuitenkin niin, että määrää on riittävästi ja mahdollisimman laajat massat tavoitetaan. Poikatyö -> Sählykerhojen kova tukeminen yms. ja rovastikunnallinen ja Hiippakunnallinen sähly kilpailu-

toiminta. Poikaleirit - luovuttamaton oikeus pojille!

Se legendaarinen kysymys: Entäs pojat? Erityisesti sydämenasiana minulla on poikien toiminta ja poikatyö. Tämän lisäksi erityisenä kohderyhmänä on isät ja isien osallistuminen toimintaan aktiivisina toimijoina. Jos asian tiivistää niin tärkeimpänä näen miesten mukaan tulemisen seurakunnan toimintaan, mallin antamisen pikkujannoille ja poikatyön toiminnan tekemistä sellaiseksi, että se tavoittaa miehet ja pojat. Eli ei näpertelyä ja istumista vaan tekemistä.

Kun pojilla on kiinteä yhteys srk:aan, niin ehkäpä myös heidän omilla perheillään sitten tulevaisuudessa on tiiviimpi yhteys srk:aan.

Koen tärkeänä kehittää 7.-luokkalaisten kanssa tehtävää työtä, sitä on aivan liian vähän.

Erityisesti 13–14-vuotiaiden tavoittaminen.

Perhekeskeinen näkökulma varhaisnuorten maailmaan.

Kehittää omaa tietoa ikäryhmästä, yrittää keksiä uusia toimintaideoita.

Koen itseni varmemmaksi nuorten kanssa, enkä koe hallitsevani tarpeeksi varhaisnuorisotyötä. Tätä varmuutta ja taitoa pyrin hankkimaan lisää.

Toiveenani on myös entistä enemmän suunnitella varhaisnuorisotyötä yhdessä muiden työntekijöiden kanssa omasta nuorisotiimistäni sekä myös muiden työalojen kanssa.

Säilyttää innostus työhön. Löytää asioita jossa voi kehittää itseään.

Pitää yllä omaa työmotivaatiota: koulutusta, kriittistä katsontaa, työn kehittämistä "ajanhermolla".

Pysyä hengissä.

Pyrin kasvattamaan toimintamäärärahoja joka vuosi (tällä hetkellä 4900 euroa), koska ne ovat tällä hetkellä aivan liian pienet.

Yrittää ylläpitää näillä resursseilla varhaisnuorisotyö seurakunnassa edes jokseenkin toimivana.

Pyrin pitämään tällä hetkellä käynnissä olevaa toimintaa yllä ja lisäämään sitä mahdollisuuksien mukaan. Työpanoksestani vain osa on suunnattavissa varhaisnuorisotyöhön, joten koen myös tärkeäksi yhteistyön muiden työalo-

jen ja kunnan työntekijöiden kanssa.

Kamppailen kumpi on tärkeämpää, määrä vai laatu, koska tällä hetkellä resurssimme aika pienet ja työn rajaaminen vaikeaa.

Pyrin myös siihen, että varhaisnuorten siirtyminen nuorisotyön piiriin sujuisi mahdollisimman jouhevasti. Käymme poikien kanssa silloin tällöin tutustumassa nuorten iltoihin, nuorisotiloihin ja muihin juttuihin, jotka liittyvät nuorisotyöhön.

Mielestäni varkkatyö luo myös pohjaa nuorisotyölle.

Ihana olisi, jos pystyisi / saisi kulkea varkkarin rinnalla eskari-ikästä konfirmaatioon saakka. Eli tavoittelisin jatkuvuutta työhön. Sama varkkari pystyisi osallistumaan eri ikäkautena itselleen mielekkäeseen toimintaan ja työntekijä oppisi vuosien aikana tuntemaan varkkarinsa ja näkemään hänen kasvunsa itsenäiseksi seurakunnan jäseneksi.

Luoda seurakunnasta ja sen työntekijöistä positiivinen mielikuva joka kantaa myös aikuisikään.

”Millaisia odotuksia ja tarpeita varhaisnuorilla ja heidän vanhemmillaan on seurakunnan varhaisnuorisotyötä ja sen työntekijöitä kohtaan?”

Näin puolitoista vuotta työtä tehneenä on kovin suppea käsitys mitä meiltä odotetaan.

Kaikki mitä järjestetään on positiivisen puolella. Tiedottamisen parantamista tarvitaan. Vanhemmat ei oikein tiedä mitä kaikkea on olemassa.

Eryteisesti seurakunnan toiminnan odotetaan olevan tuttua ja turvallista. Turvallinen ja lasten iän huomioiva toiminta ja ohjaus.

Odottavat toki laatua ja saavatkin. - Ammattimainen ote on oletusarvo, joka on voitu vielä täyttää.

Hyvää ja tasokasta toimintaa.

Varhaisnuori ja hänen vanhempansa toivovat, että seurakunnan työntekijä olisi läsnä, turvallinen ja luotettava aikuinen.

Turvallisen aikuisen mallia kaivataan myös, vaikka sitä ei kovinkaan paljon ääneen sanota.

Varsinkin mm. avioeroperheiden yh-äidit kaipaavat pojilleen miehen mallia ja äijätoimintaa.

Kristilliseen kasvatukseen vanhemmat toivovat apua. Samoin tilanteissa joissa lapsi on joutunut ongelmiin.

Monet toimintaan tulevat varhaisnuoret kaipaavat aikuista lähelleen.

Varhaisnuoret kaipaavat välittävää aikuista.

Työntekijöiden toivotaan olevan turvallisia aikuisia, joiden puoleen voi tarvittaessa kääntyä myös elämän kolhuissakin.

Monella pojalla on tarvetta sylille, miehen mallille ja rohkaisulle siihen, että voi tehdä asioita, vaikka lopputulos olisikin kaamean näköinen ja oloinen. Sellaista tervettä kannustamista ja pilkkeen tuomista silmäkulmiin...

Ainakin turvallista toimintaa kristillisessä hengessä. Sen olen huomannut että pitkäjänteinen työ tuottaa tulosta, että työntekijä on tuttu ja jo elämäkokemuksensa perusteella luotettava siis ikää on tarpeeksi.

Kristilliseen kasvatukseen liittyviä odotuksia:

Kristilliseen kasvatukseen vanhemmat toivovat apua.

Vanhemmat odottavat myös tukea kodin kasvatustyölle sisältäen kristillisen kasvatusta.

Varhaisnuorisotyöltä ja -tekijöiltä odotetaan selkeää, raamatullista opetusta.

Oppimiseen ja harjaantumiseen liittyviä odotuksia ja tarpeita:

Lapset (SR: odottavat): kavereiden kanssa yhdessä tekeminen, hauskanpito, taitojen karttuminen, työntekijältä ohjausta ja tasapuolisuutta. Vanhemmat (SR: odottavat): sosiaalisten taitojen kehittyminen, ryhmäytyminen.

Nyt meilläkin alkaa näkyä myös varkkareissa tietokone- ja peliriippuvuutta eli seurakunnalta toivotaan "vieroitushoitoa" koneista ja oikeiden sosiaalis-

*tensuhteiden luomista ja ylläpitämistä.
ADHD lapsen parantaminen.*

Välillä tuntuu, että seurakunnan työntekijän pitäisi myös opettaa nuorille perus käyttäytymissäännöt.

Vanhempien odotuksia liittyen toiminnan edullisuuteen tai ilmaisuuteen:

Toimintaa pitäisi olla paljon ja mikään toiminta ei saisi maksaa mitään. Kerhothan ovatkin ilmaisia, mutta esim. leireistä pitää emännän palkka- ja elintarvikekulojen takia periä pientä ruokamaksua.

Tärkeintä on se että heidän lapsillaan oon mahdollisuus tulla mukaan turvalliseen valvottuun toimintaan ja vielä sellaiseen vapaa-ajantoimintaan, josta ei tule heille paljon kustannuksia.

Mielekästä toimintaa turvallisessa ympäristössä ja oman ikäisten seurassa, varsinkin loma-aikoina. Edullisuuskaan ei ole pahitteeksi, meidän hinnat mahdollistavat myös sisarusten osallistumisen.

Aikuisten kohtaamista esimerkiksi isä-poika-toiminnassa:

Läsnäololle tarvetta, keskustelukumppanuutta varsinkin isien kanssa ja kykyä puhua olemalla hiljaa...

Vanhemmat hakevat työntekijöiltä myös tukea.

Vanhempien toivomia toimintamuotoja:

Vanhemmat ovat kiinnostuneet seurakunnan tarjoamasta kerho ja leiri- ja retkitoiminnasta. Niistä kysellään paljon ja lapsia ilmoitetaan kerhoihin, retkille ja leireille.

Yhteisen tekemisen illat ovat saaneet hyvää palautetta. Erilaisia erityiskerhoja pyydetään. Esim. vanha kunnan koottavakerho on toiminut vanhempien pyynnöstä pojille.

Kiittävät leiritoiminnasta. Leirejä voisi olla enemmän. Pitäisi tietenkin saada lisää toimintaa varsinkin kokkeiksi. Kaikki ruokaan liittyvä on nyt hienoa.

Leiritoiminta on hyvin kysyttyä varsinkin koulujen loma-aikoina. Myös ret-

kiä (uusina kohteina) kohtaan on oltu hyvin kiinnostuneita. 10-synttäreitä kiitellään, samoin viikonloppuleirit ovat mieleisiä niillä käyville. Kerhoista tulee vähän palautetta.

Vuosien varrella kun yhteistyö on vakiintunut ja kasvanut odotuksia on monia: juuri minun lapselleni sopiva erityinen harrastetoiminta – ajankohta sopivaksi iltapäivähoidon kannalta – kuria odotetaan – lapset haluaisivat kokoontua useammin – matkoja ja turnauksia halvalla lisää – leirit pidemmiksi ja useammin. Valitettavasti en juurikaan kuule toiveita tai vinkkejä kristillisen kasvatuksen tarpeista tai ylipäätään enempi kuulee, että miksi hartautta pitää olla sählyssä, eikö uskonnotonta sählyä ole ja jos joku palautetta antaa ja kiittää, he ovat taatusti helluntailaisia. Erittäin vähän osallistutaan jumalanpalveluksiin, vaikka olisi varkkareiden oma kirkkopyhä.

Työhön käytettävät resurssit ja niiden määrä suhteessa lasten ja vanhempien odotuksiin:

Pitäisi olla enemmän kerhoja ja leirejä. Mutta aika ei anna periksi.

Pitäis pitää enemmän kerhoja kylillä ja aika ei riitä kun on ainut tässä työssä.

Lisää sitoutuneita työntekijöitä, että mahtuu mukaan. Esim. kerhoaikatauluihin valinnan varaa, samoin leiriajankohtiin.

Resurssit ovat vaan kovin rajalliset. Isossa seurakunnassa pyyntöjä helposti satelee joka suunnasta ja on pakko keskittyä olennaiseen, vapaaehtoisten sitouttaminen työhön kovin vaikeaa. Projektiluontoiset jutut helpommin järjestettävissä. Monissa seurakunnissa varhaisnuorisotyö on se mistä tingitään, nuorisotyöhön satsataan helposti isommin. Ei oikein nähdä ala-kolukäisten työn ennaltaehkäisevän työn vaikutusmahdollisuuksia. Rippikoulu on muodissa ja vaatii runsaasti resursseja!

Lasten sitoutumisen vähentyminen ja ns. matalan kynnyksen toiminta:

Ehkä perinteinen kerhotyö on ollut viimeisen 10 vuoden aikana alaspäin menevä toimintamuoto. Enemmän sellaista toimintaa ilmeisesti kaivataan, mihin ei tarvitse "sitoutua" pitkäksi aikaa.

Mahdollisimman paljon matalan kynnyksen toimintaa jonne on helppo tulla. Esim. retkille olisi aivan älytön tunkku. Erilaiset vanhempi&lapsi -toiminnot ovat kysytyjä.

”Mikä tai mitkä seuraavista ovat asettamienne tavoitteiden näkökulmasta työskentelyseurakuntasi varhaisnuorisotyön tärkeimmät toimintamuodot? (Valitse yksi tai tarvittaessa useampia seuraavista: (kerho-, leiri-, retkitoiminta, koulutyö, jokin muu, mikä?).”

Vastaajia pyydettiin annettujen vaihtoehtojen joukosta valitsemisen lisäksi kertomaan mahdollisista muista, asetettujen tavoitteiden näkökulmasta tärkeistä, varhaisnuorisotyön toimintamuodoista. *Esiin nostettiin seuraavia: isä-poika -toiminta, perheretket, aviopariretket ym., isä-poika -toiminta: vaelukset, isä-poika -kerhot, perheille suunnatut retket ja tapahtumat, yhteistyö lapsi- ja perhetyön kanssa, kerhonohtajien koulutus, kerhonohtajien tukeminen, innovoiminen, kerhonohtajien koulutus, avointen ovien toiminta varhaisnuorille, esirippikoulu, kokoava toiminta nuorten tiloihin 2 kertaa kuussa, kanttorin musiikkiverstas, yhteistyö lapsi- ja perhetyön kanssa, juhlat ja yhteistyö kaupungin kanssa, yhteistyö eri tahojen kanssa.*

Kysymyksellä **”Perustele edellä tekemäsi valinta tai valinnat”** pyysin vastaajia perustelemaan, miksi valitsivat tietyt toimintamuodot tärkeimmiksi varhaisnuorisotyön toimintamuodoiksi:

Kerhotyö:

Kerhotyö on runko ja perusta, jossa tavoitamme paljon väkeä ja luomme pohjan muuhunkin toimintaan.

Lapsi ei kasva satunnaisista kohtaamisista. Kerho on toistuva, tavoitteellinen, turvallinen kasvupaikka.

Kerhotoiminnassa varhaisnuoreen syntyy pidempijaksoinen henkilökohtainen kontakti.

Pienryhmissä eli kerhoissa lapsi tulee hyvin huomioon otetuksi.

Kerhoja (---) seurakunnassa on ollut aina ja ne on työn kulmakivi leirien kanssa. Sieltä kasvaa työhön kerhonohtajia. Kerhot ovat ympäri kaupunkia niihin on helppo tulla ei tarvitse kuljetusta.

Kerhotyö = työtä nuorille vastuunkantajille (kerhonohtajat), pitkäaikainen kontakti vuosien ajan lapsiin.

Kerho- ja leiritoiminta ovat kirkon kasvatustyön perustoimintaa. Kerhotoiminnassa voi seurata varhaisnuorta pidemmän ajan. Kerhotoiminta on tärkeä kristillisen kasvatuksen muoto ja siinä oppii samalla tuntemaan lapsia.

Uskon vielä, että kerhoilla on oma paikkansa nuorten elämässä. Sillä pidetään, etes jollain tavalla seurakuntaa ja Jumalaa esillä kerhoikäisille tässä maailmuvassa maailmassa.

Kerhot vetävät edelleen varsinkin kokki- ja sähly/liikuntakerhot. Tähän tarpeeseen meidän on vastattava. Kaikilla perheillä ei ole mahdollisuutta laittaa lastaan kalliiseen harrastukseen.

Kerhotoiminta on tarpeellista erityisesti niille lapsille, jotka eivät halua leireille.

Kerhotoiminnalla on edelleen tilaus seurakunnassa. Kerho on hyvä paikka yhdessä oppia sosiaalisuutta, toisen huomioon ottamista, yhdessä tekemistä ja hartauksien myötä hiljentymisessä.

Perustoiminta täytyy olla ja hoitaa hyvin, että säilyy kontakti ihmisiin, isien tavoittaminen kerhojen välityksellä, eväitä omaan isyyteen ja siinä kasvamiseen kristittyinä.

Kerhotoimintaan sisältyy myös paikoin orastavia haasteita tai akuutteja ongelmia:

Kerhotoiminta kokoaa vielä toistaiseksi varhaisnuoria seurakunnan piiriin säännöllisesti. Siihen kannattaa panostaa. Jos onnistumme saamaan lisää sitoutuneita kerhonojaajia, toiminta ei ole niin työntekijävetoista ja sitä voidaan toteuttaa yhdelläkin työntekijällä.

Kerhotoimintaan on vaikea saada väkeä. Lapset harrastavat niin paljon kaikkea tavoitteellista. Kouluissa lapset ovat tavoitettavissa ja yritämme aloitella kerhotoimintaa siellä aikaisin iltapäivällä heti oppituntien loputtua.

Koulutyö:

Koulutyön perusta on pitkä perinne, iso tavoitettavuus ja tahdikkaus, joiden

vuoksi ovet ovat sepposen selällään auki.

Kuntamme on niin pieni ja työntekijöitä vain yksi varhaisnuorisotyössä, ettei kaikkialle taivu. Tärkeimpänä pidän yhteistyötä koulun kanssa, sillä sen avulla kykenen tavoittamaan kaikki varhaisnuoret ja viemään evankeliumia eteenpäin.

Kouluyhteistyö siksi, koska kouluissa me tavoitamme varhaisnuoret paremmin kuin missään muualla.

Koulutyössä tavoitamme kattavasti kaikki ikäluokat ja voimme tukea koulun uskontokasvatusta.

Kouluissa on mahdollisuus kohdata kaikki kunnan alueella asuvat, joista sitten osa löytää tiensä seurakunnan toimintaan.

Koulutyön kautta saa luotua hyviä suhteita ja voi olla mukana lasten arjessa. Koulutyön kautta voi antaa positiivista kuvaa seurakunnasta ja mainostaa myös muuta toimintaa.

Kouluilla vierailut tekevät seurakunnan ja sen työntekijöiden kasvot tutuiksi.

Koulujen kanssa oleva yhteistyö on kiitettävää ja tarpeellista (myös koulujen mielestä). Koulujen kautta voimme tiedottaa kerhoista ja leireistä ja päivän-avauksissa tulemme tutuiksi koululaisille.

Koulutyöhön panostaminen lisää verkostoitumista ja mahdollisuuksia yhteistyökuvioihin.

Koulutyö paitsi tukee opettajaa, tukee myös omaa työtä, kun opettaja luottaa, välittää tietoa, kannustaa osallistumaan.

Järjestämme koulujen alaluokille vuodessa yli 20 jumalanpalvelusta ja kaikki koulut tulevat niihin.

Koulutyön suunnitelmallisuus:

Koulutyö on saanut uutta tuulta alleen koulutyön suunnitelman yhteydessä. Pari vuotta sitten teimme yhdessä opettajista koostuvan ryhmän kanssa suunnitelman seurakunnan koulutyöstä.

Uudessa koulutyön suunnitelmassa on joka luokalle oma teemansa: 1. luokka SEURAKUNNAN TOIMIPISTE 2. luokka KOTIKIRKKO 3. luokka KYMPPIVUOSI 4. luokka LÄHIMMÄINEN JA LÄHETYSTYÖ 5. luokka HENGELLINEN MUSIIKKI 6. luokka KIRKOLLISET TOIMITUKSET Pohjasuunnitelman toteuttaminen on koulukohtaista, sen tavoitteena on, että eri koulut olivat yhdenvertaisia. Teemat tulevat toisaalta esille koko koulun yhteisissä päivänavauksissa, mutta luokkavierailujen tai toimipistevierailujen kautta voidaan sitten keskittyä eri teemoihin rauhassa.

Ykkösenä on tällä hetkellä varmaankin koulutyö koulun ja seurakunnan pohjasuunnitelman vuoksi, jota laitamme käytäntöön tästä vuodesta alkaen

Alakouluaikana kaikki lapset pääsevät leirille omaan leirikeskukseen ainakin kerran. Ikäkausikohtaaminen koulussa antaa sille mahdollisuuden. Leirikoulutoiminta. Oma kerhotarjonta saadaan niin kattavaksi, että joka kaupunginosassa on ainakin kaksi kerhoa tytöille ja kaksi kerhoa pojille. Oma leirityö niin kattavaksi, että kaikki halukkaat mahtuvat kolme kertaa vuodessa leirille. Leiri, kerho ja koulutyö ovat kokonaisuus. Tukevat lapsen kasvua seurakunnassa, täydentävät toisiaan. Ikäkausi kohtaamisista: 1-luokkalaiselle koulussa syksyllä pyhäkoulu. Kerhoinfo 1–6.-luokkaan 2.-luokkalaiset tutustuvat kirkkoon rakennuksena ja työntekijöihin koulussa, sama henkilö ottaa vastaan kirkossa. 3.-luokkalaiset retkellä leirikeskuksessa. 4.-luokkalaiset 10.-synttäreillä 5–6 kansainvälisyyskasvatus, lähetystyö, lähettien vierailut, kirkon toimitukset, diakoniatyö Virsivisat, Raamattuvisat, suurleiri-infot, JP-lehti, muut ajankohtaiset. Tyttökerhonohjaajat tekevät kerhoonkutsukeikkoja luokkiin lähes kaikissa kaupunginosissa. Luokkakohtaiset aiheenmukaiset vierailut Jumalanpalveluselämä: Päivänavaukset, enkelikirkko koulussa, pääsiäisjuhla musiikinäytelmän menetelmin. Sisältyy opetussuunnitelmaan ja on jo instituutio. Laulut opetellaan kouluissa, oppilaat rooleissa, esim. joku 6.luokka ja opettaja Jeesuksena.

Leirityö:

Leiritoiminta tukee taas seurakunnan tulemista henkilökohtaisemmaksi.

Leirityö = sitä ei muut tarjoa - markkinarako - lapsen ja aikuisen kohtaaminen intensiivisesti on tie lapsen elämään - auttamaan, tukemaan, kuuntelemaan.

Leireillä pääsee tiiviimpään yhteiselo.

Leireillä on helpompaa tutustua lapsiin kuin ajallisesti lyhyemmissä tilanteissa.

Leirityö kokoavana toimintana on juhlaa, meitä on muitakin, ei vain meidän kerho. Leiri antaa toisenlaisen kokemuksen ja on elementtinä erittäin hyvä kristillisen identiteetin kehittäjä.

Leiritoiminta on ainutlaatuista - jokaisella leirillä on hyvä mahdollisuus antaa ainutkertaisia elämyksiä sekä olla kutsumassa seurakuntayhteyteen ja vahvistaa sitä.

Leireillä varkkarit oppivat monia tärkeitä asioita.

Leireillä lapset pääsevät kasvamaan omatoimisiksi.

Leirien ohjelma on helppo rakentaa vuosiaiheen ympärille. Leirit kokoavat varkkareita eri puolelta kuntaa ja leireillä solmitaan ystävyyssuhteita muihinkin kuin oman koulun/luokan oppilaisiin.

Leirit helpottavat vanhempienkin elämää kun lomaviikolla saa lapset helposti hoitoon. Toki siinä on suurempina pointteina hartaushetket ja yhteisöllisyys. Seurakunta tuntuu kodilta...

Leirityö on säännöllistä, lasten lomilla tapahtuvaa toimintaa, joka vetää hyvin väkeä - leirit täyttyvät aina pian ilmoittautumisen jälkeen. Leirityössä houkuttelevat varmasti myös seurakunnan kaksi hyvin varusteltua leirikeskusta.

Leiritoiminnat puitteet on kiitettävän hyvät. Lapset tulevat mielellään leireille niin talvella kuin kesälläkin."

Eri toimintamuotojen vahvuudet tiivistyvät seuraavaan:

Kerhotoiminta on poikatyön perusta. Sen avulla luodaan luottamussuhde. Kerhotoiminnan kautta saadaan pojat juurrutetuksi seurakuntaan ja he löytävät sieltä oman paikkansa. Leiritoiminnassa saadaan poikien kanssa aivan loistavia yhteisiä kokemuksia, jotka yhdistävät sekä poikia keskenään että työntekijää ja poikia. Leireillä pojat pudottavat helpommin suojauksensa alas ja työntekijä näkee sen todellisen pojan. Koulutyö on sen takia tärkeää, että siellä tavoittaa suuren joukon varhaisnuoria. Meillä on todella hyvät välit kouluihin. Kun uusi uskonnonvapauslaki tuli, niin muutamat rehtorit jopa soittivat meille ja kysyivät, että jatkuuhan yhteistyö entiseen tapaan. Järjestämme koulujen alaluokille vuodessa yli 20 jumalanpalvelusta ja kaik-

ki koulut tulevat niihin.
Retkitoiminta:

Leiri- ja retkitoiminta tukee kerhotoimintaa ja tavoittaa sellaisiakin poikia, joita ei käy kerhoissa.

Retkillä tavoitamme paitsi aktiiviset kerholaiset, myös ne varkkarit, jotka eivät käy kerhoissa. Retkien perään kysellään jo heti edellisen retken paluumatkalla tai viimeistään silloin kun vanhemmat hakevat lapsensa linja-autolta. Retkien varkkarin perheelle aiheuttamat kustannukset pyritään aina pitämään mahdollisimman matalina, jolloin myös pienituloisten vanhempien lapset pystyvät osallistumaan.

Retket ovat työn mauste. Niillä tapaa vanhempia ja aina retkellä on kivaa.

Retkitoiminta on nykyään suuntautunut paljolti koko perheen retkiksi. Tämä on loistava juttu, että koko perhettä tavataan ja voidaan olla heidän kanssa.

Retkille lähtee seurakunnassamme yleensä koko perhe ja se on aivan loistava asia.

Muut painotukset ja toimintamuodot:

Keskilapsuus on ryhmäikä. Tytöllä ja pojalla tulee olla omat ryhmänsä, joissa on omat jutut ja joissa toistuvasti kasvurauha. Identiteetille tärkeä. Kirkossa on jo liian kauan eriytetty työala keskeisesti eri toimintoja. Parhaisiin tuloksiin päästään kuitenkin kun otetaan koko perhe huomioon eikä liikaa perhettä hajottavia kerhoja.

Seurakunnassamme on monipuolista toimintaa perheille jo valmiina ja jotta me nuorisotyön ohjaajat, jotka teemme työtä koululaisten kanssa, tulisimme tutuksi niin teemme ja vahvistamme yhteistyötä yli työmuotorajojen. Vanhemmat voivat luottavaisemmin mielin lähettää lapsiansa mukaan myös varhaisnuorisotyön toimintaan kun vastassa tuttuja ihmisiä. Samassa perheessä on usein miten eri-ikäisiä lapsia, joten näyttää seurakuntalaisillekin luontevalta kun teemme yhteistyötä.

Esirippikoulutoiminta joka on meillä tällä hetkellä seiskojen syksyllä järjestettävä esiripariyö ja keväällä nuotiolauluilta, tämä on hyvä tapa tutustua

osaan tulevista rippikoululaisista ja antaa heille esimakua rippikoulusta.
**”Jos varhaisnuorisotyössä on edellä mainittua toimintaa, miten sitä pää-
piirteissään toteutetaan?”**

Kerhotoimintaa:

Kerhonojajaajat:

Kerhonojajaajiksi olen saanut hyvin värvättyä nuoria, joten samalla se on myös hieman nuorisotyötä. Itse en edes ehtisi pitää kuin korkeintaan yhtä kerhoa, joten siksi on mukava kun nuoret pitävät niitä. Se on kuitenkin säännöllistä yhteyden pitämistä varhaisnuoriin nuorten välityksellä!

Koulutetaan kerhonojajaajia ja apuohjajaajia. Kerhoissa vähintään kaksi ohjajaajaa. Kerhot kokoontuvat viikoittain ohjajaajien johdolla. Kerhonojajaajille virkistys ja koulutustoimintaa kauden aikana.

Kerhoja ohjaavat rippikoulun käyneet nuoret. Pääsääntöisesti on aina vähintään kaksi kerhonojajaajaa, Yksin saa pitää ainoastaan, jos on jo täysi-ikäinen. Kerhonojajaajia koulutetaan kaksi kertaa vuodessa, joka kestää lauantaiaamusta sunnuntaihin iltapäivään. tämä koulutus on ollut rovasti-kunnallista.. Koulutukseen kuuluu kaksiosainen peruskurssi sekä kaksiosainen jatkokurssi. Tämä vaikuttaa kerhonojajaajan palkkaukseen.

Nuoret koulutetut rippikoulun käyneet kerhonojajaajat osallistuvat kerhonojajaajakoulutukseen ja toimivat pareittain työntekijän tuella kerhoissa. Työntekijä siis vieraillee kerhoissa, mutta päävastuu ohjelman suunnittelusta ja toteuttamisesta on kerhonojajaajilla. Kerhonojajaajat myös hankkivat melko itsenäisesti materiaalin kerhoihin seurakunnan laskuun. Ensi kuussa saamme uudet hankintasäännöt, mikä tulee muuttamaan tätä, kun kerhonojajaajilla ei ole enää osto-oikeutta. Kerhokausi päättyy pyhäkoululaisten ja kerholaisten yhteiseen kevätkirkkohetkeen toukokuun lopulla.

Koulutetut, tehtävänsä sitoutuneet nuoret (yläkoulu ja lukiolaisia) ohjajaajat, kerran kuussa kokoustavat. Vetävät suunnitellusti aiheenmukaiset kerhot. Työkirja kerho-ohjelmisto ja laulutuuликirja. Materiaali kuukausikokouksista. Vahvana juonteena lähetysvastuuseen kasvaminen Kummilapset ja kohteet; 4 kohdetta. Kerhossa kerätään postimerkkejä, leireillä kolehti. Kummilapset kuuluvat joukkoomme, vaikka ovat Venäjällä, Angolassa, Kiinassa, Nepalissa... Kerhonojajaaja opastettuna laatii ”opetus suunnitelma” lukukaudeksi koteihin, jolloin vanhemmat voivat varautua pikkuretkiin ja muihin pieniin poikkeamiin. Kerhossa on tiedolliset, toiminnalliset ja elä-

mykselliset elementit. Ohjaajat toteuttavat omia ideoita ja muita lahjojaan Jumalanpalveluselämää alusta loppuun. Jumala palvelee ohjattavia ja ohjaajaa.

Nuoret rippikoulunkäyneet tai aikuiset asiasta kiinnostuneet pitävät eriteemaisia kerhoja ala-asteikäisille lapsille iltaisin tai koulun jälkeen suoraan koululla.

Kerhonohjaajia niin paljon kuin mahdollista. Nuoria sekä aikuisia miehiä kerhojen ohjaajina. Poikakerhoja 9-14 seurakunnan alueella. Kerhojen ohjelma muodostuu ohjaajan omien vahvuuksien ja taitojen mukaan. Esim. pienoismallikerhoa pitävät asiaan perehtyneet, sählykerhoa liikkuvaiset ym. ym. Vahvuuksia hyödyntäen ja kehittämispaiikkoja katsellen...

Työntekijöiden kerhovierailut:

Työntekijä vieraillee kerhoissa, mutta päävastuu ohjelman suunnittelusta ja toteuttamisesta on kerhonohjaajilla.

Erikoiskerhovierailu pääsiäisenä: Valmistelen yhden erilaisen kerhokerran pääsiäisen aiheen ympärille.

Aikuisen läsnäolo takaa kurin, säntillisyyden, jatkuvuuden ja monipuolisuuden.

Kerhonohjaajien koulutus:

Ohjaajille järjestetään koulutusviikonloppu elokuussa, kuukausittain työ-ohjaustapaamiset ja kaksi laajempaa koulutuspäivää vuodessa.

Kerhonohjaajia koulutetaan kaksi kertaa vuodessa, joka kestää lauantai-aamusta sunnuntaihin iltapäivään. Tämä koulutus on ollut rovakstikunnallista. Koulutukseen kuuluu kaksiosainen peruskurssi sekä kaksiosainen jatkokurssi. Tämä vaikuttaa kerhonohjaajan palkkaukseen.

Kerhoja vetävät rippikoulun käyneet koulutetut ohjaajat. Työntekijät vierailvat kerhoissa ja kerran kuukaudessa on ohjaajille kokous, jossa käydään seuraavan kuukauden kerhot läpi.

Kerhonohjaajien koulutus: Peruskurssi ja jatkokurssi. Kerhonohjaajien starttipäivät 2 kertaa vuodessa. Kerhonohjaajien kokoukset kerran kuukaudessa.

*Kerhonohjaajien leiri/retki/virkistyspäivä 2 kertaa vuodessa.
Abc-koulutus 13-14 vuotiaille tuleville kerhon ohjaajille.*

Vaikeuksia kerhonohjaajien rekrytoinnissa:

Tällä hetkellä toimii vain yksi kerho, ei tahdo löytää vetäjiä nuorista tai vapaaehtoisia.

Kerhonohjaajia koulutetaan, mutta innokkaita ja kerhonohjaukseen sitoutuvia ohjaajia on hankala saada.

Kerhotoiminta yhteistyössä koulun kanssa:

Kaiken Maailman Kerho 4 kertaa vuodessa kansainvälisyys- ja lähetysaihein. Kerhoon liittyen julkaistaan lehteä, joiden juttuja opettajat voivat käyttää aamunavauksina. Opettajat ottavat vastaan kerhoiltaan ilmoittautumiset. Syksyllä toteutimme Maailmanlaisen Venezuelaan tutustuen. 6-luokkalaiset olivat kohteena. Ensi syksynä uudestaan. Kehittelemme parhaillaan vastavaa tutustumista toiseen maanosaan 5-luokkalaisille ja sen toteutettuaamme vielä 4-luokkalaisille oman.

Leiritoiminta:

Leiritarjonta joko ikävaiheittain tai luokka-asteittain eritellen:

Syyslomalla kaksi 10-leiriä yhden yön ja 11–15-vuotiaiden Kuutamoleiri kaksi yötä. Hiihtolomalla 7–9-vuotiaiden yhden yön leiri ja 10–15-vuotiaiden kahden yön leiri. Kesällä samoin kuin hiihtolomalla + valtakunnalliset ja hiippakunnalliset leirit.

Poikaleiri 7-10v. kevät, kesä ja syksy. Poikaleiri 11-14v. kevät, kesä ja syksy. Tyttöleiri 7-9v. kevät, kesä ja syksy. Tyttöleiri 10-14v. kevät, kesä ja syksy.

Leirejä ikäkausille 1-2 lk ; 3-5 lk ; 6-7 lk ; ja pojat 3-7 lk . Joskus tytöt 3-6 lk. - Keväällä ja syksyllä 4-5 leiriä, kesällä kaksi pienille 1-3lk.

Lasten leirejä (1.-4 lk) ja varkkareitten leirejä (5.-7.lk) järjestetään seurakunnassamme paljon, pienten 6 krt/vuodessa ja isompien 2 krt/vuodessa.

Teema- tai erityisleirit:

Isä-poikaretket ja -leirit (esim. koskivaellukset). Perheretket ja leirit.

6-luokkalaisten ryhmäytysleiri yläasteelle siirryttäessä kunnan ja koulun sekä armeijan kanssa. Jalkapalloseuran kanssa pidetään jalkapalloleiri n. 80 pojalle vuosittain.

Yhteistoimintana on jo vuosia järjestetty lapsi- ja nuorisokuoron kanssa keväällä ja syksyllä kuoroleirit.

Kesän alun päiväleirit srk:n omissa tiloissa (---) olemme mukana myös diakoniatyön järjestämällä perheleireillä ja monena vuonna olemme tehneet perhetyön kanssa yhdessä perheleirin Lappiin.

Kesällä on kaksi täyskymppileiriä.

Askarteluleireillä pääpaino on nimensä mukaisesti askartelussa.

Pidämme ABC-leirin joka on tarkoitettu 13–14-vuotiaille tytöille ja pojille. Talvi-/kevätkaudella pidämme neljä tytöille ja pojille tarkoitettua ulkoiluleiriä, jossa askarrellaan ja ollaan ulkona. Nämä on myös tarkoitettu yhtä leiriä lukuun ottamatta 7–10-vuotiaille. Yksi leiri on taas isommille. Keväällä on myös ABC-leiri. Näiden lisäksi pidämme viikonlopun mittaisen isokoulutusleirin kesän tuleville isosille.

Kesäkaudella leirin pito siirtyy leirikeskuksesta ulos. Kesän kaikki leirit pidetään leirikeskuksen vieressä olevalla mäellä telttaleireinä. Leiriläiset yöpyvät teltoissa ja henkilökunta mäellä olevissa "aitoissa". Ruoka tulee leirikeskuksesta mäelle. Kesä alkaa rakennusleirillä, jossa osa kesän isosista rakentaa yhdessä työntekijöiden kanssa leirialueen pystyyn. Koulun aloittaville ja niille, jotka eivät halua yöpyä leirillä on kesän alussa päiväleiri. Leiriltä lähdetään aina yöksi kotiin. 7–10-vuotiaille on sekaleirejä 2, leirit kestävät maanantaista puolesta päivästä torstai-iltaan. 7–11-vuotiaille on yksi poika- ja yksi tyttöleiri, leirit kestävät maanantaista puolesta päivästä torstai iltaan. 10–12 -vuotiaille on leirejä 2, leirit kestävät maanantaista puolesta päivästä perjantaihin puoleen päivään. Ja 12–14-vuotiaille yksi leiri, leiri kestää maanantaista puolesta päivästä perjantaihin puoleen päivään. Kesän loppuksi leirialue puretaan ja siivotaan isosten kanssa purkuleirillä.

Koulujen kanssa toteutettavat leirikoulut:

Yhteistyössä koulun kanssa pidetään alueen kaikille 3-luokkalaisille leirikoulut toukokuussa.

Järjestämällä 5-luokkalaisille yöleirikouluja.

Koulujen kanssa järjestetään keväällä metsäleirikoulu 5-luokkalaisille.

Hiippakunnalliset tai valtakunnalliset leirit:

Osallistumme valtakunnallisille ja hiippakunnallisille leireille.

Joka toinen vuosi osallistutaan hiippakunnalliselle telttaleirille.

2-4 vuoden välein osallistuminen Partaharjun suurleireille.

Tapa päättää leiri jumalanpalvelukseen:

Leirejä on 10 vuodessa, 23 vuorokautta ja ne tavoittaa n. 360 lasta. Osa leireistä päätetään "varhiskirkkoon", joka toteutetaan yhdessä leiriläisten kanssa.

Leirien suosio:

Leiritoiminta on aktiivista. Leireille osallistuisi enemmän kun voidaan ottaa. Meillä on 10 viikonloppuleiriä ja kesäleirit.

Leireille ilmoittautuminen keskitetään yhteen paikkaan (esim. khranvirasto), jotta kaikilla kulmilla asuvilla olisi tasavertainen mahdollisuus päästä leirille (paikkoja rajoitetusti).

Paikoin kiinnostus leiritoimintaa kohtaan on vähentynyt:

Leiritoiminta on ollut viime vuosina laskeva trendi (jostain syystä, syitä voi olla monia). Toteutettuja leirimuotoja vuosittain ovat: - kesän alun päivä-

leirit srk:n omissa tiloissa, talviloman leirit, kesäleirit leirikeskuksissa, lyhyet syysloman leirit - olemme mukana myös diakoniatyön järjestämällä perheleireillä ja monena vuonna olemme tehneet perhetyön kanssa yhdessä perheleirin Lappiin.

Retkitoimintaa:

Retkitoiminnan ongelmia:

Retkitoimintaa ei ole järjestetty viime vuosina.

Leirien ja kerhojen yhteydessä, muuten ei ole varsinaista retkitoimintaa.

*Kerhoretkiä on nyt järjestetty keväällä ja ennen joulua. Muutoin aika hiljais-
ta retkirintamalla.*

*Retkille ei oikein ole lähtijöitä. Alkuaikoina tultuani (---) järjestimme syys-
lomaretkiä, päivän mittaisia reissuja eri puolille. Nytemmin lähtijöitä ei
jostain syystä ole riittävästi. Kuoron retkille on osallistuttu lisätyöntekijä-
resurssina. Aluetyön kanssa on järjestetty yhdessä päivänmittaisia retkiä
kaikenikäisille.*

Retkitoiminta perhetyönä:

2-3 retkeä vuodessa, yhteistyössä perhetyön kanssa.

Retkille lähtee mukaan perheitä ja retket ovat suosittuja.

Perheretkinä lähialueelle (n. 200 km sisällä).

*Kesällä perheretki johonkin (---) esim Särkänniemi, mutta ei joka kesä. Syksyllä
syyslomalla perheretki Fontanellaan (uimala - uimahalli Siilinjärvellä).*

Sitten on esim. vanhempi- lapsiretkiä esim. teatteriin tai urheilujuttuihin.

*Isien ja poikien vaellustoiminta ja siihen liittyvä savusaunalla höystetty
muisteluillan vietto.*

Osa retkistä liittyy kerhotoimintaan, aktiiviseen tekemiseen ja harrastamiseen:

Hiihto- ja syysloma retket, jonkun teeman ympärille esim. karting, laskettelu jne. Vuosittainen erikoisretki elokuussa: esim. pyöräretki Ahvenanmaalle, vaellus Karhunkierrokselle ja tai kaupunkiloma Hesaan. Periaatteella joka kuukausi retki johonkin.

Kuoro tekee retken kuorotapahtumaan vuosittain.

Poikatyö tekee paljon erilaisia erikoisretkiä mm. pienoismalli, rc- ja ilmailutapahtumiin, kummilentäjien luokse esim. Puolustusvoimiin ja Finnairiin, ostosmatkoja kalastustarvikeliikkeisiin. Lisäksi mm. kalastusretkiä. Varhaisnuorisotyö järjestää vuosittain Rymyretken eli huvipuistomatkan. Kerhonojajia viedään kerhonojajien päville ja harvakseltaan seurakuntavierailuille. Joka vuosi järjestämme kerhonojajille kiitosmatkan esim. teatteriin tai johonkin toimintakeskukseen.

Hyvän retkikohteen merkitys:

Kaiken A ja O on hyvän retkipaikan löytäminen. Jos paikka ei kiinnosta, ei ilmoittautuneitakaan ole. Retkitoiminta kokoaa kylän eri kerhot ja kerholaiset yhteen ja vahvistaa tunnetta kuulua osana johonkin isompaan joukkoon. Me-henki on vahva retkillä. Retkillä tavoitamme myös niitä varkkareita, jotka eivät ole mukana säännöllisessä viikkotoiminnassa tai joita leirit eivät syystä tai toisesta kiinnosta.

Koulutyö:

Päivänavaukset (l. aamunavaukset tai aamuhartaudet):

Jokaisen alueen työntekijät osallistuvat koulutyöhön omalla alueellaan päivänavausten muodossa.

Päivänavaukset ala-asteilla saleissa. Päivänavauksia tekevät nuorisotyön ohjaajat, papit, lähetyssihteeri ja yksi kanttori.

Joissakin kouluissa päivänavauksia valmistetaan yhdessä koululuokkien kanssa.

Alueen ala-asteen kouluilla käydään vähintään kerran kuussa pitämässä päivänavaus, muutamissa kouluissa viikoittain. Kaikki päivänavaukset ovat salipäivänavauksia.

Aamuhartaudet joka toinen viikko ala-asteilla.

Tuntivierailut:

Oppituntivierailuja (kymppikäynnit 3-luokissa, kutostuntivierailut 6-luokissa, virsikirjojen jako/kanttorin tunnit 2-luokissa.

Tuntivierailut 2-, 4- ja 6-luokille.

5-luokkalaisille tuntivierailuja aiheesta "Lähetystyö". 6-luokkalaiset saavat tänä vuonna Magna-Raamatun (---) kanttori käy pitämässä virsitunteja kouluilla.

Kouluissa pidetään myös uskonnon oppitunteja eri aiheista.

Koulu- tai seurakuntakummitoiminta ja kouluilla tapahtuva päivystys:

Joissakin kouluissa on myös seurakunnan työntekijän päivystyksiä/koulukummitoimintaa tarkoituksena, että oppilaat voivat tulla keskustelemaan asioista.

Koulukummeja on jokaisella kunnan koululla, nämä pitävät viikoittain tai harvemmin päivänavauksia kouluilla.

Aamunavauksia vaihdellen eri alakouluissa. Parissa koulussa joka toinen viikko ja yhdessä kerran kuukaudessa. Niiden jälkeen on välituntipäivystykset, jolloin ollaan lasten kanssa pihalla.

Leiri- tai retkikoulut:

Nuorisotyönohjaajat ovat mukana leirikouluissa, jotka järjestetään seurakuntamme leirikeskuksissa.

Kaikille 3-luokkalaisille leirikoulu keväällä.

7- luokkalaisten leirikoulupäivät syksyllä yhteistyössä koulujen ja kaupungin työntekijöiden kanssa.

5-luokkien metsäleirikoulu on seurakunnan ja koulujen yhteistyössä suunnittelema ja toteuttama kokonaisuus.

Koulujumalanpalvelukset:

Koulujumalanpalvelukset jouluna, syksyllä ja keväällä.

Virsikirkot 3.-4.-luokkalaisille.

Koulukirkkoja pidetään eniten joulun ja pääsiäisen aikoihin ja joissakin kouluissa myös syys- ja kevätkirkot.

Seurakunta tarjoaa joka koululle kerran vuodessa bussimatkat koulukirkkoon.

Seurakunnan tiloihin tutustuminen ja tilojen hyödyntäminen kristillisessä kasvatuksessa:

Tutustumiskäynnit seurakuntaan (kirkko, psa-rata jne.).

1.- ja 4.-luokkalaisille järjestetään "Kotikirkko tutuksi" -hetket kirkolla.

Koulutyössä joko mennään koululle kertomaan kirkon vuosiaiheesta tai kutsutaan koululaisia kirkkoon tutustumaan siihen viidellä aistilla.

Kaksi-kolme kertaa vuodessa eri teemoin kutsutaan kaikki koululaiset seurakuntatalolle tai kirkkoon.

Keväällä kutsumme kaikki (---) 6. -luokkalaiset (---) (leirikeskukseen) viettämään koulupäiväänsä. Päivä sisältää seurakuntaan tutustumista, yhdessä olemista.

Muita tapahtumia ja yhteistyömuotoja:

7-luokkien ryhmäyttäminen yhdessä kaupungin nuorisotoimen kanssa.

Tuntivierailuilla, projekteilla, kirkkoretkillä ja yhteistyössä toteutetuilla leirikouluilla pyritään takaamaan säännöllinen yhteistyö kaikkien alakoulujen kanssa.

Kirkollisten juhlapyhien yhteyteen tehtyjä tapahtumia ja leirikouluja.

Adventti- ja pääsiäishartauksiin panostetaan tekemällä esimerkiksi näytelmiä, jossa nuoret ovat avustamassa.

Tietyt teemapäivät - syys- ja hiihtolomalla srk:n ja kaupungin yhteisiä jippoja.

Järjestämme konsertteja kouluille (yhtymä maksaa) vuorotellen. Esiintymässä ovat olleet mm. Pressan Katit, kolmen koplja yms.

Haja-asutusalueen pienissä kouluissa koulukinkerit.

Joululaulukinkerit alueen kaikilla 9 koululla (on muuten kova juttu ja suosittu) (---) Erytiskerhot sekä harjaantumisloukalle, että apukoululle joka toinen viikko. (---) 6-luokkalaisille ryhmäytys. Lisäksi järjestän pienkoulujen sählyturnauksen seurakunnassa.

Luontoviikko leirikeskuksessa keväällä 5-luokille. Koulukirkot joulu-kevät, Joillakin alueilla pääsiäisvaellus srk talolla, koulut ja päiväkodit kutsuttuina. Lisäksi koulukohtaisesti sovitaan yhteisiä juttuja. Esim. joulun alla kauneimmat joululaulut yhdessä kanttorin kanssa koko koulun väelle ja illalla kaikenikäisille koulun liikuntasalissa.

3.-luokkalaisille pidetään kirkolla Raamatturata (ovat saaneet UT:n Gideonilta).

Muu yhteistyö koulujen kanssa mm. joillakin retkillä mukana olo ja koulujen urheilukilpailuissa mukana olo.

Työntekijöillä on oma Himmelit-bändi, joka keikkailee kouluilla laulattaen lapsia ja lapsille laulaen.

Erilaiset projektit koulun kanssa, oppilashuoltoryhmään kuuluu ainakin yksi työntekijä.

Omilla kouluillani järjestän myös tarvittaessa K12-kurssia yhdessä luokanopettajan kanssa. Kävin ohjaajakoulutuksen viime syksynä ja koen saaneeni siitä apua juuri 11–13-vuotiaiden tunne- ja vuorovaikutustaitojen käsitte-lyyn.

*Lisäksi tarjoamme muutamille luokka-asteille omaa ohjelmaa konsertteja, 10-tapahtumaa, pääsiäisvaelluksia jne. Lisäksi olemme tehneet koulujen toivomuksesta kouluille Surulaatikon. Surulaatikossa on valkoinen liina, valokuvakehys, kynttilä, risti ja enkeli, kirjallisuutta, musiikkia, suruliputusohjeet, yhteystiedot seurakuntaan. Surulaatikko otetaan esille jos koulua koh-
taa esim. opettajan tai oppilaan kuolema.*

Seurakunta voi myös tarvittaessa avustaa kirjallisuuksissa, lähinnä Raamatut ja virsikirjat.

*Valintojen Putki (päihdekasvatus) tapahtuma keväällä kaikille 6. luokkalai-
sille yhdessä kaupungin eri järjestöjen kanssa (---) kouluilla toimivat peli-
kerhot ja kouluvierailut esim. 10 synttäreiden merkeissä.*

Varhaisnuorisotyö on kokonaisuus:

*Alakouluaikana kaikki lapset pääsevät leirille omaan leirikeskukseen ai-
nakin kerran. Ikäkausikohtaaminen koulussa antaa sille mahdollisuuden.
Leirikoulutoiminta. Oma kerhotarjonta saadaan niin kattavaksi, että joka
kaupunginosassa on ainakin kaksi kerhoa tytöille ja kaksi kerhoa pojille.
Oma leirityö niin kattavaksi, että kaikki halukkaat mahtuvat kolme kertaa
vuodessa leirille. Leiri, kerho ja koulutyö ovat kokonaisuus. Tukevat lapsen
kasvu seurakunnassa, täydentävät toisiaan. Ikäkausi kohtaamisista:
1-luokkalaiselle koulussa syksyllä pyhäkoulu. Kerhoinfo 1–6.-luokkaan
2.-luokkalaiset tutustuvat kirkkoon rakennuksena ja työntekijöihin koulussa,
sama henkilö ottaa vastaan kirkossa. 3.-luokkalaiset retkellä leirikeskukses-
sa. 4.-luokkalaiset 10.-synttäreillä 5-6 kansainvälisyyskasvatus, lähetystyö,
lähettien vierailut, kirkon toimitukset, diakoniatyö, Virsivisat, Raamattuvisat,
suurleiri-infot, JP-lehti, muut ajankohtaiset. Tyttökerhonohjaajat tekevät ker-
hoonkutsukeikkoja luokkiin lähes kaikissa kaupunginosissa. Luokkakohtaiset
aiheenmukaiset vierailut Jumalanpalveluselämä: Päivänavaukset, enkeli-
kirkko koulussa, pääsiäisjuhla musiikinäytelmän menetelmin. Sisältyy ope-
tussuunnitelmaan ja on jo instituutio. Laulut opetellaan kouluissa, oppilaat
rooleissa, esim. joku 6.luokka ja opettaja Jeesuksena.*

Muu keskeinen toiminta:

(---) on jälleen nostanut päätään isä-poika toiminta. Itse olen vetänyt isä-poika sählyä jo 13 vuotta. Kolme vuotta sitten järjestimme yhtymän oman isä-poika seikkailupäivän, joka oli maksuton. Osallistujia oli noin kaksi bussillista. Kaksi vuotta sitten järjestimme pitkästä aikaa oman isä-poika leirin. Osallistujia oli 54 ja vuonna 2008 osallistujia oli 45. Tämä toiminta on aivan oleellisen tärkeää.

Isä-poika -toimintaa ja vierailuja kodeissa.

Erilaiset teemalliset illat askartelu/musiikki yms. kokoavat runsaasti eri-ikäisiä yhdessä toimimaan. Mainostus tapahtuu kerhojen ja lapsityön kanssa yhdessä ja tavoittaa runsaasti perheitä. Vanhempien ja lasten yhteiset kerhot pienoismalli tai kala- ja eräkerho, pienoismallijunaratakerho saavat isät ja pojat mukavasti tekemään jotakin yhdessä. Tällaisten kerhojen omat pienet retket tutustuttavat ja antavat yhdessä olemisen mahdollisuuksia niin isille, pojille kuin työntekijällekkin.

Perheaction syys-lokakuussa: massiivinen ulko- ja sisätilatapahtuma, jossa on ponijelua, lokariautoja, sählyä, askartelua, kahvilatoimintaa, karaokea.. Suunnattu koko perheelle, yhteistyössä lapsityön kanssa.

Varhaisnuorille ja heidän perheilleen järjestetään vuosittain kolme tapahtumaa; Pääsiäsvaellus, Vapputapahtuma ja Luciapolku. Näiden tapahtumien suosio on perheissä suuri ja osanottajamäärät liikkuvat 250-550 hlön välillä. Vapputapahtumassa pyritään aina huomioimaan vuosiaihe (esim. lapsille jaettavissa heliumpalloissa on ollut painatukset: Jumalan silmissä kaunis tai Lapsi on ilo). Nämä tapahtumat ovat oiva tilaisuus tavata varkkareiden vanhempia ja saada palautetta vuoden työstä. Myös retket kokoavat koko perheen yhteen ja tarjoavat heille mahdollisuuden pysähtyä tekemään jotain kivaa yhdessä. Palautetta on tullut mm. siitä, että on rentouttavaa lähteä koko perheen voimin retkellä, jossa "saa kaiken valmiina" ja ei tarvitse huolehtia muusta kuin siitä, että on oikeassa paikassa oikeaan aikaan.

Täyskymppijuhla huhtikuussa lauantaina: lasten yhteinen juhla, jossa on artisti ja täyskymppivuoden juhlintaa. Aikuisille on omaa ohjelmaa vanhemmuuden tukemisen teemalla osan aikaa, jonka jälkeen he tulevat mukaan lasten juhlaan.

Yhteistyö LaPen kanssa on vireää, konkreettisimmin se näkyy perheretkien muodossa ja koulutielle siunaamisessa. Lastenohjaajia on aina mukana leireillä.

Syksyllä järjestetään 10-synttärit, jonne kutsutaan kaikki sinä vuonna 10 vuotta täyttävät.

10- synttäreitä järjestetään vuosittain. Keskimäärin henkilökohtaisesti kutsuttuja sankareita saapuu paikalle 30 % ikäluokasta.

Kruununjalokivenä 10 synttärit. 10-jumis ja juhla sunnuntaina keväällä.

Täyskymppijuhla huhtikuussa lauantaina: lasten yhteinen juhla, jossa on artisti ja täyskymppivuoden juhlintaa. Aikuisille on omaa ohjelmaa vanhemmuuden tukemisen teemalla osan aikaa, jonka jälkeen he tulevat mukaan lasten juhlaan.

Yhteistyö LaPen kanssa on vireää, konkreettisimmin se näkyy perheretkien muodossa ja koulutielle siunaamisessa. Lastenohjaajia on aina mukana leireillä.

Yhteistyö kaupungin ja srk:n eri työalojen kanssa.

Kaupungin nuorisotyön kanssa jonkinmoista yhteistyötä, joitakin kerhoja kaupungin nuorisotalolla, vierailuja nuorisotilassa esim. 7-12v illassa teeman kanssa. Monenlainen tekeminen tuo kontaktipintaa, lapsiin, vanhempiin, opettajiin, lapsityöntekijöihin. Yhteistyö on kai ajan sana!

Kaupunginosa, eli aluetoimintaa. yhteistyötä esim. Balettikoulun, partion, MLL:n kaupungin, koulutoimen, herätysliikkeiden, diakoniatyön, suomen Lähetysseuran, jne... kanssa.

Keskustelut ja kohtaamiset opettajien kanssa.

Koulutyössä seurakunta saa kasvat, edes muutama työntekijä tulee "tutuksi" ja madaltaa kynnystä tulla mukaan kerhoihin ja leireille. Rippikoulussa on paljon "tuttuja", kun on ollut pidempään työssä.

Uskonnon opetuksen tueksi hankittu materiaali esim. virsikirjat, raamatut, Helmipolulla-kirjat jne.

Kouluaikaan toteutettuja viikoittaisia kerhoja erityisryhmien kanssa.

12–14-vuotiaille suunnattu toiminta ja oloillat:

12 ja risat toiminta on alkanut voimalla.

Abc-koulutus 13-14 vuotiaille tuleville kerhon ohjaajille. Tämän ikäluokan omat leirit. hengarit.. Kuus-seiskaluokkalaisten oleilu iltapäivät nuorisokahvilassamme.

Omalla alueellani avoimet ovet kokoavat eniten 7-14-vuotiaita kolmesti viikossa 3 h kerrallaan.

Partiotyö:

Osallistuminen partiotyöhön (partiolippukunnat itsenäisiä, srk poikalippukunnan taustayhteisönä)

Partiot toimivat samoilla srk-taloilla, talokohtaisesti pienimuotoista yhteistyötä esim. mukanaoloa askarteluilloissa tai vaikka yhteisvastuutempauksissa, tai vaikka työntekijävierailu vartion tai lauman illassa. Työntekijä on koulusta tuttu partiolaisillekin.

Projekteja, tapahtumia jne.:

Lähetysprojekti kerran vuodessa: lähetetään paketti johonkin nimikkokohteeseen osallistutaan yhteisvastuukeräykseen tavalla tai toisella kerätään joululahja jollekin köyhälle perheelle diakoniatyön kautta vuosittain.

Joulu- ja pääsiäisaskartelupajat. Elämykselliset Matka Betlehemiin ja Ylös Jerusalemiin vaellukset joka toinen vuosi.

Varhaisnuorisotyöntekijöille esitin kysymyksen: ”Arvioi miten hyvin varhaisnuorisotyö tavoittaa (= heikosti, 5 = erinomaisesti) a) 7–9-vuotiaita b) 10–11-vuotiaita c) 12–14-vuotiaita.” Tähän vastaamisen jälkeen esitettiin heille kysymys: ”Minkä ikäisten lasten tai minkä henkilö- tai erityisryhmien edustajien kohtaamisessa tai tavoittamisessa koet työntekijänä erityisiä haasteita? Millaisia?”

11–13- tai 12–14-vuotiaiden/ 5.–7.- tai 6.–7.-luokkalaisten kohtaamisen ja tavoittamisen haasteet:

12-14 -vuotiaat, heistä monet varhaisnuorille suunnatut jutut näyttävät tuntuvan liian lapsellisilta, mutta toisaalta he eivät ole valmiita vielä nuorten toiminnan kaltaiseen toimintaankaan.

6.-7. luokkalaisten toiminta ja heidän tavoittaminen, liian vanhoja (omasta mielestään) kerhoihin tai leireille.

12-14 vuotiaat nuoret eivät enää niin mielellään tule kerhoihin ja nuortenilat tulee suositummaksi vasta ripari-ikäsinä.

Ikäryhmistä jos ajatellaan, niin 12-14 vuotiaat ovat aikamoinen haaste, sillä tuossa iässä on tullut eteen se, että koetaan olevansa jo vähän isoja, eikä välttämättä enää tietyntyyppinen toiminta onnistu.

12-14-vuotiaat meinaavat jäädä helposti väliinputoajiksi. Kun "vähän" enemmän tulee ikää, kerhoharrastus jää TV:n, playstationin ja netin varjoon.

12-14 -vuotiaat ovat vaikeasti pidettäviä mukana toiminnassa laajan muun harrastustarjonnan takia. he myös kokevat toiminnan liian lapsellisena.

11-13 -vuotiaiden toimintaa mukaan saaminen on haasteellista tai ehkä heidän tavoittamisensa heidän oman elämänsä ympyröissä.

12 ja risat toiminta on haastavaa. Heillä on jo paljon uhoa auktoriteettejä kohtaan. Silti he kaipaavat hyväksyntää.

Seiskaluokkalaiset putoavat kuoppaan, johon ei löydy kovin helposti täyhteitä.

Työn uudelleen ajattelu ja uusien toimintamuotojen kehittäminen:

Seiskalle siirtyvät ovat "väliinputoajia" isoja pienten kerhoihin, pieniä nuorisotyön toimintoihin. 8-luokat tulevat rippikouluun ja 9-luokkalaisten runsaasti isoskoulutukseen ja nuorten juttuihin. Satsaaminen 6-7 luokkalaisten kanssa tehtävään työhön vaatisi myös resursseja tai jotenkin työn uudelleen ajattelua.

Kuudes- ja seitsämäsluokkalaisten ovat vaikea väliinputoajaryhmä. Nuoret kokevat monesti olevansa jo liian "vanhoja" varkkaleireille ja liian "nuoria" nuorten leireille tai toimintaan. Olisi hyvä keksiä juuri tälle ikäryhmälle suunnattu oma juttu. Esim. seiskojen leirejä.

Yhtenä asiana ilman muuta on ns. väliinputoajaryhmä eli 12-14-vuotiaat. Omat odotukseni koulutyön tulevaisuuden suhteen ovat korkealla, sitä kautta kuitenkin tavoittaisi nuoret parhaiten.

Toiminnan kehittämisen tarve:

Kuudes ja seiskaluokkalaisten tavoittaminen on todella haasteellista. Koulutyön kautta se on mahdollista 6-vierailut, 7-luokkien ryhmäytyspäivät...

12-14 vuotiaat ovat kaikkein haasteellisempia, mutta siihen seurakunnassamme vastaa ABC ryhmät ja Luppoilta, joka on oleskeluillan tyypistä toimintaa ja tietenkin leirit ja retket.

5-7 -luokkalaisten saaminen toimintaan mukaan. He ovat kuitenkin siinä vaiheessa, ettei kerhotoiminta oikein kiinnosta. Pitäisi kehitellä mielekkäitä toimintamuotoja. Ehkä yksi sellainen on aloittamamme 4-7 -luokkalaisten avoimet ovet.

Aiemmin koin 11-13-vuotiaiden ikäryhmän haastavaksi kohdattavaksi, mutta K12-kurssilta sain tähän apua.

Erityistä huomiota vaativien lasten tukemisen ja kohtaamisen haasteista:

Isossa ryhmässä myös häiriö käyttäytyvät nuoret ovat tietynlainen haaste.

Lapsissa on paljon ylivilkkaita ja keskittymiskyky on vähäistä.

Pienten eka-tokaluokkalaisten keskittymiskyvyttömiä poikien tarvitaan erityistaitoja ja toimintaa.

Haasteelliseksi koen tilanteet joissa kohtaan selkeästi syystä tai toisesta ongelmaisen lapsen. Ylivilkkaus, masennus, vakavat ongelmat kotona ja siitä seuraava häiriökäyttäytyminen.

Edellisen heijastusvaikutukset henkilöstön ja vapaaehtoisten ohjaajien määrään ja osaamisvaatimuksiin:

Kerhotyössä haasteena ovat ajoittain erittäin rauhattomat lapset. Kerhonohtajat ovat itse niin nuoria ohjaamaan heitä.

Myös leiriolosuhteissa monenlaiset käyttäytymis- ja oppimisvaikeuksista kärsivät lapset tuovat leirihenkilöstölle omat haasteensa. Tarvitaan yhä useammin avustajia lähes henkilökohtaisesti. Aina ei edes ennen leiriä saa tietää tarpeesta erityisjärjestelyihin. Kun ollaan leirillä se ei ole enää mahdollista. Leirityö on muuttunut raskaaksi ja todella vaativaksi, myös isoset joutuvat "koville".

Koen haastavaksi ehkä erityisvarhaisnuoret, väkivaltaisesti käyttäytyvät tai jo päihteitä käyttävät, tai muuten syrjäytymisvaarassa olevat varhaisnuoret. Minusta tämä olisi kyllä tärkeä ryhmä kirkon keskittyä, mutta tuntuu, että näiden nuorten kohtaaminen vaatisi enemmän resursseja, kuin mihin itsellä on varaa aikataulullisesti tai taidollisestikaan. ADHD- ja muut keskittymisongelmat ovat myös iso haaste esimerkiksi leiri- tai kerhotyölle, jossa yksittäiset varhaisnuoret saavat usein poikkeuksellisen paljon huomiota ja kerhonohtajat kaipaavat kipeästi vinkkejä näiden varhaisnuorten kanssa toimimiseen.

Tänä päivänä haasteita tuo myös monet erityishuomiota tarvitsevat lapset. Se täytyy huomioida esim. työntekijöiden ja ryhmänohjaajien lisäämisellä.

Poikien tavoittamisen haasteita:

Haasteena näkisin erityisesti pojat, sillä heidän näkyvyytensä seurakunnan toiminnassa on ollut lievässä laskussa.

Pojat ovat vähemmistönä kerhotyössä. Srk ei tarjoa urheilua, joka voisi houkutella heitä. Partio on kylläkin voimissaan meillä ja siellä on poikia.

Poikatyö on erittäin haasteellista. Poikia on paljon vaikeampi saada lähemmään mukaan toimintaan kuin tyttöjä. Tyttöjä on kaikki piirit väärellään, mutta poikia ja miehiä ei liikaa toiminnoissa näy... Eli siinä on jatkuva haaste: ole läsnä, kannusta, rohkaise osallistumaan ja aktivoi toimimaan seurakunnassa yhteisen asian eteen. (---) tämä toimii mutta vaatii paljon vaivaa ja työtä. Kuitenkin se työ on vaivan arvoista.

Myös erityisesti pojille suunnattuun ohjelman suunnittelu naisena on haaste. Lisäksi kerhonohtajiksi ei ole innostunut tällä hetkellä kuin kaksi poikaa, mikä rajoittaa nimenomaan poikakerhojen toimintaa.

Maantieteelliset tai muut paikalliset erityishaasteet, jotka tekevät lasten ja nuorten tasapuolisen kohtaamisen haastavaksi:

Syrjäkylillä asuvia lapsia on vaikea tavoittaa. Keskustan lapset tavoittaa helposti, kun vain menee koululle. Syrjäkylille on matkaa ja kuitenkin niillä kouluilla on melko vähän lapsia. Esim., jos haluaisi tavoittaa joltain koululta 4-luokkalaiset voi heitä olla esim. vain 5 kpl.

Varhaisnuoret yleensä. Harrastustoimintaa tämän ikäisillä on paljon, joten seurakunnan täytyisi kilpailla toiminnallaan niin monen ryhmittymän kanssa. Varhaisnuoret eivät ole kauhean hyviä sitoutumaan toimintaan.

Aikuisten kerhonohjaajien löytäminen kristilliseen kasvatuskenttään on lähes ylivoimaista. Maalla lähdetään lukion jälkeen maailmalle, joten 2-3 vuotta kerhonohjaajat ovat mukana ja sitten veks.

Yläkouluilla on opettajakunnan suhtautuminen nihkeämpää kristilliseen opetukseen.

Seurakuntamme alueella vaikuttaa voimakas herätysliike ja itse en ko. liikkeeseen kuulu. Tämä aiheuttaa joskus melkoisia auktoriteettiongelmia. Ja jos isoimmista "mokista" ilmoittaa varkkarin kotiin, voi vastaukseksi saada: Meidän lapsia et SINÄ kasvata!

Monikulttuurisuuden mukanaan tuomat haasteet:

Maahanmuuttajien ja romanien kanssa, tavat ovat erilaisia.

Maahanmuuttajalasten jotka ovat erityisopetuksessa.

Muita haasteita kohtaamisessa ja tavoittamisessa:

"Yksi kovimmista haasteista on se, miten varhaisnuoret saadaan pysymään mukana seurakunnan toiminnassa varhaisnuoruuden jälkeen."

"Koulutyössä on mietittävä erilaisia toimintamalleja."

"Jos vanhemmilla on ollut riitaisa avioero, niin sekin aiheuttaa tiettyjä haasteita työntekijälle. Siis niin, ettei asetu kummankaan vanhemman puolelle, koska ei tiedä kaikkia faktoja."

"Itselläni oli aikoinaan aikamoinen haaste kun lähdin ensimmäistä kertaa tekemään yhteistyötä kehitysvammakoulun kanssa. Nyt olen tehnyt heidän kanssaan yhteistyötä 8 vuotta ja kivaa on ollut."

"Millaisin keinoin varhaisnuorisotyössä pyritään kohtaamaan varhaisnuorten vanhempia?"

Kohtaamiset viikko- ja leiritoiminnan yhteydessä:

Kohtaaminen tapahtuu lähinnä kerhotilanteiden yhteydessä, kun vanhemmat tuovat ja hakevat lapsiaan.

Siinä tilanteessa kun vanhemmat noutavat lapsensa meidän tilaisuuksista.

Leirien alkaessa työntekijä on vanhempien tavoitettavissa bussin lähellä.

Toimintaa, johon vanhemmat voivat halutessaan ilmoittautua mukaan:

Isä-poikakerhot retket leirit / henkilökohtaiset hetket jokaisen kanssa. Perheretket ja leirit.

Isä-poika -toiminta.

Äiti-poika (sähly-) turnaus 1–2-luokkalaisille on muutaman kerran vuodessa ja 3 perhepäivää leirikeskuksessa kesäaikaan.

Retkillä. Perhekerhoissa.

Retkillä kohdataan paljon vanhempia ja niillä syntyy myös paljon hyviä keskusteluja.

Perheillä on mahdollisuus osallistua varhaisnuorisotyön järjestämille retkille ja leireille (Lapin leiri, Suurleirit).

Koteihin lähetettävät tiedotteet ja kirjeet sekä tietojen kerääminen vanhemmilta:

Meillä on hetken ollut kerhoposti uusien kerholaisten koteihin, missä kerrotaan kerhopaikka, aika, kerhon vetäjät, kysellään saako lapsi kulkea yksin kerhomatkat ja lisäksi on kyselylomake jossa kysellään kerholaisen yhteys-

tiedot, vanhempien nimi, puhelin ja sähköposti. Tämä palautetaan kerhoihin ja säilytetään kerhokansiossa.(---) Leireille lähtiessä turvallisuuskysely on kädenojennus vanhemmille päin, siinä kysellään oleellista tietoa lapsesta ja toivotaan yhteistyötä perheiltä hyvän yhteistyön mahdollistamiseksi.(---) Sähköposti on madaltanut yhteydenottoja tärkeissä asioissa.

Joskus ollaan myös sähköpostiyhteyksissä ja informoidaan että ohjaajaan saa ottaa yhteyttä.

Aika paljon vanhemmat antavat tietoa esim. ennen leiriä saatetaan soittaa työntekijälle ja kertoa isovanhemman kuolemasta ja toivotaan, että lapsi saa leirillä hieman enemmän huomiota ja tukea työntekijältä.

Varhaisnuorisotyön kerhoista tiedotetaan kouluissa, joissa jaetaan kauden alkaessa tiedote kotiinkin vietäväksi. Lisäksi kerhoista annetaan tiedote kerhohjoajaista, heidän ja työntekijän yhteystiedoista, kerhopaikasta ja ajoista.

Vanhemmille lähetetään kerhoihin ja tapahtumiin liittyvistä asioista kirjeitä muutaman kerran vuodessa, liittyen lähinnä kerhojen retkiin ja 10-synttäreihin. Vanhemmille pyritään tekemään helpoksi ottaa yhteyttä työntekijään erilaisissa asioissa.

Leirien yhteyteen järjestettävät hetket, joihin vanhemmat kutsutaan mukaan:

Pyytämällä vanhempia mukaan leirin aloitukseen tai lopetukseen.

Leiritoiminnassa vanhemmat kutsutaan mukaan leirien päätöstilaisuuksiin.

Kontaktit vanhempien kanssa heidän ilmoittaessaan lapsiaan mukaan toimintaan:

Leireille ilmoittautuminen tapahtuu vanhempien toimesta, jolloin voi vaihtaa ajatuksia.

Kerhoilmoittautumiset vanhempien ja työntekijän välillä.

Pienillä paikkakunnalla vanhempien kohtaaminen on luontevaa asioilla liikkua:

(---) ympyröissä heitä kohtaa pakostakin kaupassa, torilla, pankissa, kirjastossa.

Pienen paikkakunnan etu on siinä, että työntekijä tunnetaan: ajatuksia voi vaihtaa vaikka kaupan kassajonossa.

Vanhempien tilaisuudet:

Täyskymppijuhlan vanhempien tilaisuus.

Kutsutaan erilaisiin koulutustilanteisiin, esim. nettikäyttäjätymisiltoihin.

Ip-kerhossa on vanhempain ilta.

Leirien päättymisen jälkeiset jumalanpalvelukset, joihin vanhemmat mukana:

Lastenleirit päättyvät kotikirkon jumalanpalvelukseen, johon heitä kutsutaan mukaan seuraamaan lasten esiintymistä.

Leirimme päättyvät aina (perhe)messuun, jonne kutsumme koko perheen.

Kymppisynttärarit vanhempia kokoavana toimintamuotona:

10-synttärarit päivänsankareille ja heidän kotiväelle (tosin rajoitettu 2-3 avenueihin).

"Kymppi-messuun" synttärisanskarit kutsutaan aina perheineen.

Vanhempien yhteydenotot:

Aktiivisemmat vanhemmat saattavat soitella.

Aika paljon vanhemmat soittelevat työntekijöille ja kyselevät kerhoista ja kertovat toiveistaan.

Vanhemmat ovat itse hyvin aktiivisia ja ottavat yhteyttä meihin päin, mikäli heillä on jotain mitä haluavat kysyä.

Ongelmatilanteisiin liittyvä yhteydenpito:

Mahdolliset yhteydenotot kerhojen ongelmatilanteissa.

Jos syntyy ongelmia lapsen kanssa niin silloin ollaan yhteydessä vanhempiin, myös hyvä palaute pyritään kertomaan.

Vanhemmat ottavat kyllä yhteyttä, jos kerhoista on kysyttävää/ tiedusteltavaa tai esim. jos jotain jotain ikävää on tapahtunut kerhossa / kerhomatkalla.

Koteihin ollaan yhteydessä esim. silloin kun varkkarilla on ongelmia sopeutua ryhmään tai kun hän leirillä on uhka yleiselle turvallisuudelle. Silloin saatetaan keskustella hyvinkin kauan lapsen ongelmista.

”Millaisia haasteita näet varhaisnuorten vanhempien kohtaamisessa?”

Vanhempien kiire ja motivoitumattomuus sekä luontevien tapaamistilanteiden vähyys:

Osa vanhemmista ei edes kiinnosta työntekijän kohtaaminen ja heilläkin tuntuu kiirettä olevan. Vanhempain hetkien järjestäminen ei oikein kannata, koska ei vanhempia tahdo tulla edes koulun järjestämiin iltoihin.

Vanhemmat eivät kovasti tavoittele kohtaamista. He jättävät lapsensa johonkin toimintaan ja se näyttää riittävän heille.

Vanhemmat ovat aika kiireellisiä, joka puolella on vanhempain ilta kutsuja. Miten erottua joukosta ja saada vanhemmat liikkeelle ja tarvittaessa osallistumaan hommiin.

Monien vanhempien kiireinen elämäntahti.

Mihin jaksaisivat lähteä?

Tuntuu että nykypäivänä varhikset tulevat itse kerhoihin, joten kohtaaminen on jäänyt tosi vähäiseksi.

Kaikkien leiriläisten vanhempia ei näe, koska leiriläiset kulkevat toistensa kyydeillä.

Ajan ja resurssien vähyden vaikutus vanhempien kohtaamiseen:

Vanhemmuuden vastuullisuuden vahvistamista. Jos olisi paukkuja.

(---) mutta rahkeet on rajalliset. Perustyö vie ajan ja enemmänkin, ei oikein ole rahkeita lähteä tekemään "todellista" lähityötä ongelmatilanteissa. Tai jos todella on joku akuutti juttu toki se menee monen muun edelle, mutta vaikeuttaako kiire ja työnpaljous oikeaa asioiden näkemistä ja kuulemista!

Uusien toimintatapojen kehittämisen tarve:

Olisi tarpeen kehittää malleja tai toimintatapoja. Ollaan mietitty ohjelmaa vanhemmille 10-synttäreiden ajaksi, mutta resurssit eivät riitä.

Yhteistyö diakoniaan päin on varmaan tarpeellista, mutta rahkeet on rajalliset.

On vaikea luoda tilanteita jossa voisi kohdata vanhempia säännöllisessä toiminnassa. Vaihtoehtona voisi olla mukana eskaritoiminnassa, jossa vanhemmat ovat monesti luonnostaan mukana. Työntekijä voisi olla linkki eskareista varkkatoimintaan ja luoda sitä kautta yhteyttä vanhempiin.

Erilaiset perheleirit, esim. Isä/poika kalastusleiri jne. olisivat hyviä, mutta resurssit eivät riitä.

Perheen kokonaisvaltainen huomioon ottaminen...Voisihan tietysti järjestää myös ns vanhempi-lapsi-leirejäkin??

Mutta aina voi ottaa itsellensä haasteen ja kutsua heitä vaikka johonkin toimintapäivään.

Työntekijän ja vanhempien väliseen vuorovaikutukseen ja luottamuksen syntymiseen liittyvät haasteet:

Kynnys ottaa yhteyttä kotiin, on työntekijällä melkoisen korkea ja jos hän joutuu soittamaan kotiin, on täytynyt tapahtua jotain todella suurta tai tois-tuvaa. Eli turhasta ei koskaan oteta yhteyttä kotiin, vaan asiaa yritetään selvittää kerhossa ja leirillä yhdessä varkkarin kanssa.

(---) joskus myös vanhemmat kokevat arkuutta olla yhteydessä seurakunnan työntekijään.

Kertovatko vanhemmat työntekijälle jos on sattunut jotakin, joka voi vaikuttaa pojan käyttäytymiseen. Luottamuksen rakentaminen on aina haaste.

Ristiriitatilanteet, joissa vanhemmat eivät ole kertoneet lapsestaan kaikkea tarpeellista taustatietoa.

Jos eivät ymmärrä leirin turvallisuus sääntöjä eivätkä kerro lapsen sairauksia.

Vanhemmuuteen liittyvät haasteet:

Vanhemmat ovat helposti ihan "kateissa". Niin se on rippikoulussakin!

Lapsi joka kaipaa aikuisia ja on kiusattu tai muuten "pulassa", vanhemmat ovat helposti ihan "kateissa".

Rikkinäiset perheet ovat haastavia Monella vanhemmalla on vanhemmuus hukassa Ei olla kiinnostuneita lapsesta.

Sitten on niitä vanhempia, joille on aivan sama missä lapsi aikaansa viettää ja mitä hänelle kuuluu.

Haasteet kohdata niitä vanhempia, joiden tavoittaminen tuntuisi kaikkein tarpeellisimmalta:

Miten saisi kohdattua ongelmallisten lasten vanhemmat?

Aktiivisia vanhempia tapaa ja kohtaa helposti monessa mutkassa, mutta niiden lasten vanhempia jotka jostain syystä ovat heikommilla syystä tai toisesta ei useinkaan tavoita.

Miten kohdata kaikkien vanhemmat? Emme välttämättä aina kohtaa kuin tietyn osan vanhemmista.

Ongelmatilanteissa vanhempien kohtaaminen:

Vaikeiden nuorten/vanhempien kanssa tarvitaan koulutusta ja "pelimerkkejä" siinä miten heidän kanssaan tulisi toimia.

Usein äideillä ja isillä on lapsistaan erilainen käsitys kuin työntekijällä ja tämä aiheuttaa joskus ristiriitoja. Kotona varkkari saattaa olla hiljainen ja hyvätapainen, mutta kerhossa dominoi ja hallitsee muita kerholaisia. Vanhemmat ovat aina oman lapsensa puolella, toisaalta hyvä niin.

Myös ne vanhemmat, jotka eivät näe oman lapsensa osuutta hankalien tilanteiden selvittämisessä.

Käsitykset oman lapsen kyvystä suoriutua ovat joskus hieman eriäviä.

Nuoren työntekijän tai kerhonohjaajan haasteet kohdata vanhempia:

Joskus nuori seurakunnan työntekijä/ kerhonohjaaja kokee arkuutta kohdata lasten vanhempia. Vanhemmilla saattaa olla myös ylimitoitettuja odotuksia työntekijää kohtaan ja joskus myös vanhemmat kokevat arkuutta olla yhteydessä seurakunnan työntekijään. Kuitenkin on hyödyllistä ja joskus palkitsevaakin olla varhaisnuoren vanhempiin.

Itsellä lähinnä osaamisen puute, tai nuorena työntekijänä työ varhaisnuorten ja nuorten parissa alkaa pikkuhiljaa sujua, mutta itsellä on kyllä pieni este mennä 25 vuotiaana varhaisnuorten vanhempien eteen. Toki itsellä on eväitä lasten kasvatuksen tukemiseen, ja olen eri vanhempaintilaisuuksissa puheenvuoroja käyttänytkin. Mutta itsellä lähinnä tässä kohtaa itsevarmuuden puute. Perhetyön ja vanhempien tukemisen koen kyllä kovin tärkeäksi osaksi varhaisnuorisotyötä.

Vanhempien ylisuuret odotukset:

Vanhemmilla saattaa olla myös ylimitoitettuja odotuksia työntekijää kohtaan.

Vanhempien kohtaamisen haasteiden keskellä työntekijän tavoite olla ensisijaisesti lapsia varten:

Toisaalta myös itse koen olevani olemassa enemmän lapsia kuin aikuisia varten.

Seurakunnan alueella vaikuttavan herätysliikkeen vanhempien kohtaamista hankaloittava vaikutus:

Herätysliiketausta vaikeuttaa joidenkin vanhempien kohtaamista.

”Kerro esimerkki jostain työtehtävästä, tilanteesta tai tapahtumasta, jolloin työsi varhaisnuorisotyöntekijänä tuntui sinusta tärkeältä ja tarpeelliselta.”

Tilanteet, joissa työntekijöiden kohtaamisen taitoa ja muuta ammattitaitoa tarvittiin:

Poikaa ei tultu hakeman kerhosta perjantaina illansuussa, soitimme, ei vastauksista, poika totesi että ”kännissähän ne taas”. (SR: kysyin) ”Voitko mennä kotiin?” (SR: poika vastasi) ”En halua”, (SR: kysyin) ”lähdetkö meille”, (SR: vastasi) ”mielellään”, textari vanhemmille, vastaus ok. Seuraavana päivänä vakava keskustelu vanhempien kanssa, ei viranomaisia, vaan lupaus parannuksesta ja yrityksestä...

Silloin kun leirillä tulee lapselle pahaolo/paha mieli/koti-ikävä tms. ja saa selvennettyä lapselle että tässä on hyvä ja turvallinen olla. Se on aina pal-kitsevaa.

Kun löysin lapsen koulun pihalta peloissaan ja myöhästyneenä tunnilta määri-ässä kengissä. Keskusteluissa paljastui koko pienen ihmisen tuskallinen tausta ja pelko tulevaisuudesta. Myöhemmin vierailin hänen kodissaan ja pienen hetken saatoinkin kulkea hänen rinnallaan.

Koulussa tapahtuneen ja poikaleirin henkeen vaikuttaneen kiusaamistilan-teen selvittäminen kyseisen poikaleirin aikana. Ainakin tuntui, että asiassa päästiin eteenpäin.

Kun tapahtui Jokelan koulussa tämä surullinen ampumistapaus, niin kou-lulta jossa toimin koulukummina pyydettiin minua tulemaa seuraavana päivänä pitämään päivänavauksen, missä käsittelisin ko. tapausta, kuiten-kin toivon näkökulmasta.

Eräeseen kerhoon ei saatu kerhonvetäjiä. Lapset olisivat mielellään jatka-neet kerhoa. Työntekijänä aloin itse vetämään kerhoa. Palaute on ollut hy-vää erityisesti vanhempien suunnalta.

Niistä tilanteista (päivänavausten pitämisestä) minä todellakin pidän ja saan niistä usein myös hyvää palautetta sekä opettajilta että oppilailta.

Kun opettaja pyytää jotain apua.

Aina vanhempia kohdatessa.

Kokemukset varhaisnuorisotyön sisältöjen onnistumisesta:

Kun olen kiertänyt kerhoissa ja siellä on ollut tyttöjä 10-20 kerhossaan.

Kun pojat eivät halua lähteä kerhosta kotiin, leiriltä tullessa pojat kyselevät jo seuraavaa leiriä.

Kun koulu tulee kirkkoon mielellään.

Kun lähemme leirille ja vanhemmat tuo lapsiaan he usein kiittävät siitä, että me jaksamme järjestää jotain tällaista heidän lapsilleen. 10-synttärit joka vuosi tuntuu hienolta. Me järjestämme upeat juhlat. Kerhoihin voi tulla vaikka perheellä ei olisi paljon rahaa. Ne ovat maksuttomia. Lapsi voi harastaa jotain joka on ilmaista.

Leirin loppuessa poika tulee yhdessä vanhampien kanssa erikseen vielä kiittämään ja kysymään, että joko voi ilmoittautua seuraavalle leirille.

Lähestulkoon aina kun voi olla varhaisnuorten sekä heidän perheiden kanssa. Esimerkiksi yhteiset 10-synttärit. Siinä huomaa, että joillekin juhlat ovat äärimmäisen tärkeä tapahtuma ja kuinka nuoret nauttivat tapahtumasta (ja vanhemmatkin).

Äitien ja 10-14-vuotiaiden tyttöjen yhteinen ilta. Illassa oli hyvin väkeä, äidit olivat todella keskustelevia ja tytöt mahtavan hyvin mukana ohjelmassa.

Usein rippikoulussa näkee nuoren ilmeestä, että tämä on oivaltanut jotain opetetusta osin sen perusteella, että kyseisestä asiasta on puhuttu joskus jossain varhaisnuorten jutussa, jossa kyseinen nuori on ollut mukana.

Tilanteet, joissa työntekijöiden tapaamisesta iloittiin:

Kehitysvammakouluun mennessä oppilaat tervehtivät nimeltä ja tulevat halaamaan. Entinen kerholainen tulee esittelemään omaa lastaan.

Olin menossa kirjastoon omalla vapaa-ajallani, kun iso lauma lapsia kulki koululta ruokalarakennukseen. Minut nähdessään yksi huusi kovalla äänel-

lä, että hei tuolla on (ja minun nimeni) sitten monet alkoivat vilkuttaa iloisesti ja huutaa moita minulle. Se tuntui aika hienolta, että minut tunnettiin, koska olen ollut työssä vasta vähän aikaan ja silti ilmeisesti olen tehnyt jotain oikein kun varkkaikäiset minut tunnistavat =)

Tai kun näkee lapsen koulun käytävällä joka tulee sanomaan, että muistatko mut sieltä leiriltä tai kerhosta tms. Siinä näkee että oikeasti olen ollut tärkeällä paikalla tuolle lapselle.

Kun lapsi jonka käsi on surkastunut tuli iloisesti viereeni ja otti minua kädestä kiinni. Kun maahanmuuttaja tyttö iloisesti halasi leirin jälkeen.

Luotetuksi tuleminen:

*Välitunnilla joku lapsi tulee juttelemaan omasta elämästään ja uskonasi-
oista.*

Yksi tapaus tulee tässä mieleen: kerhon jälkeen pikkupoika halus jutella omasta perheestä ja siitä kuinka oli vuoden vanha kun vanhemmat erosivat, se oli semmoinen mukava jutteluhetki ja tuntu, että on onnistunu kerho ko lapset tulee jutusteleen niin avoimesti.

Monesti, kun varhaisnuori saa purkaa tuntojaan ja saan kuunnella heitä, niin tunnen työni tärkeäksi.

Monien lasten vaikeiden elämäntarinoiden kuuntelijana koen myös olevani tärkeä.

Esim. viime viikonloppuna 1.-4. lk leirillä sain kokea työni merkittävyyden, kun osa lapsista tuli tosi lähelle ja kyselivät eri asioista ja puhuivat avoimesti ja luottaen työntekijään.

Kun opettaja pyytää hetkeksi kuuntelemaan palaa työnsä "ongelmista" ja vaihtamaan ajatuksia.

Kokemukset mahdollisuudesta toimia Jumalan Sanan levittäjinä:

Joka tiistai-ilta Isäpoikaparkin jälkeen on onnistunut olo jos illassa on ollut yksikin "perhe", jossa aikuinen on antanut aikaansa lapselle ja he ovat tulleet Raamatun sanan kuuloon.

Kun varhaisnuori on oivaltanut jotain tai pohdiskelee jotain kouluvierailujen tai kerhotyön tai leirityön opetuksen kautta ja siitä syntyy keskustelua: Esim. Välittääkö Jumala siis niistäkin, jotka rikkovat hänen käskyjään vastaan? Tai Onko Jeesus siis jo 2000 vuotta vanha? Tai Mä en usko, että Jumala tuomitsee kadotukseen. Koen aina tärkeäksi, kun saan suunnitella/laatia/pitää kristillistä opetusta tai julistusta.”

Tyttöjen ja poikien vastuun kantaminen:

Useissa, useissa, päivittäin melkein. Kun varhaisnuoret ja nuoret ottavat vastuuta esim. jumalanpalveluksen toteutuksesta: ”saanko lukea synninpaljastukse”?

Esimerkkejä eri teemojen yhdistymisestä työntekijöiden vastauksissa:

Niitä tilanteita on paljon. Kerhonohjaajien tukemisen hetkiä kun kerhossa oli mennyt ”kaikki” pieleen ja kaivetaan itsetuntoa uudelleen kerhopitoon. Kun kerholainen kertoo elämänsä arjesta ja saa hetkeksi kuuntelijan. Kun koulussa pihalla joku tulee tervehtimään ja kyselemään jotakin tai antamaan palautetta. Kun opettaja pyytää hetkeksi kuuntelemaan palaa työnsä ”ongelmista” vaihtamaan ajatuksia. Kun vanhempi kertoo iloitsevan toiminnasta jossa lapsi on mukana. Kun kaupungin työntekijä ottaa yhteyttä ja kyselee ehtisinkö tulemaan mukaan! Leirillä tilanteita on paljon, kun leiritiimi voi leirin lopussa huokaista onnistuneen leirin jälkeen. Loppupalautekierroksessa lapset aidosti kertovat mikä toimi ja mikä ei ja ovat valmiita tulemaan uudestaan leirille. Kun askarteluillassa äiti ja isoäiti ovat tulleet katsomaan kun lapsi saa askarrella, ja kerronkin että ajatus oli yhdessä tekemisestä, Jolloin isoäiti yllättyneenä kyselee voiko hänkin askarrella. Tai toinen äiti riemuissaan huomaa ettei tekeminen olekaan vaikeaa, että hänkin osasi. Tai kouluun mennessään saa kokea kuuluvansa kalustoon, on osa koulun henkilökuntaa, jolla on paikka ja tehtävänsä koulu yhteisössä. Harvoin tässä työssä tulee hetkiä jolloin en kokisi olevani tarpeellinen tai tärkeä tai tekeväni tärkeää työtä!

Silloin kun leirillä tulee lapselle pahaolo/paha mieli/koti-ikävä tms. ja saa selvennettyä lapselle että tässä on hyvä ja turvallinen olla. Se on aina pal-kitsevaa. Tai kun näkee lapsen koulun käytävällä joka tulee sanomaan, että muistatko mut sieltä leiriltä tai kerhosta tms. Siinä näkee että oikeasti olen ollut tärkeällä paikalla tuolle lapselle. Toisaalta välillä tulee myös olo, että

on se hyvä etten tee tätä työtä omissa nimissäni vaan olen jonkun muun lähettämänä. Niin riittämätön on joskus olo.

Koen sen joka kerta, kun lähdän leirille. Leirillä näkee lapsia, jotka kerta kerran jälkeen palaavat innoissaan leireille. Olen yksi luotettavista ja turvallisisista aikuisista, joka voi antaa varhaisnuorelle elämyksiä sekä myös välineitä tulevaisuutta varten. Tärkeää on myös leirien kristillinen kasvatusta, se että uskossa saa rohkeasti elää.

Jokaisesta työhön liittyvästä tilanteesta on jotain positiivista ja itseä kannustavia kokemuksia. Päivänavaus/ hartaus, jolloin tuntuu, että "tavoitin kuulijat". Kinkereiden jälkeen opettajien lämmin kiitos hyvästä ohjelmasta. Lasten ja vanhempien iloinen kiitos leirin jälkeen. Kyselyt "milloin on seuraava leiri". Opiskelijat, jotka lähtevät harjoittelusta tyytyväisinä saamistaan kokemuksista.

Eräs kovasti omapäinen poika tappeli leirin alun kaikkea mahdollista vastaan, ei suostunut pyytämään anteeksi keneltäkään vaikka toimi täysin sopimattomasti. Tiukkaa sylissä pitämistä ja keskustelua sylitysten ja poika avautui ensimmäisen leiripäivän aikana. Aikaahan se vei, mutta onneksi oli nohevia (asiansa osaavia) isosia leirillä, jotka hoitivat muiden poikien askarteluohjaamisen. Toinen mieleen painunut tilanne oli eräällä isien ja poikien vaelluksella. Menomatalla yksi isä paukautti kahdenkesken istuessamme, että hän on päättänyt jättää perheensä. Istuimme monta tuntia aivan hiljaa. Ennen maastoon menoa sanoin isälle: "Ota aikasi, istu puron varressa, nuotiolla ja mieti, minä katson poikien perään. Tule juttelemaan jos siltä tuntuu - tuo on iso juttu. Sinulle ja perheelle." Meni kolme päivää ja mies otti aikansa. Sitten neljäntenä vaelluspäivänä hän tuli sanomaan, että kaipa sitä voisi vielä yrittää. Vaelluksen jälkeen tapasin miestä muutaman kuukauden päästä ja hän kertoi, että asioiden katsominen etäältä helpotti paljon. Nyt asiat on kunnossa. Sama isä kulkee edelleen seurakunnan jutuissa mukana ahkerasti ja sitä suhdetta pidetään yllä.

”Kerro jostain onnistuneesta toteutuksesta, kokeilusta tms., johon olet tyytyväinen.”

Leirit:

Leirit ovat olleet tosi suosittuja, tuntuu mukavalta kun lapset ilmoittautuvat kesäleirillä jo hiihtolomaleirille ja melkein tosissaan aikovat jäädä luokalle kutosella, että pääsevät vielä mukaan.

Tyttöleiri viime vuonna oli hieno kokeilu.. Tytöt tykkäsivät kovasti. Tosin palautetta sain siitä, miksei ollut poikaleiriä. No tänä vuonna on molemmille hiihtolomalla leiri. Välillä on hyvä kokeilla perinteistä tyttö- ja poikatyötä omina työaloina.

Poikaleiri - jossa infrapunalla toimivat aseet ovat vuosi toisensa jälkeen kiehtoneet poikia. - Poikaleirin askartelujen laaja ja mielenkiintoinen kirjo. - Jos majoitustila sallii ... kaikki käyvät nukkumaan, ja vetäjä kertoo pari-kolme tarinaa. Ei kauhua, mutta mielenkiintoisia ja hengellisiä.

Isä-poika leiri.

Kummileiri eskari ikäisille lapsille ja heidän kummeilleen syksyisin.

Kerhot:

Varhaisnuorten kerhojen määrän kasvaminen ja niiden ryhtiin saattaminen on ollut kovan työn takana, mutta on hienoa, että tällä hetkellä kaukaisimmissakin kylissä lapsilla on mahdollisuus tulla tuttuun toimipisteeseen kodin naapurissa viettämään kerhohetkeä.

Muut:

Varkkareitten avoimet ovet kokoavat juuri niitä jotka tarvitsevat toimintaa ja aikuisen läsnäoloa.

Kirkkonäytelmät.

Kymppisynttärät.” (Neljä mainintaa)

Kymppimessuun sankarit kutsutaan perheineen. Kyseessä on koko perheen yhteinen juhla!

(SR: seurakunnan) sisäiset sählysarjat.

Jo perinteeksi tulleet kaikenikäisten askarteluillat.

Elokuvan tekeminen yhdessä varhaisnuorten kanssa.

Keväisin järjestämme aina pilkkikisat varhaisnuorten keskuudessa. Vaikka itse tapahtuma ei kerääkään suuria massoja, osallistujien kesken on hyvä ilmapiiri. Vanhemmat ovat mukana ja yhdessä tekeminen ja lasten kanssa oleminen korostuu tapahtumassa vanhemmille.

Aluetapahtumat. Niihin osallistuu koko perhe. Kaupungissamme on paljon uusia asumalähiöitä. Niillä pidämme kerran lukuvuodessa aluetapahtuman.

Lähetystapahtumamme, joka on ollut noin 5 vuoden välein.

Onnistuneet toteutukset koulujen kanssa:

Kuudesluokkalaisten siunaaminen yläkouluun. Moni nuori kokee sen tärkeäksi ja lahjaksi saatu risti on monella myös käytössä myöhemmässä iässä.

Koululla toimiva kerho leivo ja liiku. Opettaja pitää liikuntakerhoa, nuorisotyönohjaaja välipalakkikerhoa vuoroviikoin lapset osallistuvat jompaan kumpaan 3-4l ja 5-6l, suoraan koulun jälkeen koulun tiloissa. Yhteistyö sujuu ja vanhemmat ovat tyytyväisiä.”

Leirikoulutoiminta, joka alkoi koulujen aloitteesta on tuonut paljon varhaisnuoria mukaan esim. leireille.

Leirikoulu yhteistyö koulun kanssa – opettajaretriitti.

Kevään 6.-luokkavierailut kurssikeskuksessamme ovat erittäin onnistuneita.

Kevään 6.-luokkavierailut kurssikeskuksessamme ovat erittäin onnistuneita. Pääsemme kohtaamaan pidemmän ajan kuin päivänavauksen verran myös niitä varhaisnuoria, jotka eivät käy aktiivisesti toiminnassamme. Ja pääsemme esittelemään toimintaamme sekä mihin me uskomme.

Lähetysaiheinen musikaali yhden alakoulun mittava projekti. Sitoutuneet

opettajat työstivät puolivuotta ja vetivät sen 5 kertaa täysille saleille.

Viime syksyn levytys (SR: -projekti yhteistyössä koulun kanssa).

Kirkko tutuksi viidellä aistilla-vierailut. Sain postia opettajalta , että tottakai tulemme, se oli erittäin koskettava edellisellä kerralla.

Päivänavaus kun otin kaksi Nallea mukaan ja kerroin niitä apuna käyttäen Raamatun kertomuksen. 400 oppilasta spontaanisesti taputtivat sen jälkeen. Ja ennenkaikkea he kuuntelivat hiljaa.

Luulen, että tuo kouluille tarjottava Surulaatikko on kaikinensa sellainen.

Muiden yhteistyökumppaneiden kanssa tehdyt onnistuneet toteutukset:

Valintojen Putki 6- luokkalaisille. Yhteistyössä esim. koulujen, kaupungin, terveydenhuollon, poliisin, 4 H työntekijöiden kanssa. Aivan loistava yhteistyö eri työalojen kanssa kaupungin yhteisten nuorten hyväksi! Matalalla kynnyksellä srk on mukana päihdekasvatuksessa.

Camera Obscura juniorin toteuttaminen joskus vuosia sitten (Yhteistyössä Sininauhaliiton kanssa).

Seurakunnan työmuotojen välinen yhteistyö:

Teimme nukketeatteriesityksen Casildan koulutie (esitys kertoo venezuelalaisen intiaanitytön koulutiestä). Käytimme esityksen yhteydessä varjoteatteritaustaa, jonka liikkuvat kuvat kuvattiin videokameralla varjonukeista ja kuva heijastettiin taustalla olevaan varjokankaaseen. Juttu oli haastava ja tulos tyydyttävä ellei hyvä. Tämän mahdollisti toisten työntekijöiden kanssa tehty yhteistyö. Siitä iloitsin.

Kirkkoseikkailu ekaluokkalaisille oli tänään loistava. Suntio, pappi, kanttori, projektityöntekijä ja minä olimme saaneet aikaseksi yhdessä loistavan kokonaisuuden, lapset olivat ihan tohkeissaan. Myös koko perheen yhteisvastuu tapahtuman ”pilkintä lapsille” oli onnistunut perinteisen onginnan tilalle.

Aluetyön pääsiäisvaellukset yhdessä aluetiimin ja vapaaehtoisten kanssa. Niitä jo pyydetään.(--)- Yhteistyö seurakunnan lapsi ja nuorisokuoron kanssa. Siinä yhdistyy monenlainen osaaminen kanttori huolehtii musiikillisen

vastuun, nuorisotyönohjaaja leirikäytännöt ja hartaudet yms., sekä yhteistyö vapaaehtoisten huoltajien kanssa.

Siskot leiri 13–16-vuotiaille tytöille yhdessä nuorisotyön kanssa. Tyttöjen juttuja ohjelmassa.. mm.kosmetologi, nuorisoleffa, sanaa ja saunaa.

Onnistuneet suunnittelu- ja valmisteluprosessit, jotka ovat jäsentäneet ja auttaneet koulu-, leiri- ja kerhotyön sekä kerhonoijaajakoulutuksen toteuttamisessa:

Koulutyönsuunnitelma. Sitä tehtiin vuoden ajan. Työryhmässä oli mukana opettajia pieniltä ja isoilta kouluilta, 2 nuorisotyönohjaajaa (varhaisnuorisotyöntekijät), nuorisotyössä oleva pappi sekä kanttori. Tässä ryhmässä pystyimme miettimään yhdessä opetussuunnitelmat huomioonottaen srk:n kouluilla tehtävää työtä. Lopputulokseen ovat olleet tyytyväisiä sekä koulun henkilökunta että srk:n työntekijät.

Olemme pienellä joukolla valmistelleet kokkikerhomateriaalia jonka PTK-julkaisee. Siihen liittyvät kokeilut niin kokkaamisen kuin hartauksiin ovat hyviä ja tiedän että materiaali on valmis paketti kokkikerhojen pitäjille. Käytännössä kokeiltu.

Suunnitelmallisuus kerho- ja leirityön kasteopetuksessa työkirjoja apuna käyttäen.

Kerhonoijaajien koulutus on meillä uudistumassa, Koulutus tapahtuu kahdeksannen luokan aikana, ennen rippikoulua. Kokoonnumme kaksi kertaa kuukaudessa, ja sen lisäksi siihen kuuluu yksi viikonloppu sekä osallistuminen leiri-isokoulutukseen. Rippikoulun jälkeen on viikonlopun mittainen syvennysjakso niille joille on mahdollisuus tarjota oma kerho.

”Kerro jostain työtehtävästä, tilanteesta tai tapahtumasta, jonka koit jollakin tavalla vaikeaksi.”

Tilanteet, joissa työntekijät ovat joutuneet selvittämään ja ratkomaan lapsen tai nuoren ongelmallista tilannetta ja kokeneet sen vaikeaksi:

*Vaikeita hetkiä omalla tavallaan on 7-8-vuotiaiden leirillä illalla nukku-
maan käymiset. Silloin aina tulee jollekin koti-ikävä ja ei siinä oikein auta*

muu kuin soittaa vanhemmille, että tulkaa hakemaan lapsi kotiin. Vaikka kuinka yrittää rauhoitella lasta ja lukea satuja ja vaikka mitä, niin aina se ei vain riitä. On kurjaa soittaa vanhemmat hakemaan kotiin.

Leirillä koti ikävän lievitys ja soittaminen vanhemmille, kun lapsi haluaakin kotiin kesken leirin.

Varhaisnuoren ongelmakäyttäytymisestä yhteydenotto kotiin ei ole koskaan helppo asia.

Puhelu kerholaisen kotiin, kun kyseessä oli kerholaisen huono käytös kerhossa.

Viimeaikaisista tulee ensimmäisenä mieleen leirillä ollut käytöshäiriöinen leiriläinen, jonka vanhempiin otin yhteyttä leirin jälkeen.

"Kun leirillä joutuu miettimään jonkun vaikean leiriläisen kanssa pärjäämistä ja leirikokonaisuuden turvallisuutta!"

Viittasin aiemmin "vaikean tapauksen" kotikäyntiin, oli pakko tehdä jotain, kun joka kerhon jälkeen (tai kerhoon tullessa) aina joku itki. Pojalla oli kou-lussakin jo kränä ja oli usein puhuttelussa opettajien kanssa. Avioerolapsi, äidillä uusi mies ja vastasyntynyt vauva. Vaikka kuinka parhain päin juttuun kotikäynnillä tultiinkin, niin poikaa ei enää sen jälkeen kerhossa näkynyt. Leiri, jossa mukana oli selvästi ADHD tapaus, jota ei ollut alkupapereissa mainittu. Lisäksi samalle leirille oli valikoitunut porukka, jossa oli jo alkuun havaittavissa hiukan eripuraa, joten leiri osoittautui hyvin haastavaksi, kun sai olla selvittelemässä pieniä kräniä, yrittää keksiä ADHD:lle jotain tekemistä niin, et hän ei heittäytyisi vallan huviliviksi... Leirille tuli poika joka oli, täysin häiriintynyt. Minulla ei ollut mitään tietoa kaverista. Jouduin ottamaan vanhempiin yhteyttä ja sain selville mistä oli kyse. Tilanne oli kuitenkin, niin hankala ja turvaton muiden leiriläisten kanssa, että poika ei voinut jatkaa leiriä loppuun...

Kerran sählääjä (SR: sählynpelaaja) 14-vuotias otti niin pulttia, että ollessani tapahtuman ylijohdaja yritin puhumalla rauhoitella toispaikkakuntalaista pelaajaa - käveli minut kumoon. Ei sattunut, mutta toi mieleen että aina ei puhe auta, mutta muutakaan ei ole ...

Poikaleirillä ollessani syntyi poikien välille pieni kiista, jossa tönitettiin ja nimitteltiin. Tilanne ei ollut kuitenkaan vielä ns. "katastrofin partaalla". Kuitenkin

toisen osapuolen reagointi oli niin hämmentävä, ettei minulle meinannut löytyä välineitä käsitellä sitä. Poika siis päätti pissata tyhjään limupulloon. Vieläkään en tiedä mitä poika meinasi pullolla tehdä. Melko varmasti heittää pissat toisen osapuolen päälle. Kun aloimme selvittämään tilannetta, "pissapoika" sai itkukohtauksen, eikä suostunut puhumaan mitään. Toinen poika ei onneksi tiennyt pissapullosta mitään. Sain onneksi tilanteen selvitettyä ja pojat rauhoiteltua. Mutta minua jäi askarruttamaan, miksi pojan ensimmäinen reagoititapa on noin jyrkkä ja iso. Mitä kaikkea taustalla on, joka pakottaa pojan toimimaan noin.

Tilanne, jonka koin hankalaksi oli ensimmäisenä kesänä, kun leirin viimeisenä päivänä oltiin pitämässä leirijumista ja yksi poika heittäytyi hankalaksi. Ei uskonut, totellut tai muutenkaan en saanut häneen kontaktia millään keinolla. Silloin oli suuri ristiriita sisällä. Tosin nyt kun veijari on hieman kasvanut ja päässyt pienluokalle on ollut mukava huomata, kuinka poika on kasvanut tuosta kesästä. Joten tässä tulee myös se näkökulma että oikeasti näkee sen kehityskaaren mikä varhaisnuorilla on helppo huomata ripari-ikäisiin verrattuna.

Aivan ensimmäinen virkavuoteni nykyisessä paikassa. Ensimmäinen kesäleiri. Leirille ilmoittautumisen yhteydessä oli kysytty jokaiselta tarkkaan, onko leiriläisessä/terveydentilassa jotain sellaista, mitä leirin vetäjän olisi hyvä tietää. Pari allergia- ja astmatapausta ilmoitettiin. Hyvin tavallista. Kun leiri alkoi, ensimmäisten leiriläisten joukossa saapui leirille kädetön poika. Siinä hetkessä tuntui, että nyt meni palasiksi koko ohjelma. Ja kyllähän se tietysti tapaa menikin. Ohjelmassa oli liidokin rakentelua, ja heittokilpailut, perinteiset olympialaislajit ym. Soveltaen poika pystyi osallistumaan moneen juttuun, mutta osasta hän jäi auttamatta syrjään. Se tuntui itsestä kurjalle. Olen samaisen pojan kanssa asiasta jälkenpäin keskustellut koska itselle asiasta jäi paha maku suuhun. Eli täysin yllättävä tilanne, johon et ole voinut asennoitua tai varautua omalla toiminnalla. Luonnonmullistukset telta-leirillä ja extremeolosuhteet on kevyttä kamaa yllä mainittuun tapaukseen verrattuna kun niiden ilmenemismahdollisuuden tietää - sellaisiin voi asennoitua. Yllä mainittu tapaus jäi vahvasti mieleen. Joskus, onneksi harvoin, tilanne, että kerhonohjaaja ei hoida tehtävänsä ja vanhemmat soittavat työntekijälle, miksi näin.

Esim.viime aikojen ampumistapaukset suomen kouluissa ovat koskettaneet lapsia. Työntekijänä on kokenut samanlaista pelkoa ja neuvottomuutta...

Lapsen suuren surun kohtaaminen tuntuu vaikealta. Miten lohdutat isänsä itsemurhan kautta menettämää lasta ja hänen äitiään, kun tilanne tulee eteen aivan yllättäen...

Kun lapsi tai nuori kuolee, (niitä meillä on riittänyt) tulee riittämättömyyden ja avuttomuuden tunne helposti.

Kun kolleega pyysi mukaansa keskusteluun jossa joutuu yhden kerhonohjaajan hommat lopettamaan. Tämän jälkeen teki itsarin.

Tilanteet, joissa vastaajat kokivat jääneensä vaille esimiehen luottamushenkilöiden tai työkavereiden tukea:

Hallinnon lähes vastustavan, latistavan asennoitumisen. Lapsen katsetta ei nähdä. Lapsen ääntä ei kuulla. En osaa perustella uskottavasti.

Vaikea tilanne on myös se, kun huomaa että oma työala on jäämässä muiden töiden jalkoihin. Rippikoulu syö työajasta mammuttiosan kevätkaudella eikä oikein tiedä miten riittää kaikkeen!

Leirillä ollen tappelutilanteen keskeyttäminen ja siitä seurannut rikosilmoitus lievistä pahoinpitelystä. Syyttäjältä tuli syyttämättäjättämispäätös. Esimieheni ei koko prosessin aikana kysynyt minulta kuulumisia ja vointiani.

Työmääräykset osallistua jumalanpalveluksiin.

Työpalaverit, joissa riidellään ja lyödään henkisesti. Koulujumalanpalveluksen toteutus, kun työtiimillä oli erilainen näkemys siitä, miten juttu tulisi toteuttaa.

Miltei mahdotonta saada toista työntekijää tuuraamaan.

Koulujen päivän-/aamunavausten pitäminen ja niihin liittyvät tilanteet:

Aamunavauksia miettiessä on välillä "takki tyhjä", eli jatkuva luovuus on joskus vaikeaa.

Päivänavaustoiminta tuntuu jatkuvasti haasteelliselta, miten löytää oikeita sanoja, että niin kirjava joukko erilaisia ja eri-ikäisiä ihmisiä tavoittaisi sen

ajatuksen jonka yritän tuoda esille.

Itselleni vaikeimpia tilanteita ovat koulujen päivänavaukset, kun pitäisi kolmeen minuuttiin saada mahtumaan tärkein sanottava.

Aamunavaus alakoululla Kauhajoen tapahtumien jälkeen.

Aamunavauksen pitäminen eräällä koululla on alkanut maistua minulle puulta (hartaus pidetään keskusradion kautta). Olin kerran opastamassa uutta työntekijää koululle ja jäin koulun aulaan odottamaan häntä, kun hän meni opettajien huoneeseen, jossa mikrofoni ja laitteet ovat. Hartaus alkoi... ala-aulassa juoksenteli oppilaita ja opettajia sinne tänne, luokkien ovet olivat auki ja luokissa puuhattiin jo tunnin aiheiden kimpussa... musiikkia, käsitöitä, matematiikkaa jne. Kukaan ei kuunnellut, mitä työkaverillani oli sanottavaa. Mainitsin asiasta rehtorille ja hän sanoi tilanteen olevan poikkeus, mutta jos eilisestä voi jotain päätellä, tapaus on sääntö. Olin itse eilen samalla koululla pitämässä aamunavausta ja koulun uusi keskusradiosysteemi on pystytetty opettajien huoneen nurkkaan (entinen oli kanslistin huoneessa, josta kanslisti poistui hartauden ajaksi). Aloitin hartauden ja mitä tekivätkään opettajat: keskustelivat kovaäänisesti kahvipöydässä takanani ja nauroivat maanantaiaamun kömmähdyksille. Kun lopetin hartauden pitämisen, mainitsin leikkisään sävyyn, että taisivat teidän juttunne mennä nyt koko koulun tietoon, vastaus oli: eihän sitä kukaan kuuntele! Onneksi hartausvuoro koululla on vain kerran viikossa ja vuorot on jaettu kahdeksan työntekijän kesken.

Ihmisten odotukset, työntekijöiden haasteet hengellisten asioiden esillä pitämisessä:

Lapset ovat hyvin viihdehakuisia - armoton vieraantuminen kristillisistä kertomuksista, arvoista ja perinteistä.

Hengellisten asioiden esilletuominen ei ole aina helppoa. Joskus suhtautuminen on hyvinkin negatiivista ja vastahakoista. Sen vastustaminen saa oman mielen apeaksi, koska se on kuitenkin se tärkein osa koko työtä ja toimintaa.

Kun huomaa, että lapsella on nälkä kysellä uskon asioista ja tietää, että vanhemmilla on kielteinen kuva seurakunnasta, niin silloin mietin, kuinka pitäisi toimia. Puhun aina varkkarin kanssa uskosta, vaikka vanhemmat olisi mieltä mitä tahansa, jos hänellä on kysymyksiä.

Koen oman roolini välillä vaikeaksi toimiessani koululuokkien kanssa, esimerkiksi viime vuonna leirikoulussa mietin tulisiko minun pitää hartautta päivän päätteeksi vai ei. Päädyin pitämään hartauden, joka oli hyvä kokemus niin minulle, lapsille kuin opettajillekin. Usein tämä outolintu-olo on ehkä enemmän oman pään sisällä, kuin todellisuudessa, mutta koen, että näistä asioista on välillä vaikea keskustella esimerkiksi rehtorien tai opettajien kanssa, varsinkaan jos ei tiedä millä mielellä he ottavat seurakunnan työntekijän vastaan. Omat kokemukseni ovat kyllä olleet kouluysteistyöstä erittäin positiiviset, eikä mielestäni ole ollut hetkeä, jolloin olemistani koulussa olisi kyseenalaistettu.

Toiminnan organisointiin ja toteuttamiseen liittyvät haasteet:

Ei tule mieleen mitään yksittäistä. Kiireen keskellä asiat tuntuvat vaikeammilta.

Leiri, jolloin on itse sairastunut/ lähtenyt puolikuntoisena leirille.

Jos yhteistyökumppanit "kaatuvat" tilanteesta mikä on sovittu ja suunniteltu etukäteen.

Aluksi kaikki tehtävät tuntuvat vaikealta. Mutta jos ne onnistuu ilo karkottaa vaikeuden. Syksyn toiminnan alkuun pyöräyttäminen tuntuu joka vuosi kamalalta työrupeamalta. Siinä on monta kohtaa, jotka pitää nitoa yhteen ja soittaa ja sovittaa. Joka vuosi se on yhtä vaikeaa. Kun esitteet on jaettu kouluihin olo tuntuu mukavalta.

Tilanteita, joissa haasteita ilmenee lasten vanhempien kanssa:

Avioeron jälkeen toinen vanhemmista soittelee ja haukkuu toista osapuolta ja yrittää saada minut olemaan kanssaan samaa mieltä.

Joskus vanhempien kanssa vääntäessä, kun ei nähdä yhtenevästi.

Kun huomaa, että lapsella on nälkä kysellä uskon asioista ja tietää, että vanhemmilla on kielteinen kuva seurakunnasta, niin silloin mietin, kuinka pitäisi toimia. Puhun aina varkkarin kanssa uskosta, vaikka vanhemmat olisi mieltä mitä tahansa, jos hänellä on kysymyksiä.

Työntekijän toiminnan ja työpanoksen aiheettomalta tuntunut arvostelu:

Poikaleirin arvosteleminen paikallisessa lehdessä joitakin vuosia sitten. Vaikka sai positiivista palautetta työntekijöiltä ja kritiikkiä kirjoitusta kohtaan tuntui pahalta ottaa negatiivista palautetta aiheetta.

Leirillä ollen tappelutilanteen keskeyttäminen ja siitä seurannut rikosilmoitus lievästä pahoinpitelystä. Syyttäjältä tuli syyttämättäjäättämispäätös.

Vähäiseen kokemukseen tai päinvastoin ikääntymisen liittyvät haasteet:

Näitäkin on paljon, kuten todettu, vasta yritän sisäistää työtä ja opetella riittämään itsenäni.

Vanha mies kokee leireillä ja retkillä valvomisen vaikeana.

Vaikeudet tarjota lapselle tai nuorelle paikkaa kerhoissa kerholaisena tai kerhonojajana:

Vaikeaa on jos lapsi ei mahdu kerhoryhmään. Ryhmäkoot on pakko määrittellä jonkin verran voi joustaa, mutta ei aina. --- Sekin on tavallaan vaikea tilanne kun olisi aloittava uusi kerhonojaja innokkaana ja kerhoon ei jostain syystä saadakaan kerholaisia (ei johdu kerhonojajasta vaan ehkä siitä, että on uusi kerhoryhmä). Kerhonojaja turhautuu eikä välttämättä ole halukas avustajaksi johonkin valmiiseen ryhmään.

Vaikeus löytää oikeita sanoja keskusteluissa:

Vaikea löytää jotain...ehkä keskusteluissa nousevat asiat (henkilökohtaiset keskustelut). Ne tulevat aina yllättäen eteen eikä heti ole sanoja suussa. Tosin aina ei tarvii ollakkaan.

Monikulttuurisuuden mukanaan tuomat haasteet ja vaikeudet:

(---) on siis kaksi kertaa viikossa olevaa avointen ovien toimintaa koululaisille.(---) pisteessä on paljon maahanmuuttajia, joista monet ovat erityisluokalla. Heidän ongelmakimppunsa on kaikkienensa aikamoinen vyyhti selvitettäväksi kun pitäisi ottaa huomioon myöskin muut kävijät.

”Millä tavalla varhaisnuorisotyön piirissä tuetaan varhaisnuorten hengellistä elämää?”

Hartaudet:

Hartauselämä kerhoissa, leireillä ja leirikouluissa.

Hartaus kuuluu olennaisena ja tärkeimpänä osana kerhoa.

Hartaudet kerhoissa, leireillä, retkillä ja tapahtumissa.

Jokaisessa kerhossa, retkellä ja leireillä hartaudella on selkeä ja tärkeä paikka. Korostamme hartauden merkitystä kerhonohtaajien koulutuksissa ja koontumisissa ja pyrimme tukemaan asiaa antamalla heille hartausmateriaaleja ja vinkkejä.

Olemme kerhonohtaajien jatkuvalla kouluttamisella ja sitouttamisella nuorten pienryhmätoimintaan pyrkineet rikastuttamaan kerhojen ja leirien hartauselämää. Tämä on mielestämme onnistunut ja siten hartauselämä on tukenut varhaisnuorten hengellistä elämää.

Raamattuhetket, raamattutyöskentelyt ja opetushetket, joiden toteuttamiseen aikaa ja mahdollisuuksia leireillä:

Leireillä on aina jonkinlainen raamattutyöskentely tai toiminta.

Leireillä aamu- ja iltahartaudet sekä raamattutyöskentelyt.

Leireillä pidetään hartauksia ja raamattuhetkiä.

Leireillä on selkeästi myös hengellistä ”opetusta”.

Leireillä on hartauselämä, sekä yleensä opetus jostain Raamatun kohdasta/henkilöstä tai uskon asiasta.

Hengellisyys ja hengellisen elämän tukeminen läpäisee kaiken toiminnan ja on luontevalla tavalla läsnä kaikessa toiminnassa:

Hengellisen elämän tukeminen siihen suuntaan, että se voisi olla kaurapuu-roa - eli siis hyvin sidottuna arkiseen elämään, jossa hengitetään elämän

tahtiin. Poikien kasvattaminen isien ja aikuisten miesten mallin kautta kirkossa olemiseen, seurakunnan toiminnassa mukana olemiseen kristittyinä elämiseen.

Rukous, laulu, iltapiiri ja ruuan siunaaminen ovat pieniä elementtejä, joilla toimitaan hengellisyyden ilmapiirissä.

Hengellinen elämä mukana kaikessa toiminnassa niin kerhoissa, leireillä, tapahtumissa, retkillä jne.

Kaikissa kohtaamisissa hengellinen sanoma esim. laulut ja hartaus.

Me pyrimme jokaisessa seurakunnan tilaisuudessa laittamaan ohjelmaan jotain hengellistä. Esim kokkiksessä ruokalaulu/rukous, sisaruspiiri kokoon-tumisen lopuksi = piiri laulu.

Ottamalla hengellinen elämä ja raamattu sekä rukous mukaan kaikkiin eri tilanteisiin. Hengellisyyttä pidetään yllä hartauksissa ja jumiksissa. Erilaisissa tilanteissa koitetaan ottaa mukaan kristittyinä elämisen näkökulma. Ajatusta kuinka meidän tulee toimia kristittyinä ja mitä raamattu meitä neuvoo pidetään esillä.

Hengellisen elämän tukeminen läpäisee koko varhaisnuorisotyötä siinä mielessä, että käsiteltävillä teemoilla pyrimme tukemaan varhaisnuorten hengellistä elämää ja tuomaan eri aiheisiin kristillisen näkökulman. (---) Myös tutut rutiinit, esimerkiksi ruuan siunaaminen leirillä tai sisaruspiiri kerhon päättyessä tukevat varhaisnuorten hengellistä elämää vahvalla tavalla.

Kaikki toiminta tulee tähdätä hengellisen kasvun tukemiseen!

Koulujen päivän-/aamunavaukset/aamuhartaudet mahdollisuutena hengellisen elämän tukemiseen:

Kolmen viikon välein pidettävät päivänavaukset ovat mielestäni hyvä hetki tukea varhaisnuorten hengellistä kasvua.

Koululla käymme kerran kuussa pitämässä aamunavauksen.

Koulukirkot, koulujen uskonnonopetukseen osallistuminen, koulukinkerit, kouluvierailut:

Myös kouluilla tehtävässä työssä hengellinen elämä on selkeästi esillä.

Koulujen aamuhartaudet ja uskontotuntien vierailut sekä 3 kertaa vuodessa (syksy, joulukuu, kevät) pidettävät koululaisjumalanpalvelukset.

Kouluhartaudet - Virsikirkot 3.-4. luokkalaisille.

Koulujen uskonnonopetukseen osallistumista, koulukinkerit.

Muut jumalanpalvelukset kuin koulujumalanpalvelukset:

Varhaisnuorten kirkkopyhät.

Hengellisyyttä pidetään yllä hartauksissa ja jumiksissa.

Hartauksilla, koulukirkoilla ja kutsujumalanpalveluksilla.

Leireillä aamuhartaudet käsittelevät Raamatun kertomuksia, iltahartaudet sekä leirijumalanpalvelus.

Viikonloppuleireiltä tullaan aina yhdessä kirkkoon, jonne kutsutaan myös lasten vanhemmat ja sisarukset.

Työntekijöiden ja kouluikäisten tyttöjen ja poikien väliset keskustelut:

Keskustelut sattuneista tapahtumista.

Myös kysymyksille ja keskustelulle annetaan tilaa.

(---) olemalla valmiita vastaamaan heidän kysymyksiinsä ja pohdintoihinsa.

Keskustelut arvoista ja elämästä kerhoissa ja leireillä tai vaikka välituntipi-halla.

(---) vastaamalla hengelliseen elämään liittyviin kysymyksiin ja keskustelemalla, jos keskustelunaihe nousee esille.

Varhaisnuorella on aina mahdollisuus keskustella häntä askarruttavista asioista ohjaajan kanssa. Seurakunnassamme on ihailtavan paljon isosia ja kerhonohtajia, jotka ovat avoimesti uskossa eivätkä pelästy varhaisnuorten uskoon liittyvistä kysymyksistä.

Lisäksi mahdollisuus keskustella ja opettaa kristillisiä arvoja on suurempi leireillä.

Rukouselämä:

Kerho-ohjelman runko sinällään tukee sitä, rukoukset pyritään ottamaan luontevasti ja tilanteeseen sopivasti.

Esim. kokkiksessa ruokalaulu/rukous, sisaruspiiri kokoontumisen lopuksi = piiri laulu.

Asioista puhutaan myös tekemisen yhteydessä. Avoimuuteen pyritään. Rukous on hartauden ohella korostettu. Rukous on luonnollinen asia ja siihen lapsia pyritään opettamaan.

Leirit hyvä paikka opettaa rukousta ja hiljaisuutta.

”Millaista vastuuta ja vaikuttamisen mahdollisuuksia annatte vapaaehtoisille vastuunkantajille (esim. kerhonohtajille) varhaisnuorisotyössä?”

Kerhojen suunnittelu:

Kerhojensa suunnittelun. Leireillä ohjelman valmistamisen ja toteuttamisen.

Kerhonohtajilla on vapaus hyvinkin pitkälle vastata itse oman kerhonsa toiminnasta ja sisällöstä.

Meillä on paljon vapaaehtoisia kerhonohtajia. He saavat toteuttaa omaa kerhoaan omalla tavallaan ja varsinkin erityskerhojen ohjaajat hoitavat kerhojen ohjelmat itse. Nuoremmat kerhonohtajat saavat meiltä valmiin ohjelman ja materiaalin. Voivat käyttää sitä tai luoda oman kerhon.

Vapaaehtoiselle avustajalle löytyy aina paikka jostain kerhosta.

Isosen tehtävät:

Leireillä ohjelman valmistamisen ja toteuttamisen.

Perhetyön leireillä lastenhoito - isosina vn-leireillä.

Leireillä isosina toimivat kerhonoahjaajat niin ikään saavat paljon vastuuta.

Kaikilla leireillä on isosia, joilla on oma ryhmä vastuullaan. Yli 18 v ohjaaja saa isosen ison paikan, tämä virka on tavoiteltu kunniatehtävä.

Isoet ja apuohjaajat (täysi-ikäinen nuori/nuori aikuinen) saavat tietyt osiot vastuulleen leirin suunnittelussa ja toteutuksessa. kuten esim. ulkoiluja, ilta-ohjelmat, leiriolympialaiset ja hartauksissa. Leireillä isosten ja apuohjaajien lisäksi meillä on yököt. Yököt valvovat leirin hiljaisuutta ja valvovat koko yön, jotta leirin henkilökunta voi nukkua. Kesällä yökköjen tehtävä tulee vieläkin vastuullisemmaksi, koska yövymme ulkona. He valvovat leirin lisäksi myös säätä ja siinä tapahtuvia muutoksia (ukkonen, myrsky) Koska kesällä teltat ovat pystyssä kesäkuun alusta heinäkuun loppupuolella koko ajan, tarvitsemme telttavahteja, mielellään täysi-ikäisiä nuoria. He valvovat telttoja ja leirialuetta leirien välillä.

Muita vastuita:

Eri reissuilla kantavat vastuuta lapsista.

Käytän kerhonoahjaajia ja isompia kerholaisia apuna myös perhetapahtumien järjestelyissä ja niistä he ovat yleensä innostuneita, mikäli osallistuvat eli mikäli heidän aikatauluunsa sopii. Vaikuttamisen mahdollisuuksista en oikein osaa sanoa. Yhtenä esimerkkinä kumminkin tällainen, että kerhuhuone/kerhonoahjaajien VIP-tila kunnostetaan yhteisillä talkoilla.

Kerhonoahjaajat saavat vaikuttaa esim. Varkkari -lehteen.

Vanhemmat kerhonoahjaajat pitävät myös kerhonoapuohjaajakoulutusta ABC-kurssia 6-8-luokkalaaisille.

Myös virkistykseen kiinnitetään huomiota (meillä kerhonoahjaajat eivät saa palkkioita) kerhonoahjaajat voivat ehdottaa tapoja virkistäytyä yhdessä.

Vastuunkantajien puute:

Itselläni ei ole kerhonohjaajia. Olen houkutellut nuoria siihen, mutta ei tunnu kiinnostavan.

Tällä hetkellä vastuunkantajia ei juuri ole, joten vastuutakin on vaikea antaa.

”Millaista vastuuta ja vaikuttamisen mahdollisuuksia annatte 7–14-vuotiaille varhaisnuorille (kyse ei siis ole esim. rippikoulun käyneistä kerhonohjaajista)?”

Mahdollisuus kertoa toiveitaan liittyen esimerkiksi kerhojen, leirien ja retkien sisältöihin:

Vaikuttamisen mahdollisuuksia tarjotaan lähinnä kuuntelemalla heidän toiveitaan.

He saavat vaikuttaa kerhojen sisältöön, leirien sisältöön, tapahtumien sisältöön, avointen ovien toiminnan sisältöön.

Poikien kanssa keskustellaan siitä, että mitä seuraavaksi tehtäisiin esim. nikkarikerhossa. Haemme muutamia vaihtoehtoja ja niistä pojat saavat itse päättää.

Kerhoilla on kerran kuukaudessa toivomuskerta, jolloin kerhossa tehdään kerholaisten toivomia asioita. --- Jos kerho-ohjelmistossa on kahdenlainen toteutusmahdollisuus, kerholaiset voivat päättää kumpi toteutetaan. Poikien sählykerhossa kerholaiset päättävät mm. ystävyysotteluista muita kerhoja vastaan.

Apuohjaajan tehtävät kerhoissa tai leireillä:

On kerhohjaajina tämän ikäisiä, pitkän kerhopolun käyneitä ja hoitavat hyvin hommansa.

Kutsun 7-luokkalaiset kerhonohjaajien peruskurssille ja syksyllä he saavat aloittaa kerhonpidon halutessaan. Kaiken maailman kerhossa apunamme

on helppeksiä, jotka ovat vanhoja kerholaisia, eli yläkouluun siirtyneitä. Voi olla että he eivät kehtaisi jatkaa varkkarikerhossa, jos heillä ei olisi erilaista roolia.

Käytössä on ollut varhaisnuortenleireillä apuisos-käytäntö. 14-15 v., jotka eivät ole olleet riparilla, ovat voineet osallistua tähän. Käytännössä sellaisia, jotka ovat olleet paljon leirillä.

Kuudes-seiska-luokkalaisille järjestetään kerhoavustajakursseja, minkä jälkeen he voivat päästä avustajaksi kerhoon tai heille voidaan tarjota tehtäviä esim leireillä.

Joku erikoisyksilö on saanut ohjaille kerhoja hetken - sijaisina - ja apuohjaajina.

He voivat halutessaan toimia apu-ohjaajina toisen kokeneemman kerhonohtajan kanssa. Käytössä on välillä ollut kerhonohtaja ABC-kurssi.

Eryteisesti vanhemmille ja aktiivisille kerholaisille annetaan mahdollisuus alkaa ns. apuohjaajaksi ja heiltä myös koulutetaan ABC kursilla n. 3-4 vuoden välein. He saavat toimia apuohjaajina ja siirtyä sen jälkeen sujuvasti vastuulliseksi kerhonohtajaksi.

Muita vastuutehtäviä:

Saavat olla mukana yhteisvastuukeräyksessä tavalla tai toisella.

*Kerhoissa jaetaan vastuuta arkisissa asioissa (esim kenen vuoro kerätä kammat kasaan, huolehtia pöydät kuntoon ym ym.)
Leireillä lapset saavat suunnitella iltaohjelmaa ja esittää halutessaan sketsejä tai muuta omaa ohjelmaa.*

Leireillä innoikkaimmat leiriläiset saavat pieniä tehtäviä esim. lukutehtäviä jumalanpalveluksessa, pieniä käytännön tehtäviä.

Kynttilän sytyttäminen hartauksissa.

Tilaa omalle luovuudelle ja tekemiselle, toisaalta myös auktoriteetin ja rajojen merkitys tilan ja vastuun antamisen rinnalla:

Lapsia ei olla tekemisen yhteydessä heti ohjaamassa, heille annetaan "tilaa" toimia ongelmratkaisujen äärellä.

Hyvin sellaisella arkikokemuksella perheen työnjaosta menee monet asiat. Poikien osalta olen huomannut, että heillä on tarve auktoriteeteille. Pidän itse kiinni tietystä auktoriteetista oman toiminnan osalta, että paketti pysyy kasassa. Kysymys ei ole asioiden sanelusta tai siitä ettei saa olla eri mieltä vaan siitä, kuka marssittaa ja ketä tosipaikan tullen.

Pohdintaa edustuksellisesta rakenteesta:

Heillä vastuuta on vähemmän - hiippakunnallisessa kerhonohtajaapäivässä väläytettiin ideaa varhaisnuorten neuvostosta, joka voisi sanoa mielipiteensä siitä, mitä seurakunnan varhaisnuorisotyö pitää sisällään. Mielestäni on tärkeää, että nuoret saisivat sanoa mielipiteensä toiminnasta ja siitä mitä sen tulisi olla, mutta ainakaan tällä hetkellä 7-14 vuotiailla ei niinkään ole mahdollisuutta ilmaista mielipidettä seurakunnassamme, elleivät he sitten vedä tuttua nuorisotyönohjaajaa hihasta ja kerro kehittämisideaansa meille, jota kautta viesti menee sitten eteenpäin.

"Miten käytettävissä olevat resurssit (aika, raha, tilat, kalusto, henkilöstö jne.) tai niiden puute heijastuvat varhaisnuorisotyön toteuttamiseen?"

Kokemukset resurssien riittävydestä:

*Budjetti riittää ja saan toteuttaa mitä vaan!
Näiltä osin meillä asiat toimivat. Ei ole valittamista!*

Ne on (---) kohdallaan. 10 000 ihmistä, 4 nuorisonehtaja, joista 2,4 on varkkareita rahaa on saatu mitä on anottu.

Taloudellinen tilanne on hyvä, toiminta ei saa siitä kiinni.

Meidän seurakunnassa kaikkea on hyvin. Resursseja on tarpeeksi.

Tilanne on tällä hetkellä varsin hyvä, joten en ainakaan vielä huomaa mitään heijastuneisuutta.

Varhaisnuorisotyöllä on melkoisen hyvät resurssit. Työstä vastaa kaksi henkilöä. Raha ja tila kysymykset ovat melko hyvät.

Resurssit ovat kunnossa, joten saan tehdä työtä rauhassa ja esimiehen tuki takanani. Tämä heijastuu varmasti työhön innostuksena ja luovuutena ja kokonaispanos kasvaa.

Olen tyytyväinen meillä oleviin resursseihin. Joskus tietysti muut työt vievät aikaa lapsien kohtaamiselta mutta niiden kanssa pitää päästä sinuksi ja oppia suunnittelemaan oma työaikansa hyvin.

Kun ikää tulee enemmän niin aika jonka työhön käyttää vähenee. Tämä tarkoittaa sitä ettei jaksa eikä kehtaa riuhua niin paljon ja sinkahdella paikasta toiseen. Meidän firmassa on vielä resursseja tehdä töitä ja se mahdollistaa monipuolisesti toteuttaa varhaisnuorisotyötä. Välineet ovat hyvä.

(---) seurakunnassa on hyvät resurssit varhaisnuorisotyölle: seurakunnalla on eri puolella kaupunkia monta toimintapistettä, joita käyttävät monet työmuodot. Toimintapisteissä on hyvät tilat, kalustot ja materiaalien säilytyspaikat. Lisäksi seurakunnalla on hyvä yhteistyö koulujen kanssa (salivuorot).

Ajan tai varhaisnuorisotyön tekijöiden määrän puute:

Jäänyt lapsi ja nuorisotyön väliin. Uskottavuus vähenee, kun tuleen ei puhalleta uutta viriä. Kun tähän ei panosteta. Varhaisnuorisotyössä on aivan liian vähän mahdollisuuksiin nähden toteuttajia. Kirkosta eroamisen ehkäisy alkaa silloin.

Kapenevat henkilöresurssit ovat yksi painava syy varhaisnuorisotyön kapeutumiseen. Jos on riittävästi motivoitunutta henkilöstöä, kohtuulliset rahat ja tilat sekä yhteistyö koulujen kanssa toimii, työ sujuu. Jos aika ei riitä, ei pelkät vapaaehtoiset jaksa hoitaa isoa työalaa pelkästään. Itse asiassa kun on vapaaehtoisia se vasta voimia ja aikaa viekin. koulutus, hankinnat, virkistyksen järjestäminen kerhojen seuraaminen(kerhokäynnit)yms.

Ne vaikuttavat paljon. Yksin en osaa tai pysty toteuttamaan hyvää ja kattavaa varhaisnuorisotyötä. Osallistujamäärät vähenevät, eikä kerhonojajia tunnu saavan mistään. Aika ja omat voimat eivät tunnu aina riittävän toiminnan ylläpitämiseen tai kehittämiseen.

Tällä hetkellä leireille olisi tulossa enemmän lapsia, kuin on paikkoja. On ikävää sanoa ei oota ainoastaan sen takia, etteivät resurssit (aika ja henkilöstö) riitä.

Joudun taipumaan niin moneen työhön, että tunnen riittämättömyyttä. Haluaisin keskittyä yhteen työmuotoon kerrallaan paremmin, mutta aika ei riitä. En haluaisi vaan räpäistä pintaa.

Henkilöstön niukkuus verrattuna työn määrään näkyy kiireenä. Tosin itse nuorena työntekijänä en ole vielä oppinut kalenterin täyttämistä. Sitä innostuu kokeilemaan niin herkästi kaikkea uutta.

Henkilöstöresurssien rajallisuus suurin vaikuttava tekijä, joka rajoitti työn toteuttamista: srk:ssa yksi nuorisotyöntekijä, jonka alueena 7-20 v.

Henkilöstön niukkuus verrattuna työn määrään näkyy kiireenä. Tosin itse nuorena työntekijänä en ole vielä oppinut kalenterin täyttämistä. Sitä innostuu kokeilemaan niin herkästi kaikkea uutta.

Muiden työalojen kuormittavuus:

Resursseja varhaisnuorisotyöhön ei ole riittävästi, koska on niin monta muutakin työmuotoa hoidettavana.

Voisin mielelläni keskittyä pelkän varhaisnuorisotyön toteuttamiseen, joka mahdollistaisi sen suunnittelua pitkällä tähtäimellä ja työn kehittämistä. Toisaalta alakouluja kaupungissamme on niin paljon, ettei muutamien työntekijöiden työaika riittäisi niissä käymiseen ja yhteistyön luomiseen. Mutta kaipaisin enemmän hetkiä suunnitella varhaisnuorten toimintaa ja pohtia mikä juuri nyt on ajankohtaista ja mitä työtä juuri seurakunnan nuorisotyön tulisi heidän parissaan tehdä.

Aika on pahin toteutuksen este. Vaikka päävastuu on varkkarityössä, joutuu varsinkin näin kesän lähestyessä keskittymään entistä enemmän myös rippikouluun. Leirien toteutuksessa henkilöstöresurssit hankaloittavat toteuttamista.

Koulutyöhön olisi kysyntää, muttei resursseja. Tiimien ja virkojen järjestelyllä voisi lapsityön puolelta saada lisää, kun siellä on syksystä alkaen niitä lükaa (iltapäiväkerhot siirtyvät kaupungin omaksi toiminnaksi). Rippikouluun

panostaminen voi vaikuttaa varhaisnuorisotyön resusseihin. Leirit pidetään liian pienillä resursseilla. Vain yksi työntekijä ja muut aikuiset ovat vapaaehtoisia avustajia. Edes sijaisuusjärjestelyä ei ole mietitty.

Seurakunnassamme rippikoulutyö on laajaa ja se vie ajallisesti suuren osan kaikkien nuorisotyöntekijöiden ajan kesällä. Jos haluat pitää riittävän pitkän kesäloman, on omaan työalaan panostaminen vaikeaa. Esimerkiksi kaksi rippikoulua, viikon hiippakuntaleiri Partaharjulla, aikomus olla töissä silloin kun koulut alkavat ja 38 vrk lomaoikeus on mahdoton yhtälö yhdelle kesälle. (onneksi sain toisen rippikoulun pitkien neuvottelujen jälkeen pois!)

Henkilöstö kai on suurin ongelma. Päävastuu varkkatyöstä on minulla ja siinä sivussa pyritetään nuoriso- ja rippikoulutyötä. Välillä toivoisi, että olisi joku muukin tekemässä tätä työtä.

Aikapula on suurin rajoittava resurssi. Käytännössä teen vn-työtä pääosin yksin. Tehtäviin kuuluu myös rippikoulu-, nuoriso- ja musiikkityötä.

Vain yksi työntekijä joka vastaa seurakunnan varhaisnuoriso-, -nuoriso- ja rippikoulutyöstä, joten se on vain pintaraapaisu kullekin työalalle.

Rahan puute:

Rahan, henkilöstön ja tarvittavien tilojen puute vähentää varhaisnuorisotyössä tehtävien leirien määrää. Myös muut isommat tapahtumat jäävät toteuttamatta tai toteutetaan hyvin matalalla profiililla. Kerhonohjaajien virkistäytyminen ja hemmottelu jää rahan puutteen vuoksi olemattomaksi.

Rahaa vielä on, mutta on väläytetty säästökuuria. Jouduimme tosin karsimaan rankalla kädellä jo tämän vuoden talousarvioesityksestämme ennen kuin se meni läpi. Karsinta kohdistui pääasiassa varkkarityöhön eli leirien peruminen tuo säästöä. Kun on kekseliäs, voi leirin korvata hiihtopäivällä kunnan alueella, eikä maksa mitään!

Jos ei ole rahaa, toiminnan järjestäminen hankaloituu huomattavasti. Omavastuut voi pitää inhimillisempinä kun on hyvät henkilö- ja toimintaresurssit. Itse sanomahan on ilmaista, mutta tapa, jolla saadaan porukka kerääntymään asian ympärille, maksaa. no money, no funny.

Rahaa ja resursseja ei ole koskaan riittävästi. Pitää osata laittaa asioita tärkeysjärjestykseen ja keskittyä tekemään sen mihin resurssit riittävät.

Rahaa saisi olla paljon enemmän mutta olen tullut nykyisellä määrällä toimeen. Nyt minulla on kaikki tarvittavat välineet ja työkalut. Olen ostellut niitä pikkuhiljaa.

Toimintaan soveltuvien tilojen puute:

Rahan, henkilöstön ja tarvittavien tilojen puute vähentää varhaisnuorisotyössä tehtävien leirien määrää.

Seurakunnassamme on pääsääntöisesti hyvät resurssit toiminnan järjestämiseen. Ainoastaan toimintatiloja on vaikea löytää, seurakunnalla niitä ei juuri ole ja kaupungin nuorisotiloja, joita aiemmin paljon vuokrasimme, on vähennetty viime vuosina.

Tiloja pitäisi saada kaupungin laita-alueilta lisää. (---) on kasvava kaupunki (Helsingin lähiö). Taloja on rakennettu vinhaa vauhtia. Mutta alueilla ei ole yhtään julkista tilaa, jossa voisi toimintaa aloittaa.

”Millaisia erityismahdollisuuksia tai erityishaasteita paikkakunnallasi on, jotka vaikuttavat varhaisnuorisotyön toteuttamiseen?”

Seurakunnan, kunnan tai kaupungin rakenteeseen ym. liittyvät piirteet:

Tuo alussa mainitsemani seurakuntarakenteen muutos antaa sekä mahdollisuuksia, että antaa erityishaasteita.

Haasteita: Väkimäärältään suurin seurakunta, mutta poikien puolella osallistumisaktiivisuus on tosi pientä.

Kasvava kunta on haaste.

(---) on hyvin kaupunkimainen ympäristö, jossa ihmisten on vaikea sitoutua toimintaan ja tekemiseen.

Alueelliset erot kaupungin sisällä, nk. paremmat ja huonommat asuinalueet.

Eryityismahdollisuuksina pienen paikkakunnan mukanaan tuoma tuttuus. Väkeä on helppo kohdata ja työntekijä on helppo kohdata kun tunnetaan toisemme.

Paljon lapsiperheitä. Paljon kouluja.

No syntyvyys laskee huimasti, kun tulin tänne oli ripari-ikäluokka 170, nyt syntyy 80 vuosittain.

Maaseudulla lapsiperheiden väheneminen.

Haasteena koen sen että paikkakunnalla on vahvat herätysliikkeet ja ne tahtovat tällähetkellä enemmän hajoittaa kuin yhdistää.

Voimakas herätysliike. Kunnassa on paljon lapsiperheitä. --- Kunnan talous on miinusmerkinen ja sen takia meillä on paineita lisätä toimintaa kun kunta ei pysty.

Paikkakunnan harrastustoimintaan liittyvät mahdollisuudet ja haasteet sekä haasteet harrastuselämän kilpailutilanteessa:

Pieni kunta, jolla on paljon harrastusmahdollisuuksia myös lähialueilla. Kilpailevat lasten ajasta.

Kunnassa on todella vireää kerho- ja harrastustoimintaa - miten päästä esille srk:n omien toimintojen kanssa?

Kunnan puolella järjestetään paljon varhaisnuorten toimintaa, jolloin seurakunnan toiminnalle ei ole suurta kysyntää.

(---) on varhaisnuorille paljon erilaisia harrastus paikkoja urheiluseurat taitoluistelu, ratsastus, kuvataide, musiikkiopisto ym... joiden kanssa meidän pitää taistella lasten ajasta.

Paljon muitakin toiminnan tarjoajia. Voisi sanoa, että on kilpailua. Pitää onnistua ja olla todella laadukasta ja mielekästä toimintaa jos meinaa, että sinne tulee porukkaa.

(---) lapsille ja nuorille on paljon harrastusvaihtoehtoja esim. musiikin ja liikunnan saralla, ja joskus tuntuu, että lapsista "joudutaan taistelemaan". Mutta hyvin on lapsia riittänyt kaikille tahoille.

Keskustan alueella ja lähiympäristössä srk:n toiminta tuntuu välillä hukkuvan kaiken muun toiminnan joukkoon.

*Eryityshaaste on sikäli myös hyvät harrastusmahdollisuudet - kerhoto-
työ ve-
tää hyvin kylissä kaupungin keskustan ulkopuolella, mutta kaupungissa var-
haisnuorisotyön viikkotoiminnan tavoitettavuus on aika heikkoa.*

Hyvät yhteydet kouluihin:

Hyvät suhteet kouluihin!

*Eryitysmahdollisuuksia on ainakin myönteinen suhtautuminen kouluissa,
meille on ovet auki.*

Koulutyö on vahvaa ja koulut antavat erittäin hyvän tukensa työlle.

*Ensimmäisenä erityismahdollisuuksista tulee mieleeni hyvät yhteydet kou-
luihin, joka helpottaa työtämme huomattavasti.*

Seurakunnan toiminta-alueen maantieteelliset mahdollisuudet sekä haas-
teet:

*Matkat ovat meillä lyhyet alle 10 km joka paikkaan. Myös erityiskerhoihin
voi helposti osallistua.*

Yksi työntekijä ja monta kylää.

*Suuri kaupunkiseurakunta on laaja ja hajanainen. On kovin erilaisia asuma-
lähiöitä. Eryityskerhoihin voi olla pitkä matka ja kuljetusongelmat..... tarjon-
nan tasapuolisuuta eri alueiden välillä on vaikea taata.*

*Eryityshaasteena kunnan laaja ja hajanainen pinta-ala, kylä on paljon ja
välimatkat pitkiä. Julkinen liikenne huonoa. Kylille ei saada kerhonojajia,
joten viikkotoiminta kylillä olematonta, vaikka siellä sille olisi suurin tilaus
kun ei muutkaan nuorisjärjestöt järjestä siellä mitään.*

*Haasteena ovat pitkät välimatkat: pitäjän kauimmainen ala-aste on 30 km
keskustasta. Väki asuu hajallaan ja kerho- ym. toimintaan tarvitaan van-
hempien halua kuljettaa lapsiaan.*

*Oikeastaan paikallinen urheiluseura (jalkapallo ja jääkiekko) järjestää seu-
rakunnan ja kaupungin lisäksi yleensä juuri mitään. Jos lapset tai heidän
vanhempansa haluavat lastensa harrastavan esim. ratsastusta, partiota,
keilailua, painia, pesäpalloa tms. niin sitten kuskataan naapurikuntiin (---).*

Erityishaasteet liittyen moniongelmaisiiin perheisiin, monikulttuurisuuteen ja maahanmuuttajiin:

Erityishaasteena on ne perheet jotka putoavat normaalin elämän ulkopuolelle.

Moniongelmaisiiia perheitä, maahanmuuttajia (kielitaito).

Maahanmuuttajat ovat yksi erityistyyhmä, joka pitää koko ajan huomioida. Alueella on paljon maahanmuuttajia ja sosiaalisesti heikossa tilanteessa eläviä perheitä. Heidän houkuttelunsa mukaan on vaativaa.

Monikulttuurisuus rajan lähellä on erityismahdollisuus kuin erityishaaste-kin. Kulttuurierot ovat melko suuria. Alueelliset erot kaupungin sisällä, nk. paremmat ja huonommat asuinalueet.

Monikulttuurisuuden vähyys:

Kaupungissamme asuu hyvin vähän (jos lainkaan) maahanmuuttajia tai toista uskontoa edustavia perheitä, joten emme kohta tilannetta usein, jossa jonkin oppilaan olisi poistuttava esim. päivänavauksen ajaksi, mihin taas törmäsin harjoittelussani ollessa pääkaupunkiseudulla.

Työntekijäresurssien ja muiden vastuunkantajien määrä:

Erityishaasteena on siis se, etten kerta kaikkiaan yksin pysty/ehdi tekemään kaikkea. Toisaalta myös voisi suunnitella isompiakin juttuja toteutettavaksi, jos olisi työkaveri. Nyt tehdään se mitä voidaan.

Kuinka pystytään kohtaamaan kaikki nuoret samoilla resursseilla.

Erityishaasteena on löytää kerhonvetäjiä. Uskon, että enemmän kerholaisia tulisi erilaisiin kerhoihin, mikäli olisi vaan kerhonvetäjiä.

Minun seurakunta on suuri ja meillä on monta varhaisnuorisotyöntekijää. Näin on ollut urallani aina, enkä osaisi/haluaisi toimia pienemmässä yksikössä, koska siellä täytyy vastata koko toiminnasta yksin. isossa tiimissä voimme jakaa tehtäviä lahjojen ja intressien mukaan.

Seurakuntayhtymän sisäinen yhteistyö mahdollistaa parempaa palvelua lapsille ja nuorisolle.

Perinteet ja seurakuntamyönteinen suhtautuminen:

Kristillinen perimä. Ja kovalla työllä saavutetut luottamuksen polut. Ne tukeutuu helpommin, kuin avautuvat.

Vahva isä-poika -toiminta. Seurakuntamyönteinen suhtautuminen. Nämä tekevät jo paljon.

Mainiot perinteet !

”Ketkä tai mitkä tahot koet sinun ja seurakunnan varhaisnuorisotyön tärkeimmiksi yhteistyökumppaneiksi?”

Koulut:

Ehdottomasti koulut.

Luonnollisesti koulut ja koko koulun henkilökunta.

Koulut. Srk on aina tervetullut tekemään jotain.

Koulut, niiden kanssa on hyvä tehdä yhteistyötä. Kaikki varkkarit ovat siellä. Aina joku ottaa yhteyttä ja katsotaan mitä voidaan tehdä yhdessä.

Koulut on ehdoton ykkönen. Niin kauan kun seurakunnasta saadaan mennä kouluille, on sinne mentävä ja tehtävä yhteistyötä. Toki teen myös kaupungin kanssa iltapäiväkerhotyön puolesta yhteistyötä paljonkin. Mutta silti koulut on ykkönen!

Kunta tai kaupunki, yleensä sen nuorisotoimi:

Kunnan nuorisotoimi. Heidän kanssa tehdään varkkatyön kesäleirit

Toki teen myös kaupungin kanssa iltapäiväkerhotyön puolesta yhteistyötä paljonkin.

Kaupungin nuorisotyöntekijä, Kunnan nuorisotyö, Kunnan liikunta- ja nuorisotoimet.

Paikalliset urheilu- ja muut järjestöt ja yhdistykset:

Eri järjestöjen materiaalit eri aiheistaan ja kampanjoistaan myös varkka-reille.

4H:n iltapäiväkerhot, Urheiluseurat, Urheilujärjestöt (NMKY ym.), MLL, Järjestöt

Oman seurakunnan muut työalat ja niiden työntekijät:

”Seurakunnan sisällä nuorisotyö tietyiltä osin ja lapsityö. Varhaisnuorisotyö toimii kaikilla kolmella kirkkoalueella oman aluetiiminsä osana, mutta työtä tehdään yhdessä varhaisnuorisotyöntiimissä.”

Lapsityö seurakunnassa - Vähän myös diakonia ja lähetystyö.

Hyvä tiimi seurakunnassa eri alojen osaajia mukana

Lapsityö, Perhetyö, Srk:n eri työalat (lapsityö, lähetys), Muu nuorisotyön tiimi.

Muut seurakunnat:

(---) alueen muiden seurakuntien varhaisnuorisotyöntekijät, kun teemme yhteisiä juttuja.

Naapuriseurakunnat, Rovastikunnan muut seurakunnat ovat tärkeimmät, Rovastikunta, hiippakunta.

Seurakunnan vapaaehtoiset ja kerhonoijaajat:

Kerhonoijaajat, Vapaaehtoiset.

Kristilliset palvelujärjestöt:

PTK:n materiaalit, eri järjestöjen materiaalit eri aiheistaan ja kampanjoistaan myös varkkareille. Netti on käyttökelpoinen. PTK:n ohjaaja.net on kyläkin jämähtänyt paikoilleen, mitä harmittelen kovasti.

Kristilliset palvelujärjestöt auttavat materiaalien ja koulutuksen suhteen ja muutenkin ovat taustatukena työlle mikäli elävät ajan haasteissa, Poikien ja Tyttöjen Keskus.

Lasten ja nuorten vanhemmat sekä kodit:

Vanhemmat, Kodit.

Partio:

Partio hoitaa myös merkittävän osan

Toki hiukan on yhteistyötä partion kanssa

Kaupungin terveystoimen henkilöstö:

Muutammat terveydenhoitajat.

Muut kristilliset järjestöt:

Eri kristilliset järjestöt.

Verkostoituminen:

Myös alueen yhteistyöverkosto on hyvä tuntea ja olla siinä mukana siinä määrin kuin aikaa ja resursseja riittää.

Luonnollisesti koulut ja koko koulun henkilökunta. Poliisin kanssa olemme tehneet yhteistyötä seiskapäivien yhteydessä samoin kuin kaupungin nuorisotoimen kanssa. Perheneuvola ja terveydenhoito yleensäkin ovat joltain osin mukana nuorisotyön kohdalla, mutta ehkä sitten myöhemmin.

Yhteistyötä kaupungin nuoriso- ja kulttuuritoimeen päin voisi edelleen kehittää, mutta koemme olevamme monissa asioissa pidemmälläkin kuin he, koska nuorisotyömme tavoitettavuus on niin hyvä ja resurssimme monessa kohtaa paremmat kuin kaupungilla. Mutta tässä kohtaa yhteistyöstä varmasti hyötyisivät kaikki. Esimerkiksi kulttuuritapahtumissa voisi seurakunnalla olla jokin rooli, mikä alentaisi taas kynnystä tulla mukaan seurakunnan toimintaan ja toisi osaamistamme yhteiseen käyttöön.

”Millaisia odotuksia heillä on seurakuntaa ja sen työntekijöitä kohtaan?”

Koulujen ja niiden henkilökunnan odotukset:

Opettajat odottavat hyvin valmista ja hyvin valmisteltua.

Varmaankin sitä, että seurakunnan työntekijä olisi läsnä. Ja pidämme kiinni niistä asioista, joita olemme sopineet. Varmaan myös odottavat sitä, että teemme työmme kunnolla.

Vaikea sanoa. Mutta sen olen huomannut, että jos mennään tekemään jotain se pitää olla laadukasta. Puheet pitävät olla lasten ymmärrettäviä ei mitään kaanaan kieltä. Ja kun toimitaan heidän kanssa niin odotus on, että opettajat eivät hirveesti rasitu.

Koulujen kanssa on vuosikymmeniä jatkunut yhteistyö ja se toimii loistavasti.

Monenlaisia odotuksia lähinnä tuntivierailuihin ja materiaaliin liittyen.

Kouluissa päivänavaukset sekä tarvittaessa tuntikäynnit sekä 6. lk vierailut.

Kouluilla ollaan kiitollisia, jos voi osallistua johonkin toiminnallisemman kokonaisuuden suunnitteluun ja toteuttamiseen tai käydä pelastamassa silloin tällöin opettajat aamunavauksen päähkämiseltä. Odotukset ovat aika pieniä saatuun hyötyyn nähden.

Koulut odottavat, että olemme tukemassa koulujen uskonnonopetusta eri tavoin sekä olemme mukana tukemassa omalta osaltamme yhteisiin päämääriin pääsemisessä (kiusaamattomuus, nuorten yleinen hyvinvointi, päihdekasvatus).

Tukea koulun kasvatustehtävää ja tuoda oma erityisosaamisemme yhteiseen käyttöön.

Koen, että tarjoamme heille sitä mitä he kaipaavat..asiantuntemusta seurakunnan asioissa ja mahdollisuuksia päästä pois kouluympäristöstä opiskelemaan jotain muuta.

Koulu odottaa laadukasta kasvattajaa ja toki myös kristillistä opetusta ja hartauden harjoittamista.

En tiedä, mutta se mitä on tehty on otettu tyytyväisinä vastaan ja ne on poikineet uusia juttuja. Kyllä meiltä odotetaan selkeä seurakunnan sanomaa.

Ovet ovat kouluissa vielä aika avoimet seurakunnan työntekijöille, mutta siellä on toimittava koulun säännöillä - koen että seurakuntien ammattiosaamista arvostetaan, mutta sitä keskeistä tehtäväämme ei ehkä aina ymmärretä - odotukset ovat kovin henkilökohtaisia persoonaan liittyviä. Tarvitaan ensin että tulee tutuksi ja saavuttaa luottamuksen.

Seurakunnan yhteistyökumppanien yleiset, seurakuntaa ja sen työntekijöitä kohtaan asettamat odotukset:

Yhteistyö on helppoa ja kaikki otetaan vastaan mitä tarjoan.

Toteutamme yhdessä toimintaa, kerromme kuulumisia ja jaamme kulut.

Osaamista, tiloja, ideoita.

Että srk järjestäisi toimintaa ja että se toiminta olisi laadukasta, turvallista, opettavaista ja hauskaa.

Tukea lapsen henkiseen kasvuun ja yhteistyökykyä.

Oman näkökulman tuominen yhteisesti toteutettuihin projekteihin.

No hyvät tilat ja raha heitä kiinnostavat eniten, mutta (hyvistä) henkilökeskusteluista johtuen srk saa hyvin tilaa yhteistyössä myös asialleen.

Taloudellista avustusta, yhteistyötä, hengellistä tukemista, materiaalin tuntemuksen jakamista, arvokeskustelua,....luottamuksellisuutta, ammatillisuutta.

Ajattelen, että seurakunnalla on hyvin luotettava kuva ulospäin, mutta en tiedä tietävätkö monetkaan mitä seurakunnan toiminta pitää sisällään ja miksi sitä tehdään. Ajattelen, että odotukset heillä on, että seurakunnan työntekijä toimii kirkon linjan mukaisesti varhaisnuoria ja heidän perheitään kunnioittaen, mutta samalla myös uskaltaa rohkeasti tuoda esille roolinsa seurakunnan työntekijänä, eikä esimerkiksi kaupungin tai kunnan nuorisotyönohjaajana.

Kunnan tai kaupungin nuorisotyön ja nuorisotyöntekijöiden odotukset:

He (kunnan nuorisotyöntekijät) eivät muutoin juurikaan varkkatyötä tee kuin ne leirit ja siellä päivastuu on seurakunnan työntekijällä. Ohjelmaa suunnitellaan kyllä yhdessä.

Seurakunnalta odotetaan vahvaa panostusta alueen nuorisotyöhön ja yhteistyökykyä.

Olemme mukana tukemassa omalta osaltamme yhteisiin päämääriin pääsemisessä (kiusaamattomuus, nuorten yleinen hyvinvointi, päihdekasvatus).

Tiloja ja rahaa. Kunnalla on vähän toimintaan soveltuvia tiloja ja säästökuuri puree heillä pahemmin kuin meillä. Työntekijäresurssija on kunnalla vähemmän kuin meillä ja heillä olisi sen vuoksi tarvetta tehdä yhteistyötä esim. avointen ovien toiminnan muodossa.

Kaupungin, seurakunnan ja koulujen kanssa tehtävää yhteistyötä on vuosien ajan kehitetty ja sekin toimii hyvin (esim. 7 leirikoulut ja Valintojen Putki).

Nuorisotoimen organisoimaan iltapäivätoimintaan (3-6 luokkalaisille) osallistuminen.

PTK:n, naapuriseurakuntien, rovastikunnan ja hiippakunnan odotukset:

PTK, rovastikunta ja hiippakunta odottavat vastaanottavaa ja yhteen hiileen puhaltamisen ilmapiiriä. Niiden palveluita toivotaan hyödyntävän ja tarpeen vaatiessa hyvät ideat kiertoon.

Järjestöt palvelevat ystävällisesti ja yritänkin aina antaa heille tiedoksi toiveitamme työmme osalta.

Järjestöjen suhteen sanoisin, että intressit joskus ovat erisuuntaiset - seurakunnat haluavat hyvää ja halpaa materiaalia sekä toimintaa ja järjestöt taas mahd. suuria ostoja ja aktiivista osallistumista seurakunnilta. Mutta kai tämä on ymmärrettävää - kummankin on pystyttävä saamaan toiminnalle taloudellinen kannattavuus.

Sisällöllistä ja rahallista (kulujen puolittamista).

Paikallisten järjestöjen odotukset:

Tiloja ja rahaa. Kunnalla on vähän toimintaan soveltuvia tiloja ja säästökuuri puree heillä pahemmin kuin meillä. Työntekijäresursseja on kunnalla vähemmän kuin meillä ja heillä olisi sen vuoksi tarvetta tehdä yhteistyötä esim. avointen ovien toiminnan muodossa. 4H:lla on sama tilanne, heillä ei tosin ole ollenkaan omia tiloja ja kunnan puolella tilanne on edellä mainitun kaltainen eivätkä he pysty osoittamaan 4H:lle kerhotiloja.

(Kaupungin ja 4H:n) lp kerhoissa seurakunnan vierailut sekä kevätretki.

Vanhempien odotukset:

He toivovat seurakunnan tuovan lapsen elämään, jos ei hengellistä muutosta, niin ainakin esimerkkiä lapselle toisten kunnioittamisessa ja arvostamisessa.

Seurakunnan muiden työmuotojen odotukset:

Lapsityötä avustamme jonkin verran joulu- ja pääsiäistapahtumissa tai liittyen muihin tapahtumiin. Yhteistyötä teemme myös esikoululaisten kouluun siirtymisvaiheessa.

”Mihin suuntaan haluaisit kehittää työtäsi ja seurakuntasi varhaisnuorisotyötä? Onko sinulla mielessäsi joitain käyttämättömiä ideoita, joille arvelet olevan tarvetta tulevaisuudessa?”

Koulutyön kehittäminen:

Koulutyön mieltäminen osaksi työtä.

Koulutyössä riittää myös kehiteltävää.

Tällä hetkellä suuntautuisin pelkästään koulutyöhön, sieltä nousee jatkuvasti uusia haasteita.

Tainnut tulla jo monesti mainittua tuo oman työn painopisteen siirtäminen koulutyön suuntaan.

Koulujen kanssa tehtävä yhteistyö. se voisi olla muutakin kuin tunti vierailuja vaikkapa koulupastorityyppistä toimintaa. Jotenkin myös haluaisin auttaa ja vaikuttaa koulukiusaamisasiassa. Vielä en tiedä miten.

Toinen merkittävä kehityssuunta voisi olla koulujen tuntivierailuiden kehittäminen, koska koulut ottavat avoimesti vastaan ja kohderyhmä on valmiiksi paikalla.

Jos voimavaroja vapautuu kerhotoimestä, on koulujen ovet auki sepposen sellällä ja voimme tarjota heille valmiita paketteja toimintapäiviin, erilaisiin retkiin, luontopolkuihin yms.

Samoin seurakunta voisi koulujen jumalanpalvelusten kautta ja oppilaiden kanssa yhteistyössä suunnitella ja kokea jumalanpalveluksen omaksi paikaksi johon voi itse vaikuttaa. Esim. neljäsluokkalaisten kanssa yhteistyössä kevään mittaan valmisteltu kevätkirKKo voisi olla tällainen projekti.

Koulujen kanssa tehtävä leirikoulutyö olisi laajennettava.

Ala-asteille haluaisin viritellä koulupastoritoimintaa tms.

Kerho-, leiri- ja retkityön kehittäminen:

Ideota eri kerhoista löytyy. Kerhotoimintaan panostetaan.

Perinteisen kerhotoiminnan kehittäminen on ollut jo muutamia vuosia kehittelyn alla. Kerhotoiminnassa ei ole niin paljon kerhonoHjaajia kuin aiemmin, joka vaikuttaa tietenkin myös kerholaisten kokonaismäärään. Varmaan tulevaisuudessakin varhaisnuorisotyössä on leirejä, retkiä ja tapahtumia sekä koulutyötä. Toivottavasti myös kerhotoyötä, se on kuitenkin perinteikästä kirkon varhaisnuorisotyötä.

Kerhotoiminnan sisältöjen vahvistaminen. Toiminta sinällensä toimii hyvin ja tavoittaa väkeä, mutta jonkinlaista pitkän linjan sitouttavaa sisältöä pohdiskelen.

Kehittämissuuntana näen kerhonohjauksen ja sen koulutuksen kehittämisen ja siihen suuremmin panostamisen. Kaikki hyvät ideat on jo aika pitkälti käytetty, mut miksi pitäisi keksiä pyörää uudestaan. Itse olen kaavailut poikakerhon starttia (isä-poikakin olisi mahdollinen), erilaisten seikkailuratojen käyttöä. yms.

Leiritoimintaan en itse jaksaisi panostaa, vaan painottaa enemmän viikko-toiminnan kehittämiseen.

Myös koen leiritoiminnan kehittämisen sydäntä lähelle.

Leirejä lisää, kun on kerran tulijoitakin. Niin kauan kuin on.

Erämeininkiä haluaisin kehittää tietty pitää nykyiset asemat ja resussit yllä.

Perhetyö, seurakunnan tutuksi tekeminen:

Suurempia kokonaisuuksia. Pojille jotain aivan omaa laajemmalla porukalla. Toinen on isien ja poikien toiminnan kehittäminen. Ei ole valmis tämä sarka vielä...

Vanhempi-lapsikerhotyön elvyttäminen.

Vanhempi&lapsi -toimintaan kannattaisi mielestäni panostaa sekä kouluihin. Ideoita kyllä on.

Perheiden kanssa toimimiseen satsataan ja joitakin toimintapäiviä olisi mukava järjestää.

Perheisiin suuntautuva työ, jotakin ollaan jo kehitetty perhetyöntekijän kanssa.

Ajattelen myös, ettei ole merkittävää, että varhaisnuoret "harrastavat" paljon seurakunnan toimintaa, vaan että he viettäisivät mahdollisimman paljon aikaa kotona perheen parissa. Varhaisnuorisotyön tulisi ottaa perheet paremmin huomioon. Erityisesti varhaisnuorten vanhempien näkisin tarvitsevan tukea omissa kasvatustehtävässään.

Ehkä projekti luonteisia tapahtumia joihin kutsutaan alueen ihmisiä. Niin saadaan aluetyö ja seurakunta siellä tutuksi.

6.-7.-luokkalaiset, 12-14-vuotiaat:

Käyttämättömiä ideoita ei ole. Haluaisin tulevaisuudessa tarjota toimintaa myös 6-7 luokkalaisille, jotka tällä hetkellä putoavat pois kerkasta. Ensi tulisi selvittää, miksi näin on ja sitä kautta miettiä, miten siihen haasteeseen voisi vastata.

Jos resurssit antaisivat periksi, järjestäisin enemmän leirejä vuoden aikana johonkin teemaan sitoen (liikuntaleiri, kädentaito-leiri, musa-leiri...) Panostaisin myös poikatyöhön ja 12-14-vuotiaiden työhön. Käytännössä nämä ovat kuitenkin nykyisellään toteutumattomia haaveita.

Media:

Mediakasvatuksen tuominen mukaan työhön luontevana osana työtä. Toiminnan kehittäminen lasten arjen ajankäytön suuntaan - tarjota lauta- tietokone- ja konsolipelaamiselle sekä median parissa vietettyyn aikaan kristillinen näkökulma ja vaihtoehto.

Varhaisnuorisotyössäkin täytyy koko ajan tehdä päivitystä tähän päivään, esim. nettimaailma. Seurakunta on mukana FIM= Friends In Mission globaalisessa lasten ja nuorten nettiprojektissa. Siinä on haastetta ja tuloksia ei vielä tiedetä :)

Pedagogia:

Olen tällä hetkellä elämyspedagogisen ohjaamisen -koulutuksessa. Olen ajatellut kehittää seiskaluokkalaisten kanssa tehtävää työtä käyttäen apuna elämyspedagogiikkaa. (---) Haaveenani olisi järjestää myös talvella nk. "telttaleiri" leirikeskusten mäellä. Tämä vaatii vielä kehittelyä sekä toivon lumisista kunnan talvista.

Sydäntäni lähellä on musiikki ja näen sillä olevan suuret mahdollisuudet erityisesti varhaisnuorisotyössä.

Partio:

Partiotoimintaa voisi hyödyntää enemmän (partiotyö liitetty tehtäviini 2008 alusta).

Muu:

On. Esim. Luterilaisen tunnustuksen mukainen Lasten Raamattu jaettavaksi kaikille ekaluokkalaisille järjestettävän tapahtuman yhteydessä joulun jälkeen, kun ovat oppineet lukemaan. En ole vielä löytänyt sopivaa! Monet sisältävät harhaoppeja!

Lasten kohtaaminen pitää pysyä kuitenkin ykkösjuttuna, evankeliumin rinnalla.

Yhteistyön lisääminen yli seurakunnan työalojen:

Varhaisnuorisotyön tulisi tehdä enemmän yhteistyötä varsinaisen nuorisotyön ja rippikoulutyön kanssa. Kehitellä joitakin yhteisiä juttuja.

Ehdottomasti aluejako työntekijät sitoutettava kerho-, leiri-, ja koulutyöhön ja siihen minimitavoitteet.

Perheisiin suuntautuva työ, jotakin ollaan jo kehitetty perhetyöntekijän kanssa.

Tehokkaampaa yhteistyötä myös seurakunnan sisällä.

Ensin haluaisin työrauhan, ja sovun työntekijöille. Se on suurin haitta nykyisin.

Varhaisnuorisotyön toiminnan turvallisuudesta, laadusta ja kohderyhmän huomioivuudesta huolehtiminen:

Haluaisin luoda varhaisnuorille mielikuvan seurakunnasta joka rakastaa ja välittää heistä sellaisina ihmisinä kuin heidät on luotu.

Toivon työemme olevan tulevaisuudessa entistä enemmän läsnäolevaa, turvallista toimintaa jolla on vahva arvopohja.

Ajattelen, että se työ mitä seurakunnassa tehdään varhaisnuorten parissa tulisi tehdä huolella. Jos tuntuu siltä, että kaikkea ei ehdi tai voi toteuttaa, niin keskityttäisiin sitten perusasioihin, kuten laadukkaaseen leiri-, kerho- ja koulutyöhön. Toiminnan tulee olla turvallista ja varhaisnuoret huomioon ottavaa.

Yhteistyö muiden tahojen kanssa:

Haluaisin kehittää tätä työtä niin että yhteistyökumppaneita olisi useita. mm. kaupunki, järjestöt ja koulujen kanssa tehtävä yhteistyö. Toki yhteistyökumppaneiden kanssa tehtävä työ voi lisääntyä, mutta resurssija sekin vaatii ja kirkon työ on kuitenkin omaleimaista.

”Millä tavalla haluaisit täydentää ammatillista osaamistasi?”

Työskentelyseurakunnan koulutusmyönteisyys tai päinvastoin koulutukseen pääsyä jarruttavia tekijöitä:

Seurakunnissa on oltu koulutusmyönteisiä! Olen nuorisotyönohjaaja ja täydentänyt osaamistani kouluttautumalla diakoniksi monimuoto-aikuisopiskelussa. Vuosittaiset Neuvottelu- ja työalojen teemapäivät kuuluvat osana työhön. On paljon erilaisia lyhyt kursseja mihin voi osallistua ja anoa määrärahaa seurakunnan koulutusmäärärahoista. Olen suorittanut myös kirkon työnohjaajantutkinnon ja toimin työnohjaajana.....

Vuosittain tehtävän osaamiskartoituksen pohjalta laadimme koulutussuunnitelmat ja aina on löytynyt joku ajankohtainen kouluttautumisen kohta.

Koulutuksiin pääsy on ollut seurakunnassamme vaikeaa (olen sijainen ja sen vuoksi kauempana olevat ja kalliimmat koulutukset ovat mahdottomia). Pitäisi päivittää tutkinto AMK tutkinnoksi.

Lasten ja nuorten elämään ja tukemiseen sekä erityistä huomiota tarvitsevien lasten kohtaamiseen liittyvät osaamisen lisäamistarpeet:

Voisin osallistua kurssille, jossa käydään läpi varhaisnuoret nyky maailmaa.

Sielunhoidollisia kohtaamista nykylasten- ja nuorten elämän kokemusten käsittelyssä.

Lisäksi haluaisin täydentää osaamistani lasten ja nuorten tunnepuoleen ja niiden käsittelyyn liittyvissä asioissa.

Ehkä juuri siten että saisin koulutusta lisää ongelmaisten lapsien kohtaamiseen.

Mielestäni on tärkeää pysyä ajan tasalla varhaisnuorisotyöhön liittyvistä asioista esim. erityishuomiota vaativat lapset. Tähän tarvitsee "eväitä" kun koulutetaan kerhonohtajia vaativaan tehtäväänsä.

Kokeneet ja eläkevuosia lähestyvät työntekijät: nuorempien työntekijöiden tukeminen, osaamisen jakaminen ja työelämästä pois siirtyminen, myös siihen "kouluttautumalla":

Minä alan lähestyä jo eläkeikää. Ei mun kannata enää kovin kouluttautua, mutta aina voi oppia uutta ja pysyä ajan hermolla. Lähellä olemisen taitoa, kuulemisen ja näkemisen taitoa ja pelipalikoita näiden taitojen kehittämiseen itsessäni. Taitoa puuttua asioiden kulkuun rohkeasti, asiallisesti ja perustellusti, sitä myös tarvitaan.

Takana on jo 32 vuotta. Siihen on kuulunut koulutuksia. Ehkä jotain koulutusta vielä vois haluta mutta yhteistyö kollegan kanssa lienee tällä hetkellä tärkein toive.

Miten jään rauhallisesti ja vähitellen pois työ elämästä.

Matkani tässä ketjussa on taitettu. Tietoni, taitoni, yhteyteni testamenttaisin jo tuleville. Voisi helpottaa edes hiukan.

Jakaminen on kai se minkä vuoro rupeaa olemaan nyt...

No kyllä esim. se Vuokatin kurssi (Nuorisotyöntekijöiden koulutus- ja virkistyspäivät), jossa kuunnellaan toisien kokemuksia, saadaan rakentua yhdessä ja virkistäytyä, on tällä iällä parasta.

Koulutyön koulutukset:

Koulutyön koulutukset.", "Jotakin eväitä koulutyön tehostamiseen.", "Niin ja siihen koulupastoritoimintaan myös.", "Mutta koulutyö on yksi sarka jota voisi kehittää koko ajan.

Johtamiseen liittyvä koulutus:

Mahdollisen uuden toimen kuvan myötä johtajuuskoulutus olisi tarpeen.

Olen väliesimies asemassa iltapäiväkerhon ohjaajiin ja joskus siinä työssä olisi hyvä olla jotain tukea. Mutta uskon että joku koulutus löytyy sitäkin tukemaan”

Johtajuuskursseille pitäisi syksyllä päästä. On jo ilmoittauduttu.

Nuorten ja kokemattomien työntekijöiden koulutustarpeet:

En osaa sanoa. Kaikenlaista kehittämistä ja täydentämistä erityisesti varhaisnuorisotyön kannalta. Tarvitsen myös lisää varmuutta lähteä toteuttamaan työtä vähällä kokemuksella.

Jokin varhaisnuorisotyöhön liittyvä kurssi voisi olla hyvä.

Askartelu- ja leikkitaitoihin liittyvä koulutus:

En ole suuntautunut opinnoissani varhaisnuorisotyöhön --- tästä syystä esim. askartelu- ja leikkiesimerkkien keksiminen kerhoihin/leireille on yhtä tuskaa - koulutusta tähän tarvittaisi.

Työajan hallintaan liittyvä koulutus:

Oman ajankäytön hallinta - kurssi olisi kriittisen tärkeää, kun nyt on aika sekavaa ... joka päivä on yli 10-tuntinen, eikä kuitenkaan saa kaikkea tehdyksi. Eli myös työn rajaamisen ideoita. - Joskus olisi hienoa päästä työnhajaus-koulutukseen. Siis kunhan ensin saisi oman työnsä kuosiin ja ohjausta itselleen...

Ammatillisen kirjallisuuden lukeminen ja siihen ajan varaaminen:

Ja aina toivoo sitä aikaa oman ammattiin liittyvän kirjallisuuden lukemiseen.

Vuosiaiheisiin liittyvä koulutus:

Mielestäni aika vähän koulutuskalenterissa löytyy varhaisnuorisotyöhön liittyvää koulutusta. Myös vuosiaiheisiin liittyvät koulutukset voisivat olla mieleenkiintoisia (ja tarpeellisia koska tällaisia vuosiaiheita on olemassa).

Työyhteisölle räätälöityä koulutus, konsultointi ja hiippakunnan tuki:

Varhaisnuorisotyö, jota seurakunnassa tehdään on hyvin paikkasidonnaista, joten ehkä toivoisin jotain henkilöä tulemaan seurakuntaamme ja pohtimaan yhdessä kanssamme miten työtämme voisi kehittää, mitä jättää pois ja mihin laittaa enemmän resursseja. Mielestäni hiippakuntien kasvatustyön rooli voisi olla tässä suurempi.

Pitkäkestoisen koulutuksen etu verrattuna lyhytkursseihin:

Lyhytkursseista olen saanut paljon irti, mutta tietysti pitkäkestoisempi opiskelu kehittäisi myös omaa ammatillisuutta.

Yksi kokenut työntekijä muisteli erästä opiskeluaikansa kurssia, jonka koki kantaneen pitkälle:

Koin saavani hyvän koulutuksen Pieksämäellä opiskellessani. Erityisesti täytyy nostaa esiin kaikkein käyttökelpoisimpana helmenä ja ammatillisena tukirankana telttaleirinä toteutettu leirinohjaajakurssi, joka on ollut valtava aarreaitta työssä hyödynnettäväksi. Kohta kymmenen vuotta leirejä tehneenä täytyy todeta, että siitä löytyy edelleen rakennuspuuta ammatilliseen osaamiseen. Niitä harvoja sellaisia kursseja, jotka sitoivat opiskeluryhmää toisiinsa ja kirkon työhön aidolla tavalla.

Jo nyt osallistutaan koulutukseen:

Opiskelen tällä hetkellä Helsingin yliopistossa teologiaa.", "Tällä hetkellä olen elämyspedagogisen ohjaamisen koulutuksessa.", "Opiskelen jo täydennyskoulutuksessa mediakasvatusta.

”Millaisilla muutoksilla tai haasteilla arvelet tulevaisuudessa olevan vaikutuksia työhösi?”

Seurakuntien taloustilanteen heikkeneminen ja sen vaikutukset määrärahoihin, toimintaan ja työntekijäjärjestelyihin:

Mitkä ovat seurakuntien taloudelliset tilanteet tulevaisuudessa?

Lasten määrä vähenee koko ajan ja samalla seurakunnan talous tiukentuu. Tulevaisuudessa voimme varautua ainakin määrärahojen tippumiseen.

Taloudellinen tilanne asettaa todella suuret haasteet. Yksi tiimistämme on jäämässä eläkkeelle, täytetäänkö hänen paikkansa on suuri kysymys, joka vaikuttaa kaikkeen työssä.

Meillä tulee 1-1,5 vuoden sisällä kaksi virkaa auki, ja uudet työntekijät & uudet kujeet. Säästösyistä voidaan pahimmassa tapauksessa jättää toinen virka täyttämättä ensi vuoden lopussa eli sijaisena pelkään oman työpaikani puolesta.

Henkilöstöpalkkauksella on vaikutusta. Nyt ollaan vähentämässä rippikoulutyön henkilöstökuluja eli kesätyöntekijöitä ei oteta ja kaikki nuorisotyönohjaajat joutuvat tekemään enemmän rippikoulutyötä. Se vaikuttaa varhaisnuorisoleirien määrään, lomiin ja sitä kautta myös toimintakauden pituuteen.

Yhdistymisen myötä toivottavasti myös varhaisnuorisotyön löytyy lisää resursseja; toisaalta kiristynvä talous voi aiheuttaa ongelmia jos päättäjät katsovat koko srk:n painopistealueiden olevan muussa suunnassa.

Tietenkin nykyinen lama ja sen tuomat seuraukset voi vaikuttaa. Toisaalta ajattelen, että varhaisnuorisotyö ei ole materiaaleista kiinni vaan innostuneista työntekijöistä ja kerhonohjaajista!

Laman muut vaikutukset:

Seurakunnan alueella asuvien perheiden talous ja sen heijastusvaikutukset:

(---) tehtaan lopettamispäätöstä odotellessa on täällä jo moni talo myynnissä ja pelätään yleistä poismuuttoa. Sen heijastukset näkyvät varmaan katona ja tarpeiden muutoksina.

Tuleva/oleva lama näkyy myös (---).

Katotaan mitä lama tuo tullessaan...

Lähestyvä lama ja sen tuomat ongelmat perheissä heijastuvat lapsiin ja sitä kautta myös varhaisnuorisotyöhön.

(---) näkyy jo laman vaikutus diakoniatyön puolella ja se näkyy varmasti pian myös meidän toiminnassammekin.

Mahdollinen lama vaikuttaa varmasti perheiden tilanteisiin ja sitä kautta lasten hyvin vointiin, jossa seurakunnan tulisi olla tukemassa.

Tietenkin nykyinen lama ja sen tuomat seuraukset voi vaikuttaa. Toisaalta ajattelen, että varhaisnuorisotyö ei ole materiaaleista kiinni vaan innostuneista työntekijöistä ja kerhonojajista!

Lama saattaa vaikuttaa siten, että varhaisnuoria olisi tulossa enemmänkin mukaan toimintaan.

Kerholaisten määrä kasvaa, tavoitteena olisi tavoittaa yli puolet seudulla asuvista varhaisnuorista kerhojen kautta.

Kirkosta vieraantumisen ja eroamisen vaikutukset työn tulevaisuuteen, myös seurakuntien talouteen:

Seurakunta tulee yhä monille vieraammaksi. Tämä tekee työlle haasteen miten saada evankeliumi tärkeäksi perheille.

Kiinnostus ev.lut. kirkkoa kohtaan tuntuu olevan hiipumassa. Ihmiset kokevat kirkon liian laimeana suuntaan jos toiseenkin. Toivon, että kirkko voisi kuitenkin olla nuorille se paikka jossa on turvallista olla ja johon jokainen voi tulla.

Kastamattomia lapsia on paljon nykyään Suomessakin.

No kirkosta eroavien määrän lisääntyminen tietenkin ohentaa entisestään kosketuspintaa kansalaisiin. Oletettavasti rahavaratkin pienenevät niin seurakunnilta kuin kansalaisiltakin.

Kirkkoon kuulumisprosentti pienenee koko ajan. Mitkä ovat seurakuntien taloudelliset tilanteet tulevaisuudessa?

Erilaisten työntekijäjärjestelyiden ja tehtäväkuvien muutosten vaikutukset työn tekemiseen:

Yhden nuorisotyönohjaajan työtehtävät priorisoidaan yhä selvemmin rippikouluun ja sen ympärillä pyörivään nuorisotyöhön.

Minusta on kenties tulossa seurakuntamme vastaavanuorisotyönohjaaja ja se voi viedä resursseja pois varhaisnuorisotyöstä. Toisaalta se antaa mahdollisuuden miettiä esim. em. leiriasioita uudelleen.

Kaiken kaikkiaan työssä olevat resurssit. Nykyään työ on mennyt paljon toimistotyön suuntaan. Joudumme paljon viettämään aikaa rakkaiden raporttien, asiakirjojen yms. laissa määrättyjen papereiden keskellä. Tämäkin on tärkeää työtä, mutta mistä se on pois...ei voi kaikkea vaan lisätä entisen työmäärän päälle.

Itse olen vain viransijainen eli uskon työntekijä vaihdoksen vaikuttavan siihen mitä varhaisnuorisotyössä tapahtuu.

Työstäni osa kuuluu tiedotukselle (1 pv viikossa). Se voi laajeta.

Näen asian niin, että pystyn omilla valinnoillani ja työni painopistemuutoksilla ohjaamaan työtäni haluttuun suuntaan.

Seurakuntaliitokset:

Yhdistymisen myötä toivottavasti myös varhaisnuorisotyön löytyy lisää resursseja.

Median käyttö ja median vaikutus:

Internetin käytön lisääntyminen on haaste.

Monien vahvojen medioiden maailmassa pitäis koittaa saada oma viesti lyötyä läpi asti... Siinäpä sitä haastetta...

Median vaikutus on yhä suuremmassa määrin yhä nuorempien parissa kasvava, joten tähän haasteeseen ja toisaalta mahdollisuuteen vastaamisella seurakunnalla on tärkeä paikka. Varhaisnuorten minäkuvan kehittymiseen ja terveeseen kehonkuvaan tulevaisuudessa tulee varmasti vielä

enemmän vaikuttamaan media ja yleisesti hyväksyttävänä pidetyt ihanteet. Tulevaisuuden varhaisnuoriin tulevat varmasti vaikuttamaan heidän tässä ajassa kasvavien vanhempiensa arvot ja arvostuksenkohteet, jotka eivät aina vastaa sitä ajatusta, että jokainen ihminen on Jumalan silmissä kaunis.

Työntekijän ikääntyminen:

Ikäkysymykset.

Ikääntyminen... ei innosta samalla tavalla.

No maailma muuttuu ja minä en pysy oikein mukana. Kaikki uudet releet ja rensselit, ohjelmistot ja vaatimukset vievät aikaa väärin asioihin seurakunnassa. Ei enää kohdata työtovereita, ei rukoilla, hirveesti vaan textataan ja sähköpostitetaan.

Maaseudun tyhjeneminen ja autioituminen:

Maaseudun tyhjeneminen.

Maaseudun autioituminen/vanhusväestön osuuden lisääntyminen.

Lasten ja perheiden ongelmien vaikutukset:

Lasten aikaistuva aikuistuminen, perheiden rikkonaisuus, lasten mielenterveysongelmat.

Johtamisen vaikutus työn tekemisen tulevaisuuteen:

Oikealla johtamisella, joka alkaa asiantuntijoiden, varkkariveteraanien kuulemisella.

”Keiltä tai miltä tahoilta kaipaat tukea työhösi?”

Tuki työkavereilta/työyhteisöltä sekä esimieheltä/kirkkoherralta/johdolta:

Esimieheltä olisi kiva saada joskus palautetta ja työkavereidenkin apua voisin joskus ottaa mielelläni vastaan.

Varhaisnuorisotyö on ollut pitkän aikaa oma yksikkönsä, jota on leimannut esimiehen puute. Aluetyöhön siirtyminen on kuulemma parantanut hieman tilannetta. Silti tälläkin hetkellä koen jonkinlaista esimiehen puutetta, koska ei ole selkeää yhtä esimiestä varhaisnuorisotyöhön. Vaan meillä on kolmen alueen aluekappalaiset sekä kirkkoherra.

Työalasta vastaava teologi.

Nyt saan tukea koko työtiimiltä joten se riittää kyllä minulle. Myös kirkkoherra on tukena :)

Työkavereilta työn sisällön pohtimista ja oman osansa tekemistä. Kirkkoherran kannustus ja pohdinta hänen kanssaan on tärkeää.

Esimiehiltä työn arvostusta. Työkavereilta yhteistyöhalukkuutta, sitä onneksi myös on:)

Vastaavasti selkeä, looginen esimiestoiminta on kullan arvoista. Meidän seurakunnassa esimies kantaa esimiehen vastuun ja se selkeyttää omaa työtä.

Tuki seurakunnan neuvostoilta, valtuustoilta ja johtokunnilta:

Seurakuntaneuvosto ja kirkkoherra sieltä kun saisi tukea...

Esimieheltä, työkavereilta. Kirkkoneuvostolta ja mahdollisesti muodostettava kasvatustyön johtokunnalta.

Seurakuntani antaa hyvin tukea kirkkoherran ja seurakuntaneuvoston taholta. Ei oikein tule mieleen tahoja jolta ei tukea saisi.

Työtovereilta ja luottamushenkilöiltä kannustusta.

Tuki muiden seurakuntien työntekijöiltä, muilta seurakunnilta:

Kollegoilta muissa seurakunnissa...

Niiltä tahoilta erityisesti, joilla on samanlainen työnäky.

Valtakunnalliset neuvottelupäivät ovat myös tärkeä tuki verkostoitumiseen, uusien vinkkien saamiseen ja työn tulevaisuuden pohtimiseen.

Kollegat omasta srk:sta, rovastikunnan alueelta sekä ihan muidenkin lähiseurakuntien kokeneilta konkareilta. PTK ja hiippakunta tarjoaa hyvää tukea ja vinkkejä ja koulutusta.

Lähiseurakuntien (rovastikunta tai muut naapurit) yhteistyö ei olisi hullumpi juttu.

Tuki palvelujärjestöiltä:

PTK:n ja muiden järjestöjen tuki on myös ollut avuksi lähinnä kerhotoyössä, kerhonohjaajien materiaalin ja kerhonohjaajapäivien kautta.

Lisäksi kaikilta järjestöiltä, jotka järjestävät esim. ohjelmaa, tapahtumia ja materiaaleja.

Järjestöt voivat myös tukea koulutuksin ja ajassa kiinni olevin tutkimustuloksien.

Tuki muilta yhteistyökumppaneilta:

Koulun henkilökunta ja muut yhteistyötahot suhtautuvat positiivisesti työhöni, jolloin sitä on kiva tehdä.

Esimiehiltä, kirkkovaltuustolta, lasten vanhemmilta ja yhteistyökumppaneilta, kuten koulut ja kaupungin nuorisotoimi.

Tuki seurakuntalaisilta sekä kirkon ylimmältä johdolta:

Yleensä isännät jakaa palautetta niin hyvässä kuin kehittämisen paikoissakin... Eli seurakuntalaisilta saadulla palautteella on suuri merkitys. Kirkon johdolta, että nuorisotyöntekijöiden ääntä kuultaisiin päättävissä elämässä.

”Millaisia materiaaleja ja aineistoja kaipaat avuksesi työhösi?”

Hartaus- ja päivänavausmateriaalit:

Hartausmateriaaleja ja ideoita toki aina kaippaa ettei toistaisi itseään, mutta niitäkin on kiitettävästi ilmestynyt.

Valmiita kerhohartauksia kerhonvetäjille! Niin, että ne olisivat opettavaisia ja samalla hengellisiä.

Hartausmateriaalia kerhonohjaajille.

Hyviä hartaus- ja päivänavausmateriaaleja.

Aamun avaus materiaalia.

Kerho-ohjelmistot:

Ohjelmistoja kerhonpitoon ja erilaisia hartauskirjoja.

Kunnollisia kerho-ohjelmia (leikkejä, hartauksia, askarteluja, puuhailuja) Leireille ideoita.

Askartelu/puuhailu-/käsintekemismateriaalit:

Puutyökerhoon vinkki- ja ohjekirja.

Hyviä ja toimivia askartelu- ja ruokaohjekirjoja.

Askarteluideoita, jotka olisivat vaihtelevia mutta helppoja ja halpoja.

Leikki ja askartelukirjat, miksei mutta niitä kyllä on ... - Pidän PAR-AS puuaskartelutuotteista.

Hyviä vinkkirjoja erilaisiin tekemisiin, puuhiin.

Kunnollisia kerho-ohjelmia (leikkejä, hartauksia, askarteluja, puuhailuja).

Ristikoita, tietokilpailuja, tehtäviä ja muuta puuhaa/ideoita eri aiheista.

Leikkimateriaalit:

Kerhonohtajien käsikirja on hyvä juttu ja kaikenlaiset kirjat ja "ideapankit" hartauksiin, leikkeihin ja askarteluihin.

Leiri-ideat ja raamattumateriaalit:

Materiaaleja vaikkapa: - hartauksiin – leiritoimintoihin.

Leireille ideoita.

...yleensäkin virikkeitä siihen mitä leirillä voisi varkkalaisten kanssa tehdä.

Erilaisia raamattutyöskentelyihin liittyviä materiaaleja:

Ptk:lta keskusjärjestöltä enemmän raamiksia tai sen suuntaista materiaalia.

Toiminta ideoita: hartaudet, leikit, askartelut, raamattutyöskentelyt.

Raamattuopetuksien avuksi tuoreita/uusia ideoita.

Havainnollistamismateriaaleja esim. Raamatun kertomuksiin isoille joukoille ei ole juurikaan.

Toiminnallisia raamattutyöskentelyjä, jotka olisivat riittävän yksinkertaisia vaikkapa kokeneemman kerhonohtajan käyttöön.

Eryistä huomiota ja tukea tarvitsevien lasten ja nuorten kohtaamiseen liittyvää materiaalia:

Materiaalia kohdata erilaisia nuoria ja esim. erityisnuoret leireillä.

Tietoa siihen miten kohdata erilaisilla ongelmaisia lapsia.

Muita tarpeita:

*...erilaisia malleja tai toimintatapoja tehdä varhaisnuorisotyötä.
Eli suoraan työhön sovellettavia uusia toimintaideoita.*

Selkeitä, helppokäyttöisiä, ajassa kiinni olevia materiaaleja.

Sopivia filminpätkiä eri aiheista.

Materiaalia on saatavilla tarpeeksi kirkon eri järjestöiden tuottamana.

Olen tyytyväinen PTK:n tuottamaan materiaaliin.

JP-lehden toivoisin kehittyvän sellaiseksi että sitä kehtaa tarjota varhaisnuorelle.

Internetin vaikutus materiaalien hankintaan:

Netissä löytyy materiaalivalmistavat tahot helpolla ja uutuudet sekä vanhatkin.

Lapsityön materiaalien mahdollisuudet:

Päivitettyjä materiaaleja ja aineistoja. Lapsityöltä tulee jatkuvasti uusia juttuja joihin varhaisnuorisotyö reagoi ehkä parin vuoden päästä. Täytyisi olla enemmän sarvet pystyssä lapsityön suuntaan ja soveltaa siltä saatavaa materiaalia sitten omaan kohderyhmäänsä.

Oman kekseliäisyyden ja luovuuden merkitys:

Käytän laajalla repertuaarilla kirjoista klassiseen musiikkiin ja kaikkea siltä väliltä tarpeen mukaan... Tähän asti oma kekseliäisyys on paras työkalu sekä luetun soveltaminen arkiseen elämään...

No ne on jo nähty 35 vuoden aikana, hyviä ne on, niistä voi soveltaa ja ottaa mikä käy.

Materiaali liittyen Pyhä-painopisteeseen ja perheiden kohtaamiseen:

Kaipaani materiaalia tällä hetkellä varmaankin tulevaan painopisteaiheeseen Pyhä. Koen, että hartausmateriaalia ja virikkeitä on hyvin saatavilla. Ehkä sitten siihen perheiden kanssa tehtävään työhön voisin myös kaivata aineistoa.

Alakoulun koulupastoritoimintaan liittyvän materiaali:

Koulupastoritoiminta kiinnostaa ala-asteella, mutta minulla ei ole kokemusta tästä työstä varkkareiden kanssa. YA:lla ja lukiossa olen toimintaa pyörittänyt. Eli tähän työhön jotain käytännön opasta.

Tutkimustieto:

Niitä tulevaisuuden tutkimustuloksia ja tietoa tämän päivän varhaisnuoren maailmasta.

Kokemukset siitä, että nykyiset materiaalit riittävät:

Niitä on jo hyllykaupalla ja tilaamalla saa lisää.

Tuntuu että materiaalia on niin paljon ettei kaikkea edes tiedä. En kyllä osaa sanoa näin äkkiseltään mikä olisi semmoinen materiaali mikä puuttuu..

Tällä hetkellä meillä on aika kattava materiaalipaketti olemassa ja sitä päivitetään jatkuvasti.

Tarpeellinen on.

Materiaalien sijasta sitoutuneita ihmisiä mukaan toimintaan:

Ihmisiä, sitoutuneita ihmisiä.

”Mitä vielä haluaisit kertoa?”

Positiivinen palaute kyselyyn vastaamisen mahdollisuudesta:

Kattava kysely, mikä on omiaan saada työntekijä miettimään omaa työtänsä.

Kysymykset haastoivat miettimään kyseistä työalaa. Hyvä!

Kysely toi mieleen monenlaisia ajatuksia ja haastoi pohtimaan.

Tässähän sitä tuli. Huomasin että kyselyyn vastaaminen auttoi jäsentämään työtäni ja sen puutteita. kiitos.

Olipas haastava kysely, mutta näin strategiatyöskentelyä edeltävänä iltana oikein antoisa. Pisti miettimään. Pitkän tähtäimen suunnittelu muutenkin ollut pinnalla viime vuosina, joten tästä oli oikeasti hyötyäkin. Herätti ajatuksia, nyt vain täytyy muistaa että askel askelelta eteenpäin, ei voi kerralla haukata koko kakkua. Kiitos!

Negatiivinen palaute kyselyn laajuudesta:

Olipa kova paketti meikäläiselle. En pystynyt kovin perusteelliseen työhön. Jos halua jotakin tarkennusta vastauksiin, niin aina voi kysyä. Iloa työhösi!

Huh, mikä kyselylomake! Meinasi usko loppua kesken, kun aina vain avautui uusi sivu kysymyksineen.

Liian pitkä kysely. En ihmettele, että kolleekat eivät vastaa. Kenellä on aikaa paneutua tähän kaikkeen. Vaikka asia on hirmu tärkeä.

Avoimet kysymykset saavat minut pakokauhun valtaan. Niitä tässä kyselyssä riitti. Kysymyksiin vastaamiseen meni kyllä reippaasti yli se tunti.

Ajatuksia varhaisnuorisotyön merkityksestä, asemasta ja tulevaisuudesta:

Varhaisnuorisotyö on kirkon kannalta tärkeintä työtä. Työtä jolla on tulevaisuus. Tavat vain vaihtelevat.

Varhaisnuorisotyön näen olevan nuorisotyön ehkä tärkein osa, joka on jäänyt turhan pienelle huomiolle. Se voi monessa kohtaa olla haastavampaa kuin nuorisotyö, mutta samalla myös tosi palkitsevaa. Ja niinhän se on jonkin tutkimuksen mukaan, että uskonnollisesti aktiivisimpia ovat ne, jotka ovat saaneet kohtalaisen uskonnollisen kasvatuksen kotoa ja jotka ovat osallistuneet seurakunnan varhaisnuorisotyöhön. Siinä porkkanaa kehittää varhaisnuorisotyötämme!

Kirkossa pitäisi nähdä varhaisnuorisotyö, ei niinkään erillisenä osana, vaan nuorisotyöhön kasvattavana osana. Että siirtyminen varhaisnuorisotyöstä rippikoulun kautta nuorisotyöhön olisi jatkumo, eikä niinkään hyppäys.

Varhaisnuorisotyössä on haastetta. Siinä tehdään pohjaa rippikouluun ja rippikoulun jälkeiseen nuorisotyöhön. Suurin haaste on varmaan siinä, pysymmekö ajassa mukana vai olemmekö vielä kivikaudella. Myös kohderyhmän tavoittamiseen täytyy satsata ja toiminnan tiedottamiseen.

Varhaisnuorisotyö on äärettömän tärkeää ja kauaskantavaa toimintaa. Jokainen seurakunnan kerhossa ollut on potentiaalinen seurakuntalainen, joka rippikoulun jälkeen toivon mukaan löytää tiensä isos- ja kerhonohjaajatoimintaan sekä aikuisena positiiviseen kuvaan seurakunnan toiminnasta.

On hyvä, että joku tutkii asiaa. Varhaisnuorisotyön tekijöiden kesken on ollut huolta rippikoulun ylivallasta, kun joissain seurakunnissa ei voi enää pitää tyttö- ja poikaleirejä kesäisin, kun työntekijät ovat kiinni rippikoululeireillä.

Voiman ja jaksamisen ammentaminen lasten ja nuorten kohtaamisista ja heidän rinnallaan kulkemisesta sekä Jumalaan turvautumisesta:

Toivottavasti en antanut liian negatiivista kuvaa työstäni, sillä pidän siitä kovasti! Varkkaikäisistä leirilläkin imee sitä energiaa, että itse jakaa painaa täysillä heidän hyvinvointinsa eteen.

Olen pitkään jo tehnyt tätä työtä ja olen nauttinut työstäni. Se on monipuolista ja tarpeeksi haastavaa. Olen vuosien varrella saanut lapsilta energiaa, jonka avulla olen paremmin jaksanut myös oman elämäni kiemuroissa. Ja se että on voinut turvautua Suureen Auttajaan on ollut tärkeää ja tarpeellista.

Jospa jotain kostuit tutkimustasi varten. Jaksoin pitkän kaavakkeen, niin kuin pitkän työrupeamankin yksin armosta. Voimia ja siunausta. Mitään ei ole suurempaa, kuin työtä tehdä ja rakastaa.

Työmuodon tulevaisuudesta huolehtiminen ja uusien työntekijöiden kouluttaminen:

Toivon, että varhaisnuorisotyö ei ole häviävä työmuoto kaiken organisatiomuutoksen keskellä. Ilman resursseja ja motivointia ehkä jo koulutusvaiheessa innostamista tulevaisuus näyttää tässä kohtaa kehnolta. Toki työssä on aina ollut aaltoliikettä pohjia ja huippuja. Pienetkin kohtaamiset ovat

tärkeitä! Pelkkä vapaaehtoistyö ei mielestäni riitä ja vapaaehtoisetkin tarvitsevat tukea, kannustusta ja motivointia eli työntekijää rinnalleen!

Kannan vahvasti huolta kirkon nuorisotyönohjaajien koulutuksen tulevaisuudesta ja siitä millaisia työntekijöitä kirkon nuorisotyön palvelukseen koulutetaan. Varhaisnuorisotyö on toimintaa ja käytäntöä, ei toimistotyötä tai koneen ääressä kököttämistä. Siihen tarvitaan jatkossakin eväitä ja ammatillista, käytännön läheistä koulutusta.

Varhaisnuorisotyöntekijöiden kesken on ollut huolta rippikoulun ylivallasta, kun joissain seurakunnissa ei voi enää pitää tyttö- ja poikaleirejä kesäisin, kun työntekijät ovat kiinni rippikoululeireillä.

Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja A Tutkimuksia

Sarjassa julkaistaan merkittäviä tutkimuksia. Julkaisun on tuotettava uutta ja innovatiivista tutkimustietoa Diakonia-ammattikorkeakoulun opetus-, tutkimus- ja kehittämistoiminnan alueilta. Sarjaan voivat tarjota julkaisuja niin Diakonia-ammattikorkeakoulun omat työntekijät kuin ulkopuoliset.

- 1 Kainulainen, Sakari (toim.) 2002:
Ammattikorkeakoulu - tehdas vai akatemia?
- 2 Rask, Katja & Pasanen, Sina 2003:
Perhekuntoutuksesta valmiuksia päihitteettömyyteen, vanhemmuuteen ja elämänhallintaan. Perheen yhdistetty hoito (PYY)-kuntoutusprosessin arviointi.
- 3 Rask, Katja & Kainulainen, Sakari & Pasanen, Sina 2003:
Diakoniatyön ja kirkon nuorisotyön arki vuonna 2002.
Tutkimus diakoniatyöntekijöiden ja kirkon nuorisotyönohjaajien kokemuksista seurakuntatyöstä ja työtaidoistaan.
- 4 Rask, Katja, Kainulainen, Sakari & Pasanen, Sina 2003:
Koulutuksen antamat valmiudet seurakuntatyöhön. Vuosina 1998-2002 valmistuneiden diakoniatyöntekijöiden ja kirkon nuorisotyönohjaajien sekä heidän esimiestensä käsityksiä kirkollisista valmiuksista.
- 5 Hynynen, Heidi & Pyörre, Susanna & Roslöf, Raija 2003:
Elämä käsillä - viittomakielentulkin ammattikuva.
- 6 Gothóni, Raili & Jantunen, Eila 2003:
Seniorien seurakunta - 75-vuotiaiden helsinkiläisten ajatuksia elämästään ja seurakunnastaan
- 7 Karjalainen, Anna Liisa 2004:
Kokemuksesta kirjoittaminen ja kirjoittamisen kokemus.
Omaelämäkerrallinen kirjoittaminen sosionomikoulutuksessa ja narratiivinen menetelmä sosiaalialan työssä

- 8 Launonen, Pekka 2004:
Nuorisonohjaajasta nuorisotyönohjaajaksi. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon nuorisotyönohjaajien koulutus ja ammattitaidon muuttuvat tulkinnat 1949-1996.
- 9 Rautio, Maria 2004:
Muuttuva työelämä haastaa työterveyshuollon kehittämään menetelmiään ja osaamistaan. Työterveyshuollon menetelmien kehittäminen moniammatillisena oppimisprosessina.
- 10 Leskinen, Riitta 2005:
Itseohjautuva ammattikorkeakoulun jatkotutkinto-opiskelija. Tapaus Diak ja Hamk.
- 11 Hyväri, Susanna & Latvus, Kari 2005:
Paikallisia teologioita Espoossa
- 12 Lampi, Hannu 2005:
Miehen sydäninfarktikohtamus: Fenomenologinen tutkimus sairastumisesta ja potilaana olosta.
- 13 Semi, Eija 2006:
Sosiaalialan työn ja sosiaalipedagogiikan yhtymäkohtia historiallisen tulkinnan ja opetussuunnitelmien valossa
- 14 Ryökäs, Esko 2006:
Kokonaisdiakonia
- 15 Pesonen, Arja 2006:
Asiakkaiden kokemuksia mielenterveyspalveluista
- 16 Karppinen, Leena 2007:
"Vain paras on tarpeeksi hyvää lapsille". Ruusu Heininen Sortavalan Kasvattajaopiston perustajana ja kehittäjänä
- 17 Hyväri, Susanna 2008:
Paikkasidos elämäntavassa ja elämänkulussa - maaseutu ja kaupunki yhden ikäryhmän kokemana
- 18 Jantunen, Eila 2008:
Osalliseksi tuleminen – masentuneiden vertaistukea jäsentävä substansiivinen teoria

- 19 Rautasalo, Eija 2008:
Hoitotyön ammattilaisten näkemyksiä ikääntyvien ihmisten seksuaalisuudesta
- 20 Korhonen, Saira 2008:
Ohjaus siinä sivussa - työelämässä toimivien ohjaajien kokemuksia sosionomi (AMK) –opiskelijoiden harjoittelun ohjauksesta
- 21 Mikkola Tuula 2009:
Sinusta kiinni – Tutkimus puolisohoivan arjen toimijuuksista
- 22 Launonen Pekka 2009:
Kasvu kirkon työntekijäksi
- 23 Valtonen Minna 2009:
Kertomuksia kirkon työntekijäksi kasvamisesta
- 24 Rättyä Lea 2010:
Diakoniatyöntekijöiden kuvauksia työstään ja siinä jaksamisestaan
- 25 Gothóni Raili ja Jantunen Eila 2010:
Käsitteitä ja käsityksiä diakoniatyöstä ja diakonisesta työstä
- 26 Koivumäki Risto 2010:
Isyyttä alihankintana. Narratiivinen analyysi sijaisinä toimivien miesten identiteetin rakentumisesta
- 27 Hiilamo Heikki ja Saari Juho 2010:
Sosiaalisten mahdollisuuksien teemaa käsittelevä julkaisu ilmestyy syksyllä 2010

